

การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

ปริญญาโท

ของ

นิสสนารถ ตรีเพ็ชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

พฤษภาคม 2549

การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นิสสนารถ ตรีเพ็ชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

พฤษภาคม 2549

นิสสานารถ ตรีเพ็ชร. (2549). *การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี*. ปริญญาโท ศป.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุณานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์.

การศึกษาวิจัยดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาด้านมานุษยวิทยา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีน ตลอดจนรวบรวม และศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีโดยศึกษาด้านจำนวนบุคลากร เนื้อหา และหลักการ รวมถึงวิธีการถ่ายทอดสภาพและบทบาทของนักดนตรีจีนในปัจจุบัน โดยใช้ข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก และใช้ข้อมูลทางด้านเอกสารประกอบในการศึกษา ผลของการวิจัยพบว่า

สภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนจังหวัดชลบุรีในปัจจุบัน จะมีปรากฏอยู่ตามสมาคมตามวัด และตามสถานศึกษา โดยมีหน่วยงาน และคหบดี ในจังหวัดได้เล็งเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน มีการฝึกเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีจีน มีการจัดหาครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีจีนโดยตรงมาเป็นผู้ทำการถ่ายทอด ตลอดจนมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้เรียน โดยมีการสนับสนุนค่าตอบแทน ในการฝึกซ้อม และออกปฏิบัติงานจริง ลักษณะการถ่ายทอดของครูผู้สอน มี 3 วิธี คือ 1. ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการฝึกฟัง จดจำ และเลียนแบบ 2. ทางการเรียนรู้จากครูผู้สอน โดยระบบโน้ตตัวเลข (แบบเจียนกุ) 3. ทางการเรียนรู้จากครูผู้สอน โดยระบบโน้ตสากล นอกจากนี้ยังมีการฝึกต่อเพลงโดยวิธีการสอนแบบมุขปาฐะ และการสอนแบบบูรณาการที่ทันสมัยอีกด้วย

บทบาทของวงดนตรีจีนในปัจจุบัน จะมีใช้อยู่ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆทั้งงานมงคลและงานอวมงคล โดยเครื่องดนตรีที่ใช้จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ และเครื่องดนตรีสำหรับนักสวด ลักษณะของโน้ตที่ใช้จะใช้โน้ต 2 ชนิด คือโน้ตเจียนกุ (โน้ตตัวเลขจีน) และโน้ตสากล ซึ่งบทเพลงที่ใช้จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ บทเพลงประกอบพิธีกรรม และบทเพลงไพเราะทั่วไป โดยบทเพลงประกอบพิธีกรรมนั้น จะแบ่งเป็น ฝ่ายสงฆ์ จะมี 2 ทำนองคือ กวางตุ้ง และแคะ ส่วนฆราวาส จะมี 3 ทำนอง คือ กวางตุ้ง เฮียงฮัว และเสียงฮ้อ โดยทำนองสวดกวางตุ้งจะมีมนต์ทั้งสิ้น 121 บท ส่วน ทำนองเฮียงฮัวจะมีมนต์สวดทั้งสิ้น 82 บท ในส่วนของทำนองเสียงฮ้อ มิได้มีผู้ใดรวบรวมและจดบันทึกเป็นโน้ต จึงทำให้ในปัจจุบัน การสวดทำนองเสียงฮ้อในประเทศไทยคงเหลือเพียง 2 คณะ เท่านั้นที่ยังสวดทำนองนี้คือ วงเม้งหุย จังหวัดชลบุรี และวง เม้งหิง จังหวัดจันทบุรี ส่วนทำนองกวางตุ้ง จะเป็นทำนองที่นิยมมากที่สุด และทำนองเฮียงฮัวจะเป็นทำนองที่ คนจีนแต่จิวนิยมใช้มากที่สุด

บทบาทของวงดนตรีจีนที่ประกอบพิธีกรรม และประกอบการแสดง ยังมีปรากฏให้เห็นโดยในส่วนของดนตรีประกอบพิธีกรรมมีอยู่มาก แต่ดนตรีประกอบการแสดง เพิ่งเริ่มมีปรากฏ

A STUDY OF CHINESE MUSIC IN CHONBURI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

NISSANART TREPRET

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Arts degree in Ethnomusicology

at Srinakarinwirot University

May 2006

Nissanart Trepret. (2006). *A Study of Chinese Music in Chonburi Province*. Master thesis, M.A. (Ethnomusicology). Bangkok : Graduate Academy. Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Kanchana Intrarasunanon, Assoc. Prof. Dr. Manop Wisuttiapat.

A study of Chinese music in Chonburi Province is an ethnomusicological study. The purposes of the study were to investigate the existing situations and roles of the Chinese bands, and to examine Chinese music literature in Chonburi Province by focusing on the number of personnel, contents, principles, including transmission methods of existing situations and roles of current Chinese musicians. The data used in the study were based mainly on fieldwork and documentary information. The findings were as follows.

The existing situations and roles of Chinese bands in Chonburi at present are to be seen at the associations, temples and educational institutions. Many organizations and wealthy people in Chonburi Province who realize the importance of Chinese music give support by providing training for young children to learn and play Chinese musical instruments with experts in Chinese music. They also encourage and motivate the learners by giving support in payment for the regular practice and for the actual performance. The three transferring methods are : 1) by self-learning through practicing on listening, memorizing, and imitating ; 2) by learning with teachers through number notation system ; 3) by learning with teachers through western notation system. Moreover, the methods used include oral tradition and modern integration methods.

The present roles of Chinese bands are for ritual practice both in auspicious and inauspicious ceremonies. The musical instruments are classified into three types : melody composition, rhythm composition, and chanting songs. Two types of notation are Jingue (Chinese number notation) and western notation. Two types of song are ritual songs and common songs. Ritual songs are divided into 2 categories : clergy and laity. Clergy songs are consisted of Cantonese and Hakka melodies ; while laity songs are consisted of Cantonese, Hieng Hua, and Sieng Hor. There are 121 chapters in the Cantonese melody prayer, and 82 chapters in the Hieng Hua melody prayer. No evidence of Sieng Hor has been collected or recorded. There are only 2 Chinese music bands that still preserve the Sieng Hor melody prayer : Meng Hui Band in Chonburi and Meng Ngee Band in Chantaburi. Cantonese melody is the most popular, while Hieng Hua is most popular among Taejiew people.

The roles of Chinese music bands for rituals are commonly found, but are just existed for performance.

การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

ปริญญาโท

ของ

นิสสานารถ ตรีเพ็ชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาบัตร

เรื่อง

การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

ของ

นางนิสสนารถ ตรีเพชร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

.....ประธานควบคุมปริญญาบัตร

(รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุวานนท์)

.....กรรมการควบคุมปริญญาบัตร

(รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจี ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและได้รับการช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณ ดังจะกล่าวถึงตามลำดับ และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุวานนท์ ประธานที่ปรึกษาปริญญาโท รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจี ศรีสมบัติ กรรมการสอบปริญญาโท ซึ่งทุกท่านได้ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องจนปริญญาโทมีความสมบูรณ์ถูกต้อง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทประสบการณ์และความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่าน ดร. ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ นายกสสมาคมพุทธมามกะการกุศล สงเคราะห์แห่งประเทศไทย คุณวันชัย จิงจรัสทรัพย์ ที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ และแนะนำให้รู้จักกับบุคคลข้อมูล

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว อาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี อาเจ็กสี่อยู่ แซ่ตั้ง อาเจ็กจีเอ็ง แซ่ไคว้ ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญยิ่งแก่ผู้วิจัย จนทำให้เกิดเป็นปริญญาโทขึ้นมาได้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณมารดา ขอขอบคุณครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

นิสสานารถ ตรีเพ็ชร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	8
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	8
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	8
นิยามศัพท์.....	8
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารตำราทางวิชาการ.....	9
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	21
การกำหนดแหล่งข้อมูล.....	21
ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล และการบันทึกข้อมูล.....	21
การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม.....	22
การจำแนกและจัดกระทำข้อมูล.....	22
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
ขั้นสรุปและอภิปรายผล.....	23
4 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
1. สภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี.....	24
1.1 สภาพวงดนตรีจีน ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน.....	24
1.2 จำนวนคณะดนตรีจีน จำนวนนักดนตรีและเครื่องดนตรี.....	50
1.3 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบพิธีกรรม.....	78
1.4 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง.....	80
1.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล บทเพลง และวัฒนธรรมดนตรีจีน.....	83
2. ศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีน.....	96
2.1 ศึกษาเครื่องดนตรีจีน.....	96
2.2 ศึกษาบทเพลง.....	115
2.3 รวบรวมบทเพลง.....	118

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	126
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	126
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	126
สรุปผลการศึกษา.....	127
อภิปรายผล.....	134
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	134
บรรณานุกรม.....	136
ภาคผนวก.....	141
ภาคผนวก ก สภาพและลักษณะทั่วไปของจังหวัดชลบุรี.....	141
ภาคผนวก ข โน้ตสากล.....	159
โน้ตธรรมสังคีตทำนองกวางตุ้ง.....	160
โน้ตธรรมสังคีตทำนองเฮียงฮั่ว.....	228
โน้ตบรรเลงเพลงทั่วไป.....	275
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	315

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	10 สมาคมเม็งตัว ในจังหวัดชลบุรี.....	25
2	ลักษณะไน้ตเจียนกู.....	30
3	ตัวอย่างไน้ตสากล.....	31
4	สถานศึกษา.....	43
5	ตำแหน่งเสียงของขอผ่าฮี.....	104
6	ตำแหน่งเสียงของขอเอ้อหู.....	105
7	ตำแหน่งเสียงของขอเอ้อเจียน.....	107
8	แสดงที่ตั้งและจำนวนศาลเจ้าในจังหวัดชลบุรี.....	154

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 อาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี.....	27
2 อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว.....	28
3 วัดเทพพุทธาราม.....	31
4 วัดโพธิ์ตัดตาราม.....	35
5 พระอาจารย์จันทรรมรสนี.....	38
6 กิจกรรมการฝึกทำนองสวดของสามเณรโรงเรียนโพธิ์ตัดตาราม.....	40
7 กิจกรรมการฝึกทำนองสวดของสามเณรโรงเรียนโพธิ์ตัดตาราม.....	40
8 กิจกรรมการฝึกทำนองสวดของสามเณรโรงเรียนโพธิ์ตัดตาราม.....	41
9 นายสมาคมพุทธมามกะการกุศลสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.....	44
10 ครูผู้ฝึกแก๊งจูเอวชน.....	45
11 ครูผู้ฝึกสอนดนตรีจีนเอวชน.....	45
12 กิจกรรมการสวดมนต์ของแก๊งจูเอวชนจากศีลธรรมสมาคม (เม่งซิม).....	46
13 กิจกรรมการสวดมนต์ของแก๊งจูเอวชนจากศีลธรรมสมาคม (เม่งซิม).....	46
14 กิจกรรมการฝึกซ้อมของนิสิต ม.บูรพา.....	49
15 หัวหน้าคณะวงเม่งหุย.....	51
16 ใบประกาศเกียรติคุณที่ได้รับจากรัฐบาลจีนของอาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี.....	52
17 ใบประกาศเกียรติคุณที่ได้รับจากรัฐบาลจีนของอาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี.....	53
18 ภาพถ่ายลงหนังสือพิมพ์จีนที่นายไชเล็ก แซ่ลีได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากผู้นำประเทศจีน.....	53
19 ตัวอย่างผลงานปก วีซีดี จากบทเพลงที่ประพันธ์ โดยอาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี.....	54
20 อาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี ขณะบรรเลง เขียนฉินที่ซ่าเป่าเก็งเต็ง กรุงเทพฯ.....	54
21 นายจีเอ็ง แซ่ไค้ว.....	55
22 นายวรชัย ควเรียงสุข.....	56
23 นายบุญชัย เถลิงพล.....	57
24 นายไชยดี แซ่โจ้ว.....	58
25 นายสมพงษ์ ลีศรานนท์.....	58
26 นายกฤษฏา ศิริอดิศักดิ์.....	59
27 นายสมสิทธิ์ จุลมณีรัตน์กุล.....	60
28 นายประเสริฐ แสงอังกนาวิน.....	61

ภาพประกอบ	หน้า
29 นายพิชัย สกุลคุณสวัสดิ์.....	61
30 หัวหน้าคณะวงเม่งซิม.....	63
31 ผลงานการสอนดนตรีจีนของอาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว.....	64
32 ผลงานการสอนดนตรีจีนของอาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว.....	65
33 ผลงานการสอนดนตรีจีนของอาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว.....	65
34 นายไหย้ง แซ่โจ้ว.....	66
35 นายสู่อ้อย แซ่ตั้ง.....	66
36 นายบู๊ แซ่ลิม.....	67
37 นายเฮี้ยง แซ่ตั้ง.....	68
38 นายกฤษณะ วัฒนวานิชกุล.....	69
39 นายสมพล อุดลย์ธีรโสภณ.....	69
40 นายโอวดี แซ่เอี้ย.....	70
41 นายกิติ กุลปิยเลิศ.....	71
42 นายอภิรักษ์ ศรีประทีป.....	72
43 นายสรารุณี ลิ่วฉนโสภา.....	72
44 หัวหน้าคณะวงเม่งเต็ก.....	74
45 นายจรงค์ โสภิตวราทร.....	74
46 นายมานิตย์ แซ่ตั้ง.....	75
47 นายประเวช เจริญศรี.....	76
48 นายทวี อ้วนศิริ.....	76
49 นายจิรวัดณ์ ฐานะจารุภมร.....	77
50 นายดำเนิน เพชรรัตน์.....	78
51 ซ่องกิ่งหัวหน้าขบวนการชิงตัวประกัน.....	81
52 ผู้แสดงจะถือไม้เพื่อตีเป็นจังหวะในขณะที่เล่นทำต่าง ๆ.....	81
53 ลักษณะการแสดงเอ็งกอ.....	82
54 ลักษณะการแสดงเอ็งกอ.....	82
55 ลักษณะการแสดงเอ็งกอ.....	82
56 ดร.ประโยชน์ เนื่องจำนงค์.....	83
57 คุณวันชัย จິงจรัสทรัพย์.....	84
58 มุลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์.....	85
59 แบบศิลปะจีนภายในมุลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์.....	85

ภาพประกอบ	หน้า
60 แบบศิลปะจีนภายในมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์.....	86
61 การสอนดนตรีจีนในมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์.....	86
62 การฝึกหัดดนตรีจีนของมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์.....	87
63 หอระฆังวิญญาณ.....	88
64 ที่ ดี แม่ ป้อ (ไหว้ฟ้าดิน).....	89
65 ยู ไร ฮุด โจ้ (ไหว้เทพ).....	90
66 องค์โปยเซียนโจวซือ.....	90
67 ฮก เต็ก แป๊ะ กง.....	91
68 ฮ่อ เฮีย ตี้ (วิญญาณไร้ญาติ).....	91
69 พิธีกงเต็ก.....	92
70 พิธีกงเต็ก.....	92
71 เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง.....	94
72 เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ.....	95
73 เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด.....	95
74 ลักษณะและขนาดของเหยียนฉิน.....	97
75 ลักษณะและขนาดของกู่เจิง.....	98
76 ลักษณะและขนาดของผู่ผา.....	99
77 ลักษณะและขนาดของจังหวั้น.....	100
78 ลักษณะและขนาดของโซนา.....	101
79 ลักษณะและขนาดของตี-ตซุ.....	102
80 ลักษณะและขนาดของผู่ฮี้.....	103
81 ลักษณะและขนาดของเอ้อหู.....	105
82 ลักษณะและขนาดของเอ้อเจียน.....	106
83 ลักษณะและขนาดของเซลโล.....	108
84 ล้อ (ฆ้องไม่มีปี่ม).....	108
85 โซล้อ.....	109
86 ซิมปอ.....	109
87 ฉาบเล็ก.....	110
88 โกว๋บั้น (ปั้ง).....	110
89 กลองเล็ก.....	111
90 กลองใหญ่.....	111
91 ตัดโก้ว.....	112

ภาพประกอบ

หน้า

92	บั๊กฮื้อ.....	112
93	เค่ง.....	113
94	อิมเค่ง.....	113
95	ตั้งเก็ง.....	114
96	ตัดโก้ว และ เก็ง.....	114
97	แผนที่จังหวัดชลบุรี.....	142

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มวลมนุษยชาติในโลกล้วนแล้วแต่มีวัฒนธรรม และอารยธรรมเป็นของตนเอง ซึ่งได้มีการวิวัฒนาการมาเป็นเวลานานตั้งแต่สมัยโบราณ จนถึงปัจจุบัน และยังคงต่อเนื่องไปยังอนาคต โดยการพัฒนาการดำเนินชีวิตนั้น จะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ตลอดจนสังคมและการเมือง จะเห็นได้ว่า มีการศึกษา และมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมกันมาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนยุคสมัย ก็ยังสามารถทำการศึกษาและถ่ายทอดวัฒนธรรม ซึ่งจะมีการพัฒนา และเจริญก้าวหน้าขึ้นไปได้ตามลำดับ

มนุษยชาติต่างมีความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นไปตามการกำเนิดของมนุษย์ที่ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และมีความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจาก สภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ พืชพันธุ์ธรรมชาติที่เป็นตัวกำหนดความเป็นอยู่ การทำมาหากิน การแต่งกาย และเป็นพื้นฐานต่อแนวคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมด้านต่างๆของมนุษย์ ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่นของมนุษย์แต่ละแห่งแต่ละเผ่าพันธุ์และสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าในอดีตโดยพิจารณาจากปัจจุบัน ความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์มีผลถึงประสาทสัมผัส ความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรมมีผลด้านพฤติกรรมทั้งทางกาย ความคิด และพฤติกรรมทางสังคม การออกเสียงในภาษาพูดมีผลมาจากระบบการเปล่งเสียง และระบบประสาทการฟัง ซึ่งมนุษย์ในส่วนต่างๆของโลก แม้จะฟังในสิ่งเดียวกัน ก็ได้ยินไม่เหมือนกัน และแปรความไปคนละอย่างตามสภาพพื้นฐานของตน ดนตรีก็เช่นเดียวกัน เพราะธรรมชาติการได้ยินเสียงและวัฒนธรรม อันเป็นผลมาจากธรรมชาติ ทำให้มนุษย์แต่ละเผ่าคิดสร้างดนตรีตามระบบเสียงธรรมชาติและแนวคิดของตน ซึ่งล้วนมีความสำคัญ และมีคุณค่าต่อมนุษย์เท่าเทียมกันทั้งสิ้น (ปัญญา รุ่งเรือง.2533 : 126)

ดนตรี เป็นสิ่งที่เกิดควบคู่มาชีวิตมนุษย์ เพราะดนตรีคือเสียง ซึ่งเป็นภาวะแวดล้อมอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเสียงจะเป็นส่วนที่กระตุ้นจิตใต้สำนึกของมนุษย์ให้คอยสลับรับฟัง และพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองหรือโต้ตอบได้ทันที ดังนั้น การรับฟังเสียงของมนุษย์จึงเป็นอัตโนมัติ ซึ่งบังเกิดขึ้นได้จากการรับรู้หรือฝึกฝนทั้งโดยธรรมชาติและ การปฏิบัติ เสียงเพลงนั้นมาจากเสียงเครื่องดนตรีที่ประดิษฐ์ขึ้นเลียนเสียงธรรมชาติ ทั้งจากเสียงของมนุษย์ และเสียงจากสิ่งแวดล้อมทั่วไป นอกจากนั้นเสียงดนตรียังสามารถแสดงสำเนียงของแต่ละชาติ แต่ละภาษาและแสดงถึงอารยธรรมของมนุษยชาติ (เรณู โกศินานนท์. 2542: 58)

ดนตรี เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางสุนทรีย์ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีงาม จึงเกี่ยวเนื่องกับปรัชญาสายสุนทรียศาสตร์ ที่พิจารณาถึงความสวย ความงาม ความดี และความไพเราะซึ่งเป็นคุณค่าของ

ดนตรี ความสวย ความงาม มิใช่ที่จะสัมผัสได้เฉพาะทางตรงเท่านั้น แม้นดนตรีที่เราสัมผัสในทางหูอย่างเดียว ก็มีความสวยงามอยู่ด้วยเช่นกัน ท่วงทำนอง เสียง ลีลา และความไพเราะนี้เองคือ ความสวยงามของดนตรี ยิ่งมีความประณีต ละเมียดละไม และสูงส่งเพียงใด ความสวยงามของดนตรีก็ยิ่งมีมากขึ้นเพียงนั้น ส่วนความดีของดนตรีนั้น มองเห็นได้ไม่ยาก ผู้ที่ชอบฟังดนตรี หรือ นักดนตรีสามารถมองเห็นความดีของดนตรีได้ทุกคน (สังต์ ภูเขาทอง. 2532: 18)

ดนตรี เป็นศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเลียนเสียงที่ได้ยินจากธรรมชาติรอบตัว ซึ่งลักษณะของดนตรี และบทเพลง จะแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นที่อยู่ ตามวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ มนุษย์จะใช้ดนตรีถ่ายทอดชีวิตความเป็นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการเกิด การนอน การดำรงชีวิตประจำวัน แม้กระทั่งการตาย จะนำดนตรีมาสัมพันธ์กับชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย แม้จะเป็นด้านพิธีกรรมและด้านศาสนา ก็จะทำดนตรีมาประกอบพิธีกรรมและศาสนพิธี (มหาวิทยาลัยบูรพา:และสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยบูรพา. 2545: 11) ซึ่งจะกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมและประเพณีทั้งหลายเหล่านั้น เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของสังคมนั้นๆ

การแบ่งประเภทของเครื่องดนตรี ในแต่ละชาติแต่ละภาษาย่อมมีความแตกต่างกันไปในส่วนของรายละเอียด แต่มีจุดประสงค์ร่วมกันคือเพื่อสะดวกในการใช้ที่ต่างกัน (เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. 2530: 20) ซึ่งในส่วนของดนตรีนั้นจึงถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ในสังคมโลกที่มีการวิวัฒนาการมาพร้อมกับวิถีชีวิตของมนุษย์ ในแต่ละยุค มีการกำหนดแบบแผนวิชาการดนตรีของชนชาติต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามลักษณะของเผ่าพันธุ์หรือกลุ่มชนทางสังคมของชาตินั้นๆ (พูนพิศ อมาตยกุล. 2529: 1)

วัฒนธรรมนั้นดำรงความเป็นชาติ มนุษย์มีหน้าที่อนุรักษ์สืบทอด ส่งเสริม และเผยแพร่ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมต่างๆ ส่งผลและอิทธิพลต่อวัฒนธรรมซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงนั้นก็มีระบบแบบแผน มนุษย์ควรได้เรียนรู้ทฤษฎีทางวัฒนธรรม ลักษณะของวัฒนธรรม รวมทั้งอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อสังคมและต่อตนเอง (กาญจนา อินทรสุณานนท์. 2542:104)

การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีนั้น ซึ่งถ้ามองในภาพรวมแล้วอาจจะกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมนั้นๆ ย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไข และเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและถ้าจะรักษาวัฒนธรรมนั้นให้คงอยู่สืบต่อไป ก็ต้องหาวิธีที่จะช่วยให้วัฒนธรรมนั้นยั่งยืน ดังที่พระยาอนุมานราชชน (2514: 73) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. มีการสะสม หมายถึง จะต้องมีการเติมอยู่ก่อนแล้ว และสะสมทุนนั้นให้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ
2. วัฒนธรรมต้องมีการปรับปรุง หมายถึง ต้องรู้จักดัดแปลง และปรับปรุงส่วนที่บกพร่องให้มีความเหมาะสมถูกต้อง
3. จะต้องมีการถ่ายทอด หมายถึง การทำให้วัฒนธรรมนั้นมีการแพร่หลายในวงกว้าง

4. มีการอบรมสั่งสอนให้ผู้รู้หรือชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อๆ กันไป

นอกจากการศึกษาวรรณคดีแล้ว ยังต้องมีการศึกษาวรรณคดีอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย เช่นพิธีกรรม และประเพณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ในพิธีกรรม และประเพณีนั้นต่างก็ประกอบไปด้วย บทเพลง พิธีการ และสิ่งประกอบอื่นๆ ที่อยู่ในค่านิยมของชนกลุ่มนั้นๆ (กาญจนา อินทรสุ นานนท์. 2536: 52)

อนึ่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร และคมนาคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้การเผยแพร่ และการรับรู้ในด้านศิลปวัฒนธรรม ระหว่างชนชาติเป็นไปอย่างง่ายดายและรวดเร็ว แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าเขาเหล่านั้น จะหันหลังให้กับศิลปะที่แท้จริงของเขาเรายังมีทรัพยากรบุคคลทั้งที่อยู่ในวัยเด็กและวัยหนุ่มสาวอีกเป็นจำนวนมากที่ยังคอยรับสิ่งที่เป็นศิลปะของเราที่แท้จริงอยู่ หากแต่ขาดการกระตุ้นและการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม และจิตวิทยา ดนตรีไทย หากตรวจสอบตามหลักฐานทางโบราณคดีและที่กล่าวถึงในวรรณกรรม บางเรื่องจะพบว่ามีความเจริญมานานพอสมควร อย่างน้อยที่กล่าวถึงเครื่องดนตรีไทยบางอย่าง ดังปรากฏในหลักศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง (หลักพ่อขุนรามคำแหงมหาราช) ก็นับเวลาล่วงมารวม 700 ปีมาแล้ว แต่เนื่องจากคนไทยไม่มีนิสัยทางประวัติศาสตร์ คือไม่ชอบบันทึกเรื่องราวต่างๆ ในอดีต จึงไม่ปรากฏหลักฐานที่เป็นเรื่องของดนตรีไทยโดยตรง จะมีก็เพียงเข้าไปสอดแทรกในเนื้อเรื่องเมื่อกล่าวถึงพิธีกรรมต่างๆ เท่านั้น ผิดกับของจีนหรืออินเดีย ซึ่งเป็นชาวเอเชียด้วยกันที่เขาได้บันทึกเรื่องราวทางดนตรีของเขาเป็นหลักฐานมาเป็นเวลานาน เช่นของจีน ปรากฏหลักฐานตั้งแต่ 1300 ปี ก่อนคริสตกาล หรือของอินเดีย ได้พบทฤษฎีที่เก่าแก่ดังปรากฏใน ภารตนาฏยาศาสตร์ (Bharatanatyasastra) คือตั้งแต่ปี 200 ก่อนคริสตกาล นอกจากนี้ยังพบในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายบาลี ในพระไตรปิฎกหมวดคัมภีร์มโนรถปุรณีก (สังข์ ภูเขาทอง. 2532: 1)

ประเทศไทยและประเทศจีน เป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงมาช้านาน ชาวไทยและชาวจีนได้ไปมาหาสู่และติดต่อสัมพันธ์กันทั้งทางวัฒนธรรมเศรษฐกิจ และการเมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ แม้ว่าประเทศจีนจะเป็นประเทศที่ใหญ่กว่าและมีพลเมืองมากกว่าประเทศไทยก็ตามแต่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองส่วนมากจะมีลักษณะเอื้อประโยชน์ต่อกันฉันมิตรตลอดระยะเวลาอันยาวนานของประวัติศาสตร์ (จุลชีพ ชินวรรณ. 2528: 1)

ตามหลักฐานที่มีการจดบันทึกไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์ของจีนนั้นในปี ค.ศ.230 กษัตริย์ซุนกวน แห่งง้อก๊กในสมัยสามก๊ก ได้ส่งทูตมาเจริญ สัมพันธไมตรีกับอาณาจักรฟูนานที่ตั้งอยู่ในบริเวณประเทศกัมพูชาและส่วนหนึ่งของไทยในปัจจุบัน และได้มีการบันทึกเรื่องราวของอาณาจักรฟูนานไว้เป็นหลักฐาน ถ้าถือตามหลักฐานนี้ ไทยกับจีนก็มีความสัมพันธ์กันมา 1,700 กว่าปีแล้ว และจากหลักฐาน ทำให้ทราบว่าจีนกับประเทศเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันได้ทำการค้าขายมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 7 มีการส่งทูตไปเจริญ สัมพันธไมตรีต่อกัน ในสมัยราชวงศ์ถังของจีน ก็ได้ติดต่อกับอาณาจักรทวารวดี สมัยซ่งของจีนนั้นติดต่อกับละโว้ สมัยราชวงศ์หยวนติดต่อ

ค้าขายกับสมัยสุโขทัย สมัยราชวงศ์หมีง และราชวงศ์ซิง นั้นติดต่อกับค้าขายกับสมัยอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และรัชกาลที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และปลายรัชสมัยที่ 3 (ค.ศ. 1824 - 1851) ได้มีชาวจีนอพยพมาตั้งรกรากหรือทำมาหาเลี้ยงชีพในไทยถึงประมาณหนึ่งล้านคน(อาหารพุทธรักษา. 2543: 77) คนจีนได้อพยพมา ตั้งรกรากในประเทศไทย และได้แต่งงานกับชาวไทย จนได้มีความใกล้ชิดสนิทสนมประจวบเหมาะที่หนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้นคนจีนยังนำศิลปวัฒนธรรมของจีนมาเผยแพร่ (จุลชีพ ชินวรรโณ. 2528: 52)

ชาวจีนที่อพยพไปอยู่ในไทย ได้มีบทบาทด้านเศรษฐกิจ มีการแลกเปลี่ยนกันทางด้านวัฒนธรรมลูกหลานก็หล่อหลอมกลมกลืนเข้ากับคนไทย กลายเป็นคนไทยเป็นญาติมิตรกับคนไทย และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีมิตรไมตรีต่อกันในร้อยๆ พันๆ ปีที่ผ่านมา บุคคลเหล่านั้นได้มีส่วนช่วยทำประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจีน - ไทย อย่างใหญ่หลวง (สิง อุษย 2543: 61)

การแพร่กระจายของ วัฒนธรรมจีนเข้ามาสู่สังคมไทย เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องยาวนาน และเป็นพื้นฐานสำคัญที่รองรับ ทำให้การเดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยของชาวจีนโพ้นทะเลในอดีตเป็นไปโดยราบรื่นและผาสุก นับตั้งแต่ ราชวงศ์หยวน จนถึงราชวงศ์ซิง และตั้งแต่ก่อนอาณาจักรสุโขทัย มาจนถึง รัตนโกสินทร์ (สุภางค์ จันทวานิช. 2542: 2)

ชาวจีนอพยพและเชื้อสายจีนได้เข้ามาเกี่ยวพันต่อมาเป็นนายทุนในเศรษฐกิจ และสังคม จนมีผู้กล่าวว่า การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในสมัย รัตนโกสินทร์นั้นจะละเลยไม่ศึกษาถึงเรื่องชาวจีนอพยพ และเชื้อสายไม่ได้ในสมัยนี้วัฒนธรรมจีน ในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และงานช่างต่างๆ รวมทั้งความรู้ในเรื่องการเพาะปลูก การทำน้ำตาลทราย การทำเหมืองแร่ การต่อเรือ อาหาร การกิน และเรื่องอื่นๆอีกหลายเรื่อง ตลอดจนหลักธรรมในพุทธศาสนา มหายานได้แพร่เข้ามา ในสังคมไทย นอกจากนั้นนักวิชาการทางด้านจีนคดีศึกษาต่างยอมรับว่า ลูกหลานของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ได้ผสมกลมกลืนอย่างสอดคล้องลงตัวกับวัฒนธรรมไทย จนกลายเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ที่มีบทบาท กว้างขวาง หลากหลายในสังคมไทยปัจจุบัน (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. 2543: 24) และดูจะเหมือนว่าคำกล่าวที่ว่า จีนกับไทยไม่ใช่ถิ่นใกล้เคียงกันดูเหมือนจะเป็นคำที่คั่นหูคนไทยอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชื้อสายของคนจีนที่มีอยู่ในประเทศไทย นั้นมีมากมาย (สนิทศักดิ์ สนิทศักดิ์ดี. 2518: 21)

ในสังคมไทย คนจีนและวัฒนธรรมจีน มิใช่เป็นสิ่งที่แสดงความแตกแยกหรือความเหลื่อมล้ำทางชนชาติแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นเครื่องหมายบ่งชี้ถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างคนไทย - คนจีน อย่างสมานฉันท์เกิดสันติสุขและความร่วมมือ ร่วมใจ ที่จะช่วยพัฒนาทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า จนในปัจจุบันประชากรชาวจีนบนผืนแผ่นดินไทยลดจำนวนลงไปเรื่อยๆ ในขณะที่มีคนไทยเชื้อสายจีนมากขึ้น และเขาเหล่านี้ มีสิทธิ มีหน้าที่ตามกฎหมาย ในฐานะพลเมืองไทยโดยเสมอภาค ภายใต้พระบรมโพธิสมภารปกแผ่ให้ความร่มเย็นเป็นสุขสืบมาจนอาจกล่าวได้ว่า

ไม่มีประเทศใดในโลก ที่จะเกิดสังคมผสมผสานระหว่างไทย-จีนได้อย่างกลมกลืนแจกเช่นที่เกิดในประเทศไทย (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2542: 113)

จำนวนประชากรจีนในประเทศไทยเท่าที่ประมาณกันโดยทั่วไป มีประมาณ 3 ล้านคน ซึ่งการประมาณจำนวนดังกล่าวทำไว้หลายปีมาแล้ว ในปัจจุบันยังไม่มีการสำรวจเพิ่มเติม แต่เมื่อคำนึงถึง การเพิ่มของประชากร อาจเป็นไปได้ว่าประชากรชาวจีนเพิ่มขึ้นเป็น 4 – 5 ล้านคนแล้ว ถ้าหากถือว่าชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งในประเทศไทย ชาวจีนก็เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มตามภาษาพูดจากจำนวนมากไปหาน้อย ดังนี้

1. จีนแต้จิ๋ว (Teochins)
2. จีนแคะ (Hakka)
3. จีนไหหลำ (Hainanse)
4. จีนกวางตุ้ง (Cantonese)
5. จีนฮกเกี้ยน (Hokkien) (บัณฑิต อ่อนดำ. 2517: 88)

โดยการอพยพเข้ามาของคนจีนในประเทศไทย มาด้วยกัน 2 ทาง คือ

1. เส้นทางเรือผ่านมหาสมุทรแปซิฟิกอ้อมเข้าอ่าวไทย
2. ทางบกผ่านทางบริเวณตอนใต้ของจีนมณฑลยูนนาน มณฑลกว๋างสี ผ่านลาว และผ่านบางส่วนของประเทศพม่า และประเทศมาเลเซีย

ซึ่งจะกล่าวได้ว่าคนจีนเป็นกลุ่มชนชาติที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทยลูกหลานของชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ผสมผสานกลมกลืนในสังคมวัฒนธรรมไทย จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย หรือกลายเป็นคนไทยไปในที่สุด ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่าชาวไทยเชื้อสายจีนจะขาดการสืบทอดขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมดั้งเดิม ดังจะเห็นได้จากประเพณีจีน ที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องในสังคมไทยเช่น ประเพณีตรุษจีน การทำพิธีงเด็ก การไหว้บรรพบุรุษ พระราชพิธีสังเวยพระปาย และประเพณีการจัดฉลองแซ่ยัด โดยยังปรากฏให้เห็นได้ในทุกยุคทุกเวลาในรอบปี ซึ่งมนุษย์จะใช้ดนตรีเป็นองค์ประกอบในการถ่ายทอดชีวิตความเป็นอยู่ และดนตรีจะเป็นองค์ประกอบที่จะขาดเสียมิได้ในทุก ๆ วัฒนธรรม ดนตรีและการแสดงเป็นส่วนหนึ่งของงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมได้สร้างสรรค์ และสืบทอดงานด้านนี้มาอย่างต่อเนื่อง คุณค่าของดนตรี และการแสดงมิได้อยู่ที่การเป็นดนตรี หรือการแสดงคุณค่าที่แท้จริงคือ การนำมาปรุงแต่งให้ละเอียดเข้ากับชีวิตและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ชาวจีนได้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับดนตรีมีหลักฐานมากกว่า 5,000 ปี โดยเชื่อเรื่องเทพเจ้าบวงสรวงสวรรค์ มีการบวงสรวง และมีดนตรีประกอบในพิธีที่จัดขึ้น ดนตรีจีนเน้นด้านความคิดและอารมณ์ คนเล่นดนตรีต้องเป็นคนที่มีความรู้ ต้องเรียน แม้การฟังก็ต้องมีความรู้ ดนตรีจีนในอดีตจึงมีกรอบอยู่ในหมู่มุขชั้นสูง ปัญญาชน และนักปราชญ์ราชบัณฑิต คนธรรมดาจึงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้หรือเล่นเครื่องดนตรีได้ (ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์. 2542: 7)

ในวัฒนธรรมจีน เครื่องดนตรีจีนที่อยู่ในสังคมไทยนั้นมีมากทีเดียว เครื่องดนตรีจำนวนหนึ่งไม่สามารถแยกได้ว่าใครเป็นเจ้าของ แต่เครื่องดนตรีเหล่านั้นผสมผสานกันอย่างแยกไม่ออก การแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องของสังคม ไม่มีอะไรตายตัวแน่นอน การรับเอาเครื่องดนตรีของสังคมหนึ่ง ไปพัฒนาต่อในอีกสังคมหนึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมดา เครื่องดนตรีจีนที่ใช้ร่วมกันในวงดนตรีชาวสยาม เช่น ซอ ขิม ฉาบ ฉิ่ง กลอง ต็อก แต้ว เป็นต้น (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย . 2542: 125) ดนตรีจีนไม่ว่าจะใช้ในการประกอบพิธีกรรม และ บรรเลงโดยทั่วไปแล้ว ก็ยังมีการดัดแปลงการใช้เครื่องดนตรีซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานแสดงนั้นๆ

จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ในดินแดนที่เคยมีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และอยู่ในเส้นทางเดินเรือที่สำคัญมาแต่อดีตกาลโดยที่มีท่าเลที่ตั้งซึ่งมีความเหมาะสมทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม ชลบุรีจึงมีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังหลักฐานทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ชลบุรีได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับจนกลายเป็นเมืองศูนย์กลางทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศ ชลบุรีเป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งมีท่าเลที่ตั้งซึ่งมีความเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง จึงได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองหลักในการกระจายความเจริญไปยังจังหวัดต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียง และเป็นศูนย์กลางของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

นอกจากนั้นชลบุรียังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของบรรดานักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ จากในอดีตจังหวัดชลบุรีเคยเป็นศูนย์กลางแห่งความเจริญรุ่งเรืองของ ภูมิภาคนี้มาแต่สมัยโบราณ ชลบุรีจึงเป็นที่รวมของชนหลายเชื้อชาติ อันเป็นผลให้เกิดการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรม ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดี

จากอดีตจังหวัดชลบุรีเป็นเมืองโบราณมีวัดใหญ่ และวัดสมณโกฏิ เหมือนจังหวัดอยุธยา มีซากเก่า 3 เมือง คือ เมืองศรีพะโร เมืองพญาแร่ และเมืองพระรถ ในแผนที่ไตรภูมิโบราณสมัยอยุธยา ปรากฏชื่อตำบลสำคัญของชลบุรี 4 ตำบล เรียงจากเหนือไปได้ คือ บางทราย บางปลาสร้อย บางพระเรือ บางละมุง แต่ไม่ปรากฏชื่อชลบุรี เมืองชลบุรีปรากฏชื่อเป็นครั้งแรกในสมัยอยุธยาปี พ.ศ.1919 ในฐานะเป็นหัวเมืองจัตวาในรัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราช ในปี พ.ศ.2130 ในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เขมรได้มากวาดต้อนผู้คนจากเมืองชลบุรีไปถึงสองครั้ง และในปี พ.ศ.2310 หลังจากที่กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า ชาวเมืองชลบุรีเข้าร่วมกับกองทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกอบกู้เอกราชจนสำเร็จ

เมืองชลบุรี ซึ่งตั้งตัวเมืองอยู่ริมคลองบางปลาสร้อย ในเขตอำเภอบางปลาสร้อยเริ่มเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์โดยเฉพะรัชกาลที่ 4-5-6 ได้เสด็จประพาสชลบุรีหลายครั้ง และได้ประกอบพระราชกรณียกิจที่เป็นพื้นฐานสร้างความเจริญให้แก่เมืองชลบุรี และเมื่อมีการปกครองแบบเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ 5 เมืองชลบุรีขึ้นกับมณฑล

ปราจีน และเมื่อยกเลิกระบบเทศาภิบาลในปี พ.ศ.2476 สมัยรัชกาลที่ 7 จึงกลายเป็นจังหวัดชลบุรี และในปี พ.ศ.2481 ได้มีการเปลี่ยนชื่ออำเภอบางปลาสร้อยเป็นอำเภอเมืองชลบุรี (สัณฑ์ ภาวิต. 2539: 62)

ชาวจีนได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดชลบุรี ที่สำคัญคือ ชุมชนบางปลา สร้อย หรือที่ชาวจีนเรียกว่า "มั่งกะสวย" ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของเทศบาลเมือง ชลบุรี ระบุว่าชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชลบุรีก็ราวสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็น ชาวจีนแต้จิ๋ว ประกอบอาชีพทุกชนิด ตั้งแต่กสิกรรมรับจ้าง ช่างประมง และทำการเกษตรเป็นต้น

วัฒนธรรมของชาวจีนส่วนใหญ่จะเน้นโลกทัศน์ที่เป็นวัตถุนิยม เห็นประโยชน์ในโลกนี้มากกว่าโลกหน้า มีความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ ทำให้ชาวจีนประสบความสำเร็จในการเลื่อนชนชั้นทางสังคมอย่างรวดเร็วในช่วง 2 ศตวรรษ 3 รุ่นอายุ วัฒนธรรมความเชื่อของชาวจีนจะเน้นลักษณะที่เป็นวัตถุ เช่น ศาลเจ้า ฮวงซุ่ย ประเพณีการกินเจ ตรุษ สารทจีน เป็นต้น จากการที่มีจำนวนประชากรจีนอพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่จังหวัดชลบุรีจำนวนมากทำให้วัฒนธรรมและประเพณีของจีนได้มีการเผยแพร่สู่อาณาเขตที่อยู่ใหม่ ทำให้ชาวบ้านที่อยู่เดิมได้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งกันและกัน

ดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี เนื่องจากชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีคนจีน และคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ชาวลชลบุรีรับเอาวัฒนธรรมของชาวจีนที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลานานตามที่คนจีนได้มาอยู่อาศัยในชลบุรี เมื่อชาวจีนได้มาใช้ชีวิต หรือดำรงชีวิตอยู่ในชลบุรี ทำให้มีการเผยแพร่ดนตรีของจีน และพิธีกรรมของจีนในจังหวัดอย่างแพร่หลาย ซึ่งได้มีการถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี ต่อกันมาตั้งแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้ดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีได้มีการสืบทอดทั้งในการสอนของโรงเรียน ตลอดจนระดับมหาวิทยาลัย และประกอบกับ มีบทบาทแสดงประกอบพิธีกรรมตามศาลเจ้าของจีน หรือโรงเจ หรือดนตรีประกอบการแสดงงิ้ว ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต และมีความสำคัญต่อคนจีน และคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี แต่เนื่องจากในปัจจุบันได้เกิดความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม อันเนื่องมาจากความผันแปรของระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมในสังคมนวมถึง ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ทำให้มีการลดทอนขั้นตอนของพิธีกรรมจึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของนักดนตรีจีนเกิดการเปลี่ยนแปลงจึงทำให้นักดนตรีจีนได้รับผลกระทบโดยตรง และนอกจากนั้นปัญหาใหญ่ซึ่งยากจะแก้ไข คือปัญหาอิทธิพลของดนตรีตะวันตก ที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว ทำให้เยาวชนรุ่นหลังให้ความสนใจ ที่จะรับการถ่ายทอดดนตรีจีนนั้นมีจำนวนลดน้อยลง

สืบเนื่องจากเหตุผลและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะศึกษาสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีน ตลอดจนรวบรวม และศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี โดยศึกษาด้านจำนวนบุคลากร เนื้อหา และหลักการ รวมถึงวิธีการถ่ายทอด สภาพ และบทบาทของนักดนตรีจีนในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยได้เลือกที่จะกำหนดหัวข้อการวิจัยเรื่อง " การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี " จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผลการวิจัยคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ

วงการดนตรีจีน ในส่วนของการอนุรักษ์ ทั้งยัง เป็นการ ส่งเสริมและเป็นข้อมูล เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบ และนอกระบบ โรงเรียนในอนาคต

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อรวบรวมและศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบสภาพวงดนตรีจีน ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. ให้ทราบจำนวนคณะดนตรีจีน จำนวนนักดนตรีและเครื่องดนตรี
3. ทำให้ทราบบทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบพิธีกรรม
4. ทำให้ทราบบทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง
5. ทำให้ทราบเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล บทเพลง และวัฒนธรรมดนตรีจีน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้จะทำการศึกษาเฉพาะจากคณะและนักดนตรีจีน ในจังหวัดชลบุรี

นิยามศัพท์

เจียนกู่	หมายถึงการบันทึกโน้ตดนตรีที่ชาวจีนได้มีการคิดค้น ลักษณะเดียวกับโน้ตแบบเซอเว ซึ่งเป็นรูปแบบการบันทึกโน้ตที่ใช้บันทึกทำนองเป็นตัวเลข
เม่งตัว	หมายถึงองค์กรการกุศลปฏิบัติภารกิจที่ช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่างๆ ในด้านการสร้างสาธารณะกุศล และสาธารณะประโยชน์ต่างๆให้แก่สังคม
เก็งจู้	หมายถึงนักสวดที่เป็นฆราวาส
โล้วไก้ว	หมายถึงเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ
ธรรมสังคีต	หมายถึงการสวดมนต์ของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่สวดเป็นทำนองเพื่อใช้สวดในพิธีกรรมต่าง ๆ

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 ประเภทคือ

1. เอกสารตำราทางวิชาการ
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารตำราทางวิชาการ

รัตนา ตันบุญเต็ก (2531 : 40-41) ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาในลักษณะต่างๆ ไปว่า

1. การศึกษาเป็นกิจการของมนุษย์ และสำหรับมนุษย์เท่านั้น
2. การศึกษาเป็นกระบวนการ มิใช่เป็นสิ่งที่คนเราครอบครอง หรือเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ ความรู้ หรือทักษะ หรือลักษณะดีงาม เป็นเพียงหลักฐานที่แสดงว่าคนเราได้รับการศึกษา มิใช่เป็นตัวการศึกษา การศึกษาเป็นกระบวนการเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับมนุษย์
3. การศึกษา เป็นการพัฒนามนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ พัฒนาธรรมชาติแท้จริงภายในตัวมนุษย์ให้มนุษย์ได้เรียนรู้ และเติบโตต่อไป
4. การศึกษาต้องมีทิศทางกระบวนการ การพัฒนามนุษย์นั้น มิใช่การศึกษาทั้งหมด การศึกษาต้องอาศัยองค์การการศึกษาช่วยชี้แนะ ให้ทิศทาง และปรุงแต่งให้มนุษย์ได้เจริญงอกงาม และจะต้องเป็นกระบวนการสองทาง คือ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้กับผู้รับ
5. การศึกษาต้องเป็นไปด้วยเจตนา และเป็นเจตนาที่จะให้ผู้ศึกษา เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลง เจริญงอกงามภายในตน
6. มนุษย์เท่านั้น ที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษา วัตถุประสงค์แวดล้อมทางกายภาพทั้งหลาย ช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ แต่สิ่งเหล่านั้นมิใช่องค์การที่รับผิดชอบในการศึกษา

สุพัทธรา สุภาพ (2540 : 68) ให้ความหมายของวัฒนธรรมโดยกล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม หมายความว่าความครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม ซึ่งสังคมในแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมเฉพาะของตนเอง ที่อาจจะแตกต่างกันและเหมือนกันบ้างขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ค่านิยม ความรู้ ความเชื่อ จารีต ประเพณี ศิลธรรม วิทยาการ กฎหมายและทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้กระทำ ได้ประพฤติปฏิบัติโดยสมาชิกของสังคม วัฒนธรรมเป็นทั้งวัฒนธรรมวัตถุ และวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุ ซึ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมมีทั้งองค์วัตถุที่มีรูปร่าง และไม่มี

รูปร่าง เป็นองค์การ องค์พิธีการ องค์มิตติ ซึ่งมีการถ่ายทอดเป็นมรดกของสังคม นอกจากนี้ สุพัตตราสุภาพ (2518 : 68) ยังได้กล่าวถึงลักษณะของวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน เช่น รูปแบบการแต่งกาย การละเล่น การขับร้อง
2. เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้จึงสามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมในสังคมนั้น เกิดการถ่ายทอดเป็นมรดกทางสังคม
3. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบการดำรงชีวิต วัฒนธรรมให้ความจำแนกความแตกต่างของสังคมแต่ละสังคมได้ บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมในสังคมนั้น
4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ รับเอารูปแบบของการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีอยู่เดิม และปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

สุริวงส์ พงศ์ไพบูลย์ (2524 : 13-17) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมคือแนวทางในการแสดงออกของวิถีชีวิตทั้งปวงที่บุคคลของกลุ่มชนคิดขึ้น หรือกระทำขึ้นเป็นต้นแบบ หรือเสริมต่อขึ้น แล้วคนส่วนใหญ่ของกลุ่มชนยอมรับสืบทอด จนกระทั่งสิ่งนั้นส่งผลต่อนิสัยของความคิด การเชื่อถือและการกระทำของคนหมู่มากแห่งกลุ่มชนนั้น

พระยาอนุমানราชชน (บุปผา ทวีสุข.ม.ป.ป. : อ้างอิงจากพระยาอนุমানราชชน.ม.ป.ป. :9) ได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรม คือ วิถีหรือดำเนินแห่งชีวิตของชุมชนหมู่หนึ่ง ซึ่งอยู่ร่วมกันในที่หนึ่ง หรือประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ และเพ่งเล็งถึงความเป็นอยู่ของคนในส่วนรวม ไม่เฉพาะ เอกชนหรือคนๆ เดียว สิ่งต่างๆ ทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์เป็นผู้ทำหรือปรุงแต่งสร้างขึ้น หรือดัดแปลง แก้ไข สิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นอยู่ของตนในส่วนรวม ไม่ได้มุ่งเฉพาะตัวคนเดียวก็เป็นวัฒนธรรมทั้งสิ้น และนอกจากนี้ พระยาอนุমানราชชน (2515 : 73) ยังได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. มีการสะสม หมายถึง จะต้องมียุคนเดิมอยู่ก่อนแล้ว และสะสมยุคนั้นให้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ
2. วัฒนธรรมต้องมีการปรับปรุง หมายถึง ต้องรู้จักดัดแปลง และปรับปรุงส่วนที่บกพร่องให้มีความเหมาะสมถูกต้อง
3. จะต้องมีการถ่ายทอด หมายถึง การทำให้วัฒนธรรมนั้นมีการแพร่หลายในวงกว้าง
4. มีการอบรมสั่งสอนให้ผู้รู้หรือชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อๆ กันไป

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 746) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงาม และเป็นวิถีชีวิตของหมู่คณะ และนอกจากนี้ ความหมายของวัฒนธรรมในภาษาไทยตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2525 ได้กล่าว

ว่า วัฒนธรรมหมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และความมีศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประเวศ วะสี (2537 : 13 : 22) ได้อธิบายถึงวัฒนธรรมและสรุปคุณลักษณะของวัฒนธรรมที่เข้มแข็งว่า เป็นรากฐานของสังคมแต่ละสังคม สามารถเป็นเครื่องมือที่ทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง โดยสรุปคุณลักษณะของวัฒนธรรมที่เข้มแข็งออกเป็น 8 ประการ คือ

1. มีความหลากหลายกระจายอำนาจ จึงส่งเสริมการเมืองระบอบประชาธิปไตย
2. กระจายรายได้และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมศักดิ์ศรีของชุมชนท้องถิ่น
4. ความเป็นบูรณาการ
5. สร้างความประสานสอดคล้อง (Harmony) และความสมดุลยั่งยืน
6. มีการพัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณอันลึกซึ้ง
7. ส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม
8. เป็นการผดุงศีลธรรมของสังคม

ยศ สันตสมบัติ (2537 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในแง่ของสังคมวิทยา ไว้ว่า สังคมมนุษย์ในแต่ละสังคมนั้นมีความแตกต่างกันในแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา และค่านิยมต่างๆ แต่ภายในความแตกต่างเหล่านี้ สังคมทุกหนทุกแห่งทั่วโลกมีลักษณะพื้นฐานที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่งคือสังคมเป็นการรวมตัวกันเพื่อความอยู่รอดของสมาชิก การที่สังคมจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน ต้องเป็นสิ่งที่คาดคะเนได้ (Predictable) สมาชิกทุกคนจะต้องคาดคะเนได้ว่าคนอื่นมีพฤติกรรมเช่นไร ในสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมมนุษย์ ความสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของคนอื่นได้อย่างถูกต้อง เป็นผลมาจากการเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรม

รัชนิกร เศรษฐ (2532 : 119-120) กล่าวว่าวัฒนธรรมหมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการ และผลงานสร้างสรรค์ต่างๆ ที่เป็นมรดกตกทอดกันมาในสังคมไทยทุกเรื่อง และไม่จำกัดว่า ต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ หรือเป็นกิจกรรมที่ “เจริญ” ตามเกณฑ์ของชนชั้นปกครองของสังคม เท่านั้น แต่รวมถึงชาวบ้านด้วย

อมรา พงศาพิชญ์ (2525 : 76) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยที่มนุษย์เป็นผู้สร้างเพื่อความเป็นรูปแบบของสังคมที่มีเสถียรภาพอันแสดงถึงความเจริญงอกงาม ให้กับสังคมและกลุ่มบุคคลในสังคม หากขาดวัฒนธรรมแล้วสังคมก็ย่อมนขาด เอกภาพนั้นหมายถึงสังคมจะรุ่มเย็นเป็นสุขมิได้ วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยที่มีลักษณะผสมผสานในเนื้อเดียวกัน ซึ่งทำหน้าที่สร้างสรรค์และกำหนดรูปแบบของสมาชิกในสังคมได้อย่างมีแบบแผน ผู้มีภาวะทางจิตใจของสมาชิกในสังคมส่งผลให้สังคมมีเอกภาพ

สุขสมาน วงศ์สุวรรณ ; สติต วงศ์สุวรรณ ; และบุญยืน ชัยสุโรจน์ (2517 : 78-82) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องจำแนกให้เห็นความแตกต่างของคนไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบคนหนึ่งกับอีกคนหนึ่ง หรือกลุ่มคนหมู่ใด หรือชุมชนใดก็ตาม จะอธิบายให้เห็นความแตกต่างกันโดยไม่พูดถึงวัฒนธรรมนั้นย่อมทำไม่ได้ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่า คนแตกต่างกับสัตว์ วัฒนธรรมทำให้คนเป็นคน วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคน ทั้งในส่วนที่เป็นพฤติกรรมส่วนบุคคล และพฤติกรรมสังคม การที่คนคิดทำอะไรต่างๆ ล้วนเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทั้งสิ้น เพราะพฤติกรรมต่างๆ เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ วิธีคิด วิธีปฏิบัติจากคนรุ่นก่อนๆ ทั้งสิ้น การจะทราบลักษณะของสังคมใดก็ต้องอธิบายลักษณะของวัฒนธรรมของสังคมนั้น เพราะวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการอธิบายลักษณะของสังคมนั้นๆ

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2543 : 43) ได้กล่าวถึงความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมไว้ในบทความเรื่อง อิหร่าน : ภูมิทัศน์ประชาชนและวัฒนธรรมว่า ชุมชนที่อยู่รวมกันแต่ละคนในชุมชนมีจุดหมายในชีวิตที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนในชุมชนจะต้องมีอุดมการณ์ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นรากแก้วของชุมชนทำให้เกิดทฤษฎีขึ้นมาอีกทฤษฎีหนึ่งคือ ทฤษฎีรากแก้วทางวัฒนธรรม ได้แก่

1. อยู่อย่างไทย
2. ใฝ่ใจศึกษา
3. เสาะหาความรู้
4. เข้าสู่ค่านิยม
5. สร้างสมอุดมการณ์
6. ประสานวัฒนธรรม
7. จดจำประเพณี
8. ของดีศาสนา

วัลภา บุรุษพัฒน์ (2517 : 1) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย โดยกล่าวว่า “ การศึกษาความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทยนี้ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งชาวจีนนับได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทสำคัญและได้ก่อให้เกิดปัญหา ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาขึ้นในประเทศที่ตนได้เข้าไปอาศัยอยู่ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ชาวจีนได้อพยพออกจากดินแดนของตนในประเทศจีนเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในภูมิภาคนี้ เป็นระยะเวลาสองพันปีมาแล้ว “

นงเยาว์ ชาญณรงค์ (2531:41) กล่าวว่า วัฒนธรรมของชาวจีน ที่นับเป็นหลักใหญ่คือการนับถือวิญญาณบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นเหตุให้ชุมชนชาวจีนตามดินแดนต่างๆ ในโลกเกิดมีศาลเจ้า เพื่อทำพิธีตามความเชื่อหลัก ตามวัฒนธรรมของชนชาติจีน มีการเซ่นสรวงเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของลูกหลาน

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี (2538 : 90-92) ได้อธิบายถึงการศึกษาศาสนาเชิงวัฒนธรรมดนตรีว่า ผู้ศึกษาต้องมองภาพดนตรีในฐานะพฤติกรรมของมนุษย์ ศึกษาภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวกับดนตรี และ การศึกษาวัฒนธรรมดนตรี คือการเก็บข้อมูลภาคสนาม ต้องค้นหาคำตอบ ครอบคลุมเนื้อหา 4 ประเด็น คือ

1. เนื้อหาสาระและโครงสร้าง ได้แก่ จังหวะ ทำนอง การประสานเสียง คุณลักษณะของเสียง คีตลักษณ์
2. เครื่องดนตรี ได้แก่ หมวดยุคเครื่องดนตรี ลักษณะ การเทียบเสียง บันไดเสียง วิธีการสร้าง วิธีการบรรเลง ภูมิหลังและความเกี่ยวข้องทางวัฒนธรรม
3. บทบาทของดนตรีในวัฒนธรรม ได้แก่ บทบาทในเชิงพิธีกรรม ศาสนพิธี บทบาทในฐานะสิ่งบันเทิง
4. นักดนตรี – นักร้อง ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ ความสามารถ ความชำนาญ สถานภาพที่เป็นอยู่

สุมาลี นิมนานภาพ (2529 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาโดยใช้หลักวิชา Ethnomusicology เป็นการนำวัฒนธรรมดนตรีของชนชาติหรือเผ่าต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับกัน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เปรียบเทียบเสียงดนตรีจากบทเพลงที่เก่าแก่ที่สุด
2. เปรียบเทียบรูปร่างของเครื่องดนตรี
3. เปรียบเทียบวัสดุที่ประกอบเป็นเครื่องดนตรี

สุกรี เจริญสุข (2538:5) กล่าวว่า ดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ที่แสดงออกถึงอารมณณ์มนุษย์ เป็นศิลปะแห่งอารมณ์ ประดับแต่งมาจากอารมณ์ อารมณณ์ของคนนั้นหล่อหลอมไปด้วยวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมกลุ่ม และวัฒนธรรมสากล ที่แสดงถึงสำเนียงของภาษา วิถีชีวิต ของวัฒนธรรมนั้นๆ

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี (2540:30) ได้กล่าวไว้ว่า ในด้านดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมของจีนนี้ เดิมทีเดี่ยวดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมการบวงสรวงเช่นไห้ว เทพยดา ฟ่า ดิน ตามลัทธิขงจื้อ มีลักษณะเป็นดนตรีบรรเลง ไม่มีคำร้อง การบอกกล่าวแต่เทพยดา ฟ่า ดิน กระทำโดยการสวด อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ้อง ได้มีการประพันธ์คำร้องให้สอดคล้องกับทำนองดนตรี ซึ่งทำนองของเพลงในดนตรีขงจื้อมีทั้งที่เป็นทำนองที่ประกอบด้วย 7 เสียง และ 5 เสียง อย่างไรก็ตามทำนองที่ประกอบด้วย 5 เสียง ได้รับความนิยมนมากกว่ากรณีของ 7 เสียง

จิตรา กอนันท์เกียรติ (2542:138-141) กล่าวว่า คนจีนโบราณเชื่อว่าเสียงดนตรีช่วยขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้พ้นไป และการคิดสร้างเครื่องดนตรี เสียงดนตรี มีมาแต่ครั้งปฐมกษัตริย์ยิ่งดี เมื่อประมาณ 4,700 ปีมาแล้ว ส่วนการนำดนตรีเข้ามาร่วมในการสวดมนต์ของพระจีน มาพร้อมกัน

พระพุทธศาสนา ซึ่งเผยแพร่เข้าประเทศจีน ใน พ.ศ. 610 แล้วมีการพัฒนาเรื่อยมา ซึ่งเครื่องดนตรีที่พระจีนใช้ในการสวดมนต์มีดังนี้

1. บักฮื้อ มีขนาดเล็ก-ใหญ่ ใช้เคาะจังหวะ การเคาะบักฮื้อ เป็นจังหวะรับกับการสวด ช่วยไม่ให้ผู้สวดเหนื่อยมาก เพราะจังหวะที่เคาะคือ จังหวะที่พระได้พักหายใจ ฟังมาว่า ถ้าต้องการสวดช้าเคาะช้า ถ้าจะเร่งจังหวะก็เคาะเร็วขึ้น การเคาะบักฮื้อ ในการสวดมนต์หมู่ช่วยให้สวดได้จังหวะประสานกัน โดยการเคาะแต่ละครั้งคือหนึ่งสัอแต่ละตัว

2. ตี่ต๋า คือ ปี่
3. อิมเค็ง เป็นกระดิ่งด้ามยาว
4. บังเจ็ง คือระฆังเล็ก
5. บัว คือ ฉาบ
6. เล็ง คือ กระดิ่ง
7. ฯลฯ

สังต์ ภูเขาทอง (2545 : 38) กล่าวว่า ในการแสดงงิ้วของจีน ผู้เข้ามาใหม่เพื่อเข้าสู่อาชีพนี้ ไม่ว่าจะเป็นักแสดง หรือนักดนตรี จะต้องทำพิธีไหว้ “ เหล่าเอี้ย ” หมายถึงผู้อาวุโส ในฐานะเจ้าประจำโรงงิ้วเสียก่อน สำหรับนักดนตรี ในพิธีไหว้จะต้องเตรียมสิ่งของต่อไปนี้มาบูชาครู คือ

1. ผ้าแดง เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นมงคล
2. ส้ม หรือ “ ไต่กิก “ แปลว่าโชคดี
3. อั่งเปา คือซองแดงใส่เงินเพื่อบูชาครู
4. ไม้ตีกลอง เป็นสัญลักษณ์ของดนตรีที่ควบคุมการแสดงงิ้วทั้งหมดและเป็นใหญ่ที่สุดของกลุ่มดนตรี

ในการแสดงงิ้ว ดนตรีนับว่ามีบทบาทมาก เขาแบ่งดนตรีออกเป็น 2 กลุ่ม คือฝ่ายกลอง (โก้วคา) กับฝ่ายเครื่องสาย (ฮี้คา) โดยวางเครื่องดนตรีอยู่คนละฝั่งตรงข้ามกัน ฝ่ายกลองอยู่ทางซ้ายมือของผู้ชม ฝ่ายเครื่องสายอยู่ทางขวามือ

ฝ่ายกลองถือว่าสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการแสดงทีเดียว คือนอกจากจะให้จังหวะแล้วยังทำหน้าที่เป็นผู้บอกสัญญาณ กำกับท่าทางการเคลื่อนไหวของการแสดง การให้คิวการเปลี่ยนฉาก การเข้าออกการแสดง เป็นต้น ฝ่ายกลองอาจจะมี ฉิ่ง ฉาบหรือกรับก็ได้ ผู้นำกลุ่มฝ่ายกลองเรียกว่า “ พระโก้วซิงแซ ” แปลว่า ครูผู้ตีกลอง คือครูกลองนั่นเอง

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิริรัตน์ ประพัฒน์ทอง (2535:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเครื่องดนตรีจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีที่พบในประเทศไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 10 ซึ่งเกี่ยวกับ

รูปแบบของดนตรี และการวิเคราะห์การใช้เครื่องดนตรีในพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา บทบาท หน้าที่และความสัมพันธ์ ของดนตรีที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมของสังคม ตามแบบแผนทาง วัฒนธรรม (Manifest Function) และหน้าที่แฝง (Latent Function) ที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่ง ความสัมพันธ์สรุปได้ว่า

1. ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับดนตรีในฐานะเป็นสัญลักษณ์ทางสังคม จะสะท้อนผ่าน ความเชื่อทางศาสนา และระบบชนชั้นในสังคม
2. กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางจิตวิทยาและกายภาพในพิธีกรรมต่างๆ กล่าวคือ ภาพและเสียงของดนตรีมีผลกระทบต่อจิตใจของผู้พบเห็น ซึ่งทำให้เกิดจินตภาพ
3. เครื่องดนตรีเป็นเครื่องควบคุมสังคม ซึ่งแนะนำแบบแผนและกำหนดพฤติกรรมที่ เหมาะสมแก่สังคม
4. รักษาสถาบันที่สำคัญทางสังคม และรักษาเอกลักษณ์ของพิธีกรรม
5. ทำให้เกิดความสืบเนื่องและความมั่นคงทางวัฒนธรรม

กฤษฏางค์ ไวยนันท์ (2548:23-25) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสืบทอดวงปี่พาทย์ในลุ่มน้ำ ลพบุรี โดยได้มีแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งสรุปกรอบแนวคิดในการศึกษากระบวนการ เรียนรู้ และสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยนำเอากรอบแนวคิดของ เอกวิทย์ ณ ถลาง (2540:45-48) ที่วิเคราะห์และประมวลลักษณะการเรียนรู้ของชาวบ้าน 8 ประการ และได้ผนวกกับแนวคิด เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่ สีลาภรณ์ นาคทรพร (2538:27-28) เสนอไว้ 4 ประการ ซึ่งมี 2 ประการที่ซ้ำซ้อน จึงนำส่วนที่แตกต่างอีก 2 ประการ เพิ่มเข้าไป ทำให้กรอบ แนวคิดในการศึกษากระบวนการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้านมี 10 ประการ ดังนี้

1. ในบรรพกาลมนุษย์เรียนรู้ที่จะดำรงชีวิต และรักษาเผ่าพันธุ์ให้อยู่รอดด้วยการลองผิด ลองถูก ประสบการณ์ของการลองผิดลองถูก มนุษย์ก็สะสมความเข้าใจของตนไว้แล้วถ่ายทอดให้ ลูกหลาน นานๆ เข้าก็กลายเป็นจารีต ประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือข้อห้ามในวัฒนธรรมของกลุ่ม ชนนั้นๆ ไป มนุษย์ก็ส่งสมภูมิปัญญาในการดำรงชีพไว้มากขึ้น และมีความเสี่ยงน้อยลง
2. มนุษย์เรียนรู้ด้วยการลงมือทำจริง ในสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่จริง การเรียนรู้ และสะสมประสบการณ์ต่างๆ ไว้ในสถานการณ์จริง ปฏิบัติจริงแล้วสาธิตต่อไปยังรุ่นลูกรุ่นหลาน แบบ ค่อยเป็นค่อยไป ได้กลายเป็นแบบธรรมเนียมหรือวิถีปฏิบัติ
3. การถ่ายทอดความรู้จากการเรียนรู้จากการทำจริงได้พัฒนาต่อมา จนเป็นการส่งต่อ (Transmission) แก่คนรุ่นหลังด้วยการสาธิตวิธีการและการสั่งสอนด้วยการบอกเล่า (Oral Tradition) และการสร้างองค์ความรู้ไว้เป็นลายลักษณ์ (Literary Tradition) ซึ่งโดยทั่วไปการถ่ายทอดภูมิ ปัญญาของชาวบ้านจะนิยม 2 วิธีแรก ในกรณีที่เป็นศิลปวิทยาการระดับที่มีความซับซ้อน หรือ ลึกซึ่งจะใช้วิธีลายลักษณ์

4. การเรียนรู้โดยพิธีกรรม ซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์และมีอำนาจโน้มน้าวให้คนที่มีส่วนร่วมรับเอาคุณค่า และแบบอย่างพฤติกรรมที่ต้องการเข้าไปในตัว เป็นการตอกย้ำความเชื่อกรอบศีลธรรมจรรยาของกลุ่มชนแนวปฏิบัติและความคาดหวัง โดยไม่ต้องใช้การจำแนกแจกแจงเหตุผล

5. ศาสนา ทั้งในด้านหลักคำสอน ศีลและวัตรปฏิบัติ ตลอดจนพิธีกรรม และกิจกรรมทางสังคมที่มีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนเชิงการเรียนรู้ ล้วนมีส่วนตอกย้ำภูมิปัญญาที่เป็นอุดมการณ์แห่งชีวิต ให้กรอบและบรรทัดฐานความประพฤติ และให้ความมั่นคงอบอุ่นทางจิตใจ เป็นที่ยึดเหนี่ยวแก่คน ในการเผชิญชีวิตบนความไม่แน่นอน อันเป็นศีลธรรมอย่างหนึ่ง สถาบันศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของคนที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า

6. การแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ ระหว่างชุมชนที่แตกต่างกัน ทั้งในทางชาติพันธุ์ ถิ่นฐานทำกิน รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนกับคนต่างวัฒนธรรม ทำให้กระบวนการเรียนรู้ขยายตัว มีความคิดใหม่ วิธีการใหม่เข้ามาผสมผสานกลมกลืนบ้างขัดแย้งบ้าง แต่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายกว้างขวาง ทั้งในด้านสาระ รูปแบบและวิธีการ

7. การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) ในการแก้ปัญหา ได้มีความพยายามเลือกเฟ้นเอาความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติ ที่สืบทอดกันมาในสังคมประเพณีมาผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมให้ตรงกับฐานความเชื่อเดิม ขณะเดียวกันก็แก้ปัญหาในบริบทใหม่ได้ระดับหนึ่ง

8. ครูพักลักจำ เป็นการเรียนรู้ในทำนองแอบเรียน แอบเอาอย่าง แอบลองทำตามแบบอย่างที่เขาสังเกตอยู่เงียบๆ แล้วรับเอามาเป็นของตน เมื่อสามารถทำได้จริง ซึ่งเป็นวิถีธรรมชาติธรรมดาของคนในการเรียนรู้จากผู้อื่น

9. การเรียนรู้เป็นกระบวนการกลุ่ม ที่เกิดจากชาวบ้านได้ร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ ตั้งคำถาม หาคำตอบ หาแนวทางและอื่นๆ ในการดำเนินวิถีชีวิตร่วมกัน

10. การเรียนรู้จากการแก้ปัญหาในชีวิตจริง ดังนั้นการเรียนรู้ของชาวบ้านและชุมชน จึงมิได้มีความหมายเพียงการยกระดับความคิด สติปัญญาของชาวบ้านให้สูงขึ้นเท่านั้น แต่การเรียนรู้ของชาวบ้าน และชุมชนเป็นเรื่องของวิถีชีวิตของชาวบ้าน ของท้องถิ่น ของชุมชน จึงทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและเรียนรู้

นอกจากได้สรุปกรอบแนวคิด ในการศึกษากระบวนการเรียนรู้ และสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน 10 ประการแล้ว ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Associative Theory) ทฤษฎีนี้อธิบายว่าพื้นฐานการกระทำของบุคคลขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Passive) หน้าที่ของผู้สอนคือ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน หลักของทฤษฎีสิ่งเร้า และตอบสนอง คือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการตอบสนอง หรือพฤติกรรมการเรียนรู้

2. การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การฝึกซ้ำเพื่อให้เกิดทักษะ ในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์ โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ

3. การรู้ผลการกระทำ (Feedback) ได้แก่ การที่สามารถให้ผู้เรียนได้รู้ผลการปฏิบัติได้ทันที เพื่อจะให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงพฤติกรรมได้ถูกต้อง

4. การสรุปเป็นกฎเกณฑ์ (Generalization) ได้แก่ การได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่สามารถสร้างมโนทัศน์ (Concept) จนกระทั่งสรุปเป็นกฎเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ได้

5. การแยกแยะ (Discrimination) ได้แก่ การจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลได้ชัดเจน

6. ความใกล้ชิด (Contiguity) ได้แก่ การสอนที่คำนึงถึงความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง เป็นต้น

พलगูล อังกินันท์ (2514:167) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทชาวจีนในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวไว้ว่า ชาวจีนได้เข้ามาผ่านท่าอศัยการทำมาหากินในประเทศไทยเป็นเวลาช้านาน มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนอย่างใกล้ชิดตลอดมา ความไม่รังเกียจ หรือกีดกัน ของจีนของทางการ และประชาชนชาวไทย ทำให้ชาวจีนหลายคนได้เข้ารับราชการเป็นขุนนางไทย หลายคนได้สตรีไทยเป็นภรรยา เกิดความผสมผสานทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรมระหว่างกัน แม้เมื่อทางไทยเป็นภรรยาของคนต่างด้าว ก็มีได้ระบุนถึงชาวจีน ในประเทศไทยด้วย แสดงให้เห็นว่าทางการไทยถือว่าชาวจีนในประเทศไทย เป็นเสมือนพลเมืองของไทยมาช้านาน

ยุพิน คล้ายมนต์ (2536:1-2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทย กล่าวไว้ว่า อิทธิพลของวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทย จำแนกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. ศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังในศาลเจ้า ภาพวาด ภาพสลักรูปประติมากรรม ลวดลายสิ่งของ ลวดลายนามธรรม ภาพเขียน ฯลฯ

2. ดนตรี นาฏศิลป์ และศิลปหัตถกรรม ได้แก่ บทประพันธ์ และการบรรเลงดนตรี การแสดงลีลา และนาฏศิลป์ การละเล่นต่างๆ ตลอดจนการประติมากรรม และการผลิตเครื่องดนตรี เช่น ซอซึง ซลุ่ย แคน พิณ ฉิ่ง ฉับ ของไทย ซึ่งมีลักษณะความคล้ายคลึง ทั้งด้านรูปทรง สัณฐาน และเสียงทำนอง

3. ภาษา ภาษาไทยปัจจุบัน ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน มีจำนวนไม่น้อยที่ใช้คำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาจีน ทั้งคำโดด และคำผสม ทั้งจีนกลาง กวางตุ้งแต้จิ๋ว และอื่นๆ

4. ระบบความเชื่อทางศาสนา และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ ความเชื่อในเรื่องผี วิญญาณบรรพบุรุษ หรือวิรบุรุษ วิรสตรี ด้านพิธีกรรม การเข้าทรง การกราบไหว้ สัญลักษณ์การให้โชคลาภสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความวิบัติต่างๆ ตามความคิดของศาสนาพุทธ และลัทธิเต๋า

ชลอ บุญช่วย (2532:7) ได้ทำการศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน ในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา สรุปได้ว่า ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีน จะปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณ ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิม ชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่า วิญญาณมีอยู่

ทุกหนทุกแห่ง และวิญญาณมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงต้องเช่นไหวเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนแต่สิ่งที่ดีและได้รับการคุ้มครอง ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณได้รับการส่งเสริมจากลัทธิขงจื้อ เกี่ยวกับการประกอบพิธีเช่นไหว้วิญญาณบรรพบุรุษ และวิญญาณของเทพเจ้าและเซียน ถึงแม้ว่าขงจื้อจะไม่ได้สอนเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณ แต่สนับสนุนให้เช่นไหว้วิญญาณเพื่อสนองคุณด้วยความกตัญญู ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม โชคลาง และเครื่องรางของขลัง ได้รับการสนับสนุนส่งเสริม จากนักบวชในศาสนาเต๋าสมัยใหม่ นอกจากนี้พุทธศาสนamahayanก็มีส่วนเข้ามาส่งเสริมความเชื่อเกี่ยวกับชาติ-ภพ

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2542:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความกตัญญูของชาวจีนที่สะท้อนผ่านพิธีงเต็ก : กรณีศึกษาพิธีงเต็กจีนไหหลำในสังคมไทย กล่าวไว้ว่า พิธีงเต็กจีนไหหลำในสังคมไทย มีลักษณะเนื้อหาที่สะท้อนถึงคุณธรรมกตัญญู ทั้งในส่วนของเครื่องแต่งกาย ลูกหลานที่เข้าร่วมพิธี หรือขั้นตอนต่างๆ ของพิธีกรรม โดยเฉพาะพิธีแก้กรรมให้ผู้ตาย การจำลองเหตุการณ์หลังความตาย กับโลกของคนเป็น ให้ลูกหลานได้รู้เห็นเหตุการณ์ที่ผู้ตายเผชิญในสิ่งต่างๆ ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นการชดเชยอารมณ์พลัดพราก สูญเสีย อย่างไรก็ตาม พิธีงเต็กจีนไหหลำน่าจะมีแนวโน้มลดบทบาทลง เพราะลูกหลานชาวจีนส่วนใหญ่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นไทย โดยเฉพาะสังคมในเมืองซึ่งเป็นลักษณะสากลมากขึ้น แต่หากได้มีการปรับเปลี่ยนพิธีกรรมให้ลูกหลานซาบซึ้ง หรือเข้าใจคุณค่า ความหมายมากขึ้น พิธีกรรมดังกล่าวก็น่าจะใช้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างโลกทัศน์ เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ของคนในหมู่เครือญาติได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญต่อความเจริญทางวัตถุจนละเลยคุณค่าทางจิตใจ

วีเกียรติี มารคแมน (2539:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องจิวแต้จิวกับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี : กรณีศึกษาคณะเหล่าวังนี้ซุงปั้ง โดยกล่าวไว้ว่า ดนตรีในการแสดงจิวแต้จิว เป็นดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งปรากฏทั้งในเรื่องของเครื่องดนตรี การผสมวง การจัดวงดนตรี และแบบแผนทฤษฎี ซึ่งได้แก่ ระบบเสียง พบว่าเป็น 7 เสียง ท่วงทำนองแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ทำนองหลัก (ตั้งลัก) ทำนองเบา (คิกลัก) ทำนองพลิกสาย (ฮวยสั่ว) และทำนองอ้อะโหวง โดยประเภทของทำนองใช้แสดงออกทางอารมณ์อันซับซ้อน ในการบรรเลง ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดอารมณ์มากเป็นพิเศษ เพลงๆหนึ่งสามารถบรรเลงได้หลายแบบ แล้วแต่สถานการณ์ของการแสดง ด้วยเหตุนี้ดนตรีจิวแต้จิวจึงเป็นดนตรีที่เป็นหนึ่งเดียวกับการแสดง และมีพลังในการแสดงออก

รัตมี เอื้ออารีย์ไพศาล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องดนตรีพิธีงเต็กจีนและกรณีศึกษาโรงเจคั่น ซูอ่า ผลการวิจัยพบว่า โรงเจคั่น ซูอ่า เป็นโรงเจจีนและที่มีผู้ประกอบพิธีทั้งหมด 12 คน เทพเจ้าที่โรงเจให้ความนับถือคือ เจ้าแม่กวนอิม สมาชิกของโรงเจต้องเป็นหญิงเท่านั้น การประกอบพิธีงเต็กใช้บทสวดทั้งหมด 13 บทหลัก ซึ่งบทสวดในแต่ละชุดนั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามรูปแบบของการประกอบพิธี ผู้ประกอบพิธีงเต็กเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการสวดมนต์ ร้อง และเล่น

เครื่องดนตรีเอง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีเป็นเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด ส่วนทำนองเพลงนั้น เกิดจากการขับร้องของผู้ประกอบพิธี ลักษณะทำนองเป็นแบบทำนองเดี่ยว มีผู้ร้องหลายคน เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธี แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีหน้าโต๊ะพิธี และ เครื่องดนตรีที่ใช้ในขณะที่เดินประกอบพิธี นอกจากนี้ยังพบว่าเพลงส่งเจ้า เป็นเพลงที่ผู้ประกอบพิธี ต้องร้องภายหลังจากการประกอบพิธีในแต่ละชุด เพื่อแสดงความเคารพต่อเทพเจ้าที่ได้ไถ้บุญเชิญ มาร่วมในพิธีกรรม

เรวดี อังโพธิ์ (2547:ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้การวิจัยเรื่องการศึกษาดนตรีประกอบพิธี กงเต็ก (แบบแต่จิว) ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของดนตรีประกอบพิธี กงเต็ก (แบบจีนแต่จิว) ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ใช้ดนตรีเป็นเครื่องสนับสนุนการประกอบ พิธีกรรม สร้างจิตสำนึกของความเป็นกลุ่ม และใช้สื่อความเป็นชาวจีน ลักษณะดนตรีประกอบพิธีกง เต็กนั้น เครื่องดนตรีแบ่งตามลักษณะการใช้ได้ 3 แบบ คือ ประเภทเครื่องดีสำหรับผู้สวด ประเภท เครื่องดีประกอบจังหวะ และประเภทเครื่องดำเนินทำนอง ซึ่งเครื่องดนตรีทั้ง 3 ประเภทมีการ บรรเลงที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำนองดนตรีแบ่งตามลักษณะการใช้ คือ ใช้ประกอบบทสวดมนต์ และใช้บรรเลงระหว่างพิธี ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนอง กระสวนจังหวะ และรูปแบบของเพลง เมื่อมีการเปรียบเทียบกับความเชื่อ และพฤติกรรมการแสดงออกในพิธีกรรมแล้วมีความเกี่ยวเนื่อง กัน เปรียบเสมือนความพยายามแสดงความกตัญญูอันมีความยากลำบาก เพื่อให้บุคคลที่ล่วงลับได้ พบความสุข ลักษณะการบันทึกโน้ต และการอ่านโน้ตในปัจจุบันเปลี่ยนไป องค์ความรู้ในการอ่าน โน้ตแบบจีนแต่จิวเริ่มหายไป มีการอ่านโน้ตแบบไทยหรือตามความถนัดของแต่ละคน

ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ (2532 : 133) ได้ทำการวิจัยเรื่องชาวจีนในอำเภอ 2 แห่ง ของจังหวัดยโสธรกรณีศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี กล่าวว่า ทางด้านการกลมกลืนทางวัฒนธรรม พบว่าชาวจีนในสุขาภิบาลทรายมูล และสุขาภิบาลกุดชุม ปัจจุบันส่วนใหญ่ เป็นชาวจีนรุ่นลูกหลาน เหล่น ที่เติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากบรรพบุรุษ ความเชื่อศาสนาที่กลมกลืนแล้ว ความ ใกล้ชิดต่อการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างชาวจีน และชาวไทย การแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ ตลอดจน กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้หลายทางด้วยกัน ไม่ว่าจะผ่านทางด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มีผลการกลมกลืนของชาวจีนทั้ง 2 แห่ง

พวงทิพย์ เกิดทรัพย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการคงอยู่และการ เปลี่ยนแปลงพิธีศพของชาวจีนที่วัดหัวลำโพงในกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะการเปลี่ยนแปลง ของพิธีศพของชาวจีน ได้มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบพิธีอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นเป็นแบบไทย คือ การใช้โลงไทย (โลงสี่เหลี่ยม) ไม่ทำกงเต็กเผาศพ และมีการหย่อนชั้นตอนปฏิบัติพิธีอีกด้วย กรณีศึกษาพบว่า คนจีนรุ่นแรกไม่ได้จัดพิธีศพแบบจีนเสมอไป รุ่นต่อๆมา อาจเหมือนรุ่นแรก หรือ เปลี่ยนแปลงรูปแบบพิธีศพเป็นแบบไทยมากขึ้นกว่ารุ่นแรก ในอดีต ปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง คือ การเมือง แต่ในปัจจุบันคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และจะเปลี่ยนแปลงให้เป็นแบบ

ไทยมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ความรู้ด้านภาษาจีน การเป็นสมาชิกของสมาคมจีน ลักษณะครอบครัวเป็นต้น แนวโน้มอนาคตพิธีศพของจีนจะมีการจัดพิธีศพอย่างไทย และมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติพิธีมากขึ้น แต่การที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในไทยอย่างต่อเนื่องจึงทำให้พบเห็นพิธีศพแบบจีนยังคงดำรงอยู่

ทรงพล สุขุมวาท (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ดนตรีจีนแต่จิว : กรณีศึกษา วงดนตรีคลองเตยเหลืองหลักสี่ ผลการวิจัยพบว่าวงดนตรีคลองเตยเหลืองหลักสี่เป็นวงดนตรีประเภท ซ็องจู เรียกว่าวงหีซี มีนักดนตรีเป็นชาวแต่จิวอยู่เมืองไทยมานาน มีเครื่องดนตรีประเภทขลุ่ย ได้แก่ ห่วยเต็ก ถังเซียว ประเภทซอ ได้แก่ ยี่ฮี้ หยี่ฮู่ ฟ่าฮี้ ตัวผ้า ประเภทขิมได้แก่ เอียวคิม ประเภทพิณได้แก่ ปี่แป้ มีบทเพลงฟี่ซี ที่เป็นชื่อผู้ โบราณของแต่จิว การสืบเนื่องทางโครงสร้างของเพลงพบว่า เรเปอร์ทัวร์ที่สำคัญของหีซีมาจากฉวีไผ่ ที่เป็นทำนองโบราณสำคัญ บันไดเสียงคิงซาลัก ตังซาลัก อัวะซาโหวง คิงซาตังลัก และฮวงลั่ว ถือเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีแต่จิว

ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หรือหนังสือ และงานวิจัยต่างๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับข้อมูลทางภาคสนาม ซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัย การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ในครั้งนี้ เริ่มจากการรวบรวมข้อมูล จากงานวิจัย เอกสาร ตำรา และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยออกปฏิบัติการภาคสนามเพื่อทำการ รวบรวมข้อมูล จากการศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัดชลบุรี คณะวงดนตรีจีน และนักดนตรีจีนใน ปัจจุบัน และเก็บรวบรวมองค์ความรู้ตลอดจนวัฒนธรรม ทำการศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีนในจังหวัด ชลบุรี จากนั้นจึงนำเอาข้อมูลทั้งหมดที่ได้รวบรวมไว้นามาวิเคราะห์เรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยใน รูปแบบการบรรยายโดยกำหนด แนวทางและวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย โดยเรียงลำดับขั้นตอนดังนี้

การกำหนดแหล่งข้อมูล

1. การเลือกพื้นที่ในการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Selective) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกที่จะศึกษา การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี โดยออกเก็บข้อมูล ภาคสนาม เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่มีบริบทเกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัย ได้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี มากกว่า 20 ปี จึงมีความคุ้นเคยกับบุคคลในท้องถิ่น จะศึกษา และประกอบกับ หัวข้อในการเลือกที่จะศึกษา ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษา

2. การกำหนดประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นกลุ่มชาวจีน และชาวไทยเชื้อสายจีน ตลอดจนคนไทยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีโดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มประชากร ออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- ผู้ให้ข้อมูลที่มีบทบาทและหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าคณะดนตรีจีน และนักดนตรีจีน ตลอดจนครูผู้ถ่ายทอดดนตรีจีน ในจังหวัดชลบุรี
- ผู้ให้ข้อมูลในชุมชน โดยกลุ่มประชากรนี้จะมีความเกี่ยวข้องกับ ดนตรีจีน และมีความรู้พื้นฐานทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม โครงสร้างทางสังคม และ วิถีชีวิตของ คนในชุมชน

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล และการบันทึกข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย ตำรา และ บทความต่าง ๆ โดยมีการจัดแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

- ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและลักษณะทั่วไปของจังหวัดชลบุรี
- ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางดนตรี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของการ ดนตรี ลักษณะเครื่องดนตรี วิธีการบรรเลง การถ่ายทอดดนตรี การบันทึกโน้ต

2. ข้อมูลเอกสารหลักฐาน ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมเป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารและสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสาร วารสาร จุลสาร บทความ รายงานการสัมมนา และการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรีจีน ซึ่งได้ทำการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
4. หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
5. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยบูรพา
6. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดชลบุรี

การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกต โดยจะสังเกตแบบมีส่วนร่วม และ ไม่มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการถ่ายทอดดนตรีจีน
2. การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล โดยจะสร้างเครื่องมือสำรวจโดยกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า ซึ่งคำถามนั้นมีลักษณะที่ต้องการคำตอบ ที่เฉพาะเจาะจง และเป็นปลายเปิด ในประเด็นสภาพปัจจุบันของดนตรีจีน และนักดนตรี ตลอดจนการถ่ายทอด
3. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในด้านต่างๆ ดังนี้
 - ข้อมูลเสียง
 - ข้อมูลสถานที่
 - ข้อมูลภาพ
 - ข้อมูลสารัตถะ

การจำแนกและจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องมาจัดลำดับตามความสำคัญของเนื้อหา
2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถ่ายทอดมาเป็นภาษาเขียนและจัดเรียงตามหัวข้อของเนื้อหา
3. ข้อมูลจากแถบบันทึกเสียง และภาพ จัดทำด้วยวิธีถอดความเป็นภาษาเขียน โดยให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง

4. นำข้อมูลที่ได้มาจากเอกสาร และจากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงแล้วเรียบเรียงเนื้อหา โดยจัดลำดับให้สัมพันธ์กันอย่างสอดคล้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จัดเรียงหัวข้อในการวิจัยเป็นลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ดังนี้
 - 1.1 สภาพวงดนตรีจีน ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
 - 1.2 จำนวนคณะดนตรีจีน จำนวนนักดนตรีและเครื่องดนตรี
 - 1.3 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบพิธีกรรม
 - 1.4 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง
 - 1.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล บทเพลง และวัฒนธรรมดนตรีจีน
2. รวบรวมบทเพลงและวรรณกรรมดนตรีจีน ที่นำมาบรรเลงในพิธีต่างๆ (งานมงคลและอวมงคล) โดยจัดทำเป็นโน้ตสากล และแยกหมวดหมู่ของกลุ่มเพลง
 - 2.1 ศึกษาเครื่องดนตรีจีน
 - 2.2 ศึกษาบทเพลง
 - 2.3 รวบรวมบทเพลง

ขั้นสรุปและอภิปรายผล

1. เรียบเรียงจัดทำบทสรุปผลจากการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล
2. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์
3. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

1. สภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

1.1 สภาพวงดนตรีจีน ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ได้รับเอาวัฒนธรรมของชาวจีน ที่สั่งสมมาเป็นเวลานานตามระยะเวลาที่คนจีน ได้มาอาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี เมื่อชาวจีนได้มาใช้ชีวิตและดำรงชีวิตอยู่ในจังหวัดชลบุรีทำให้มีการเผยแพร่วัฒนธรรมดนตรีของจีน ตลอดจนพิธีกรรมของชาวจีนในจังหวัดชลบุรีอย่างแพร่หลาย ซึ่งผู้ที่ได้นำดนตรีมาเผยแพร่ในจังหวัดชลบุรีนั้น จากการสำรวจไม่มีที่มาอย่างแน่ชัด แต่ได้มีการสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้ดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีได้มีการสืบทอดทั้งในการสอนของโรงเรียนและมีบ้านที่สร้างเครื่องดนตรีจีนโดยเฉพาะ วงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ได้รับความนิยมนำมาใช้สำหรับประกอบพิธีกรรม ที่เรียกว่า วงกงเต็ก ซึ่งใช้ประกอบพิธีศพของคนจีน จึงถือได้ว่าวงกงเต็ก เป็นวงที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีเป็นอย่างมาก ในปัจจุบันได้มีหน่วยงาน และสถานศึกษาหลายแห่งในจังหวัดเห็นความสำคัญของดนตรีจีนจึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนดนตรีจีนขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ไทย-จีน จึงทำให้วงดนตรีจีนในปัจจุบัน มีได้บรรเลงเพียงงานประกอบพิธีกรรมเท่านั้น แต่ยังมีบรรเลงประกอบงานมงคลต่างๆ อีกด้วย หน่วยงานต่างๆที่เห็นความสำคัญที่จะให้มีการอนุรักษ์ และยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนที่แบ่งออกเป็นหลัก ด้วยกันในลักษณะของการใช้งานดนตรีที่แตกต่างกัน โดยแยกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

- ดนตรีที่อยู่ตามสมาคม
- ดนตรีที่อยู่ตามวัด
- ดนตรีที่อยู่ตามสถานศึกษา

ดนตรีที่อยู่ตามสมาคม

ในจังหวัดชลบุรีได้มีการก่อตั้งองค์กรการกุศล(เม่งตั่ว)จำนวน 10 แห่ง ซึ่งจะปฏิบัติภารกิจที่ช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่างๆ ในด้านการสร้างสาธารณะกุศล และสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ให้แก่สังคม โดยเฉพาะกิจกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมของคนไทย และคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งดนตรีจีนเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรม และพิธีกรรมทางศาสนา ดนตรีจีนที่อยู่ตามสมาคม ในอดีตจะมีนักดนตรีประจำวง และนักสวด หรือ เกิงจู ประจำสมาคมแต่ละสมาคม เพื่อบรรเลงประกอบพิธีกรรมต่างๆ อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ แต่เนื่องจากในปัจจุบันนักดนตรีบางคนมีอายุ

มาก และลูกหลานมิได้ทำการสืบทอด เนื่องจากอิทธิพลและวัฒนธรรมของซีกโลกตะวันตกเข้ามาในประเทศไทย ทำให้คนรุ่นใหม่หันไปสนใจจนลืมที่จะสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามที่มีมาแต่บรรพบุรุษ จึงทำให้วงดนตรีจีนตามสมาคมต่างๆ ชาดนักดนตรีที่มีฝีมือ จึงต้องมีการเชิญนักดนตรีจากสมาคมอื่นมาร่วมบรรเลงเวลาว่าง จากการศึกษา ดนตรีจีนที่คงเหลืออยู่ตามสมาคมในจังหวัดชลบุรี จำนวน 3 คณะ จาก 10 สมาคม และแต่ละสมาคมส่วนใหญ่จะมีมีนักสวด (แก๊งจู) ประจำสมาคม นอกจากนั้น ตามมูลนิธิ และศาลเจ้าที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนก็ยังมีมีการฝึกหัดนักสวด หรือแก๊งจูไว้ประจำศาลเจ้านั้นๆ ด้วย ดังรายละเอียดจากตารางการสำรวจข้างล่างนี้

ลำดับที่	สมาคม/มูลนิธิ (ชื่อจีน)	สมาคม/มูลนิธิ (ชื่อไทย)	อำเภอ	สภาพวงดนตรี		นักสวด หรือแก๊งจู
				มี	ไม่มี	
1	เม่งหุยเซียงตั่ว	ไตรสรณะพุทธ สมาคมชลบุรี	เมือง	/	-	แก๊งจูชาย
2	เม่งก้วยเซียงตั่ว	สว่างผล หนองมน	เมือง	-	/	ไม่มี
3	เม่งเต็งเซียงตั่ว	พุทธมามกสว่าง ประทีปธรรม สถาน	ศรีราชา	-	/	แก๊งจูหญิง
4	เม่งซิมเซียงตั่ว	ศีลธรรมสมาคม	บ้านบึง	/	-	แก๊งจูชาย
5	เม่งเสียงเซียงตั่ว	สว่างบุญธรรม สถานหนองเขิน	บ้านบึง	-	/	ไม่มี
6	เม่งเต็กเซียงตั่ว	สว่างกุศลธรรม สถาน	พนัสนิคม	/	-	แก๊งจูชาย
7	เม่งอิงเซียงตั่ว	สว่างเหตุธรรม สถาน	พนัสนิคม	-	/	แก๊งจูชาย
8	เม่งมั่วเซียงตั่ว	สว่างบริบูรณ์ ธรรมสถาน	บางละมุง	-	/	แก๊งจูหญิง
9	เม่งฮั้งเซียงตั่ว	สว่างอุทยาน ธรรมสถาน	พานทอง	-	/	แก๊งจู เด็กหญิง
10	เม่งเล็กเซียงตั่ว	โรจนธรรม สถานสัตหีบ	สัตหีบ	-	/	ไม่มี

(ตารางประกอบ 1 ตาราง 10 สมาคมเม่งตั่วในจังหวัดชลบุรี)

นอกจากนี้ตามศาลเจ้าต่างๆ ทั้ง 49 ศาลเจ้าและ ศาลเจ้าที่ยังมิได้แจ้งขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย ก็ยังมีการฝึกหัดนักสวด (แก๊งจู) ขึ้นเพื่อปฏิบัติกิจเกี่ยวกับศาสนา โดยได้รับความรู้

เกี่ยวกับบทเพลงสวดและทำนองสวดจากผู้ที่เคยทำการบวชในวัดจีนเขียนฮุดยี่ (วัดเทพพุทธาราม) และได้ลาสิกขาบทมาเป็นฆราวาสแล้ว จึงนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับผู้ที่มีใจรัก ตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่ในการร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จากการสำรวจจึงสังเกตเห็นได้ว่ายังมีการสืบทอดทางวัฒนธรรมเพื่อให้ดำรงอยู่ และใช้ในชีวิตประจำวันของคนไทยเชื้อสายจีนต่อไป

ลักษณะงานดนตรี

คณะวงดนตรี และนักดนตรี จะเป็นคนในสมาคมที่มีหน้าที่ปฏิบัติภารกิจ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก นายกสมาคม เช่นปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่พิธีการ เจ้าหน้าที่บัญชี หรือพนักงานขับรถของสมาคม เป็นต้น ลักษณะของงานที่ต้องใช้ดนตรีแสดงส่วนมากคืองานที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมเป็นหลัก เช่นพิธีงเด็ก ล้างป่าช้า พิธีเบิกพระเนตรเจ้าแม่กวนอิม หรือพิธีเปิดป้ายศาลเจ้าแห่งใหม่ เป็นต้น

รูปแบบของวงดนตรี

วงดนตรีในสมาคมทั้ง 10 แห่งในจังหวัดชลบุรี ปรากฏว่ามีเพียง 3 คณะวงดนตรีของสมาคม ซึ่งได้แก่ วงเม่งซิม วงเม่งหุย วงเม่งเต็ก ที่ยังมีจำนวนนักดนตรีที่มีฝีมือ รวมตัวกันและสามารถปฏิบัติภารกิจของสมาคมได้ ส่วนเม่งตัวอื่นๆ นอกเหนือจาก 3 แห่งนี้ ก็จะมีบางแห่งที่ยังคงฝึกหัดเก็บใจเพื่อไว้ใช้งานประกอบพิธีเท่านั้น ส่วนรูปแบบของวงดนตรีขึ้นอยู่กับจำนวนนักดนตรีที่มีอยู่ ซึ่งทั้ง 3 คณะจะจัดอยู่ในวงดนตรีประเภทเครื่องสายจีน และมีเครื่องประกอบจังหวะที่เรียกว่าวงโล้วโก้ว ตลอดจนใช้เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด (ฆราวาส) ซึ่งใช้ในขณะประกอบพิธี

ครูผู้ถ่ายทอด

ความเชื่อถือในครูผู้ทำหน้าที่สอนดนตรีจีนนั้น จากการสัมภาษณ์นักดนตรีที่อยู่ตามคณะดนตรีจีนทุกคณะพูดกันเป็นเสียงเดียวกันว่าตนเองเป็นนักดนตรีเท่านั้น ไม่สามารถทำหน้าที่สอนหรือถ่ายทอดให้ใครได้ เพราะไม่มีความสามารถ ไม่ได้เรียนการสอนมา แต่ทุกคนจะพูดถึงผู้ถ่ายทอดที่มีความสามารถ เพียง 2 คนในจังหวัดชลบุรีที่คนในวงการนักดนตรียอมรับว่ามีความสามารถมาก คือ อาจารย์ไชยเล็ก (หัวหน้าวงเม่งหุย) และ อาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว (หัวหน้าวงเม่งซิม) จากการสำรวจพบว่า ทั้ง 2 ท่าน มีลูกศิษย์มากมาย และ แต่ละท่านมีวิธีการถ่ายทอดที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ไชยเล็ก แซ่ลี และ อาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว ตลอดจนบุคคลในวงการนักดนตรีจีน ลูกศิษย์ลูกหา และคนใกล้ชิด เกี่ยวกับแนวการสอนของอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน โดยสรุปได้ดังนี้

แนวการสอนของอาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี

(ภาพประกอบ 1 อาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี)

การสอนของอาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี เป็นรูปแบบของการสอนแบบดั้งเดิมของจีน คือเป็นแบบมุขปาฐะจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ โดยให้ลูกศิษย์ ฟัง และใช้โน้ตเขียนกุ้ (คือโน้ตตัวเลขจีน) โดยการสอนจะเริ่มต้นจากการรู้จักกับเครื่องดนตรี และรู้จักกับระดับเสียงของเครื่องดนตรี ตลอดจนให้ผู้เรียนฝึกฟังและหัดตามโดยไม่มีการต่อเพลง ผู้เรียนจะต้องมีความสนใจ และขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเองหลังจากรู้จักกับเครื่องดนตรีและสามารถไล่ระดับเสียงเองเป็นแล้ว ซึ่งนักดนตรีจีนอาชีพในจังหวัดชลบุรี ตลอดจน นักดนตรีจีนถิ่นอื่นที่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ ก็ได้อธิบายถึงวิธีสอนของอาจารย์ตรงกัน ดังนั้นจะสังเกตได้ว่าผู้ที่มีจิตใจรักในดนตรีจะมีความอดทน และความพยายามอย่างสูงในการศึกษา และเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ บทเพลงที่อาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี สอนให้แก่ศิษย์ จะเป็นบทเพลงประกอบพิธีกรรมของชาวจีนเป็นหลัก เนื่องจากงานของสมาคมในช่วงเวลาที่ผ่านมามักจะใช้วงดนตรีจีนเพียงการประกอบพิธีกรรมเท่านั้น

อาจารย์ไชเล็ก แซ่ลี เป็นครูผู้สอนดนตรีจีนให้แก่นักดนตรีวงเม้งหุย ซึ่งเป็นวงดนตรีสังกัดไตรสรณะพุทธสมาคมชลบุรี นอกจากนี้ยังเป็นครูสอนดนตรีจีนให้แก่นักดนตรีฝึกหัดใหม่ และนักดนตรีที่มีพื้นฐานแล้วจากวงอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งอาจารย์ได้เล่าว่า ได้ไปสอนดนตรีจีนถึง จังหวัดขอนแก่น และ สมาคมอื่นๆ อีกหลายแห่งทั่วประเทศ ที่ได้เชิญไปสอน แต่ภาษาในการถ่ายทอดของอาจารย์จะเป็นภาษาจีนเนื่องจากอาจารย์พูดภาษาไทยไม่ค่อย

แนวการสอนของอาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว

(ภาพประกอบ 2 อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว)

การสอนของอาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว เป็นรูปแบบของการสอนโดยใช้วิธีการสอนที่ทันสมัย และจะเรียกได้ว่าการบูรณาการ ผสมผสานแนวคิดริสมัยใหม่เข้ามาสอดแทรก ทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความไพเราะในเสียงของเครื่องดนตรีจีน โดยการเริ่มต้นในการสอน อาจารย์จะให้ผู้เรียนสามารถเลือกเครื่องดนตรีที่เรียนได้ตามความสมัครใจ และหลังจากนั้น ก็ใช้วิธีการสอนให้รู้จักที่มาของการเกิดเสียงและการฝึกไล่ระดับเสียงของเครื่องดนตรีชิ้นนั้นๆ จนผู้เรียนสามารถมีทักษะการฟังเสียงที่ถูกต้อง ก็จะสอนถึงการอ่านโน้ตเจียนกุ ซึ่งเป็นโน้ตตัวเลขของจีน และค่อยๆ ฝึก โดยอาจารย์จะเป็นผู้สาธิต และคอยเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา หลังจากผู้เรียนสามารถที่จะเล่นเป็นเพลงได้ อาจารย์จึงได้นำเอาโน้ตเพลงจีนที่จะทำการสอนเป็นเพลงต่อไปนั้น ไปเขียนแปลงเป็นโน้ตสากลแล้วนำมาสอน จนผู้เรียนสามารถอ่านโน้ตได้ ส่วนบทเพลงที่ใช้สอน อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว จะนำบทเพลงไพเราะของจีน ซึ่งเป็นบทเพลงทั่วไปมีลักษณะเป็นบทเพลงสั้นๆ ง่ายๆ และรูปแบบของทำนองง่ายต่อการจดจำ เพื่อให้ผู้เรียนมีความอยากที่จะเล่นเครื่องดนตรีนั้นให้ได้ บทเพลงในลักษณะนี้จะเป็นบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงงานมงคลต่างๆ ไป จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว ทำให้ทราบว่าอาจารย์มีแนวคิดที่จะหาบทเพลง ที่เป็นบทเพลงไทย (ไทยเดิม) ที่มีทำนองที่ไพเราะ และแปลงเป็นโน้ตสากลแล้วมาทำการศึกษาแล้วนำมาสอนให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนบรรเลงบทเพลงไทยด้วยสำเนียงจีน ซึ่งจะทำให้เกิดความไพเราะ ซึ่งจากการสังเกตอาจารย์มีแนวการสอนที่มุ่งจะพัฒนาผู้เรียน และพร้อมที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัย กับสภาพและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน อยู่เสมอ

การถ่ายทอดทางดนตรี

ลักษณะการถ่ายทอดทางดนตรีของนักดนตรีจีนจังหวัดชลบุรี จะมีลักษณะการถ่ายทอด โดยแบ่งออกเป็น 3 ทาง ดังนี้คือ

1. ทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการฝึกฟัง จดจำ และเลียนแบบ
2. ทางการเรียนรู้จากครูผู้สอน โดย ระบบโน้ตตัวเลข (แบบเจียนกุ)
3. ทางการเรียนรู้จากครูผู้สอน โดยระบบโน้ตสากล

การถ่ายทอดของนักดนตรี หรือครูผู้สอนบางคนในปัจจุบันได้มีการนำโน้ตที่ได้จากการบันทึกในรูปแบบการบันทึกโน้ตตัวเลขซึ่งคล้ายกับแบบเซอเวแต่ชาวจีนเรียกการบันทึกโน้ตลักษณะนี้ว่าเจียนกุ มาบันทึกเป็นโน้ตสากล เพื่อสะดวกในการสอน และสะดวกในการเรียนรู้ของนักดนตรีซึ่งเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ เนื่องจากเยาวชนเหล่านั้นได้ผ่านการเรียนรู้โน้ตสากลจากในโรงเรียน จึงทำให้ง่ายต่อการเรียนการสอน ซึ่งแตกต่างจากนักดนตรีรุ่นเก่านั้นที่เป็นผู้รับการถ่ายทอด และผู้ถ่ายทอดที่ไม่เคยได้ศึกษา และไม่มีความคิดที่จะปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ในสิ่งใหม่ๆ แต่จะเรียนรู้จากสิ่งเดิมๆ เนื่องจากความเคยชินและถ่ายทอดแต่สิ่งเดิมๆ โดยถ่ายทอดแบบมุขปาฐะซึ่งไม่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น จึงทำให้นักดนตรีรุ่นใหม่เรียนรู้และพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

การบันทึกโน้ต

การบันทึกโน้ตเพลงสำหรับเครื่องดนตรีจีนที่ใช้ในงานต่างๆ มีรูปแบบการเขียนโน้ต 2 แบบ คือ รูปแบบโน้ตตัวเลข (เจียนกุ) และ รูปแบบโน้ตสากล

รูปแบบโน้ตตัวเลข (เจียนกุ) ชาวจีนได้มีการคิดค้นการบันทึกโน้ตดนตรี ลักษณะเดียวกับโน้ตแบบเซอเว ซึ่งเป็นรูปแบบการบันทึกโน้ตที่ใช้บันทึกทำนองเป็นตัวเลข โดยนิยมใช้กันทั่วไปในวงดนตรีจีน ซึ่งการบันทึกโน้ตระบบนี้ เกิดขึ้นภายหลังจากการที่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับการสถาปนา ในปี ค.ศ.1949 ซึ่งสำนักวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาและการสะสมดนตรีต่างๆ ทั่วประเทศจีน โดยมีนักศึกษาจีนได้เดินทางไปศึกษาต่างประเทศจำนวนมาก และได้รับเอาความรู้ในการบันทึกโน้ตดนตรีตามวิธีการของเซอเว (Cheve Method) มาจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นที่นิยมในเวลาต่อมาและเรียกการบันทึกโน้ตแบบนี้ว่าเจียนกุ (Jaen Kuo)

การบันทึกโน้ตเพลงแบบเจียนกุ จะนิยมใช้บันทึกบทเพลงลักษณะดั้งเดิมของจีน สำหรับวิธีการอ่านโน้ตตัวเลขแบบเจียนกุในการบันทึกบทเพลงจีน มีวิธีการอ่านดังนี้

1. เรียงลำดับตัวเลข กับโน้ต ดังนี้

<u>ลำดับตัวเลข</u>	1	2	3	4	5	6	7
<u>ระดับเสียง</u>	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที

2. ตัวโน้ตที่มีระดับเสียงต่ำกว่าระดับเสียงปกติให้ใส่จุดข้างใต้ตัวเลข

3. ตัวโน้ตที่มีระดับเสียงสูงกว่าระดับเสียงปกติให้ใส่จุดข้างบนตัวเลข
4. โน้ตตัวหยุดแทนด้วยเลข 0
5. การบันทึกเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ (Time Signager) ในบทเพลงจีน สำหรับ การบันทึกโน้ตในบทเพลงดั้งเดิมของจีน จะใช้ 2/4 และ 4/4 เท่านั้น
6. ไม่มีการใช้เครื่องหมายแปลงเสียง (Accidental) ในการเขียนโน้ตตัวเลขเจี้ยนกุ่
7. อัตราค่าของตัวโน้ต มีลักษณะดังนี้

ลักษณะ	สัญลักษณ์	ค่าของโน้ต / ความหมาย
ตัวเลขโดด	1	โน้ตตัวดำ
ตัวเลขมีขีดเส้นใต้ 1 เส้น	<u>1</u>	โน้ตตัวเข็บจ 1 ชั้น
ตัวเลขมีขีดเส้นใต้ 2 เส้น	<u><u>1</u></u>	โน้ตตัวเข็บจ 2 ชั้น
ตัวเลขมีขีดเส้นใต้ 1 เส้น เพิ่มจุดด้านข้าง	<u>1.</u>	โน้ตตัวเข็บจ 1 ชั้น ประจูด
ตัวเลขมีขีดเส้นใต้ 2 เส้น เพิ่มจุดด้านข้าง	<u><u>1.</u></u>	โน้ตตัวเข็บจ 2 ชั้น ประจูด
เลข 0	0	โน้ตตัวหยุด

(ตารางประกอบ 2 ลักษณะโน้ตเจี้ยนกุ่)

8. มีการใช้สัญลักษณ์เช่นเดียวกันกับระบบโน้ตสากลและให้ความหมายเช่นเดียวกันคือ barline , double barline , tie และ slur

ตัวอย่างการบันทึกโน้ตตัวเลขแบบเจี้ยนกุ่ เพลง อู่ กง หย่าง ตี้ ชั้น ฉวี

6 6 6 <u>56</u>	1• <u>6</u> 5 —	3 1 6 5	3 3 <u>32</u> <u>12</u>	3 — — —	6 6 6 <u>56</u>
1• <u>6</u> 5 —	3 1 6 5	3 3 <u>23</u> <u>12</u>	3 — — —	2 1 2 3	5 6 5 4
3 3 <u>32</u> <u>12</u>	3 — — —	2 2 2 7	6 1 <u>56</u> 7	6 — — —	6 1 <u>56</u> 7
6 — — 5	3 5 <u>56</u> 7	6 — — —			

ตัวอย่างการบันทึกโน้ตสากลจากบทเพลงการเขียนโน้ตแบบเจี้ยนกู่ข้างตัน

เพลง อุ่ กง หย่าง ตี้ ชัน ฉวี

(ตารางประกอบ 3 ตัวอย่างโน้ตสากล)

ดนตรีที่อยู่ตามวัด

ในจังหวัดชลบุรี ปรากฏว่ามีวัดจีน 2 วัด ดังนี้คือ

(ภาพประกอบ 3 วัดเทพพุทธาราม หรือวัดเขียนสุตย์)

วัดเทพพุทธาราม (เขียนฮุดยี่)

ประวัติโดยสังเขป วัดเทพพุทธาราม เป็นวัดจีนฝ่ายมหายานในสังกัดคณะสงฆ์จีนนิกาย เป็นปูชนียสถานอันสง่างามที่เก่าแก่วัดหนึ่ง ซึ่งสร้างโดยพระเถระสงฆ์จีนนิกายรูปหนึ่งมีฉายาว่า “พระอาจารย์ตี้กี้” ท่านเป็นปฐมบูรพาจารย์ผู้สถาปนาสร้างวัดมีเนื้อที่วัดในปัจจุบันประมาณ 20 ไร่เศษ ได้รับ พระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2504 ซึ่งปรากฏจากหลักฐานแผ่นไม้แกะสลักในวิหารพระรัตนตรัย ซึ่งบันทึกโดยมหาอำมาตย์ตรีพระยาพิพัฒน์นครบาล ได้จารึกไว้ว่าวัดนี้สร้างเสร็จในปีพุทธศักราช 2480 พระอาจารย์ตี้กี้ เกิดในสกุลลี เป็นชาวมณฑลกุ้ยโจว ประเทศจีนอาชีพเดิมเป็นชาวนา สกุลของท่านมีธรรมาศัยใฝ่ทางสร้างบุญกุศล ท่านถือมังสะวิรัติไม่รับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์มาตั้งแต่วัยหนุ่ม ชอบสวดมนต์ไหว้พระและเลี้ยงพระเป็นอาจินต์นิยมสร้างกุศลสิ่งสาธารณะประโยชน์ อาทิเช่น สร้างสะพาน การเก็บศพของคนไร้อนาถา ในตอนปลายสมัยแผ่นดินราชวงศ์ชิง ท่านได้เดินทางเข้ามายังประเทศไทย ได้พักอยู่ ณ โรงเจตงฮิวตั้งของลัทธิเต๋า และได้ปฏิบัติธรรมตามลัทธินี้ จนได้รับตำแหน่งหัวหน้าคณะต่อมาท่านได้ศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎกทางพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ท่านได้เห็นหลักสัจธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา มีอุดมคติคือสำเร็จพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ส่วนลัทธิเต๋านั้นมีอุดมคติเพื่อสำเร็จเป็นเซียน คือเทพเจ้าท่านนั้น ต่อมาท่านอาจารย์ตี้กี้ จึงได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าคณะทางลัทธิเต๋า แล้วเดินทางไปขอบรรพชาในสำนักพระอาจารย์จิ้นวังสมาธิวัตร (กวยหงอ) ซึ่งเป็นอดีตเจ้าคณะใหญ่จีนนิกายรูปที่ 2 ญาติพี่น้องในเมืองไทยของท่านทราบที่ท่านได้ออกบรรพชาอุปสมบทในเมืองไทย จึงได้ส่งข่าวให้ภรรยาของท่านที่เมืองจันทราบ เมื่อภรรยาของท่านทราบข่าวจึงได้เดินทางมาเมืองไทยเพื่ออ้อนวอนร้องขอนิมนต์ท่านกลับสู่มาตุภูมิ ท่านทนการอ้อนวอนไม่ได้ จึงจำเป็นต้องเดินทางกลับสู่มาตุภูมิ แต่ท่านก็ไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรมใด ๆ แต่กลับเพิ่มทวีการบำเพ็ญสมณธรรมอย่างเคร่งครัด โดยเข้าบำเพ็ญภาวนาอยู่ในคอกโค สมทานธุดงค์วัตรต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จเป็นตบะธรรมเผากิเลส ฝ่ายภรรยาของท่านก็มักมาทวนท่านอยู่เนือง ๆ เช่น จัดอาหารถวายท่านแต่ได้แทรกขึ้นเนื้อสัตว์ในอาหารชนิดนั้นด้วย โดยหวังจะให้ท่านเลิกมังสะวิรัติ แต่ท่านก็เลือกฉันท์แต่เฉพาะที่เป็นพวกพืชผักบางคราวก็ยอมอดฉันท์แต่กากใบชาแทน ด้วยอาณูภาพแห่งสมาธิภาวนาและสัจจะที่แรงกล้าของท่านทำให้ท่านมีวรรณผุดผ่องใครที่เข้าใจก็ได้รับธรรมจากท่านด้วย จนภรรยาของท่านได้สติจึงได้กราบขอขมาโทษจากท่าน และขอบำเพ็ญพรตถือศีลกินเจตามท่านด้วย ครั้นต่อมาท่านได้เดินทางกลับสู่ประเทศไทย เพื่อบำเพ็ญสมณธรรม พระอาจารย์กวนหงอ เห็นความเคร่งครัดของท่าน จึงได้มอบหมายให้ท่านเป็นผู้แสดงธรรมแก่สาธุชนทั้งชาวไทย-ชาวจีน ประจำ ณ สำนักเด็กฮวยตั้ง จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาพระอาจารย์ตี้กี้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดจีนประชาสโมสร (เล่งฮกยี่) และนับเป็นอดีตเจ้าอาวาสวัดรูปที่ 3 ณ ที่วัดแห่งนี้ท่านอาจารย์ได้รับศิษยานุศิษย์เพื่อบรรพชาจำนวน 30 กว่ารูป และมีศิษย์ที่สำคัญรูปหนึ่ง มีฉายาว่า “เซียงหงี” ต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระอาจารย์จิ้นวังสมาธิวัตร เป็นอดีตเจ้าคณะใหญ่จีนนิกายรูปที่ 5

พระอาจารย์ตึกอี ได้ครองวัดอยู่ระยะหนึ่ง จึงออกจาริกแสดงธรรมโปรดชาวพุทธตามจังหวัดต่าง ๆ เมื่อท่าน เดินทางมาถึงจังหวัดชลบุรี พุทธศาสนิกชนต่างพากันเลื่อมใสปฏิบัติของท่านมีทายก ทายิกาผู้ใญ่บุญหลายคนได้ถวายที่ดิน เช่น นางถั่ง นายเผือด นางถมยา เพื่อให้ท่านได้สร้างวัดเพื่อ จำพรรษา และตั้งชื่อวัดเป็นภาษาจีนว่า “วัดเซียนฮุดยี่” ต่อมาจึงตั้งชื่อเป็นภาษาไทยว่า “ วัดเทพ พุทธาราม” โดยมีเหตุของการตั้งชื่อวัดนี้ เพื่ออนุสรณ์ว่าเดิมก่อนที่ท่านจะบวชได้ถือลัทธิเต๋า ซึ่งมี อุดมคติสำเร็จเป็นเซียนหรือเทพเจ้า และต่อมาท่านได้บรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ซึ่งมี อุดมคติสำเร็จพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ท่านจึงนำชื่อมาสมกันตั้งชื่อวัดว่า “วัดเซียนฮุดยี่” ส่วน ทางวัดจีนประชาสโมสรจังหวัดฉะเชิงเทรา ท่านได้มอบหมายให้พระอาจารย์เซียงหิง ซึ่งเป็นศิษย์ เป็นผู้ดูแลต่อมา จึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสท่านมีเมตตากรุณาต่อคนยากจนเห็นใจไร้ที่พึ่งและ อนุเคราะห์ให้ได้รับความสุขตามยถาพลัง บ้างก็เจ็บไข้ ท่านก็ช่วยนำตัวไปรักษาตามโรงพยาบาลให้ หาย คนเหล่านี้บางคนก็ได้ออกบวช บ้างก็ถวายตัวเป็นศิษย์ก็มี ท่านได้ตรากตรำบำเพ็ญศาสนกิจ ในพระพุทธศาสนาโดยมิเห็นแก่ความเหนื่อยยาก ต่อมาท่านล้มเจ็บลงด้วยความแก่ชรา บรรดาศิษย์ จึงนิมนต์ให้ท่านไปพักรักษาตัวอยู่ ณ วัดจีนประชาสโมสร (เล่งฮกยี่) จังหวัดฉะเชิงเทรา และก่อน หน้าจะถึงกาลมรณะ ท่านกำหนดรู้เวลาดับขันธ์ของท่าน และได้ลุกขึ้นนั่งเข้าสมาบัติมีสติปัญญา ตั้งอยู่ในอารมณ์พระกัมมัฏฐาน กระทำกาลกิริยาด้วยอาการสงบ ด้วยอายุภาพของสมาธิพละที่อบรม ปฏิบัติมาสรระของท่านจึงมิได้เน่าเปื่อย เป็นที่สักการะบูชาของบรรดาศิษยานุศิษย์ที่มีความเลื่อมใส ศรัทธาในตัวท่าน หลังจากเมื่อท่านดับขันธ์แล้ว พระอาจารย์เซียงหิงผู้เป็นศิษย์ได้ดูแลวัดแทน โดยมี พระภิกษุเซียงกุกุย เซียงอี่ มาดูแลชั่วคราว ต่อมาผู้รักษาการวัดก็ขอลาออกจากตำแหน่ง วัดก็ได้ เลื่อมไทรมลงไปชั่วขณะหนึ่ง

พระเดชพระคุณพระมหาคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) อดีตเจ้าคณะ ใหญ่รูปที่ 6 จึงได้รับภาระหน้าที่ และได้ขอประทานกราบเรียนเสนอ สมเด็จพระสังฆนายก ในสมัย นั้นเพื่ออนุมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสงฆ์ขึ้นดูแลวัด โดยมีหลวงจีนธรรมนันท์จีนประพัทธ์ (อีเม้ง) เป็นประธานพระภิกษุเย็นเส็ก เป็นรองประธาน รับหน้าที่ดูแลควบคุมกิจการต่าง ๆ ของวัดและมี พระภิกษุเย็นสู้ พระภิกษุเย็นเทียน พระภิกษุเซียงกุกุย เป็นกรรมการ ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช 2505 ทางวัดได้สร้างวิหารพระบูรพาจารย์ กุฎีเจ้าอาวาส กุฎีสงฆ์ 16 ห้อง หอธรรม หอฉัน หอด้อนรับ อาคันตุกะ เรียบร้อยแล้ว ยังคงมีแต่พระเจดีย์อุโบสถประจำวัดที่จะดำเนินการสร้างให้สำเร็จต่อไป และในปีดังกล่าว คณะกรรมการได้จัดงานมหากุศล อาจริยาภิเศกอัญเชิญรูปกายของพระอาจารย์ ตึกอีขึ้นประดิษฐาน ณ วิหารบูรพาจารย์ แล้วประกอบพิธีสวดมนต์อุทิศถวายเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ต่อมาพุทธศักราช 2512 พระเจดีย์อุโบสถประจำวัดได้สร้างสำเร็จลง โดยพึ่งบารมีของ พระมหา คณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตรฯ (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) อดีตเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย รูปที่ 6 ตลอดจน คณะแรงศรัทธาของสาธุชนและคณะองค์กรกุศลต่าง ๆ ทางวัดจึงได้ประชุมกำหนดงานผูกพัทธสีมา ขึ้น เริ่มตั้งแต่วันที่ 26-24 กุมภาพันธ์ 2512 รวม 9 วัน 9 คืน โดยขอประทานกราบทูล สมเด็จพระสังฆราช วัดมกุฏกษัตริยาราม ทรงเป็นองค์ประธานประกอบพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ 24

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 การดำเนินการสร้างการบูรณะวัด จึงสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ลง ในยุคสมัยของ พระมหาคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) อดีตเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย รูปที่ 6 ในสมัย นั้นวัดเทพพุทธาราม มีเจ้าอาวาสสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน รวม 4 รูปคือ 1. พระอาจารย์ตึกอี ซึ่งเป็น บูรพาจารย์ผู้สร้างวัดรูปแรก 2. พระอาจารย์เย็นเส็ก 3. หลวงจีนวินยานุกร (เย็นเจียง) 4. หลวงจีน ธรรมนันท์จีนประพัทธ์ (เย็นชิม)

ประวัติเจ้าอาวาสวัดชัยนสุตยี่ (องค์ปัจจุบัน)

เดิมชื่อนายเอียงเซ่ง แซ่ลิ้ม เกิดวันศุกร์ที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2498 ปีมะแม ณ ตำบลดอน ไร่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นบุตรของนายเจี้ยหลี แซ่ลิ้ม และนางป้อเง็ก แซ่แต้ ได้ออกบวชเป็นสามเณร เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2512 ในขณะที่อายุ 14 ปี ณ วัดโพธิ์แมนคุณาราม ถนนสารุประดิษฐ์ เขตบางโพธิ์พวง แขวงยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยพระ อุปัชฌายะ คือ พระคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) เมื่ออายุครบ 20 ปี ได้เข้า อุปสมบทในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2518 ณ วัดโพธิ์เย็น ตำบลดอนขมิ้น อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดกาญจนบุรี โดยพระอุปัชฌายะคือพระคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) พระกรรมวาจาจารย์คือหลวงจีนวินยานุกร (เย็นเจียง) และพระอนุสาวาจารย์คือหลวงจีนธรรม รักษ์จีนประจิต (เย็นเต็ก)

การศึกษา

พ.ศ. 2509 สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ณ โรงเรียนบ้านดอนไร่ จังหวัดราชบุรี

พ.ศ. 2512 สำเร็จการศึกษาภาษาจีนโรงเรียนจีนฮั่วเคี้ยวกงลิบไต้ฮึง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัด ราชบุรี

พ.ศ. 2515 สำเร็จปริยัติธรรมของทางสงฆ์จีน

สมณศักดิ์

พ.ศ. 2530 ได้สมณศักดิ์เป็นหลวงจีนสังฆรักษ์

พ.ศ. 2539 ได้รับสมณศักดิ์เป็นหลวงจีนธรรมรัตจีนประจักษ์

พ.ศ. 2542 ได้รับสมณศักดิ์เป็นหลวงจีนธรรมนันท์จีนประพัทธ์

การเผยแพร่

1. มีการทำพิธีทางศาสนาทุกวันพระจีน
2. มีการทำพิธีหิ้งกระเจาด
3. มีการสอนอุปาสิกอุปาสิกาสวดมนต์

วัดโพธิ์ตัดตาราม

(ภาพประกอบ 4 โรงเรียนวัดโพธิ์ตัดตาราม)

ประวัติโดยสังเขป ได้ถือกำเนิดก่อสร้างโดยการนำของ พระมหาคณะจารย์จันทรรวมวิวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) อดีตเจ้าคณะใหญ่สงฆ์จีนนิกายองค์ที่ 6 ในปี พ.ศ. 2518 ในเนื้อที่ซึ่ง คุณวิท-คุณอารีย์ ประสารพานิช เป็นผู้ถวายส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งซื้อด้วยเงินบรรดาสาธุชน

นับตั้งแต่ก่อสร้างแล้วเสร็จได้มีการก่อตั้งผู้รักษาการเจ้าอาวาสเพื่อมาปกครอง และดูแลวัด มาทั้งสิ้น 3 องค์ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มจาก พระมหาคณะจารย์จันทรรวมวิวัตร สมานวิวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) เป็นองค์แรก องค์ต่อมาคือ หลวงจันทรรวมวิวัตร (เย็น เขียว) ซึ่งปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระคณาจารย์จันทรรวมวิวัตรญาณจริยาภรณ์ รองเจ้าคณะจีนนิกาย เจ้าอาวาสวัดมิ่งกรมลาวาส (เล่นเน่ยยี่) กรุงเทพมหานคร และพระอาจารย์จันทรรวมวิวัตร (เย็นเกา) เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นผู้คิดริเริ่มจัดตั้งโรงเรียนสำหรับ พระภิกษุ-สามเณร ภายในวัดโดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนวัดโพธิ์ตัดตารามวิทยาลัย”

มูลเหตุการณจัดตั้งโรงเรียน

เนื่องด้วยพระเดชพระคุณท่านเจ้าอาวาส ท่านเป็นผู้มีจิตเมตตาธรรมบารมีสูงประกอบด้วย การที่ท่านได้เล็งเห็นปัญหาสังคมของไทยในอนาคต อันจะเกิดจากการที่เยาวชนของชาติ ขาดความรู้ความสามารถ ท่านจึงเริ่มจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)

อีกทั้งยังช่วยอบรมบ่มนิสัยให้เขาเหล่านั้นเป็นคนดีของ บิดา-มารดา และเป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ ซึ่งจะสามารถช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหา อาชญากรรม และปัญหาอื่นๆ

ขนาดและที่ตั้งครั้งแรก

โรงเรียนวัดโพธิ์รัตนราชวิทยาลัยตั้งอยู่ ณ วัดโพธิ์รัตนาราม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีเนื้อที่ทั้งหมด (รวมทั้งวัดด้วย) ประมาณ 1 ไร่ 2 งาน ซึ่งมีขนาดเล็กเกินไปไม่เพียงพอสำหรับพระภิกษุสามเณร ซึ่งมีอยู่ประมาณ 80 รูปและจะเพิ่มขึ้นอีกทุก ๆ ปี

สถานที่ตั้งแห่งใหม่

ณ สำนักสงฆ์โพธิ์ภาวนาราม เลขที่ 76/2 หมู่ 7 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตรงข้ามหมู่บ้านอัมพรเพชร จำนวน 14 ไร่ 2 งาน ใช้งบประมาณซื้อที่ดินประมาณ 17 ล้านบาทเศษ และจัดสร้างอาคารเรียน 1 อาคาร จำนวน 5 ชั้น ค่าก่อสร้างประมาณ 30 ล้านบาทเศษ และหอฉัน 1 หลัง ค่าก่อสร้างประมาณ 2 ล้านบาท กับบ้านพักครู 1 หลัง 10 ห้อง ค่าก่อสร้างโดยประมาณ 2 ล้านบาท ซึ่งได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์แล้วในวันที่ 17 มกราคม 2544 โดยมีพระมหาคณาจารย์จิตรธรรมสมาธิวัตร (เย็นเต็ก) เจ้าคณะใหญ่จันทบุรี เจ้าอาวาสวัดโพธิ์แมนคุณาราม กรุงเทพมหานคร เป็นประธานวางศิลาฤกษ์

โรงเรียนวัดโพธิ์รัตนราชวิทยาลัย เริ่มเปิดการศึกษาและดำเนินการสอนครั้งแรกเมื่อ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior High School) โดยรับนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไปเข้ามาทำการบรรพชาเป็นสามเณรเพื่อศึกษาต่อ ซึ่งแรกเริ่มนั้น สถานที่ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นวัดที่ชื่อว่า “วัดโพธิ์รัตนาราม” หรือ โปวเต็กยี ซึ่งจะกล่าวได้ดังนี้

เริ่มต้นจากวัดโพธิ์รัตนาราม

พ.ศ. 2518 ได้มีการสร้างวัดโพธิ์รัตนาราม โดยมีพระมหาคณาจารย์จิตรธรรมสมาธิวัตรดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัด ซึ่งเป็นเจ้าคณะใหญ่จันทบุรีแห่งประเทศไทย สถานภาพในวัดโพธิ์รัตนาราม ประกอบด้วยอาคารวิหารอโศกโลกิเตศวร หรือรู้จักกันทั่วไปคือ เจ้าแม่กวนอิม (อยู่ทางด้านหลังโบสถ์) พระอุโบสถ (อยู่ทางส่วนกลางของวัด) วิหารทำวจุฑโลกบาล (อยู่ด้านหน้าโบสถ์) และกุฏิชั้นเดียวสองแถว ซึ่งอยู่ทางด้านข้างของพระโบสถ์ทั้งสองข้าง ขณะนั้นมีพระภิกษุจำพรรษาเพียง 1 รูป

พ.ศ. 2522 ได้ประกาศให้หลวงจิตรธรรมนันท์จันทประพันธ์ (เย็นเขียว) รักษาการเจ้าอาวาส ซึ่งขณะนั้น มีพระภิกษุและสามเณรจำพรรษารวม 24 รูป

พ.ศ. 2530 ได้มีการสร้างกุฏิเพิ่มเติมจากเดิม 1 ชั้น ทางด้านข้างพระอุโบสถให้เป็นสองชั้นทั้งสองข้าง ขณะเดียวกัน ได้มีคำสั่งให้ย้ายพระอาจารย์จิตรธรรมรสจันทประพันธ์มาช่วยงาน ณ วัดโพธิ์รัตนาราม ซึ่งประกอบด้วยสงฆ์เงิน 2 รูป สามเณร 6 รูป จำพรรษาอยู่

พ.ศ. 2540 พระอาจารย์จิตรธรรมรสจันทประพันธ์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดโพธิ์รัตนาราม และในขณะเดียวกัน พระอาจารย์จิตรธรรมรสจันทประพันธ์ได้ทำการขอก่อตั้งโรงเรียนพระ

ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเปิดรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้ามาบรรพชาเป็นสามเณรเพื่อบวชเรียน ซึ่งในขณะนั้นมีนักเรียนมาบรรพชาทั้งหมด 28 รูป ซึ่งได้เข้ามาศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งในขณะนั้นทางวัดได้ขอใช้ชื่อ “วัดเนินบุญญาราม” มาเป็นชื่อโรงเรียนชั่วคราว

พ.ศ. 2541 การเรียนการสอนประกอบด้วยวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาจีน สุขศึกษา และวิชาธรรมะ ซึ่งเป็นวิชาหลักของการศึกษา และมีอาจารย์เข้ามาทำการสอนรวม 10 ท่านด้วยกัน ซึ่งวิชาภาษาจีนนั้น เจ้าอาวาสเป็นผู้สอนเอง ส่วนวิชาธรรมะนั้นจะมีพระสงฆ์ไทยมาทำการสอนให้ และได้มีการจัดการสอบนักธรรมตรี ขึ้นครั้งแรกซึ่งมีสามเณรทั้งหมด 28 รูป และได้เข้าทำการสอบทั้งหมด สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนคือสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนที่ “วิหารอวโลกิเตศวร” ชั้น 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนที่ วิหารบูรพาจารย์ชั้นล่าง หรือที่เรียกว่า “โจวซื่อ” ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนใกล้กุฎิด้านข้างของวิหารบูรพาจารย์ ในปีเดียวกันนี้ ทางวัดโพธิ์ตัดตารามได้ดำเนินการซื้อที่ดินใหม่ ขึ้นบนเนื้อที่ 14 ไร่ติดถนนสายศรีราชา สาย 331

พ.ศ. 2543 ได้แต่งตั้งพระอาจารย์จันทรรมรสจันตาสัน เป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ตัดตาราม วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2543 ได้รับชื่อโรงเรียนจากกระทรวงศึกษาธิการ มีชื่อว่า “โรงเรียนวัดโพธิ์ตัดตารามวิทยาลัย” แต่ยังไม่มีการโอนใช้ชื่อนี้ ซึ่งยังคงใช้ชื่อโรงเรียน “วัดเนินบุญญาราม” อยู่ ณ วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2543 ได้มีการวางศิลาฤกษ์ โดยเจ้าคณะใหญ่สงฆ์จันทบุรี เป็นประธานใหญ่ ณ พื้นที่ที่ทำการซื้อใหม่ เพื่อสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ของวัดโพธิ์ตัดตาราม

พ.ศ. 2544 ได้ประกาศใช้ชื่อ “โรงเรียนวัดโพธิ์ตัดตารามวิทยาลัย” แทนชื่อ เดิมคือ “โรงเรียนวัดเนินบุญญาราม” และได้ดำเนินการสอนตามปกติ ในช่วงนี้ได้ทำการโอนชื่อสามเณรจากวัดเนินบุญญาราม มาอยู่ในความปกครองของ “โรงเรียนวัดโพธิ์ตัดตารามวิทยาลัย” ภายใต้ความคุมของพระอาจารย์จันทรรมรสจันตาสัน และในด้านกิจการก่อสร้างโรงเรียนใหม่นั้น ได้มีการลงเสาเข็ม โดยมีนายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา นายฉัตรชัย ทิมกระจ่าง เป็นประธานในการจัดงาน เพื่อสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น รายได้ทั้งหมดที่นำมาสร้างโรงเรียน ได้มาจากผู้มีจิตศรัทธา โดยการทำบุญจากผ้าป่า กฐินสามัคคี ส่วนเงินสนับสนุนที่ทางวัดได้ขอจากรัฐบาลนั้น ได้ดำเนินการขอไปแล้วแต่ไม่ได้รับการตอบรับ

พ.ศ. 2545 ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หอฉัน และบ้านพักครูขึ้นอย่างเร่งด่วน เพื่อรองรับนักเรียนที่จะจบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ามาศึกษาต่อ ตามเจตนารมณ์ของพระอาจารย์จันทรรมรสจันตาสัน เพื่อให้ให้นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้เข้ามาบรรพชาเป็นสามเณรได้มีที่ศึกษาต่อ ทางโรงเรียนวัดโพธิ์ตัดตารามวิทยาลัยก็จะได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งทางโลก และทางธรรม ให้เยาวชนที่สนใจจะศึกษาต่อในด้านนี้ เพื่อให้

เด็กทุกคนมีอนาคตที่ดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันนี้ได้ รวมทั้งเมื่อจบการศึกษาแล้ว จะได้ช่วยกันพัฒนาประเทศชาติให้เจริญต่อไป

พ.ศ. 2546 วันที่ 10 พฤษภาคม ได้พิธีเปิดอาคารเรียน “วัดโพธิ์ทศพรวิทยาลัย” โดยมีนาย อธิธิ คุณปลื้ม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี เป็นประธาน

ที่ตั้งโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกภายใน และภายนอกโรงเรียน รวมถึงชุมชนใกล้เคียง ปัจจุบัน โรงเรียนวัดโพธิ์ทศพรวิทยาลัย ได้เปิดรับสมัครเยาวชนเข้ามาศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 บนเนื้อที่ 14 ไร่ 3 งาน ตั้งอยู่ติดถนนใหญ่สาย 331 เขตการศึกษากลุ่มที่ 13 ในสังกัด กลุ่มโรงเรียน จินนิกาย

ประวัติ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทศพราราม

(ภาพประกอบ 5 พระอาจารย์จันทรรมรสินศาน์)

พระอาจารย์จันทรรมรสินศาน์ ปัจจุบันอายุ 60 ปี เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งบิดามารดา เป็นชาวจีนแท้ อพยพมาจาก จังหวัดแต้จิ๋วของประเทศจีน (จีนโพ้นทะเล) ปีพ.ศ. 2460 มีพี่น้อง 14 คน ออกบวชเป็นพระที่วัดโพธิ์แมน เมื่ออายุ 24 ปี (บวชอยู่ประมาณ 17 พรรษา แล้วย้ายมาอยู่ที่ วัดโพธิ์ทศพราราม) ขณะนี้มีพระในวัดทั้งสิ้น 15 รูป และสามเณร 70 รูป

ลักษณะงานดนตรี

ลักษณะงานดนตรีในวัดจะเป็นลักษณะมนต์สวดประกอบพิธีกรรม ทั้งงานมงคล และ อวมงคลทั่วไป ซึ่งจะสวดเป็นทำนอง มนต์สวดของจีนมีหลายบท ซึ่งอย่างน้อยจะมี 20 บทขึ้นไป และบทสวดสรรเสริญคุณพระพุทธรเจ้า มีประมาณ 40-60 บท ในส่วนของดนตรีที่อยู่ตามวัดที่จะเล่น เพื่อประกอบพิธีกรรมนั้นใช้ได้เพียงเครื่องเคาะจังหวะสำหรับทำการสวดมนต์เท่านั้น

รูปแบบของดนตรี

รูปแบบของดนตรีที่ใช้ในวัด จะเป็นรูปแบบของเครื่องดนตรีสำหรับนักสวดเท่านั้น ซึ่งจะใช้ในการประกอบพิธีทางศาสนา โดยจะแบ่งลักษณะมนต์สวด ออกเป็น 2 อย่างดังนี้

1. สวดทำนองปากเปล่า จะใช้สวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็น หรือ พิธีถวายพุทธบูชา พิธีถวายพระพรชัยมงคล และในศาสนพิธีขนาดเล็ก พระสงฆ์ จะใช้วิธีสวดทำนองปากเปล่า มีเพียงใช้อุปกรณ์ประกอบจังหวะเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ระฆังแขวน กลอง ระฆังรูปขัน(เข่ง) เกราะไม้รูปปลา (บักอ้อ) ระฆังมือ (อั้งเข่ง) หม้อมือ(ตั้ง) และฉาบเล็ก เป็นต้น โดยใช้เคาะหรือตีกำกับการสวดทำนอง และยึดเป็นตัวกำกับการเริ่มต้น และสิ้นสุดในการสวด การเปลี่ยนทำนอง เป็นต้น ซึ่งเรียกว่า การสวดทำนองปากเปล่า

2. การสวดทำนองประกอบการบรรเลงดนตรี จะใช้เมื่อมีศาสนพิธีขนาดใหญ่ นอกจากพระสงฆ์ สวดประกอบกับการใช้อุปกรณ์ในการสวดแล้ว ยังมีนักดนตรีมาร่วมบรรเลงด้วย ซึ่งมีเครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง และเครื่องประกอบจังหวะ เพิ่มเข้ามาอีกด้วย

ครูผู้ถ่ายทอด

ครูผู้ทำการถ่ายทอดหรือสอนมนต์ได้แก่เจ้าอาวาส หรือพระลูกวัด ซึ่งลักษณะของมนต์ที่สอนเป็นทำนองเรียกว่าธรรมสังคีต ซึ่งทั้ง 2 วัด จะฝึกหัดพระลูกวัด (วัดเทพพุทธาราม) และสอนสามเณร ในบทมนต์สวดทำนองกว้างต้ง เนื่องจากพระที่ได้ทำการสอนได้รับการถ่ายทอดหลักสูตรการสอนเกี่ยวกับทำนองสังคีตจินนิกาย สืบทอดมาจากขณะที่อยู่วัดโพธิ์แมนคุณาราม สาธุประดิษฐ์ กรุงเทพฯ เจตนาการสอน เพื่อสืบทอดศาสนา ส่วนเนื้อหาและคำแปลเหมือนกันกับมนต์สวดในทำนองอื่นๆ

เนื่องจากการบรรพชาเป็นสามเณร และการบวชของสงฆ์จินนิกาย ในวัดจีนทั้ง 2 วัดนี้จากการเก็บข้อมูล ตลอดจนได้ข้อมูลจากพระลูกวัดทำให้ทราบว่า จำนวนพระที่มาบวชในปัจจุบันมีจำนวนน้อย ดังนั้นในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ บางครั้งจำนวนของพระสงฆ์ที่จะประกอบพิธีกรรมจึงไม่เพียงพอ ทำให้เจ้าอาวาสวัดเขยงฮุ่ย ได้มีการฝึกฆราวาสขึ้นมาเพื่อจะได้แทนพระสงฆ์ในการประกอบพิธีกรรม ซึ่งเรียกฆราวาสที่ฝึกหัดมนต์เพื่อประกอบพิธีว่าแก๊งจู้

การถ่ายทอดทางดนตรี

การถ่ายทอดทางดนตรี จะฝึกหัดให้อ่านภาษาจีนและฝึกให้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการฝึกฟัง จดจำ และเลียนแบบ กระทำซ้ำๆ โดยปฏิบัติเป็นกิจประจำวันของสงฆ์ คือมีสวดมนต์ตอนเช้า และสวดมนต์ตอนเย็น มีสมุดมนต์สวด ที่บันทึกอักษรจีนเท่านั้น ส่วนทำนองที่สวด จะสอนให้ฟังและจำที่ละบรรทัด ในส่วนของเครื่องประกอบจังหวะที่จะใช้เคาะเพื่อเป็นสัญญาณในการเริ่มต้น หรือลงจบบทสวดนั้น พระลูกวัดที่เป็นผู้นำสวดจะเป็นผู้ให้จังหวะด้วยตนเอง ส่วน พระ หรือเณรผู้ฝึกหัดจะมีหน้าที่ตีกลองตักโแก้ว และแก๊ง เพื่อบอกสัญญาณเมื่อถึงเวลาปฏิบัติกิจของสงฆ์เท่านั้น

กิจกรรมการฝึกทำนองสวดของสามเณรโรงเรียนโพธิ์ตัดราชวิทยาลัย

(ภาพประกอบ 6)

(ภาพประกอบ 7)

การบันทึกโน้ต

การบันทึกโน้ต สำหรับพระในวัด จังหวัดชลบุรีทั้ง 2 วัด ไม่ปรากฏว่ามีการบันทึกโน้ตหรือ
ใช้โน้ตในการสอนมนต์

กิจกรรมการฝึกทำนองสวดของสามเณรโรงเรียนโพธิ์ทัตราชวิทยาลัย

(ภาพประกอบ 8)

ดนตรีที่อยู่ตามสถานศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรี ปรากฏว่า จังหวัดชลบุรีแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 3 เขต ซึ่งแต่ละเขตจะปกครองโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอต่างๆ ดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษา 1 จะดูแลโรงเรียนที่อยู่ในปกครองในเขตอำเภอ ดังนี้

- อำเภอเมือง
- อำเภอบ้านบึง

เขตพื้นที่การศึกษา 2 จะดูแลโรงเรียนที่อยู่ในปกครองในเขตอำเภอ ดังนี้

- พานทอง
- พนัสนิคม
- บ่อทอง
- กิ่งอำเภอเกาะจันทร์

เขตพื้นที่การศึกษา 3 จะดูแลโรงเรียนที่อยู่ในปกครองในเขตอำเภอ ดังนี้

- ศรีราชา
- เกาะสีชัง
- บางละมุง
- สัตหีบ

จากเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขต ซึ่งดูแลสถานศึกษาภาคบังคับ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้
ข้อมูลโดยสรุปสถานศึกษาแยกได้ ดังนี้

1. สถานศึกษาระดับพื้นฐานโรงเรียนจีน เอกชน จำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง

- โรงเรียนเฮงฮ่าง
- โรงเรียนนุญวิทยา
- โรงเรียนจินฮัว
- โรงเรียนเฮงฮัว
- โรงเรียนนุญวิทยาการ
- โรงเรียนสว่างบริบูรณ์
- โรงเรียนสว่างประทีปธรรมสถาน

2. สถานศึกษาระดับพื้นฐานสังกัดภาครัฐ ที่เข้าร่วมฝึกคนตรีจีน มีจำนวนทั้งสิ้น 2 แห่ง
ได้แก่

- โรงเรียนบ้านบึงวิทยาคม
- โรงเรียนคลองก้วยวิทยา

3. สถานศึกษาระดับพื้นฐานสังกัดภาครัฐ ลักษณะโรงเรียนพระปริยัติธรรมจำนวน 1
แห่ง คือโรงเรียนวัดโพธิ์ทศราษวิทยาลัย

4. สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ภาครัฐ ที่มีการฝึกสอนคนตรีจีน มีจำนวน 1 แห่ง คือ
มหาวิทยาลัยบูรพา

สถานการณ์คนตรีจีนในสถานศึกษา

สภาพวงคนตรีจีนในสถานศึกษาที่อยู่ในจังหวัดชลบุรี ปัจจุบันได้มีองค์กร และสมาคม
ต่างๆ ได้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมคนตรีจีน เนื่องจากจารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็น
วิถีชีวิตของประชาชนชาวจีน และชาวไทยเชื้อสายจีน ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี กำลังจะหมดไป
โดยขาดผู้สืบทอด และผู้ถ่ายทอด อันเนื่องมาจากอิทธิพลและความเจริญทางด้านวัตถุของโลก
ตะวันตกและเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยซึ่งเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับส่วนของวัฒนธรรมคนตรีอย่างหนัก
ดังนั้นสถานการณ์คนตรีจีนในสถานศึกษากำลังอยู่ในช่วงฟื้นฟู โดยได้รับการสนับสนุนเครื่องดนตรี
จีน และครูผู้สอน จากคหบดี และองค์กรต่างๆ ในจังหวัด

จากตารางข้างล่างนี้จะแสดงสภาพองค์กรที่มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาในปัจจุบัน

ลำดับ ที่	สถานศึกษา	อำเภอ	สภาพองค์กร		ฝึกหัดสวด หรือเก็งจู้
			มี	ไม่มี	
1	โรงเรียนเฮงฮ่าง	เมือง	—	/	ไม่มี
2	โรงเรียนนุฉิววิทยา	เมือง	—	/	ไม่มี
3	โรงเรียนจิ้นฮั่ว	บ้านบึง	/	—	มี
4	โรงเรียนเฮงฮั่ว	บ้านบึง	/	—	มี
5	โรงเรียนบุญวิทยาการ	พนัสนิคม	—	/	ไม่มี
6	โรงเรียนสว่างบริบูรณ์	บางละมุง	—	/	มี
7	โรงเรียนสว่างประทีป ธรรมสถาน	ศรีราชา	—	/	มี
8	โรงเรียนคลองกิววิทยาคม	บ้านบึง	/	—	ไม่มี
9	โรงเรียนบ้านบึงอุตสาหกรรม นุเคราะห์	บ้านบึง	/	—	มี
10	มหาวิทยาลัยบูรพา	เมือง	/	—	ไม่มี

(ตารางประกอบ 4 ตารางสถานศึกษา)

จากตาราง ทั้ง 5 สถานศึกษา ที่ได้มีการเรียนการสอนดนตรีจีน เพื่อจุดประสงค์หลักดังนี้

1. ผลิตนักดนตรีจีน
2. สืบทอด และ ส่งเสริมวัฒนธรรม
3. รักษาและอนุรักษ์ประเพณีมิให้สูญหาย
4. ส่งเสริมผู้เรียนให้กล้าแสดงออกและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การเรียนการสอนดนตรีจีน

ในสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอบ้านบึง ทั้ง 4 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนจิ้นฮั่ว โรงเรียนเฮงฮั่ว โรงเรียนคลองกิววิทยาคม และ โรงเรียนบ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์ ได้จัดให้มีการรวมตัวกันของสถานศึกษาทั้ง 4 ซึ่งอยู่ในปกครองของอำเภอบ้านบึง โดย ท่านดร.ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ ซึ่งเป็นคหบดีของอำเภอบ้านบึง และดำรงตำแหน่งนายกสมาคมพุทธมามกะสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย

(ภาพประกอบ 9 ดร.ประโยชน์ เนื่องจำนงค์)

นายกสมาคมพุทธมามกะการกุศลสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

ได้มีดำริให้จัดการเรียนการสอนดนตรีจีน และฝึกนักสวดมรवास (เก็งจู) ทั้งหญิงชาย ที่เป็นเยาวชน โดยสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ และจัดหาเครื่องดนตรีจีน ตลอดจนสถานที่ฝึกซ้อม และจัดหาครูผู้สอน มาทำการสอนให้ โดยให้สถานศึกษาคัดเลือกนักเรียนที่มีใจรัก และมีความรับผิดชอบ เข้าร่วมฝึก โดยแบ่งการฝึกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มนักสวด (เก็งจูเยาวชน)

เริ่มฝึกครั้งแรก เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 โดยใช้สถานที่ฝึกสมาคมพุทธมามกะสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (เม่งเลียง) ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านบึง โดยมีการจัดการเรียนการสอนทุกวัน จันทร์ อังคาร พฤหัสบดี ศุกร์ ระหว่างเวลา 16.00 - 19.00 น. โดยผู้เข้ารับการฝึกเป็นเก็งจูเยาวชน จะได้รับค่าตอบแทนทุกเดือน เดือนละ 100 บาทต่อคน และ ถ้าได้ออกปฏิบัติงานจริงในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ จะได้รับค่าตอบแทนวันละ 50 บาทต่อคน นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการ มีรถรับส่ง ทั้งในเวลาซ้อมและออกงานด้วย สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมฝึกเก็งจู จะมาจาก 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนเชิงฮั่ว 11 คน โรงเรียนจินฮั่ว 30 คน และโรงเรียนบ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์ 7 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน สำหรับครูผู้ฝึกเก็งจูเยาวชน เพื่อใช้สวดมนต์ ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของสมาคมพุทธมามกะสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (เม่งซิม) คือ นายกิติ กุลปิยเลิศ ซึ่งเป็นหัวหน้าเก็งจู ในศีลธรรมสมาคม (เม่งซิม) ซึ่งเป็นผู้มีความสามารถ ในด้านทำนองสวดเป็นอย่างดี

เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์โดยตรงจากการเคยบวช ณ โรงเรียนวัดโพธิ์ทศราชวิทยาลัย อำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับฝึกสามเณรจีนในจังหวัดชลบุรี

นายกิติ (กั้งอ้อย) กุลปิยเลิศ

(ภาพประกอบ 10 ครูผู้ฝึกแก๊งจูเอวชน)

นายช่อ แซ่โจ้ว

(ภาพประกอบ 11 ครูผู้ฝึกสอนดนตรีจีนเยาวชน)

กิจกรรมการสวดมนต์ของเกจิเยาวชน จากศีลธรรมสมาคม (เม่งซิม)

(ภาพประกอบ 12)

(ภาพประกอบ 13)

กลุ่มนักดนตรีจีนเยาวชน

เริ่มฝึกครั้งแรก เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2549 โดยใช้สถานที่ฝึกสมาคมพุทธมามกะ สงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (เม่งเลียง) ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านบึง โดยมีการจัดการเรียนการสอนทุกวัน จันทร์ พุธ พฤหัสบดี ระหว่างเวลา 16.00 - 18.40 น. โดยผู้เข้ารับการฝึกเป็นนักดนตรีเยาวชน จะได้รับค่าตอบแทนทุกเดือน เดือนละ 100 บาทต่อคน และ ถ้าได้ออกปฏิบัติงานจริงในการ

ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาคม จะได้รับค่าตอบแทนวันละ 50 บาทต่อคน ถ้างานนอกสมาคมจะได้ค่าตอบแทนคนละ 100 บาท นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการ มีรถรับส่ง ทั้งในเวลาซ้อมและออกงานด้วย สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมฝึกดนตรีจีน จะมาจาก 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนเอ็งฮั่ว โรงเรียนจิ้นฮั่ว โดยจะเรียนเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย และโรงเรียนบ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์ กับ โรงเรียนคลองกวยิ่งวิทยา เรียนเครื่องดนตรีประเภทโล้วโก้ว รวมทั้งสิ้น 120 คน ประเภทบทเพลงที่สอน เป็นบทเพลงจีนดั้งเดิมที่มีความไพเราะ โดยจะฝึกสอนจากโน้ตจีนเขียนคู่ก่อน แล้วจึงประยุกต์ให้ผู้เรียนอ่านและหัดจากโน้ตสากล สำหรับครูผู้ฝึกสอนดนตรีเยาวชน คือ อาจารย์ ซอ แซ่โจ้ว ซึ่งเป็นคนจีน ที่มาพำนักอาศัยอยู่ในเมืองไทย ได้ประมาณ 10 ปีกว่ามาแล้ว อาจารย์ ซอ แซ่โจ้ว เป็นอาจารย์ที่ได้จบการศึกษาจากประเทศจีน ในสาขา การสอนดนตรีจีนโดยตรงจากซัวเถา ดังนั้นเมื่อเข้ามาอยู่ในเมืองไทยจึงได้อุทิศตนช่วยเหลือสังคม โดยเป็นครูสอนดนตรีจีนให้แก่เยาวชน และนอกจากนี้อาจารย์ ยังเป็นครูสอนดนตรีจีน ณ สถาบันอื่น ๆ ในจังหวัดชลบุรีอีกมาก เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ (หน่าจาช่าไถ่จื่อ)

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนในวงดนตรีสังกัดเมิ่งชิมเยาวชนมีดังนี้

1. เขียนฉิน (ขิมจีน)
2. กู่เจิง
3. ผีผา
4. จงห้วน
5. ช้วนน้ำ
6. ดิ-ตซุ (ขลุ่ย)
7. ผ่าฮี้
8. เอ้อหู
9. ชิงฮู่
10. เซลโล่
11. ล้อ
12. โซล้อ
13. ซิมปอ
14. ฉาบเล็ก
15. โกว๋บั้น (ปั้ง)
16. กลองเล็ก
17. กลองใหญ่
18. ตัดโก้ว

19. บักฮื้อ
20. เค็ง
21. อี้มเซ่ง
22. ตั่งเก็ง

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้มีการจัดตั้งวงดนตรีจีนขึ้น ในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช มหาราช เนื่องในวโรกาส ที่ทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา ซึ่งเป็นโครงการประเภท ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในด้านหลักการและเหตุผล ได้กล่าวถึงประเทศไทย มีสายสัมพันธ์กับประเทศจีน มาถึง 30 ปี ถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความช่วยเหลือเอื้ออาทร ระหว่างประเทศ ซึ่งกันและกัน เป็นระยะเวลายาวนาน เปรียบเสมือน เป็นประเทศพี่ประเทศน้อง ด้วยสาขา การสอนดุริยางคศึกษา ได้เปิดการเรียนการสอนครบ 2 ปี ในพุทธศักราช 2548 และกำลังจะขยาย วิชาเอกทางด้านดนตรีและนาฏศิลป์ โดยเฉพาะวิชาเอกดนตรีจีน เป็นวิชาหนึ่งที่ต้องดำเนินการ ประกอบกับอำเภอ บ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีผู้ผลิตเครื่องดนตรีจีนที่มีคุณภาพมากและมีอาจารย์สอน ดนตรีจีนซึ่งเป็นชาวจีนที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญทางการสอนดนตรีเป็นอย่างดี เห็นได้ จากเยาวชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีการฝึกหัดดนตรีจีนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปี พ.ศ. 2548 จะเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา สาขา ดุริยางคศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงจัดทำโครงการตั้งวงดนตรีจีนขึ้นใน มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อสร้างสายสัมพันธ์อันดี ระหว่างไทย-จีน ให้มีความแน่นแฟ้น และเพื่อ ประโยชน์ของประชาชนในประเทศสืบต่อไป ในการนี้มหาวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนงบประมาณใน การจัดซื้อเครื่องดนตรีจีน จาก ท่าน ดร.ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ และสมาคมคนจีนในจังหวัดชลบุรี

การเรียนการสอนดนตรีจีนในมหาวิทยาลัย

อาจารย์ชูชาติ พิณพาทย์ ผู้ประสานงานสาขาการศึกษาดุริยางคศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีจีนของทางมหาวิทยาลัยฯ ได้เชิญอาจารย์สอนดนตรีจีน ซึ่งเป็นคนจีนและจบการศึกษาการสอนดนตรีจีนจากเมืองซัวเถา ประเทศจีน ซึ่งกำลังเป็นที่รู้จักกัน ในหมู่นักดนตรีจีนของจังหวัดชลบุรี อาจารย์ช้อ แซ่ไฉ่ว ได้รับเชิญเข้ามาเป็นครูผู้สอนดนตรีจีน ให้แก่นิสิต และบุคคลทั่วไปที่มีใจรัก และสนใจในดนตรีจีน โดยจะมีตารางการเรียนการสอนสัปดาห์ ละ 3 วัน คือวันอาทิตย์ วันจันทร์ และวันพุธ ระหว่างเวลา 17.00 น. – 20.00 น. รวมเวลาฝึกซ้อม วันละ 3 ชั่วโมงซึ่งได้เริ่มให้มีการเรียนการสอนตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา

บทเพลงที่ใช้สอน

บทเพลงที่ใช้สอน อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว ได้เลือกบทเพลงที่เป็นเพลงบรรเลงไพเราะ ทั้งทันสมัยและแบบจีนดั้งเดิม แต่ยังไม่นำเอาบทเพลงประกอบพิธีกรรมมาสอนเนื่องจากมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนเห็นความไพเราะของเสียงและทำนองของบทเพลงจีนทั่วไป ที่สามารถบรรเลงแสดงในงานมงคลได้ ทั้งนี้ อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว ยังได้ขอข้อมูลโน้ตเพลงไทยเดิมที่เขียนเป็นโน้ตสากลจากผู้วิจัยเพื่อจะนำเอาบทเพลงไทยเดิมไปฝึกให้กับกลุ่มผู้เรียนเพื่อฝึกหัดบรรเลงกับเครื่องดนตรีจีน และใช้สำเนียงจีน เป็นการบูรณาการอีกวิธีหนึ่ง

(ภาพประกอบ 14 กิจกรรมการฝึกซ้อมของนิสิต ม.บูรพา)

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนในวงดนตรีจีนของมหาวิทยาลัยบูรพามีดังนี้

1. เขียนฉิน (ขิมจีน)
2. กู่เจิง
3. ผีผา
4. จงห้วน
5. ช้วน้า
6. ดิ-ตซุ (ขลุ่ย)
7. ผ่าฮี้
8. เอ้อหู
9. ซิงฮู่
10. เซลโล่

1.2 จำนวนคณะดนตรีจีน จำนวนนักดนตรีและเครื่องดนตรี

จำนวนคณะดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีที่สำรวจปรากฏว่ามีวงดนตรีจีนที่ยังคงมีเครื่องดนตรีและนักดนตรีพร้อมแสดงประกอบพิธีกรรม จำนวน 3 คณะ ดังนี้

1. คณะเม่งหุย (ไตรสรณะพุทธสมาคม ชลบุรี)
2. คณะเม่งซิม (ศีลธรรมสมาคม)
3. คณะเม่งเต็ก (มูลนิธิสว่างกุศลธรรมสถาน)

คณะเม่งหุย (ไตรสรณะพุทธสมาคม ชลบุรี)

จำนวนนักดนตรีวงเม่งหุย

สมาชิกนักดนตรีวงเม่งหุยมีทั้งสิ้น 13 คน แบ่งเป็นเครื่องดำเนินทำนอง จำนวน 5 คน และแก๊งจุกกับเครื่องประกอบจังหวะจำนวน 5 - 8 คน

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ในวงเม่งหุยมีดังนี้

1. เขียนฉิน (ขิมจีน)
2. ซัวหน้า
3. ผ่าฮี้
4. เอ้อหู
5. ซิงฮู้
6. เซลโล่
7. ล้อ
8. โซล้อ
9. ซิมปอ
10. ฉาบเล็ก
11. โกว่บั้น (ปัง)
12. กลองเล็ก
13. กลองใหญ่
14. บักฮ้อ
15. เค็ง
16. อี้มเซ่ง

ประวัตินักดนตรีวงเม้งหุย

หัวหน้าคณะวงเม้งหุย

(ภาพประกอบ 15 นายไชเลียง แซ่ลี)

ปัจจุบันอายุ 60 ปี เป็นชาวจีนแต้จิ๋ว เดินทางมาจากอำเภอ ชั่วเถา เมื่อ 18 ปีที่แล้ว ชีวิตหัดเริ่มเล่นดนตรี โดยเริ่มหัดเรียนจากโรงเรียนสอนดนตรีจีนที่ชั่วเถา เครื่องดนตรีชิ้นแรกที่หัดได้แก่ ดีด้า หยี่อี๋ หลักสูตรในการเรียนมีถึง 6 ปี แต่อาจารย์ไชเลียง หัดเรียนเพียง 2 ปี แล้วออกมาหาประสบการณ์เอง โดยฝึกเรียนดนตรีทุกอย่างเพื่อเป็นครูผู้สอนดนตรี หลังจากนั้น เมื่อมีประสบการณ์ ก็ได้เริ่มสอนดนตรีและเป็นนักดนตรีอาชีพที่ชั่วเถา ได้เข้าวงดนตรีดุริยางค์ทหารที่ชั่วเถาเป็นเวลา 3 ปี ต่อมา ได้ย้ายไปเป็นอาจารย์สอนดนตรีที่กวางเจา เป็นเวลา 2 ปี จากนั้นได้ย้ายไปอยู่กวางตุ้ง และได้แต่งงานเมื่ออายุ 25 ปี มีบุตร 1 คน เป็นนักดนตรีผู้เรียบเรียงและแต่งเพลงอยู่ประมาณ 20 ปี ขณะอยู่ที่กวางตุ้งอาจารย์ไชเลียง มีลูกศิษย์ชาวแต้จิ๋ว ชั่วเถา ฮ่องกง ไต้หวัน สิงคโปร์ มาเลเซีย และ ไทย ทั้งสิ้นประมาณกว่า 300 คน และได้ประพันธ์เพลงประมาณ 100 กว่าเพลง

อาจารย์ไชเลียง มีความสามารถทางดนตรีจีน โดยสามารถเล่นเครื่องดนตรีจีนได้ทุกชนิด จากการหาประสบการณ์ และเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งยังได้เดินทางเข้าเมืองไทยเมื่อตอนอายุ 42 ปี โดยมาเป็นครูสอนดนตรีที่บ้านบึง (ศีลธรรมสมาคม เม้งซิม) และได้พำนักอาศัยอยู่ ณ บ้านบึง ได้ฝึกสอนลูกศิษย์หลายรุ่น โดยส่วนมาก ได้เผยแพร่และสอนการเล่นดนตรีจีนเพื่อบรรเลงประกอบในพิธีกรรมต่าง ๆ และนอกจากนี้ ยังได้มีการรวมตัวของนักดนตรีจีน (ไทยเชื้อสายจีน) ทำการซ้อมดนตรี เพื่อการแสดงต่างๆ กับสมาคม ซ่าเป่าเก็งเต็ง ที่กรุงเทพมหานคร

ผลงาน

1. อดีตเป็นครูสอนดนตรีในเมืองฉัวเถาประเทศจีน
2. เป็นกรรมการสมาคมดนตรี และอุปรากรณ์จีน ของมณฑลกวางตุ้งประเทศจีน
3. แสดงดนตรีโดยอัดเป็น ซีดี จำนวนมาก เผยแพร่ในประเทศจีนและประเทศไทย
4. เป็นหัวหน้านำวงวงเด็ก ไปแสดงในงานสมเด็จย่าจำนวน 10 วัน ณ ท้องสนามหลวง
5. ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดดนตรีจีน โดยนำวงดนตรีจีนบรรเลงโดยคนไทยเชื้อสายจีนซึ่งเป็นตัวแทนของประเทศไทยไปแข่ง ณ ประเทศจีน
6. เป็นหัวหน้าคณะวงดนตรีประกอบพิธีกรรมของสมาคม ไตรสรณะพุทธสมาคมชลบุรี (เม่งหุย)
7. เป็นเลขาธิการกรมการจีน ของศีลธรรมสมาคม (เม่งซิม)
8. ปี 1999 นำคณะดนตรีจีนของไทย ไปแสดงที่ประเทศจีนในฐานะ ความสัมพันธ์ไทย-จีน
9. ปี 2003 ได้เหรียญทอง จากการนำวงดนตรีจีนไปแข่งที่จังหวัดฉัวเถา ในประเทศจีน
10. ได้เกียรติรับเชิญจากรัฐบาลจีน เป็นทูตวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน และได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณจากรัฐบาลจีน

จุดมุ่งหมายที่เดินทางมาประเทศไทย เนื่องจากต้องการเผยแพร่การสอนดนตรีจีนให้กับบุตรหลานชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทย เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-จีน

ใบประกาศเกียรติคุณที่ได้รับจากรัฐบาลจีนของอาจารย์ไช่เลี้ยก แซ่ลี

(ภาพประกอบ 16)

ใบประกาศเกียรติคุณที่ได้รับจากรัฐบาลจีนของอาจารย์ไชเลี้ยก แซ่ลี่

(ภาพประกอบ 17)

ภาพถ่ายลงหนังสือพิมพ์จีนที่นายไชเลี้ยก แซ่ลี่
ได้รับ ใบประกาศเกียรติคุณจากผู้นำประเทศจีน

(ภาพประกอบ 18)

ตัวอย่างผลงานปก V.C.D จากบทเพลงที่ประพันธ์โดย อาจารย์ไช้ลี้ยก แซ่ลี้

(ภาพประกอบ 19)

ขณะบรรเลงเหยียนฉิน ที่ท่าเป่าแก๊งเต็ง กรุงเทพฯ

(ภาพประกอบ 20)

นายจีเอ็ง แซ่ไค้ว

(ภาพประกอบ 21)

นายจีเอ็ง แซ่ไค้ว เกิดวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2483 อายุ 66 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 119/56 หมู่ 8 ซอยเขาน้อย ถนนสุขุมวิท ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 บิดามารดา เป็นชาวจีนแท้ เสียชีวิตหมดแล้ว นายจีเอ็ง เป็นชาวจีน-ฮ่องกง เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประมาณ 20 กว่าปีมาแล้ว เป็นบุตรเพียงคนเดียวของบิดามารดา ไม่มีพี่น้อง ทำหน้าที่บรรเลงขิม ในวงเม้งหุย และนอกจากนี้ก็ยังมีความชำนาญ ในการบรรเลงซอหยี่อู้อีกด้วย ปัจจุบันมีบุตร 2 คน กับนางสมฤดี สุวรรณธนากุล ซึ่งเป็นหญิงไทย

นายจีเอ็ง แซ่ไค้ว เริ่มศึกษาดนตรีจีนเมื่ออายุ 20 ปี ณ โรงเรียนในประเทศจีน โดยฝึกเรียน ขิม และ หยี่อู้ ฝึกในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์และฝึกหัดเรียนโน้ตด้วยตนเอง เป็นลักษณะ โน้ต โต เร มี และฝึกอยู่ประมาณ 25 ปี ปัจจุบันเป็นนักดนตรีอาชีพ ร่วมกับวงดนตรีจีนกวงเต็ก ประจำคณะเม้งหุย ในอดีต เคยเป็นนักดนตรีอาชีพร่วมกับวงดนตรีจีน กวงเต็ก กรุงเทพฯเมื่อ 20 ปีที่แล้ว นอกจากนั้น ก็ยังเป็นนักดนตรีจีนบรรเลงประกอบการแสดงอุปรากรจีนอีกหลายคณะด้วย ปัจจุบันประกอบอาชีพหลักคือ เป็นเจ้าหน้าที่บัญชีของสมาคม มีรายได้ประมาณ 8000 บาทต่อเดือน และอาชีพเสริมคือ เล่นดนตรีกวงเต็ก มีรายได้ไม่แน่นอน

การไหว้ครูของดนตรีจีน ก็คล้ายกับคนไทย คนจีนจะไหว้ ชั่งวงสวย ซึ่งเปรียบเสมือนพ่อแก่ของดนตรีไทย การไหว้ชั่งวงสวย ไหว้เป็นประเพณีสำหรับผู้เรียนดนตรีโดยจะไหว้ทุกวันพระเงินคือชิวอิก และจับโหง้ว คือทุกวันที่ 1 และ 15 ของเดือนจีน นายจีเอ็ง แซ่ไค้ว กล่าวว่า ถึงเป็นอาชีพแล้ว ก็ยังต้องไหว้ตามประเพณี

นายวรชัย ควดยิ่งสุข

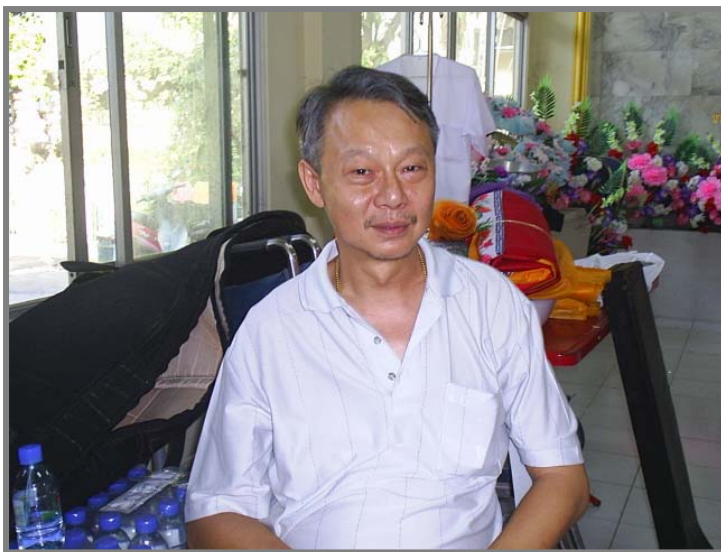

(ภาพประกอบ 22)

นายวรชัย ควดยิ่งสุข เกิดเมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2504 อายุ 45 ปี ปัจจุบันอยู่ บ้านเลขที่ 30/51 หมู่ 6 ถนนชลบุรี-บ้านบึง ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์ 01-7027427 เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เป็นบุตรของ นายอี แซ่ลิ้ม และนางละเมียดแซ่จ้าว มีพี่น้องทั้งสิ้น 7 คน สมรสกับนาง ภัทราวรรณ ควดยิ่งสุข มีบุตร 2 คน

นายวรชัย ควดยิ่งสุข ได้ฝึกหัดศึกษาดนตรีจีนช่วงอายุ 19 ปี ณ ไตรสรณะพุทธสมาคม ชลบุรี โดยในช่วงแรกฝึกหัดเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการฝึกเครื่องประกอบจังหวะ ต่อมา ได้เรียนรู้การ ฝึก ตีต้า จากอาจารย์ ไช่เล็ก โดยลักษณะการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ และ สาธิต จากอาจารย์ โดย อาจารย์จะมองพื้นฐานความสามารถของผู้เรียน และให้ผู้เรียนเลือกเครื่องดนตรีเองเพื่อฝึกปฏิบัติ คุณวรชัยได้เล่าถึงการฝึกซ้อมและต่อเพลงกับอาจารย์ว่า ไม่มีการต่อเพลงแต่สอนเพียงให้รู้จัก วิธีการใช้เครื่องดนตรีเท่านั้น หลังจากนั้นผู้เรียนจะทำการฝึกซ้อมด้วยตนเองและผู้สอนจะเป็นเพียง ดูแลและให้คำปรึกษาเพียง 1 ปีเศษ ก็สามารถแสดงตามงานต่าง ๆ ได้ ปัจจุบัน ประกอบอาชีพหลัง เป็นเจ้าหน้าที่พิธีการทั่วไปของสมาคม มีรายได้ประมาณ 8000 บาทต่อเดือน อาชีพเสริมคือ รับเล่น งานดนตรีทั่วไป และช่วยด้านพิธีการจัดตั้งอุปกรณ์ ในกิจกรรมทางศาสนา โดยมีได้รับค่าตอบแทน ในการฝึกเรียนดนตรีกับอาจารย์ไช่เล็ก นายวรชัยได้ฝึกเป็นระบบโน้ตตัวเลขและเพลงประกอบ พิธีกรรมทั้งสิ้น

นายบุญชัย เถลิงพล

(ภาพประกอบ 23)

นายบุญชัย เถลิงพล เกิดวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2501 อายุ 48 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 604/444 ซอยเพชรเกษม 92/1 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพฯ โทรศัพท์ 01-6685400 เป็นบุตรของนาย กวงเซ็ง แซ่ลี และนางแป๊ะม่วย แซ่อึ้ง นายบุญชัย เถลิงพล เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เกิดในเมืองไทย มีพี่น้องทั้งสิ้น 8 คน ยายบุญชัยเล่าว่า ในบรรดาพี่น้อง อีก 7 คน ไม่มีผู้ใดเล่นเครื่องดนตรีจีนเป็นเลย เนื่องจากไม่ชอบและไม่คิดจะหัด มีเพียงตนเองผู้เดียวที่ได้รับสืบทอดมาจากบิดา เนื่องจากมีความชอบ และสนใจในดนตรีจีน

ความสามารถทางดนตรีสามารถเล่นดนตรีได้หลายชนิด คือ ขิม หยี่ฮู้ ปี่แป้ ผ่าฮี้ ผีผา โดยที่ถนัดที่สุดคือ ขิม โดยเริ่มเรียนดนตรีครั้งแรก มีบิดาเป็นครูผู้สอน เริ่มฝึกหัดตั้งแต่อายุ 12 ปี เครื่องดนตรีชิ้นแรกที่เรียน คือ ขิม

นายบุญชัย เถลิงพล เล่าว่า บิดาสามารถเล่นดนตรีจีนได้ทุกชิ้น และมีอาชีพรับจ้างเล่นดนตรีตามงานพิธีกรรมต่าง ๆ ที่บ้านจึงมีเครื่องดนตรีจีนครบทุกชิ้น เนื่องจากบิดาได้สะสม และได้รับจ้างบรรเลงในงานมงคลทั่วไปด้วย ปัจจุบัน สมรสกับ นางวนิดา เถลิงพล มีบุตร 3 คน อาชีพหลัก เป็นช่างซ่อมทีวี และอาชีพเสริม รับจ้างแสดงดนตรีทั่วไป แต่บุตรไม่มีใครหัดเล่นเครื่องดนตรีเพื่อสืบทอดเลย นอกจากนี้รายได้ในการรับจ้างเล่นงานดนตรีโดยทั่วไปนั้นไม่แน่นอน ถ้าทำพิธีมงคล ก็จะมีรายได้อยู่ที่ 500-800 บาท ต่อครั้งที่เล่น

นายไชยดี แซ่โจ้ว

(ภาพประกอบ 24)

นายไชยดี แซ่โจ้ว เป็นคนจีนแผ่นดินใหญ่ ปัจจุบันอายุ 34 ปี ได้อพยพมาอยู่เมืองไทย 10 กว่าปีแล้ว ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 603/1031 ซอย 55/2 ถนนเพชรเกษม เขตบางแคเหนือ แขวงบางแค จังหวัดกรุงเทพฯ โทรศัพท์ 01-6271035 สามารถเล่นดนตรีจีนได้ทุกชนิด ได้เริ่มเรียนดนตรีครั้งแรกเมื่ออายุ 20 ปี โดยเรียนกับพี่ชาย เครื่องดนตรีชิ้นแรกที่เรียน คือ ขลุ่ย หลังจากนั้น เมื่อได้มาอยู่ในประเทศไทย ก็ได้เรียนดนตรีจีนกับอาจารย์ไชยเล็ก แซ่ลี ปัจจุบันเป็นนักดนตรีอาชีพ รับจ้างเล่นดนตรีทั่วไป ค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับเหมารวมเป็นวง หรือรับจ้างรายชิ้น ซึ่งจะมีรายได้ต่อครั้งไม่ต่ำกว่า 500 บาท

นายสมพงษ์ ลิศรานนท์ (ภาพประกอบ 25)

นายสมพงษ์ ลีศรานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2477 อายุ 72 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 42 ถนนเจตน์อำนาจ ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นบุตรของนายฮ้อซิม แซ่ลี และนางซกเฮี้ยง แซ่ซื่อ มีพี่น้องทั้งสิ้น 6 คน เป็นคนจีน ที่เกิดในเมืองไทย บิดา และมารดาอพยพมาจากเมืองจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยมาทางเรือเป็นชาวจีนโพ้นทะเล เดินทางเข้ามาทางอ่าวไทย นายสมพงษ์ ลีศรานนท์ มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด และเครื่องดนตรีที่เล่นได้ดีและถนัดที่สุด คือ ซอ ปัจจุบันอายุมากแล้ว จึงทำหน้าที่ทั่วไปในวงดนตรี จะบรรเลงดนตรีเมื่อนักดนตรีขาดเท่านั้น

นายสมพงษ์ ลีศรานนท์ ได้ศึกษาดนตรีจีน เริ่มตั้งแต่อายุ 11 ปี โดยฝึกเรียนที่ศีลธรรมสมาคม โดยหัดเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการฝึกเรียนกลอง เพื่อเคาะประกอบกรท่อมนต์ ในขณะที่หัดท่อมนต์เพื่อประกอบพิธีกรรม ในการทำหน้าที่แก๊งงู ในงานงูเต๊กและอื่นๆ ในขณะที่เดียวกันก็ได้ฝึกหัดการเล่นเครื่องดนตรีจีนจาก ชาวจีนที่มีความรู้ทางด้านดนตรีจีนและได้อพยพ มาตั้งถิ่นฐานที่อำเภอบ้านบึงและมีกิจกรรมร่วมกัน เหมือนเป็นที่นัดพบที่สมาคม ปัจจุบันสมรสกับ นางเปรมจิตต์ ลีศรานนท์ มีบุตรรวมทั้งสิ้น 7 คน ประกอบอาชีพหลักคือ ทำไร่ และอาชีพเสริม เป็นแก๊งงู ตามงานพิธีกรรมต่าง ๆ นายสมพงษ์ ลีศรานนท์ เล่าว่า ในสมัยก่อนมีการจัดวงดนตรีจีนเล่นที่ไม่เกี่ยวกับพิธีกรรม แต่ระยะหลังนักดนตรีเหล่านั้นเสียชีวิตไปหมดและไม่มีใครสานต่อ เลยขาดช่วง ปัจจุบันเลยมีแต่ดนตรีประกอบพิธีกรรมเท่านั้น

นายกฤษฎา ศิริอดิศักดิ์

(ภาพประกอบ 26)

นายกฤษฎา ศิริอดิศักดิ์ เกิดปีพ.ศ. 2588 อายุ 61 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 24/16 หมู่ 6 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์ 038-276194 เป็นบุตรของ นายอ่วย

แซ่เตียว และนางแถม มีพี่น้องทั้งสิ้น 10 คน เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เครื่องดนตรีที่เล่นได้เป็นเครื่องเคาะจังหวะทุกชนิดประกอบการท่องมนต์ของแก๊งจู้ ปัจจุบันสมรสและมีบุตร 2 คน ฝึกหัดการเป็นแก๊งจู้ครั้งแรกเมื่ออายุ 24 ปี โดยฝึกอยู่กับอาจารย์ลักษณะ ใช้เวลาฝึกหัดปีกว่าๆ ก็สามารถสวดมนต์ตามงานพิธีกรรมได้ ประกอบอาชีพหลัก กิจการส่วนตัว(โรงกลึง) รายได้ประมาณ 20000 บาท อาชีพเสริมคือ เป็นแก๊งจู้ ประจำไตรสรณะพุทธสมาคม เม่งหุย มีรายได้ครั้งละ 500 บาทต่อครั้ง

นายสมสิทธิ์ จุลมณีรัตนกุล

(ภาพประกอบ 27)

นายสมสิทธิ์ จุลมณีรัตนกุล เกิดวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2490 อายุ 59 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 12/12 หมู่ 8 ซอยเขาน้อย ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์ 038-780345 นายสมสิทธิ์ จุลมณีรัตนกุล เป็นคนไทยเชื้อสายจีน มีพี่น้องทั้งสิ้น 4 คน สามารถเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะสำหรับการสวดมนต์ ได้เป็นอย่างดี สถานที่ฝึกแก๊งจู้คือไตรสรณะพุทธสมาคมเม่งหุย โดยเริ่มฝึกตั้งแต่อายุ 19 ปี โดยมีอาจารย์ลักษณะเป็นครูผู้สอน สิ่งที่ฝึกครั้งแรก ฝึกสวดมนต์และเครื่องประกอบจังหวะไปพร้อมๆกัน ระยะในการฝึกประมาณ 10 ปี ปัจจุบัน สมรสแล้ว มีบุตร 2 คน ประกอบอาชีพหลักคือ ค้าขาย มีรายได้ประมาณ 7000 บาทต่อเดือน และมีอาชีพเสริม คือ แก๊งจู้ ประจำไตรสรณะพุทธสมาคมเม่งหุย ซึ่งมีรายได้ 500 บาทต่อครั้ง

นายประเสริฐ แสงอังคนาวิณ

(ภาพประกอบ 28)

นายประเสริฐ แสงอังคนาวิณ เกิดวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2506 อายุ 42 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 38/236 หมู่ 9 ถนนสุขประยูร ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์ 06-3524588 เป็นบุตรของนายฮวด แซ่เบ้ และนางหลี่ แซ่อึ้ง มีพี่น้องทั้งสิ้น 9 คน นายประเสริฐ ฝึกหัดเป็นแก๊งจู้ เริ่มตั้งแต่อายุ 30 ปี จากศิษย์พี่ ไนไตรสรณะพุทธสมาคมเม่งหุย มีการฝึกการสวดมนต์เป็นภาษาจีน โดยฝึกไปเรื่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ โดยไม่รู้ตัว จึงได้รับให้ไปสวดมนต์ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ โดยทำหน้าที่เป็นแก๊งจู้ ปัจจุบันมีอาชีพหลักคือ ค้าขาย มีรายได้ประมาณ 8000-10000 บาทต่อเดือน

นายพิชัย สกุลคุณสวัสดิ์ (ภาพประกอบ 29)

นายพิชัย สกุลคุณสวัสดิ์ เกิดวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2510 อายุ 38 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 141/12 หมู่ 5 ซอย 1 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์ 01-8621025 เป็นบุตรของนายสมหวัง สกุลคุณสวัสดิ์ และนางตังจ้อ สกุลคุณสวัสดิ์ มีพี่น้องทั้งสิ้นจำนวน 7 คน เครื่องดนตรีที่เล่นได้คือเครื่องประกอบจังหวะ ประกอบพิธีการสวดมนต์ของแก๊งกู เริ่มฝึกครั้งแรกเมื่ออายุ 15 จากไทรสรณะพุทธสมาคม โดยเรียนรู้ด้วยตนเอง และติดตามไปกับงานต่างๆ ของสมาคม จากการให้สัมภาษณ์ของคุณพิชัย สกุลคุณสวัสดิ์ เล่าว่า ตอนเด็ก ๆ ยากจน ไม่มีเงินเห็นเขาสวดมนต์กัน แล้วได้ค่าจ้าง จึงมาอยู่ที่สมาคม ช่วยเก็บเตรียมอุปกรณ์สำหรับพิธีกรรมต่าง ๆ ได้ยินได้ฟัง การสวดมนต์อยู่เป็นประจำจนเกิดความเคยชิน เลยลองหัดเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งใช้เวลาอยู่กับสมาคมเพื่อฝึกประมาณ 10 กว่าปี ปัจจุบันสถานภาพ โสด ประกอบอาชีพหลักคือ เป็นผู้ช่วยผู้จัดการ ธนาคารกสิกรไทย ถนนสุขุมวิท ชลบุรี 1 รายได้ 30000 บาทต่อเดือน อาชีพเสริมคือ แก๊งกู

คณะเม่งซิม (ศีลธรรมสมาคม)

จำนวนนักดนตรีวงเม่งซิม

สมาชิกนักดนตรีวงเม่งซิม มีทั้งสิ้น 10 คน แบ่งเป็นเครื่องดำเนินทำนอง จำนวน 7 คน และแก๊งกูกับเครื่องประกอบจังหวะจำนวน 3 คน

1. เขยียนฉิน (ขิมจีน)
2. กูเจิง
3. ผีผา
4. จังหวะ
5. ช้วนน้ำ
6. ตี-ตชู (ขลุ่ย)
7. ผ่าฮี้
8. เอ้อหู
9. ชิงฮู่
10. เซลโล่
11. ล้อ
12. โซล้อ
13. ซิมปอ
14. ฉาบเล็ก
15. โกวบั่น (ปัง)
16. กลองเล็ก
17. กลองใหญ่
18. ตัดโก้ว

19. บักฮื้อ
20. เค็ง
21. อี้มเซ่ง
22. ตั่งเก็ง

ประวัตินักดนตรีวงเม่งซิม

หัวหน้าคณะวงเม่งซิม

นายช่อ แซ่โจ้ว

(ภาพประกอบ 30)

นายช่อ แซ่โจ้ว เกิดเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2514 อายุ 35 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 18/27 หมู่ 6 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 เบอร์โทรศัพท์ 01-8086762 เป็นบุตรของ นายไฮ่ไหยว แซ่โจ้ว และนางอาเจ็ง แซ่โจ้ว มีพี่น้องทั้งสิ้น 3 คน นายช่อ แซ่โจ้ว สมรสกับ คุณหมวยเล็ก มีบุตร 2 คน ประวัติการศึกษาดนตรีจีน นายช่อ แซ่โจ้ว เป็นคนจีนแผ่นดินใหญ่ เริ่มหัดเล่นดนตรีครั้งแรกเมื่ออายุ 5 ขวบ โดยเริ่มต้นจาก บิดาเป็นครูผู้สอน เนื่องจากบิดา เป็นนักดนตรีระดับสูง จึงฝึกหัดให้ นายช่อ ได้เรียนเครื่องดนตรี หยี่ฮู้ เป็นเครื่องแรก สาเหตุที่นายช่อ แซ่โจ้ว มีบิดาเป็นนักดนตรี และได้รับการถ่ายทอดจากบิดา จึงทำให้นายช่อ แซ่โจ้ว มีพรสวรรค์ในการศึกษาดนตรีจีน ซึ่งสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้อย่างไพเราะ หลังจากเรียนจากบิดามาแล้ว 1 ปี เมื่ออายุ 15 ปี บิดาก็ได้ส่งให้นายช่อ แซ่โจ้ว เข้าศึกษาในโรงเรียนดนตรีจีน และต่อมานายช่อ ก็ได้ศึกษาเรียนยังวิทยาลัยดนตรีจีน หงฮั่วฮู้ฮูเสี่ยเซี่ยว ของมณฑลกวางตุ้ง ซึ่ง จะผลิตนักศึกษาออกมาเป็นครูสอนดนตรี นายช่อ แซ่โจ้ว มีความสามารถ เล่นเครื่องดนตรีได้ทุกประเภท เนื่องจากมีความชำนาญ ภายหลังจากที่ศึกษาจบ นายช่อ ได้ออกมาเป็นนักดนตรีอาชีพ โดยการทำงานเป็นนักดนตรีคณะวงฮ่วงตงเส็งเฉาจีเอี้ยน ของรัฐบาล ซึ่งเป็นวงดนตรีวงใหญ่ ตำแหน่งหัวหน้าวง

เปรียบเทียบ ตำแหน่งนายอำเภอของจังหวัด ซึ่งขณะนั้น นายชอ แซ่โจ้ว ได้รับค่าตอบแทน ประมาณ 400 เหรียญของจีน ภายหลังบิดา ได้ย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองไทย และได้พาครอบครัวย้าย ตามมาที่หลัง นายชอ แซ่โจ้ว จึงได้ย้ายเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งขณะนี้ได้อยู่เมืองไทยประมาณ 10 กว่าปีแล้ว โดย ได้สมรสกับนางหมวยเล็ก ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีน และอาศัยอยู่ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้วยความที่นายชอ แซ่โจ้ว เป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านดนตรีจีน สมาคมพุทธ มามกะแห่งประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันนายกสมาคมคือ ดร.ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ ได้มอบหมายให้ นายชอ แซ่โจ้ว เป็นครูผู้ฝึกสอนดนตรีจีน ให้กับวงดนตรีในสมาคม ซึ่งสมาคม ก็จะแบ่งวงดนตรี ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักดนตรีอาวุโส และ กลุ่มเยาวชนที่ฝึกหัดใหม่ จากการสนับสนุนของ นายกสมาคม ซึ่งเป็นผู้ให้ทุนทรัพย์ ซื้อเครื่องดนตรีเพื่อฝึกฝนเยาวชน ซึ่งมีประมาณ 120 คน ปัจจุบันมีหน้าที่เป็นครูสอนดนตรีจีนให้แก่องค์กร หน่วยงาน และสถานศึกษาต่างๆ ดังนี้

1. ศีลธรรมสมาคม (เม่งซิม) โดยฝึกเยาวชน จำนวน 120 คน
2. มหาวิทยาลัยบูรพา โดยฝึกนิสิตและบุคคลทั่วไป จำนวน 15 คน
3. มูลนิธิธรรมรัตน์มีมณีรัตน์ โดยฝึกเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ จำนวน 14 คน
4. มูลนิธิไตรคุณธรรม โดยฝึกให้แก่เยาวชน จำนวน 95 คน
5. โรงเรียนบ้านฉาง โดยฝึกให้แก่นักเรียน จำนวน 35 คน
6. โรงเรียนมาบตาพุด โดยฝึกให้กับนักเรียน จำนวน 45 คน
7. มูลนิธิโพธิภาวนาสงเคราะห์ ฝึกให้กับเยาวชน จำนวน 20 คน
8. แต่งบทเพลงสวดมนต์ภาษาจีนกลาง ให้กับมูลนิธิธรรมรัตน์มีมณีรัตน์

ผลงานการสอนดนตรีจีน ของอาจารย์ชอ แซ่โจ้ว

(ภาพประกอบ 31)

(ภาพประกอบ 32)

(ภาพประกอบ 33)

นายไหยิ่ง แซ่โจ้ว

(ภาพประกอบ 34)

นายไหยิ่ง แซ่โจ้ว อายุ 58 ปี เป็นคนจีนแผ่นดินใหญ่ ปัจจุบัน อาศัยอยู่จังหวัดกรุงเทพฯ สมรสกับนางอาเจ็ง แซ่ตั้ง มีบุตร 3 คน สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด และเครื่องดนตรีที่ถนัดที่สุดคือ ขิม และ ซอหยี่ฮี้ ฝึกเรียนดนตรีครั้งแรกเมื่อ อายุ 10 ขวบ โดยการฝึกฝนด้วยตนเอง นายไหยิ่ง แซ่โจ้ว ขณะอยู่เมืองจีน มีอาชีพเป็นนักดนตรีระดับสูง ซึ่งในหมู่บ้าน ในอำเภอเอี้ยวเพ็ง มีคณะจิว จึงได้มีโอกาสศึกษาดนตรีจีนอย่างจริงจังในช่วงอายุ 20 ปี และหลังจากนั้น นายไหยิ่ง ได้ย้ายคณะจิวไปอยู่คณะเต้จิว โดยทำหน้าที่เป็นนักดนตรีอาชีพ

นายสี่อู๋ แซ่ตั้ง (ภาพประกอบ 35)

นายสี่ออ้อย แซ่ตั้ง อายุ 51 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 31 หมู่ 1 ซอยเทพประสาท 4 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี 10500 โทรศัพท์ 01-9409780 เป็นบุตรของนายดีเซี่ยง แซ่ตั้ง และ นางเมียงคิม แซ่เฮ้ง นายสี่ออ้อย แซ่ตั้ง เกิดที่เมืองจีนแผ่นดินใหญ่ เดินทางมาพร้อมบิดา โดยครั้งแรกมาอยู่ที่ตอยอ่างขาง และประกอบอาชีพเพาะปลูก ในขณะนั้นมีคณะจิวมาเล่นที่ฝาง เลยย้ายตามคณะจิวมา มีหน้าที่ช่วยซ่อมเครื่องใช้ของคณะจิว และมีอาชีพขายข้าวต้มที่ฝางด้วย ในขณะที่อยู่ที่ฝาง บิดาได้กลับไปเมืองจีน และทิ้งให้นายสี่ออ้อย อยู่เมืองไทยโดยลำพัง โดยบิดาไม่ได้กลับมาอีกเลย ในช่วงนั้นจะเดินทางด้วยเรือ ขณะจะเดินทางไปแสดงในที่ต่างๆของคณะจิว มีเหตุเกิดขึ้นจึงทำให้เรือล่ม คณะจิวจึงแตก ต่างคนต่างไป นายสี่ออ้อยได้เล่าว่า ตนเองได้เดินทางไปยังอำเภอดำเนินสะดวก โดยลำพัง โดยอยู่ที่หลัก 6 ประกอบอาชีพทำสวน ชีวิตเดินทางย้ายถิ่นฐานอยู่เป็นประจำ หลังจากอยู่หลัก 6 ได้ไม่นาน ก็ได้เดินทางย้ายถิ่นฐานไปยังแม่กลอง โดยไปอาศัยอยู่ในโรงเจ ที่แม่กลอง และเริ่มมีความคิดที่จะทำขอ ฌ โรงเจแห่งนี้ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากยังไม่เป็นที่รู้จัก จึงต้องอาศัยอาหารและที่พักอยู่กับโรงเจ นายสี่ออ้อย เล่าว่า การสร้างเครื่องดนตรี ตนเองได้เรียนรู้จากบิดา ประกอบกับประสบการณ์ ที่คอยฝึกฝนเนื่องจากพอจะเล่นดนตรีได้ จึงหัดทำไปเรื่อย ๆ นายสี่ออ้อย ได้ย้ายถิ่นฐานอีกครั้ง เมื่อคุณสมจิต ซึ่งเป็นหัวหน้าสมาคมเม่งซิม ชักชวนให้มาอยู่และให้เป็นนักดนตรีประจำวงดนตรีเม่งซิม บ้านบึง ชลบุรี ซึ่งขณะนั้นนายสี่ออ้อย มีอายุประมาณ 20 กว่า ๆ ตั้งแต่นั้นมา จึงได้ปักกรรกราก อยู่ที่อำเภอบ้านบึง มาจนทุกวันนี้ โดยมีอาชีพหลัก ในการสร้างเครื่องดนตรี หาเลี้ยงชีพจนมีชื่อเสียง และทำหน้าที่นักดนตรีในวงเม่งซิม นายสี่ออ้อย กล่าวไว้ว่า ช่วงแรก มีความคิดในการสร้างเครื่องดนตรีด้วยใจรักเท่านั้น ไม่เคยคิดจะยึดเป็นอาชีพ ต่อมามีคนมาสั่งจึงคิดที่จะยึดอาชีพการสร้างเครื่องดนตรีเป็นอาชีพหลัก ซึ่งในปัจจุบันในจังหวัดชลบุรีมีร้านผลิตเครื่องดนตรีจีนเพียงร้านเดียวในจังหวัด คือร้านนายสี่ออ้อย แซ่ตั้ง นายสี่ออ้อย แซ่ตั้ง สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด โดยมีใจรักมาตั้งแต่เด็กเริ่มหัดเล่นดนตรีด้วยตนเอง และเครื่องที่ถนัดที่สุดคือ ซอหยี่ฮู้ ปัจจุบัน นายสี่ออ้อยได้แต่งงานกับ นางแจ่ม แซ่เฮ้ง ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีน มีบุตร 2 คน

นายบู้ แซ่ลิ้ม (ภาพประกอบ 36)

นายบุญ แซ่ลิ้ม เป็นชาวจีนโดยกำเนิด ปัจจุบันอายุ 80 ปี อาศัยอยู่ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี นายบุญ เล่าว่า ได้อพยพมาจากเมืองจีน ตำบลตังซัว อำเภอผงเล้ง จังหวัดแต้จิ๋ว เดินทางมาเมืองไทยอายุ 60 กว่าๆ ปัจจุบันอยู่เมืองไทยมา 20 ปีแล้ว นายบุญ แซ่ลิ้ม สมรสกับ นางหยอ แซ่ตั้ง มีบุตร 2 คน ครอบครัวย้ายมาอยู่เมืองไทยหมด นายบุญมีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรี 3 ชนิดคือ หยี่ฮี้ ผ่าฮี้ และตีต้า

นายบุญ เล่าว่า เริ่มหัดเล่นดนตรีตั้งแต่อายุ 3-4 ขวบ โดยเรียนในหมู่บ้านตังซัว โดยหัดเรียน ผ่าฮี้เป็นเครื่องแรก ปัจจุบัน มีอาชีพหลักคือทำไร่ อาชีพเสริมคือเป็นนักดนตรีอยู่ในคณะวงเม้งซิม ซึ่งได้เป็นนักดนตรีในวงเม้งซิม ตั้งแต่เม้งซิมก่อตั้งเริ่มแรก

นายเฮียง แซ่ตั้ง

(ภาพประกอบ 37)

นายเฮียง แซ่ตั้ง เป็นคนจีนแผ่นดินใหญ่ อายุ 74 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี เบอร์โทรศัพท์ 038-211076 นายเฮียง แซ่ตั้ง เป็นบุตรของ นายอ้าว แซ่ตั้ง และ นางเซง แซ่ซื่อ มีพี่น้องทั้งสิ้น 5 คน นายเฮียง แซ่ตั้ง ได้สมรสกับ นางง้อ มีบุตรจำนวน 6 คน

นายเฮียง แซ่ตั้ง เล่าว่าสมัยก่อนทำการค้าขายกาแฟ แล้วพี่ชายจะสะสมเครื่องดนตรีไว้หลายชิ้นเพื่อให้ลูกค้ำมาเล่นกันโดยซื้อเครื่องดนตรีมาจากเขาวราช เมื่อมีลูกค้ำมาทานกาแฟ ทุกคนก็รวมตัวเริ่มเป็นวง โดยการหัดเล่นด้วยตนเอง นายเฮียง เล่าว่า ช่วงอายุประมาณ 17 ปี ได้ฝึกเล่น ผ่าฮี้ จากพี่ชายคนโต ซึ่งจะกล่าวได้ว่า มีพี่ชายคนโตเป็นครูคนแรก และหลังจากนั้น ก็ได้ฝึกเล่นเครื่องดนตรีด้วยตนเอง เช่น ซิม และ ซอ ทั่วไป ปัจจุบัน มีอาชีพหลักคือ ทำไร่ยางที่บ่อทอง และอาชีพเสริมคือ เป็นนักดนตรีประจำวงเม้งซิม

นายกฤษณะ วัฒนวานิชกุล

(ภาพประกอบ 38)

นายกฤษณะ วัฒนวานิชกุล เกิดเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2511 อายุ 38 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 320 ถนนพานิช ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรของนายเอ็งชิง แซ่เล่า และ นางมณี วาริรัตน์ มีพี่น้องจำนวน 5 คน เริ่มหัดเล่นดนตรีครั้งแรกเมื่ออายุ 12 ขวบ โดยฝึกกับนักดนตรีข้างบ้าน และต่อมามีความสนใจทางด้านดนตรีมากขึ้น จึงหาประสบการณ์ฝึกฝนด้วยตนเอง เครื่องดนตรีเล่นได้เกือบทุกชนิด เทคนิคในการฝึกฝนด้วยตนเองจนสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้หลายเครื่อง คุณกฤษณะ วัฒนวานิชกุล ได้เล่าว่า วิธีการฝึกด้วยตนเอง คือ การใช้วิธีการฝึกฟัง ดูตัวอย่างและมาฝึกซ้อมเองเป็นส่วนใหญ่

นายสมพล อุดุ้ยธีรโสภณ (ภาพประกอบ 39)

นายโสภณ อุดลย์ธีรโสภณ เกิดวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 อายุ 55 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 18/27 หมู่ 6 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 เป็นบุตรของ นายบั๊กจ้อย แซ่ลี และนาง เง็กกี แซ่ตั้ง มีพี่น้อง 12 คน สมรสกับนางธีรพรรณ อุดลย์ธีรโสภณ มีบุตร 3 คน

เริ่มหัดเล่นเครื่องดนตรี เมื่ออายุ 10 กว่าขวบ โดยฝึกกับชินแซ่ยัง แซ่โจ้ว ซึ่งเป็นนักดนตรีโล้วโก้ว วงเม่งซิม ตนเองจึงได้ศึกษาและฝึกหัดเครื่องดนตรีประเภทโล้วโก้ว(เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะทุกชนิด) นอกจากนั้น ยังได้ความรู้ทางดนตรีมาจากการบวช เป็นพระจีนที่วัดโพธิ์แมนคุณาราม จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันประกอบอาชีพหลักคือ ทำงานส่วนตัว และอาชีพเสริม เป็นนักดนตรีประจำวงเม่งซิม

นายโอวดี แซ่เอี้ย

(ภาพประกอบ 40)

นายโอวดี แซ่เอี้ย เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2493 ปัจจุบันอายุ 58 ปี อยู่บ้านเลขที่ 176 / 45 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพฯ โทรศัพท์ 06 -6656117 นายโอวดี แซ่เอี้ย เป็นคนจีนที่เกิดและโตในเมืองไทย บิดาและมารดาอพยพมาจากประเทศจีน และไม่มีเชื้อสายเป็นนักดนตรี จากบรรพบุรุษ มีความชอบในดนตรีมาตั้งแต่เด็ก ชอบดูจิว และชอบที่จะไปดูนักดนตรีประจำโรงจิวเล่นดนตรี จึงมีความคุ้นเคยกับบรรดานักแสดงและนักดนตรีจากโรงจิวเป็นพิเศษ จึงได้เริ่มขอหัดเครื่องดนตรีตั้งแต่วัยเด็กในโรงจิว โดยมีนักดนตรีประจำโรงจิวคอยแนะนำ และฝึกหัดด้วยตนเอง หลังจากฝึกเครื่องดนตรีอยู่นานจึงได้มีโอกาสร่วมแสดงดนตรีประกอบการเล่นจิวตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง นายโอวดี แซ่เอี้ยได้เล่าว่า จะต้องมีความสามารถในการจับประโยชน์ท่วงทำนองเพลงให้ได้ และระดับของเสียงที่เล่นควบคู่กันไป ในขณะที่ฝึกหัดไม่เคยเรียนรู้

เรื่อง โหนด การเล่นดนตรีจึงเล่นตามความจำเพียงอย่างเดียว ปัจจุบัน เป็นนักดนตรีประจำวงเม้งซิม ตั้งแต่ก่อตั้ง และรับจ้างเล่นดนตรีทั่วไป ในพิธีงเต็ก

นายกิติ(กังอ๋ย) กุลปียเลิศ

(ภาพประกอบ 41)

นายกิติ (กังอ๋ย) กุลปียเลิศ เกิดวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2513 อายุ 36 ปี ปัจจุบันอยู่ บ้านเลขที่ 118/19 หมู่1 ถนนพระยาสุรจา ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์ 06-1457619 เป็นบุตรของ นายเล็กแก แซ่กัง และนางอรวรรณ หิรัญเนตร เป็นบุตรคนที่ 2 จากพี่น้องทั้งหมด 3 คน

นายกิติ (กังอ๋ย) กุลปียเลิศ ได้เข้าบวชที่วัดโพธิ์ตัดดาราม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีเมื่อ อายุ 25 ปี บวชได้ประมาณ ปีกว่า ได้เคยศึกษาการสวดมนต์ก่อนเข้าบวชหลายปี โดยได้รับความรู้ จากวัดเทพพุทธาราม (เขื่อนสุตย์) โดยพระที่บวชอยู่ในวัด เนื่องจากบ้านอยู่ใกล้วัดและได้ไปเล่นในวัด จนเกิดความคุ้นเคยกับพระ และขอให้พระสอนสวดมนต์ให้ ปัจจุบันประกอบอาชีพหลัก ค้าขาย ณ ตลาดนัดจตุจักร ชลบุรี อาชีพเสริม เป็นแก๊งจู้ ในคณะเม้งซิม และไตรคุณธรรม ในคณะ ซำเต็กไห่ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เป็นครูฝึกสอนแก๊งจู้แก่เยาวชน ของสมาคมพุทธมามกะแห่งประเทศไทย (เม้งซิม)

นายอภิรักษ์ ศรีประทีป

(ภาพประกอบ 42)

นายอภิรักษ์ ศรีประทีป เกิดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 อายุ 33 ปี อาศัยอยู่ที่วัดเทพ พุทธาราม เลขที่ 80 ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นบุตรของนายสำราญ และ นางบัวผัด ศรีประทีป นายอภิรักษ์ ศรีประทีป เป็นคนไทยเชื้อสายจีน มีพี่น้อง 8 คน เริ่มออกบวช ในพระพุทธศาสนาหมหายานตั้งแต่อายุ 20 ปี โดยบวชได้ถึง 8 พรรษา มีความถนัดในเรื่องของมนต์ และพิธีกรรม ปัจจุบันหลังจากลาสิกขาบท ได้ประกอบอาชีพค้าขาย และเป็นครูสอนสวดมนต์ ทั้ง ไทยและจีน ตามศาสนสถานต่าง ๆ มีประสบการณ์ได้เดินทางไปยังเกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อเผยแพร่ ธรรมคีตะ (มนต์ตั้งจิต) โดยได้รับเชิญจาก ศาลเจ้าแม่กวนอิม ยายาซัน สุขาวดี ใน ประเทศอินโดนีเซีย และได้รับเชิญไปเผยแพร่ที่ประเทศสิงคโปร์อีกด้วย

นายสรารุณี ลิวัฒนโสภา (ภาพประกอบ 43)

นายสรารุณี ลิ่วฒนโสภา เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เกิดวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2520 อายุ 29 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 15 / 53 หมู่ 3 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์ 01 – 3407273 เป็นบุตรของนายวิชัย ลิ่วฒนโสภา และนางบัวน้อย แซ่เตียว เป็นบุตรคนสุดท้อง จากจำนวนพี่น้องทั้งสิ้น 3 คน นายสรารุณี ลิ่วฒนโสภา ได้เคยบวชเป็นพระจีน ณ วัดเทพพุทธธาราม (เขื่อนสุโขทัย) ตอนอายุ ได้ 21 ปี และได้บวชถึง 3 พรรษาด้วยกัน หลังจากลาสิกขาบท นายชายซึ่งมีอาชีพเสริมเป็นแก๊งจู้ จึงชักชวนให้เข้ามาทำงานเนื่องจากเห็นความสามารถทางด้านมนต์สวด และสามารถตีกลองประกอบจังหวะการสวดมนต์ ซึ่งจะมึงานประมาณเดือนละ 4 – 5 ครั้งต่อเดือน ซึ่งค่าตอบแทนที่ได้รับจะมีราคาอยู่ที่

นักสวดชุดใหญ่ ราคา 900 บาท / คน

นักสวดชุดกลาง ราคา 700 บาท / คน

นักสวดชุดเล็ก ราคา 500 บาท / คน

คณะเม่งเต็ก (มูลนิธิสว่างกุศลธรรมสถาน)

จำนวนนักดนตรีวงเม่งเต็ก

สมาชิกนักดนตรีวงเม่งเต็กมีทั้งสิ้น 15 คน แบ่งเป็นเครื่องดำเนินทำนอง จำนวน 5 คน และแก๊งจู้กับเครื่องประกอบจังหวะจำนวน 10 คน (วงเม่งเต็ดยังมีการสอนแก๊งจู้ให้แก่ผู้สนใจเพื่อใช้งานในสมาคมอีกด้วย)

1. เขียนฉิน (ขิมจีน)
2. ซัวน้ำ
3. ผ่าฮี้
4. เอ้อหู
5. ซิงฮู
6. เซลโล่
7. ล้อ
8. โซล้อ
9. ซิมปอ
10. ฉาบเล็ก
11. โกวบั่น (ปัง)
12. กลองเล็ก
13. กลองใหญ่
14. บักฮ้อ
15. เค้ง
16. อี้มเซ่ง

ประวัตินักดนตรีวงเม้งเด็ก

หัวหน้าคณะวงเม้งเด็ก นายสัญญาชัย พิทักษ์ษานนท์กุล

(ภาพประกอบ 44)

นายสัญญาชัย พิทักษ์ษานนท์กุล เป็นคนจีนที่เกิดในเมืองไทย เกิดปีพ.ศ. 2482 ปัจจุบันอายุ 67 ปี อยู่บ้านเลขที่ 81/83 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีเป็นบุตรของนาย กิมหึง แซ่อู่ย และนางเฮียง แซ่จิ่ง มีพี่น้องจำนวน 6 คน นายสัญญาชัยเล่าว่า บิดามารดา ไม่มีเชื้อสายทางนักดนตรี ตลอดจนพี่น้อง ก็ไม่มีใครเล่นดนตรีเลย สมัยเด็ก ๆ บ้านอยู่ใกล้กับสมาคมสว่างกุลศรธรรมสถาน วิ่งเล่นอยู่แถวนั้น ทางสมาคมจึงจัดหาครูมาสอนให้เด็กแถวนั้น ฝึกหัดเป็นแก๊งจู ปัจจุบันตนเองเป็นหัวหน้าวงดนตรีและคณะแก๊งจู วงเม้งเด็ก และดำรงตำแหน่ง รองประธานของมูลนิธิอีกด้วย ปัจจุบันประกอบอาชีพหลัก เปิดกิจการร้านทองและค้าขาย

นายจรงค์ โสภิตวรารท (ภาพประกอบ 45)

นายจรงค์ โสภิตวรารท เป็นคนจีนที่เกิดในเมืองไทย เกิดวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2494 ปัจจุบันอายุ 55 ปี อยู่บ้านเลขที่ 5/1 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นบุตรของ นายเมี้ยนับ แซ่ลิ้ม และนางง้อ แซ่โจ้ว เป็นบุตรคนที่ 3 จากพี่น้อง 9 คน เริ่มเรียนดนตรีครั้งแรกเมื่ออายุ 20 ปี โดยฝึกด้วยตนเองและมีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด ประสบการณ์การเป็นนักดนตรี นายจรงค์เล่าว่า ใช้ฝึกแกะเทปเล่นเอง ด้วยตัวอักษรจีนที่เรียกว่า เสียงแซงกึ่งเทียบเท่า ถ้าเปรียบเทียบกับโน้ตไทยคือ โด เร มี แต่เป็นโน้ตภาษาจีน เครื่องดนตรีที่ถนัดที่สุดคือ ขิม ปัจจุบันประกอบอาชีพหลักคือ ค้าขาย อาชีพเสริมคือ นักดนตรีวงมโหรี สรรกับนางจันทนา โสภิตวรารท มีบุตร 2 คน นายจรงค์กล่าวว่า บิดาและมารดา ตลอดจนบุตร ไม่มีใครมีเชื้อสายทางนักดนตรีมาก่อนเลย

นายมานิตย์ แซ่ตั้ง

(ภาพประกอบ 46)

นายมานิตย์ แซ่ตั้ง เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เกิดเมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2508 อายุ 41 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 1 ซอย 3 ถนนเมืองเก่า อำเภอพนัสนิคม โทรศัพท์ 01-4366497 เป็นบุตรของ นายถาวร แซ่ตั้ง และนางนุก แซ่ตั้ง เป็นบุตรคนที่ 5 จากพี่น้องทั้งหมด 11 คน เริ่มเรียนดนตรีครั้งแรกเมื่ออายุ 9 ขวบ โดยฝึกเล่นเครื่องประกอบจังหวะทุกชนิด เรียนรู้ด้วยตนเองและจากนักดนตรีรุ่นเก่า ๆ ของสมาคม ปัจจุบันมีความสามารถทางเครื่องดนตรี สามารถเล่นได้ทุกเครื่อง ที่ถนัดที่สุด คือ ซอผ้ายี่ ปัจจุบันประกอบอาชีพหลักคือ รับจ้าง และอาชีพเสริม เป็นนักดนตรีประจำวงมโหรี สถานภาพครอบครัวมีบุตร 3 คน ซึ่งบุตร ไม่มีใครสืบทอดเชื้อสายทางนักดนตรี

นายประเวช เจริญศรี

(ภาพประกอบ 47)

นายประเวช เจริญศรี เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เกิดเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2504 ปัจจุบันอายุ 45 ปี อยู่บ้านเลขที่ 25/1 ถนนเทศบาลพัฒนา อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 20140 โทรศัพท์ 09-6601304 นายประเวช เป็นบุตรของ เฒ่าฮุย แซ่ลื้อ และนางทองย้อย เจริญศรี เป็นบุตรคนที่ 5 จากพี่น้องทั้งสิ้น 7 คน เริ่มต้นหัดเรียนดนตรีเป็นเพราะบ้านอยู่ใกล้กับมูลนิธิ ได้เข้าไปวิ่งเล่นจนเกิดความคุ้นเคย ประกอบกับ บิดามีความสามารถทางด้านดนตรี โดนเล่นห้อยู้ และ ผ่าฮู้ ได้ ตนเองจึงไปฝึกเครื่องประกอบจังหวะ (โล้วโก้ว) ที่สมาคม จนมีความสามารถ เล่นเครื่องประกอบจังหวะได้ทุกชิ้น วิธีการฝึก คอยดูนักดนตรีรุ่นเก่า สอบถาม ฝึกฟัง สังเกต และเรียนรู้ด้วยตนเอง ในช่วงที่ฝึก ฝึกตอนอายุ 20 ปี ปัจจุบัน สมรสกับนาง จิตรา ไบงาม ยังไม่มีบุตร ประกอบอาชีพหลักคือ ขับรถเกี่ยวกับการเกษตร และอาชีพเสริมคือ นักดนตรีประจำวงเม้งเด็ก

นายทวี อ้วนศิริ (ภาพประกอบ 48)

นายทวี อ้วนศิริ เป็นคนไทยเชื้อสายจีนเกิดวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2510 อายุ 39 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 1/1 ซอย 3 อำเภอเมืองเก่า เขตเทศบาล อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 20140 โทรศัพท์ 05-1286681 เป็นบุตรของนายสุพล อ้วนศิริ และนางสมปอง อ้วนศิริ มีพี่น้องทั้งสิ้นจำนวน 5 คน เริ่มเรียนดนตรีครั้งแรกตั้งแต่เด็กโดยบ้านอยู่ใกล้สมาคม จึงเข้าไปวิ่งเล่นในสมาคมบ่อยๆ และคลุกคลีกับนักดนตรีวงมั่งเต็งดั้งเดิม จึงจำเพลงและวิธีการหัดเล่นดนตรีมาจากนักดนตรีวงมั่งเต็งดั้งเดิม ฝึกดนตรีตั้งแต่อายุ 7 ขวบ ด้วยการหัดเรียนรู้ด้วยตนเอง เครื่องดนตรีที่หัดคือ ขลุ่ยจีน ปัจจุบันมีอาชีพหลักคือ รับจ้างทั่วไป อาชีพเสริมคือ เป็นนักดนตรีประจำวงมั่งเต็งเนื่องจากใจรัก

นายจิรวัดณ์ ธนะจรรูกรมร

(ภาพประกอบ 49)

นายจิรวัดณ์ ธนะจรรูกรมร เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เกิดเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523 อายุ 26 ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 1 ซอยตราซ่าง ถนนเมืองเก่า อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 20140 โทรศัพท์ 05-0848845 เป็นบุตรของ นายจรรู และนางสมทรง ธนะจรรูกรมร มีพี่น้องทั้งสิ้นจำนวน 3 คน เริ่มหัดดนตรีเมื่ออายุ 11 ขวบ จากการชักชวนของเพื่อน ใช้เวลาหัด 1 ปีจึงออกงานได้ เครื่องดนตรีที่หัดเครื่องแรก คือ เครื่องประกอบจังหวะประเภทโล้วโก้ว หลังจากหัดทดลองได้แล้ว จึงได้มาหัดเป่าขลุ่ย วิธีการหัด ฝึกเรียนรู้ด้วยตนเองและสอบถามจากนักดนตรีประจำวงมั่งเต็งดั้งเดิม ปัจจุบันมีอาชีพเป็นนักดนตรีประจำวงมั่งเต็ง โดยมีความสามารถในเรื่องการตีเครื่องประกอบจังหวะประเภทโล้วโก้ว (ทุกชนิด)

นายดำเนิน เพชรรัตน์

(ภาพประกอบ 50)

นายดำเนิน เพชรรัตน์ เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เกิดวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2485 อายุ 64 ปี อยู่บ้านเลขที่ 14 ซอยเชียงใหม่ ถนนศรีพนัส อำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี 20140 โทรศัพท์ 07-1478281 เป็นบุตรของนายบันเต็ก และนางมะลิ แซ่เล่า มีพี่ต้องทั้งสิ้น 4 คน ซึ่งตนเองเป็นบุตรคนโต ปัจจุบันสมรสกับนางทองหล่อ เพชรรัตน์ มีบุตร 3 คน ซึ่งบุตรไม่ได้รับการถ่ายทอดทางด้านดนตรี นายดำเนิน เล่าว่า ช่วงอายุ 13 ปี เริ่มฝึกเป็นแก๊งจู้ และเครื่องประกอบจังหวะจากสมาคมฯ โดยสมาคมฯ ให้อาจารย์ไ้ว้เทียมเป็นครูผู้สอน ใช้เวลาฝึกอยู่ปีเศษ ก็สามารถทำงานได้ และ เริ่มหัดเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะไปพร้อมๆกับการฝึกหัดแก๊งจู้ เพราะจะต้อง ใช้ร่วมกัน ปัจจุบัน มีอาชีพหลักคือ ค้าขาย อาชีพเสริมคือ นักดนตรีและแก๊งจู้ในสมาคม(เม็งเต็ก)

1.3 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบพิธีกรรม

บทบาทของดนตรีจีนในการประกอบพิธีกรรมในจังหวัดชลบุรี จากที่กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้น ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนจีน และคนไทยเชื้อสายจีน การอยู่ร่วมกันในสังคมจึงมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมเกิดขึ้น และวัฒนธรรมดังกล่าวของพี่น้องชาวจีน หรือชาวไทยเชื้อสายจีน ที่ต้องสืบทอด เป็นประเพณีสืบทอดกันมาคือพิธีกรรมต่างๆ เช่น งานศพ งานล้างป่าช้า งานเซ็งเม็ง งานทำบุญต่างๆ ตลอดจนงานตรุษ งานสารท ทั้งหลาย ต่อจากนี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงงานที่นำวงดนตรีเข้าไปบรรเลงเพื่อประกอบพิธีกรรม ซึ่งถ้าพูดถึงพิธีกรรมในส่วนนี้จะขอพูดถึงสภาพดนตรีที่ใช้จริงในจังหวัดชลบุรี จากการสำรวจข้อมูล

ดนตรีประกอบพิธีกรรม เนื่องจากการประกอบพิธีกรรมนั้นจะต้องมีพระจีน หรือนักสวดที่เป็นฆราวาส มาทำการสวดมนต์ ดนตรีที่ใช้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบการสวดมนต์ของพระหรือฆราวาส ซึ่งจะแบ่งลักษณะทำนองการสวดได้ดังนี้

ทำนองการสวดมนต์จะแบ่งเป็น 2 หัวข้อใหญ่ๆ คือ สวดทำนองปากเปล่า และ สวดทำนองประกอบการบรรเลงดนตรี นอกจากนี้ยังแบ่งออกเป็น ทำนองของสงฆ์จีนิกาย และทำนองที่ฆราวาสใช้ ซึ่งแตกต่างกัน ดังนี้

ทำนองของสงฆ์จีนิกาย ในประเทศไทย จะมีการสวด 2 ทำนอง คือ

1. ทำนองกวางตุ้ง (จะนิยมใช้ทุกวัดจีนิกายในประเทศไทย)
2. ทำนองแคะ (จะใช้เพียงวัดเดียวเท่านั้นคือวัดลิวจิวเจิ้งเสี่ย สีแยกบ้านแขก ฝั่งธน)

ทำนองของฆราวาส จะมีใช้ด้วยกันทั้งหมด ในจังหวัดชลบุรี 3 ทำนอง คือ

1. ทำนองกวางตุ้ง โดยมีกำเนิดครั้งแรกที่อำเภอกวางเจา ประเทศจีน
2. ทำนองเฮียงฮัว โดยมีกำเนิดครั้งแรกที่อำเภอเคี้ยวเอี้ยว ประเทศจีน
3. ทำนองเสียงฮ้อ โดยมีกำเนิดเป็นครั้งแรกที่อำเภอเตี้ยอั้ง ประเทศจีน

ท่วงทำนองและดนตรีบรรเลงเรียกว่า ธรรมสังคีต ซึ่งเป็นเหตุเบื้องต้นคือการนำเอาดนตรีมาน้อมนำจิตใจของมวลชนให้ศรัทธา ให้อ่อนโยน ซึ่งในสมัยโบราณมีสาธุชนภาวนากันทีละจำนวน มากๆ จึงจำเป็นต้องมีอุปกรณ์กำหนดจังหวะเพื่อความพร้อมเพรียงและแผ่วไว้ซึ่งกุศโลบายอันแยบคาย ดังนี้

1. ชันกังสตาลใหญ่ (เค่ง) มีไว้เพื่อให้หัวหน้าผู้สวดดีเพื่อบอกว่าเปลี่ยนบทสำคัญหรือประโยคสำคัญ หรือบอกว่าเริ่มต้น หรือจบบท
2. กังสตาลเล็ก (อิมเค่ง) สำหรับถือเพื่อบอกจังหวะเร็ว-ช้าของท่วงทำนองแต่ละบท
3. บักฮ้อ สำหรับกำหนดจังหวะการภาวนาแบบไม่มีทำนองให้ช้าหรือเร็ว และเหตุผลที่ต้องเป็นปลา เพราะเวลาที่ปลานอนตาไม่เคยหลับ ซึ่งเป็นปริศนาธรรมให้ผู้สวดมนต์ภาวนาไม่่วงซึมและให้ตื่นอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกับปลา

การออกเสียงในบทสวดต่างๆของจีนจะยึดเอาตามแบบของพระสงฆ์จีนิกายในไทยเช่นวัดโพธิ์แมนคุณาราม วัดมังกรกมลาวาส วัดโพธิ์เย็น วัดทิพย์วารี และวัดอื่นๆ ที่เป็นวัดจีน เป็นแบบอย่าง ภาษามนต์จีนจะมีวิธีการออกเสียง 5 สำเนียง ซึ่งจีนเรียกว่า โหงวอิม จะออกเสียงตามแบบของภาษาถิ่นของจีน 5 สำเนียง ได้แก่

1. แต่จิว
2. กวางตุ้ง
3. แคะ

4. ไทหล่า
5. ฮกเกี้ยน

เพื่อให้ออกเสียงง่ายและใกล้เคียงกับภาษาสันสกฤตมากที่สุด แต่สำหรับการออกเสียงตามภาษาแต้จิ๋ว หรือภาษาถิ่นของจีนสำเนียงใดนั้นก็สุดแต่ความสันทัดของแต่ละบุคคล

ดนตรีประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ

ดนตรีประกอบพิธีกรรม ได้แก่งานงเด็ก งานล้างป่าช้า งานเปิดป้ายศาลเจ้า และงานอื่นๆ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ลักษณะการสวดทำนองธรรมสังคีต ทั้ง 2 ลักษณะ คือการสวดแบบฆราวาส โดยจะสวดทำนองปากเปล่า และสวดทำนองประกอบดนตรี ซึ่งทำนองดังกล่าว ในมนต์สวดทำนอง กวางตุ้ง ตามที่ได้มีการบันทึกโน้ตเจียงกู่ ที่ได้มาจากอาจารย์ไซเลี้ยก แซ่ลี่ จะมีมนต์ทั้งหมด 121 มนต์ ส่วนทำนองเฮียงฮัวจะมีอยู่ 82 มนต์ แต่ทำนองเสียงฮ้อ ไม่ได้มีการบันทึกโน้ต (ซึ่งปัจจุบันนี้ในประเทศไทยมีการสวดทำนองเสียงฮ้อเหลือเพียงอยู่ 2 แห่งที่ใช้คือ เม่งหุย (จังหวัดชลบุรี) และ เม่งหิง (จังหวัดจันทบุรี) ซึ่ง เกิงจู่ จะเป็นผู้เลือกบทมนต์สวดตามความเหมาะสมของงานที่แสดง ในขณะที่ผู้บรรเลงดนตรีเล่นตามทำนองร้องของผู้สวด สำหรับมนต์สวดทุกทำนอง จะแตกต่างกันที่ ทำนองเท่านั้น สวดเนื้อหาและคำแปลล้วนแล้วแต่เหมือนกันทั้งสิ้น

1.4 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง

บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง ในจังหวัดชลบุรี ในปัจจุบันนั้นมีน้อยมาก เนื่องจากในจังหวัดชลบุรีในปัจจุบันการประกอบอาชีพในการแสดงอุปรากร (งิ้ว) นั้นไม่มีผู้ประกอบอาชีพนี้เหลืออยู่เลย ในอดีตนักดนตรีจีนจากสมาคมต่างๆ ประกอบอาชีพเป็นนักดนตรีเพียงอย่างเดียว รายได้จึงไม่พอกับการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงต้องไปรับจ้างเป็นนักดนตรีประจำโรงงิ้วตามต่างจังหวัด ซึ่งสุดแต่แต่คณะใดจะว่าจ้าง ดังนั้นในปัจจุบันสถานการณ์ที่วงดนตรีจีนจะมีบทบาทในการประกอบการแสดงแทบไม่มีเลย จะคงเหลือก็แต่ ประกอบการแสดงศิลปะพื้นบ้านจีน หรือบางท่านกล่าวว่า เป็นนาฏศิลป์จีน คือการแสดงเองกอ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีให้เห็นก็ในช่วงเทศกาลตรุษจีนหรือกินเจ โดยเป็นการละเล่นที่จำเป็นต้องใช้เพียงเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะเป็นหลัก

การแสดงเอ็งกอ

เมืองพนัสนิคมสืบทอดการเล่นจากคนไทยเชื้อสายจีนโดยรับอิทธิพลมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งเป็นตำนานที่สืบทอดมาจากเรื่องผู้ยิ่งใหญ่ในเขาเหลียงซาน การละเล่นเอ็งกอ เป็นตอนที่ขบวนนักรบ 108 คน ที่ต่างมีวิชาความสามารถเก่งกาจกันคนละอย่าง สองอย่าง ทั้งการต่อสู้ด้วยมือเปล่า ไม้พลอง มีด การดำน้ำ การเดินป่าทางไกล การรักษาโรค ฯลฯ แต่งหน้าอำพรางตนเป็นนักแสดงขึ้นมาเข้าเมือง เพื่อไปช่วยชกั้งหัวหน้าของพวกตนการเขียนหน้าเพื่อปกปิดหน้าตาและทำให้ดูน่าเกรงขาม เอ็งกอมีการเขียนลวดลายเฉพาะคนเหมือนการสวม หน้ากากทั้ง 108 คนเหมือนกับการสวมหัวโขนของคนไทยในการแสดงไม่ว่าขบวนแห่เอ็งกอจะผ่านไปทางไหนจะสร้างความตื่นตะลึงและ

ความประทับใจ ในการ แสดงนี้ไปทั่วอันเกิดจากความเร้าใจจากเสียงตีไม้ คู่ของขบวน ผู้แสดงที่วิ่ง ผ่าน ไปอย่างรวดเร็ว.

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงเอ็งกอ

ในช่วงขบวนแห่จะแบ่งเป็นเรื่องเป็นตอน แต่ละตอนจะมีเครื่องดนตรีบรรเลงรับเฉพาะตอน ซึ่งเครื่องดนตรีจะเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (โล้วโก้ว) เป็นหลัก แต่จะมีปี่ หรือโซนา เป็นเครื่องดำเนินทำนองที่เสียงสามารถดังได้ยืนชัดเจน ซึ่งสามารถผ่านความดังของเสียงโล้วโก้ว ตลอดจน ไม้ที่ผู้แสดงทั้ง 108 คน จะต้องถือเพื่อตีประกอบจังหวะอีกคนละ 1 คู่ ดัง

(ภาพประกอบที่ 51 ภาพช้องกิ่งหัวหน้าขบวนการชิงตัวประกัน)

(ภาพประกอบที่ 52 ผู้แสดงจะถือไม้เพื่อตีเป็นจังหวะในขณะที่เดินท่าต่าง ๆ)

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง และลักษณะการแสดง
(ภาพประกอบ 53- 55)

1.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล บทเพลง และวัฒนธรรมจีน องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล

ดร. ประโยชน์ เหืองจ๋านงค์
นายกสมาคมพุทธมามกะการกุศลสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

(ภาพประกอบ 56)

ในจังหวัดชลบุรี บุคคลที่มีความสำคัญในการทำให้สถานการณ์ของดนตรีจีน ยังคงมีการสืบทอดด้วยความเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีบรรพบุรุษเป็นคนจีนได้อพยพมาอยู่ในเมืองไทยในอดีต หลายปีมาแล้ว ปัจจุบันท่านเป็นคหบดีที่มีชื่อเสียงในจังหวัดชลบุรี ท่านดำรงตำแหน่ง นายกสมาคมพุทธมามกะการกุศลสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ท่านได้เสียสละทรัพย์ส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ มากมาย จนทำให้มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้มอบปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต ให้แก่ท่าน บุคคลดังกล่าวก็คือ ดร.ประโยชน์ เหืองจ๋านงค์

จากการสนับสนุนทุนทรัพย์ และความเอาใจใส่ที่จะได้เห็นเยาวชน ทั้งชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนหันมาใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ ในการฝึกฝนดนตรีจีนเพื่อประกอบกิจกรรมทางศาสนพิธีทั้งพิธีจีนและพิธีไทย

คุณวันชัย จິงจรัสทรัพย์
ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านบึง

(ภาพประกอบ 57)

คุณวันชัย จິงจรัสทรัพย์ เกิดวันที่ 15 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2502 ปัจจุบันอายุ 46 ปี อยู่บ้านเลขที่ 34 ถนนเนื่องจำนงค์ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี 20170 โทรศัพท์ 09-7509667 จบการศึกษา อนุปริญญาสาขานิติศาสตร์ ปัจจุบันประกอบธุรกิจส่วนตัวดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าของและผู้จัดการ และเป็นประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านบึง ประธานศาสนาและวัฒนธรรมเทศบาลบ้านบึง และเลขาธิการศีลธรรมสมาคม อำเภอบ้านบึง เป็นผู้หนึ่งที่รับนโยบายจากท่าน ดร. ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ ในการประสานโครงการ ตลอดจนดูแลการเรียนการสอนและการฝึกซ้อมเยาวชน ในการฝึกฝนดนตรีจีน ตลอดจนกำกับดูแลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนซึ่งเป็นชาวจีน และเป็นผู้ให้ข้อมูลตลอดจนอำนวยความสะดวกทุกอย่างในการเก็บข้อมูลภาคสนามของผู้วิจัย

มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ (ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ)

ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อเป็นศาลเจ้าแห่งเดียวในจังหวัดชลบุรีที่มีความสวยงามที่สุด และไม่ขึ้นอยู่กับสมาคมใดเป็นศาลเจ้าที่มีชื่อเสียงจะเรียกว่าสวยที่สุดและใหญ่ที่สุดในประเทศ จากชื่อเสียงในด้านของความศักดิ์สิทธิ์ และความสวยงาม ซึ่งได้รับเกียรติจาก พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนบุคคลสำคัญเสด็จมาเยือน และส่วนมากจะมีผู้คนเดินทางมาสักการบูชาจำนวนมาก ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ นอกจากนี้ในวันอาทิตย์จะมีการทรงเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ ณ วิหารชั้น 2 ซึ่งไม่สามารถอนุญาตให้ถ่ายรูปได้ นอกจากนี้ทุกวันพระจีนซึ่งจะอยู่หลังวันพระไทยขึ้น 15 ค่ำ 1 วัน จะมีการสวด

มนต์ ซึ่งจะมีดนตรีจีนประกอบการสวดมนต์ จำนวน 4 วัน ใน 1 เดือนด้วย ศาลเจ้าแห่งนี้ เริ่มสร้างเมื่อราวเดือน มีนาคม พ.ศ. 2534 บนเนื้อที่ประมาณ 200 ตารางวา โดยท่านอาจารย์สมชาย ฉေးศิริ เป็นผู้ริเริ่มสร้างศาลเจ้าแห่งนี้ แต่เดิมเป็นเพียงศาลเจ้าเล็ก ๆ แต่ด้วยบารมีแห่งองค์เทพเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ ทำให้ผู้ที่มากราบไหว้มีความร่มเย็นเป็นสุข มีชีวิตที่มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในธุรกิจการค้ามากมาย

จนมาเมื่อปี พ.ศ. 2539 ท่านอาจารย์สมชาย ฉေးศิริ ท่านได้ระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงได้จัดสร้างศาลเจ้าใหญ่ขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติครบรอบ 72 พรรษาขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ใช้ระยะเวลาก่อสร้างกว่า 4 ปี งบประมาณกว่า 300 ล้านบาท เนื้อที่ 4 ไร่ และเนื้อที่ ๑๐ ไร่รอบศาลอีก 8 ไร่

**ความสวยงามแบบศิลปะจีนภายในมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์
(ภาพประกอบ 58 – 60)**

การใช้ดนตรีในการประกอบพิธีกรรมของศาลเจ้าหน้าจางา

ดนตรีในช่วงแรก ใช้กังฉูเป็นผู้สวด มีดนตรีจีนประกอบการสวดมนต์ แต่ต่อมาภายหลังได้มีการพัฒนาโดยการนำ Sound ดนตรี ประกอบการสวดมนต์ และมีการอัดเสียงสวดมนต์ เป็นธรรมสังคีต ลงใน V.C.D. จำหน่ายให้แก่ศาสนิกชน ซึ่งธรรมสังคีตโดยฆราวาสที่ได้บันทึกเสียงลงใน V.C.D. นั้น มีความไพเราะมาก และต่อมาการพัฒนาดนตรีไม่มีที่สิ้นสุดสำหรับศาลเจ้าแห่งนี้ ดังนั้น คุณสมชาย ฉေးศิริ จึงได้จัดซื้อเครื่องดนตรีจีน และให้อาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว เป็นผู้ทำการฝึกสอนให้แก่เจ้าหน้าที่ๆ ปฏิบัติงานอยู่ในมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ หรือ ชื่อเป็นทางการว่าวิหารเทพสถิต พระกิติเฉลิม

(ภาพประกอบ 61 ส่งเสริมการเรียนการสอนดนตรีจีนในมูลนิธิ)
เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์กำลังฝึกหัดดนตรีจีน

โดยการสอนของ อาจารย์ช่อ แซ่โจ้ว

(ภาพประกอบ 62)

พิธีการสวดมนต์ประกอบพิธีกรรมในงานล้างป่าช้าของศีลธรรมสมาคม

การจัดงานล้างป่าช้า ครั้งที่ 8 ของศีลธรรมสมาคมได้เริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ โดยเริ่มจากพิธีเปิดป้าย จะเป็นการเปิดมณฑลพิธี (สวดมนต์) ซึ่งกิจกรรมแต่ละวันจะมีวันละ 4 รอบ

รอบเช้า เริ่มตั้งแต่	04.00 น. – 05.00น.
รอบสาย เริ่มตั้งแต่	10.00 น. – 11.00 น.
รอบเย็น เริ่มตั้งแต่	16.00 น. – 17.00 น.
รอบค่ำ เริ่มตั้งแต่	19.30 น. – 21.00 น.

ในรอบเช้าจะถวายพุทธบูชา (จำกง) ซึ่งจะเป็นการถวายข้าวพระมนต์ที่ใช้คือ พระศุรางคมธารณีสสูตร รอบสายจะถวายพุทธบูชา (โหว่งก่ง) ซึ่งจะเป็นมนต์ 12 เส้น เพื่อเป็นการชุมนุมเทวดาหรือเปิดประตูสวรรค์มนต์ที่ใช้คือ

- มหากรุณาธารณีสสูตร
- คาถามโนรรัตนจักรราชา
- คาถามงคลศิริ
- คาถารัตนศิรินทรบุญวาสนา
- คาถาพระจุนทิโพธิสัตว์
- คาถาริยอมิตายมดีอาภาราช
- คาถาพระไภษัชยคุรุโศภิต

- คาถาพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์
- คาถาดับบาปของเจ็ดพระพุทธรองค์
- คาถาจตุสดมภ์
- คาถาพระลักษมีเทวี
- ปรัชญาปริมิตาหฤทัยสูตร

รอบเย็น (มิ่งก่ง) จะใช้มนต์สวด พระสูตรพระอมิตาพุทธสูตร (ทั้งเล่ม)

รอบค่ำ (ไผ้ว ฮุก เกี้ยว เฮีย) จะเป็นพิธีเดินรูป โดยจะใช้มนต์สวด

- สัตธรรมปุนตาริกสูตร (ไผ้ว มิ่ง พิ้งค์)
- พระสูตรพระอมิตาพุทธสูตร (ขอขมากรรม)

โดยกิจวัตรตั้งแต่ 04.00 น. – 21.00 น. จะกระทำทุกวันโดยกำหนดการสวดมนต์ทั้งหมด จะมีทั้งสิ้น 62 วันตลอดงาน จนถึงก่อนหน้าพิธีทิ้งกระจาดของชาวจีน

จากการอธิบายรายละเอียดการสวดมนต์งานล้างป่าช้าเป็นกำหนดการประจำวันนั้น ในวงเล็บที่เป็นภาษาจีน หลังรอบเช้ารอบเย็นและรอบค่ำ คือ ทำนองเพลงที่ใช้ประกอบการสวดมนต์ ซึ่งทำนองเพลงดังกล่าวจะอยู่ในบทเพลงและวรรณกรรมดนตรีจีน ในหัวข้อถัดไป

ประเพณีการล้างป่าช้า จะมีธงเชิญวิญญาณเพื่อเชิญวิญญาณทั่วไปให้อยู่เป็นที่ เป็นทาง

(ภาพประกอบ 63)

เซียงซือเมื่อมีการประทับทรงจะถือไม้ทรงและไม้จะนำไปสู่จุดที่มีวิญญาณหรือซากศพเซียงซือจะนำ
น้ำมนต์กับข้าวเสก ชัดใสจุดที่มีวิญญาณหรือซากศพ แล้วปักลงด้วยขงแดง โดย จะมีการเก็บแยก
เป็น

- กระดุกชาย
- กระดุกหญิง
- จับกุด (กระดุกที่เผาแล้ว)
- วิญญาณชาย
- วิญญาณหญิง
- วิญญาณเด็ก
- กระดุกเด็ก
- อาจารย์ทอง หรือ นางฟ้า (ซากศพที่ไม่เนาเปื่อย)

กระถางปักรูป ภายในมณฑลพิธีจะมีทั้งหมด 5 แห่งเรียงจากการกราบไหว้ตามลำดับความสำคัญ
ดังนี้

1. ที ดี แบ่ ป้อ (ไหว้ฟ้าดิน)
2. ยู ไร ฮุด โจ้ (ไหว้เทพ)
3. องค์โปยเซียนโจวซือ
4. ฮก เต็ก แป๊ะ กง
5. ฮ่อ เฮีย ดี (วิญญาณไร้ญาติ)

1. ที ดี แบ่ ป้อ (ไหว้ฟ้าดิน)

(ภาพประกอบ 64)

2. ยูไร สุต โจ้ (ไหว้เทพ)

(ภาพประกอบ 65)

3. องค์โปยเซียนโจวซือ

(ภาพประกอบ 66)

4. ฮก เต็ก แป๊ะ กง

(ภาพประกอบ 67)

5. ฮ่อ เฮีย ตี (วิญญาณไร้ญาติ)

(ภาพประกอบ 68)

พิธีกงเต็ก

พิธีกงเต็ก เป็นศาสนพิธีในนิกายมหายานแห่งศาสนาพุทธ เป็นการประกอบพิธีการให้ส่วนบุญและเป็นการเสริญบุญภาคให้แก่ดวงวิญญาณผู้ที่ล่วงลับให้ประสบสுகติ ในแวนแคว้นดินแดนอุดมสถานในโลกหน้า การประกอบพิธีกงเต็กแบบฆราวาสมีความเชื่อกันต่อ ๆ มาว่า เกิดขึ้นมาในครั้งเดียวกันกับการพิธีประกอบกงเต็กแบบจีนนิกายแต่ไม่มีหลักฐานระบุได้แน่ชัดว่าเมื่อใดเนื่องจากการประกอบพิธีกงเต็กแบบฆราวาสนั้น มีการสวดมนต์ด้วยมนต์ที่ใกล้เคียงกับมนต์ที่พระสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งทำนองสวดของฆราวาสสำหรับศีลธรรมสมาคมจะใช้ทำนอง เฮียงฮั่ว และ กวางตุ้ง

ภาพประกอบพิธีกงเต็ก

(ภาพประกอบ 69)

(ภาพประกอบ 70)

มนต์สวดสำหรับการประกอบพิธี มีทั้งสิ้น 13 บทคือ

- มนต์สวดบทที่ 1. เอียง เจิง ไค ตัว
เป็นการสวดมนต์เปิดพิธีเชิญเจ้ามาประทับบนโลก เพื่อให้ทราบวาลูกหลานมาทำพิธีเพื่อตอบแทนบุญคุณ
- มนต์สวดบทที่ 2. เกี้ยว เล้ง มาก เอ็ก
เป็นการสวดมนต์เพื่อเชิญดวงวิญญาณมาทำพิธีการ ชำระล้างร่างกายอาบน้ำดวงวิญญาณ เพื่อให้ดวงวิญญาณมีความสะอาดบริสุทธิ์
- มนต์สวดบทที่ 3. ไป ฉ่า
เป็นการสวดมนต์เพื่อขอขมากรรมให้กับดวงวิญญาณ และอุทิศให้กับบรรพบุรุษ
- มนต์สวดบทที่ 4. โล้ย ฮวด พัง
เป็นการสวดมนต์ให้ลูกหลานกราบไหว้เพื่อตอบแทนบุญคุณมารดา ในกรณีที่ผู้ตายเป็นเพศหญิงเท่านั้น
- มนต์สวดบทที่ 5. ไป ฉ่า
เป็นการสวดมนต์เพื่อขอขมากรรมให้กับดวงวิญญาณ แต่ในชุดนี้จะมีการเพิ่มการสวดบริเวณหน้าโต๊ะเคารพศพ โดยลูกสาวจะต้องเป็นผู้ว่าจ้างการประกอบพิธีในชุดนี้เพิ่มขึ้นเอง เนื่องจากมีความเชื่อว่า เมื่อลูกสาวโตขึ้นก็ต้องแต่งงานออกไปไม่ได้ทดแทนบุญคุณ จึงต้องทำการทดแทนบุญคุณ โดยการจัดการขอขมากรรมเพิ่มให้
- มนต์สวดบทที่ 6. โฝ่ว ฮุก
เป็นการสวดมนต์เชิญดวงวิญญาณมารับฟังธรรม
- มนต์สวดบทที่ 7. ดุย จิ่ง
เป็นการสวดมนต์เพื่อเซ่นไหว้ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้ว
- มนต์สวดบทที่ 8. โชย ฮุก เก็ง
เป็นการสวดมนต์ใหญ่เพื่อสรรเสริญพระอรหันต์ 1000 องค์ เพื่อให้ท่านมารับรู้ในพิธีกรรม และให้ท่านมาโปรดดวงวิญญาณที่ล่วงลับไปแล้ว
- มนต์สวดบทที่ 9. โอย ตี ณะ
เป็นการสวดมนต์เพื่อนำดวงวิญญาณเดินรอบเจดีย์ทองซึ่งข้างในนั้นเชื่อว่ามีแปดเซียนอยู่ เพื่อเป็นการชำระหนี้ให้กับผู้ตาย
- มนต์สวดบทที่ 10. ซิ่ง กิม ชัว
เป็นการสวดมนต์ประกอบกับการถือธงวี่ เป็นพิธีกรรมที่ลูกสาวจะต้องเป็นผู้ว่าจ้างการประกอบพิธีในชุดนี้เพิ่มขึ้นเอง การประกอบพิธีในชุดนี้นั้นเป็นการร่ายรำของนักแสดง 7 คน โดยสวมชุดพระจีนโบราณและสวมหมวกคล้ายชุดของ

พระถัมชัมจิ้งที่มีมือถือธงที่มีตราสวัสดิเกะ โดยเชื่อว่า เป็นพิธีกรรมที่ช่วยให้ดวงวิญญาณผ่านภูเขาริมภูเขาทองได้สะดวก

มนต์สวดบทที่ 11. ก๊วย เกี้ย

เป็นการสวดมนต์นำดวงวิญญาณข้ามสะพาน โดยลูกหลานนั้นจะมีการสะพายโด้วจี้ ซึ่งนับเป็นเงินอย่างหนึ่งมาฝากให้กับดวงวิญญาณและใช้หนี้ให้กับขุนคลัง เพราะเชื่อกันว่าในตอนเกิดมาต้องยืมเงินมาจากขุนคลัง เมื่อเสียชีวิตต้องนำเงินมาใช้ให้ขุนคลังเป็นจำนวน 3 เท่า และเมื่อขณะข้ามสะพานก็มีการหย่อนเหรียญลงในน้ำบริเวณทางขึ้นสะพาน ก็เพื่อเป็นการบริจาคทาน และใช้หนี้แทนผู้ตาย

มนต์สวดบทที่ 12. สั่ง ฮุก

เป็นการสวดมนต์เชิญพระกลับสู่สวรรค์

มนต์สวดบทที่ 13. สั่ง เล้ง

เป็นการสวดมนต์ส่งดวงวิญญาณกลับสู่สรวงสวรรค์

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีงเต็ก ส่วนใหญ่ทุกพิธีจะเป็นเครื่องดนตรีทั้ง 3 ประเภทคือ

1. เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง
2. เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ
3. เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด

แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับจำนวนนักดนตรีที่จะบรรเลงของแต่ละวง ว่ามีจำนวนเท่าใด อาจจะลดหรือเพิ่มเครื่องดนตรีที่บรรเลงก็สุดแท้แต่ความเหมาะสมของวงดนตรีที่บรรเลงนั้น

1. เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง

(ภาพประกอบ 71)

2. เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ

(ภาพประกอบ 72)

3. เครื่องดนตรีสำหรับนักร้อง

(ภาพประกอบ 73)

2. ศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีน และ รวบรวมบทเพลงที่นำมาบรรเลงในพิธีต่างๆ (งานมงคลและอวมงคล)โดยจัดทำเป็นโน้ตสากล และแยกหมวดหมู่ของกลุ่มเพลง

2.1 ศึกษาเครื่องดนตรีจีน

ลักษณะเครื่องดนตรี

ลักษณะของเครื่องดนตรีจีนที่ใช้ในจังหวัดชลบุรีจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง ได้แก่

- 1.1 เขียนฉิน
- 1.2 กู่เจิ้ง
- 1.3 ผีผา
- 1.4 จงหวน
- 1.5 โซนา
- 1.6 ดิ-ตซุ
- 1.7 ผ่าฮี้
- 1.8 เอ้อหู
- 1.9 ซิงฮู
- 1.10 เซลโล

2. เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ ได้แก่

- 2.1 ล้อ (ฆ้องไม่มีปี่ม)
- 2.2 โซล้อ
- 2.3 ซิมปอ
- 2.4 ฉาบเล็ก
- 2.5 โกวบั้น (ปั้ง)
- 2.6 กลองเล็ก
- 2.7 กลองใหญ่
- 2.8 ตัดโก้ว

3. เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด ได้แก่

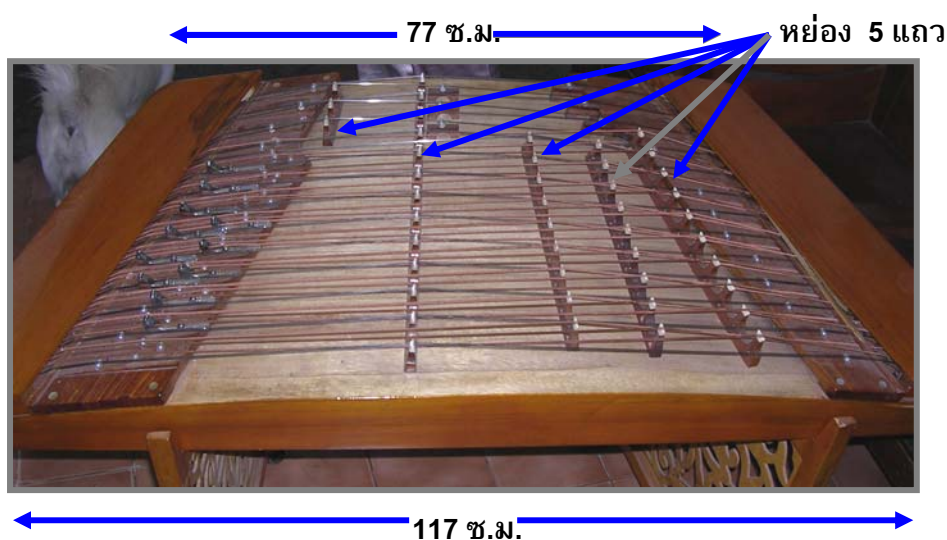
- 3.1 บักฮือ
- 3.2 เค่ง
- 3.3 อี้มเค่ง
- 3.4 ตั่งเก็ง
- 3.5 ตัดโก้ว และเก็ง

เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง

จากการศึกษาเครื่องดนตรีจีนที่ใช้ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเครื่องดนตรีของทุกคณะที่ใช้เป็นประจำ และใช้บ้างในบางครั้งซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้เครื่องดนตรีบางชนิด ถูกลดบทบาทหน้าที่ลงสำหรับบางคณะ เนื่องจากการขาดผู้บรรเลง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ดังนั้นเครื่องดนตรีของคณะดนตรีในจังหวัดชลบุรี ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวมมามีดังต่อไปนี้

1. เขียนฉิน

เขียนฉินเป็นเครื่องดนตรีจีนที่มีลักษณะทั่วไปเหมือนขิมของไทย ซึ่งจีนได้รับอิทธิพลมาจากเครื่องดนตรีของประเทศแถบทิศตะวันตกของจีนในอดีต ซึ่งหมายถึงเปอร์เซีย และอาหรับ เมื่อช่วงสมัยราชวงศ์หมิง (คริสต์ศักราช 1368 – 1644) เขียนฉินเป็นภาษาจีนกลาง แต่แต้จิ๋วเรียกเอี้ยงคิม เป็นเครื่องดนตรีที่มีรูปร่างสี่เหลี่ยมคางหมู วางอยู่บนฉากไม้ประกบกันเพียง 3 ด้าน ฉลุ ลวดลายสวยงาม มีสายถึง 135 สายโดยสายแต่ละเส้นทำด้วยโลหะซึ่งตามขวางพาดผ่านแผ่นไม้ที่เป็นกล่องเสียงด้านล่าง มีหย่องยาว 2 อันมีไม้สำหรับตีที่หัวไม้ หุ้มด้วยหนังหรือยาง เครื่องดนตรีชนิดนี้นิยมบรรเลงกันมากในแถบตะวันออกเฉียงใต้ของจีน มักใช้บรรเลงทำนองทั่วไป และใช้ในการประกอบ การแสดงในการบรรเลงผสมไปกับเครื่องดนตรีอื่นๆ

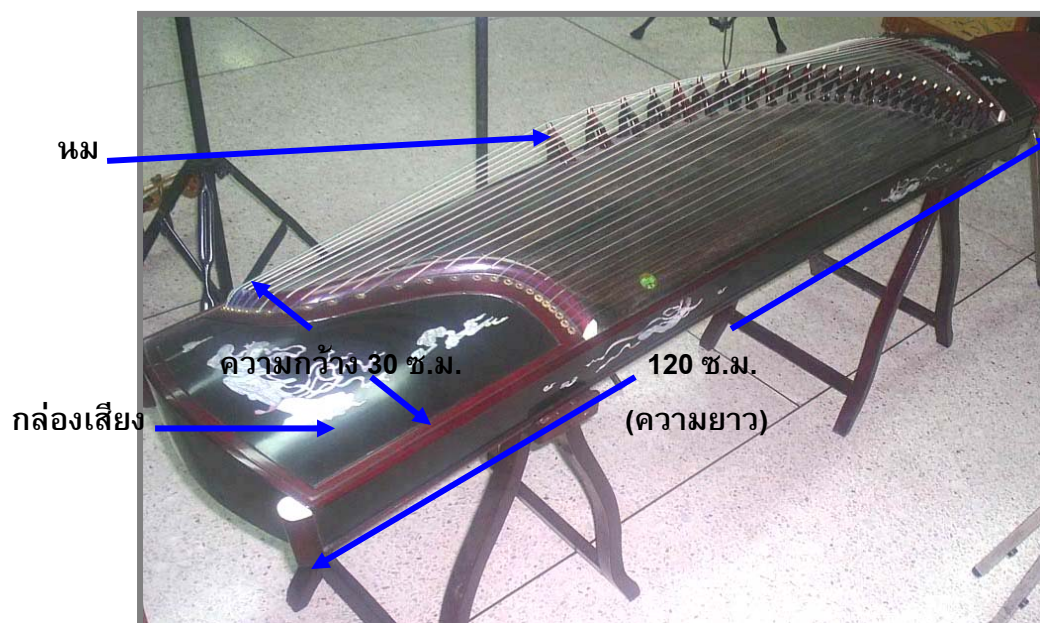
(ภาพประกอบ 74 ลักษณะและขนาดของเขียนฉิน หรือเอี้ยงคิม)

การบรรเลง เมื่อบรรเลงจะวางอยู่บนขาตั้ง และใช้ไม้ตีที่ทำจากไม้ไผ่หินตีลงไปบนสายลวด ที่ขึงอยู่บนหน้าขิม ซึ่งลักษณะของเขียนฉิน จะมีความยาวด้านบนประมาณ 77 เซนติเมตร และความยาวด้านล่าง 117 เซนติเมตร ในขณะที่มีความกว้าง 55 เซนติเมตร มีรางรองลูกกลิ้งที่ใช้สำหรับเปลี่ยนบันไดเสียงอยู่ทั้ง 2 ข้าง และมีหย่อง 5 แถว ซึ่งแต่ละแถวจะมีจำนวนหย่องไม่เท่ากัน ดังนี้

แถวที่ 1	มี 3 หย่อง	ระดับเสียงสูง	เริ่มด้วยเสียง	G
แถวที่ 2	มี 13 หย่อง	ระดับเสียงสูง	เริ่มด้วยเสียง	A
แถวที่ 3	มี 11 หย่อง	ระดับเสียงกลาง	เริ่มด้วยเสียง	E
แถวที่ 4	มี 10 หย่อง	ระดับเสียงกลาง	เริ่มด้วยเสียง	G
แถวที่ 5	มี 10 หย่อง	ระดับเสียงต่ำ	เริ่มด้วยเสียง	E

2. กู่เจิง

กู่เจิงเป็นเครื่องดนตรีจีน ในตระกูลจะเข้ กู่เจิงเป็นภาษาจีนกลาง แต่ในภาษาแต้จิ๋วเรียกโกเจง มีขนาดความยาวประมาณ 120 ซม. กว้างประมาณ 30 ซม. ลำตัวหรือกล่องเสียงทำด้วยไม้ ส่วนไม้ที่ประกอบเป็นลำตัวของกู่เจิงจะแตกต่างกันออกไป ส่วนล่างและส่วนข้างทำจากไม้เนื้อแข็ง ในขณะที่ส่วนบนที่ใช้สำหรับพาดสายผ่านนั้นนิยมทำจากไม้เนื้ออ่อน กู่เจิงมีสาย 16 สาย ในอดีตสายทั้งหมดทำจากไหม อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน วัสดุที่ใช้ทำสายกู่เจิงปรากฏพบทั้งที่ทำจากไหมและโลหะ สายทั้ง 16 สายจะพาดผ่านลงบนนมสายละ 1 อัน สามารถปรับย้ายตำแหน่งได้ ตามความต้องการ นมกู่เจิงนิยมทำจากไม้และโลหะ

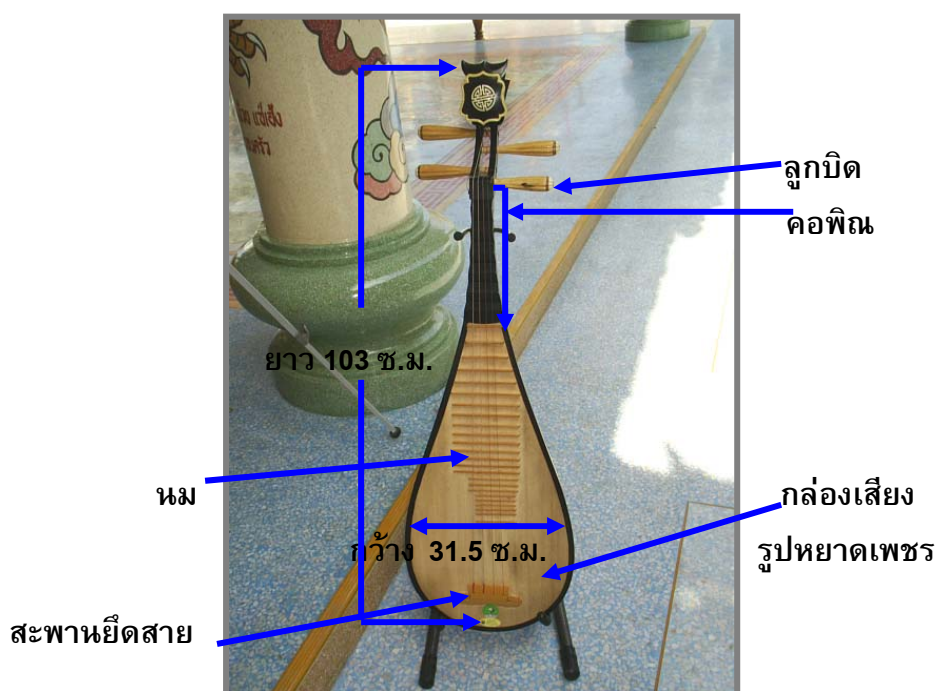

(ภาพประกอบ 75 ลักษณะและขนาดของกู่เจิง)

การบรรเลงผู้บรรเลงจะใช้เล็บของนิ้วมือหรือวัสดุอื่นสวมใส่แทนเล็บตีลงบนสาย และอาศัยนิ้วมือซ้าย กดลงบนสายตามตำแหน่งเสียงที่ต้องการ นิ้วมือซ้ายของผู้บรรเลงที่กดลงบนสายนั้นนอกจากจะเป็นการเดินทำนองโดยทั่วไปแล้ว การประดับตกแต่งเพื่อให้เกิดความไพเราะของท่วงทำนอง ล้วนต้องอาศัยนิ้วมือข้างซ้ายเป็นสำคัญอีกด้วย

3. เป็ผผ

เป็นเครื่องดนตรีเก่าแก่ของจีนมีนม 16 นมในจำนวนนี้นมจำนวน 4 อันมีตำแหน่งอยู่บนคอพิณ นมทั้ง 4 อันนี้ทำจากงาช้าง เขาสัตว์ หรือไม้เนื้อแข็ง และในขณะที่นมที่เหลืออยู่อีก 12 อัน จะติดอยู่บนส่วนหน้า ของกล่องเสียง รูปทรงหยาดเพชร ซึ่งนมทั้ง 12 อัน นิยมทำจากไม้ไผ่ มี 4 สาย ด้านหลังทำด้วยไม้สัก สายทั้ง 4 สายของเป็ผผ เทียบกับระดับเสียง โดยที่ สายที่ 1 และ 2 จะเทียบห่างกันเป็นคู่ 4 สายที่ 1 และ 3 ห่างกันเป็นคู่ 5 และสายที่ 1 และ 4 เทียบเป็นคู่ 8

(ภาพประกอบ 76 ลักษณะและขนาดของเป็ผผ)

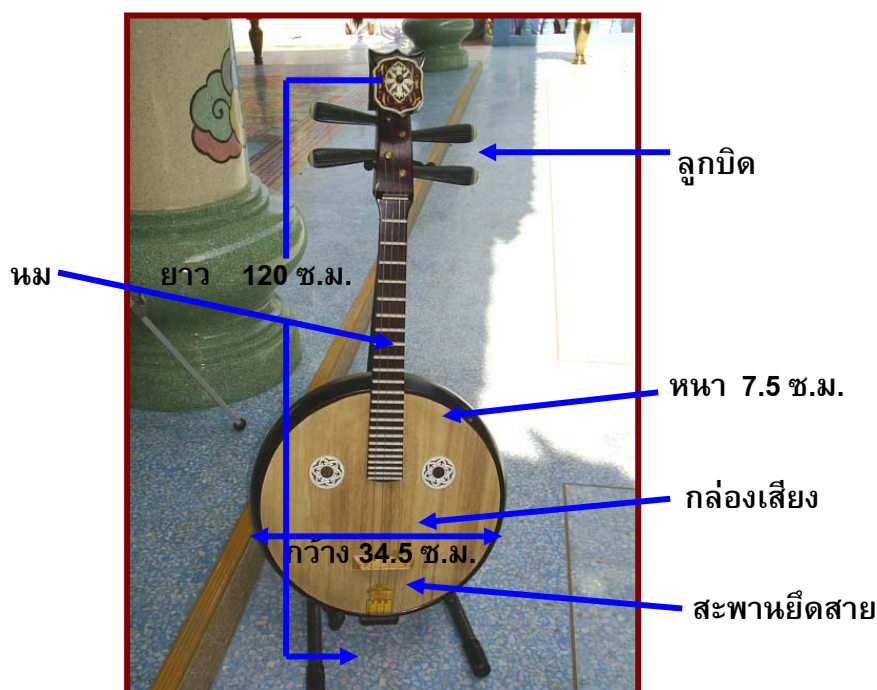
การบรรเลง ผู้บรรเลงจะนั่งบนเก้าอี้และนำเป็ผผวางลงบนตักลักษณะการวางเป็ผผจะวางตามยาวขนานกับตัวของผู้บรรเลง

ตำแหน่งเสียงของเป็ผผ

สายเปล่าสายที่ 1	เสียง ซอล (G)
สายเปล่าสายที่ 2	เสียง เร (D)
สายเปล่าสายที่ 3	เสียง โด (C)
สายเปล่าสายที่ 4	เสียง ซอล (G)

4. จังหวะ

เป็นเครื่องดนตรีจีน ชื่อว่าจิ้งกั๋วเป็นภาษาแต้จิ๋ว แต่จีนกลางเรียกจิ้งกั๋ว เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดตระกูลพิณลิวท์ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับซาสี กล่าวคือ ซาสี (หรือसानเจียน) มีคันทอพิณที่ยาว มีนม และกล่องเสียงมีขนาดเล็ก ในขณะที่จิ้งกั๋วเป็นพิณที่มีคอสั้น มีนม และกล่องเสียงขนาดใหญ่ เป็นพิณรูปพระจันทร์ จิ้งกั๋วมีนมทั้งสิ้น 24 อัน มีสาย 4 สาย เครื่องดนตรีชนิดนี้ ใช้บรรเลงประกอบการแสดงจิ้งกั๋ว และการแสดงพื้นบ้าน

(ภาพประกอบ 77 ลักษณะและขนาดของจิ้งกั๋ว)

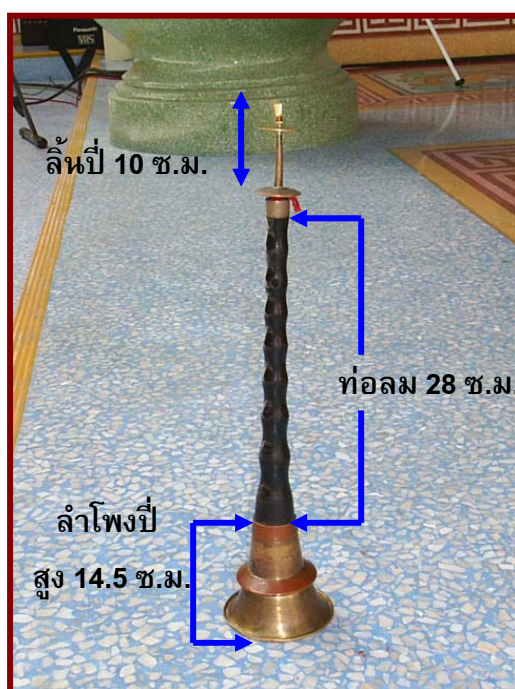
การบรรเลงผู้บรรเลงจะนั่งบนเก้าอี้และนำจิ้งกั๋ววางลงบนตักลักษณะการวางจิ้งกั๋วจะวางตามยาวขนานกับตัวของผู้บรรเลง และเอนเฉียงไปตามลำตัวด้านซ้ายของผู้บรรเลง ลักษณะการบรรเลงและเสียงของจิ้งกั๋วจะคล้ายกับพิณมาก แต่ช่วงเสียงของจิ้งกั๋วจะมากกว่าพิณเนื่องจากมีคันทอที่ยาวกว่า และมีนมมากเป็น 2 เท่า ของพิณ

5. โซนา

เป็นเครื่องดนตรีจีน ชื่อนี้เป็นชื่อในภาษาแต้จิ๋ว แต่ในภาษาจีนกลางเรียกโซนา เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าลิ้นคู้ หรือประเภทเป่า เป็นเป่าที่มีลิ้นคู้ หรือลิ้น 2 ชั้น ประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือเลาเป่า และลำโพง เลาเป่า ทำด้วยไม้ ส่วนลำโพงจะทำจากโลหะ บนเลาเป่าเจาะรูสำหรับ ปิด-เปิด เพื่อบังคับเสียงทั้งสิ้น 8 รู เป็นรูสำหรับระดับเสียง 7 รู และรูค้ำอีก 1 รู นักดนตรี

วิทยาของจีนเชื่อว่า เครื่องดนตรีชนิดนี้มีกำเนิดมาจากดินแดนแถบเอเชียกลางโดยเชื่อว่าจีนเอาแบบอย่างมาทั้งชื่อและแบบทรงเครื่องดนตรี

โซนาจะมี 2 ขนาด คือขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก โดยจะประกอบไปด้วยท่อลมของปี่ที่มีความยาวประมาณ 28 ซม. มีลิ้นปี่ที่ทำจากทองเหลืองมีความยาว 10 ซม. มีลำโพงปี่ซึ่งมีความสูง 14.5 ซม. มีรูบังคับเสียง 8 รู โซนาจะเกิดเสียงโดยการทำให้ลมผ่านลิ้นปี่และเข้าไปภายในท่อลมซึ่งจะเกิดการสั่นสะเทือนขณะที่ลมผ่านเข้าทางลิ้นปี่สู่ท่อลมโดยจะมีระดับเสียงสูง-ต่ำ อยู่ที่นิ้วมือของผู้เล่นบังคับรูบังคับเสียงของปี่

(ภาพประกอบ 78 ลักษณะและขนาดของโซนา)

การบรรเลง ผู้บรรเลงจะนั่งบนเก้าอี้ ใช้มือข้างหนึ่งกำท่อลมปี่ด้านบน แล้วใช้นิ้วโป้งปิด รูด้านตรงกันข้ามกับนิ้วชี้ และใช้นิ้ว ชี้ กลาง และนาง บังคับรูปปิด-เปิด 3 รูด้านบน และใช้มือข้างที่เหลือวางนิ้วมือในลักษณะเดียวกับมือบน แต่เพิ่มนิ้วก้อย เพื่อบังคับรู ที่เหลือ อยู่ 4 รู ด้านล่าง การใช้มือขวาหรือมือซ้าย มือใดจะอยู่ข้างบนหรือข้างล่าง ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้บรรเลง ซึ่งอาจไม่เหมือนกันก็ได้

6. ตี-ตซุ

เป็นเครื่องดนตรีจีนประเภทเครื่องเป่าที่ไม่มีลิ้นตระกูลขลุ่ยผิว มีชื่อในภาษาแต้จิ๋วว่าเต็กฮวย แต่ในภาษาจีนกลางใช้ชื่อตี-ตซุ เป็นขลุ่ยผิวมีรูปิดเยื่อ เชื่อกันว่ามีกำเนิดมาจากทิเบต เลขของ

ขลุ่ยทำด้วยไม้ไผ่ มีรูสำหรับปิด - เปิดเสียง จำนวน 6 รู รูเป่า 1 รู ส่วนที่เหลือเจาะไว้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น เพื่อให้เสียงผ่านออกเพื่อใช้สำหรับร้อยเชือก ที่รูเยื่อนิยมใช้เยื่อหัวหอมปิดไว้ เพื่อให้เกิดเสียงสั้นพลิวขณะเป่า

(ภาพประกอบ 79 ลักษณะและขนาดของติ-ตซุ)

ขลุ่ยที่ใช้ในวงดนตรีจีนปัจจุบันจะมีทั้งสิ้น 7 ขนาด แบ่งไปตามบันไดเสียงซึ่งมีทั้งสิ้น 7 บันไดเสียง ดังนี้ C D E F G A B โดยขลุ่ยที่อยู่ในบันไดเสียงในระดับเสียงสูงจะมีขนาดเล็ก และขลุ่ยที่อยู่ในบันไดเสียงในระดับเสียงต่ำจะมีขนาดใหญ่กว่า ดังนี้

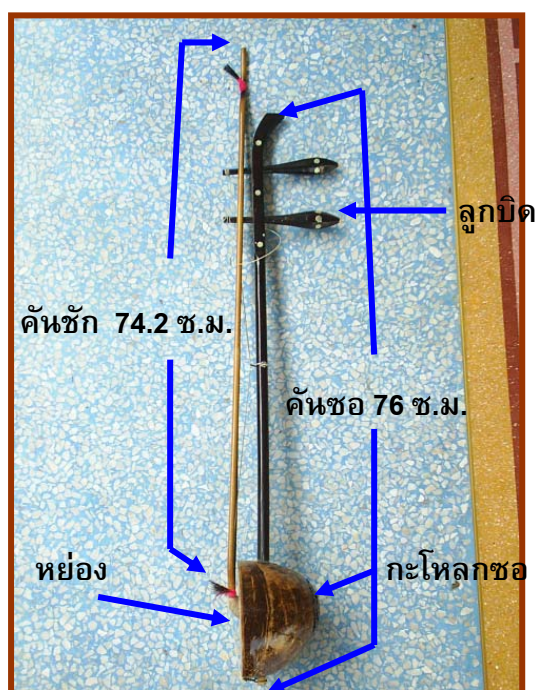
บันไดเสียง C	มีขนาดความยาว	66	ซ.ม.
บันไดเสียง D	มีขนาดความยาว	59.2	ซ.ม.
บันไดเสียง E	มีขนาดความยาว	54.2	ซ.ม.
บันไดเสียง F	มีขนาดความยาว	52	ซ.ม.
บันไดเสียง G	มีขนาดความยาว	48	ซ.ม.
บันไดเสียง A	มีขนาดความยาว	41.5	ซ.ม.
บันไดเสียง B	มีขนาดความยาว	39.5	ซ.ม.

การบรรเลง ผู้บรรเลงจะนั่งบนเก้าอี้ ใช้มือข้างหนึ่งกำท่อลมของขลุ่ยด้านบน แล้วใช้นิ้วโป้งปิด รูด้านตรงกันข้ามกับนิ้วชี้ และใช้นิ้วชี้ กลาง และนาง บังคับรูปิด-เปิด 3 รูด้านบน และใช้มือข้างที่เหลือวางนิ้วมือในลักษณะเดียวกันกับมือบน แต่เพิ่มนิ้วก้อย เพื่อบังคับรู ที่เหลือ อยู่ 4 รู ด้านล่าง

การใช้มือขวาหรือมือซ้าย มือใดจะอยู่ข้างบนหรือข้างล่าง ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้บรรเลง ซึ่งอาจไม่เหมือนกันก็ได้ ลักษณะเช่นเดียวกันกับปี่

7. ผ่าอี

เป็นซอจีน ในภาษาแต้จิ๋วเรียกผ่าอี มี 2 สาย เป็นซอที่มีลักษณะรูปร่างคล้ายซอฮู้ของ ไทย มีเสียงทุ้มน่าฟัง กะโหลกซอทำจากกะลามะพร้าว ด้านหน้าของกะโหลกซอขึ้นหน้าด้วยหนัง ผ่าอีนิยมใช้บรรเลงประกอบการแสดงอุปรากรจีน (จิว) เช่นกัน และยังใช้บรรเลงกับการขับร้องเพลงพื้นเมือง และบรรเลงบทเพลงทั่วไป

(ภาพประกอบ 80 ลักษณะและขนาดของผ่าอี)

ผ่าอีมีส่วนประกอบได้แก่ กะโหลกซอที่ทำมาจากกะลามะพร้าวผ่าด้านหน้าแล้วอัดด้วยไม้ ประกอบแน่นกับส่วนที่เป็นกะโหลก ใช้เปลือกหอยแครงทำเป็นหอยง คันทอยาว 76 เซนติเมตรทำจากไม้ชิงชัน มีลูกบิดจำนวน 2 อัน มีความยาว 17 เซนติเมตร คันทักยาว 74.02 เซนติเมตร ซึ่งทำจากไม้ไผ่หิน ด้านปลายมีเกลียวหมุน ใช้ปรับแต่งความตึงหย่อนของไหม หรือ หางม้าที่ใช้สี สายซอทำมาจากไหมสังเคราะห์

ตำแหน่งเสียงของซอฝ้าย

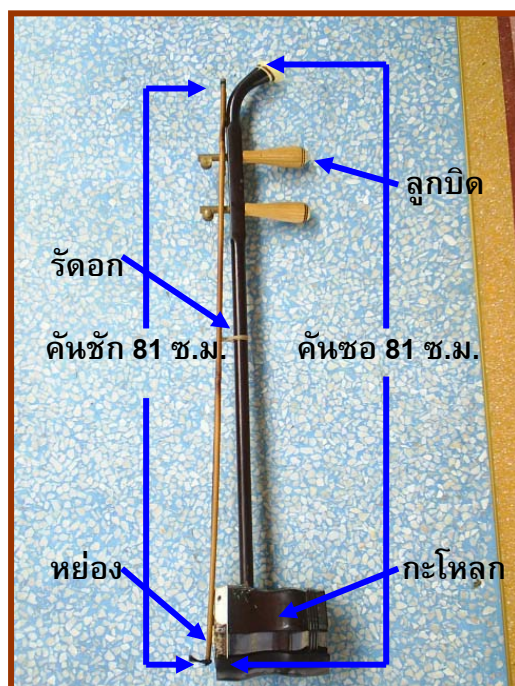
สาย	ตำแหน่งการวางนิ้วมือซ้าย				
	(สายเปล่า) 0	(นิ้วชี้) 1	(นิ้วกลาง) 2	(นิ้วนาง) 3	(นิ้วก้อย) 4
สายเอก (สายใน)	เสียง ซอล G	เสียง ลา A	เสียง ที B	เสียง โด C	เสียง เร D
สายทุ้ม (สายนอก)	เสียง โด C	เสียง เร D	เสียง มี E	เสียง ฟา F	- -

(ตารางประกอบ 5 ตำแหน่งเสียงของซอฝ้าย)

การบรรเลง ผู้เล่นจะนั่งบนเก้าอี้ ในท่าสบาย โดยเท้าข้างขวาของผู้เล่นจะอยู่เยื้องเท้าข้างซ้าย 1 ก้าว ผู้เล่นจะวางซอฝ้ายไว้บนโคนขาด้านซ้าย และจับซอเอนไปด้านหน้าเวลาบรรเลง การจับคันซอมือซ้ายตรงส่วนโคนนิ้วโป้งและนิ้วชี้จะประกองของในบริเวณใกล้ๆกับรัดดอก นิ้วที่เหลือปล่อยน้ำหนักมือตามสบายในลักษณะงอนิ้วเพื่อจับตำแหน่งเสียงของซอฝ้าย มือขวาจับคันชักซอในช่วงปลายของคันชักลักษณะหงายข้อมือสอดนิ้วกลางไปที่หางม้า นิ้วชี้และนิ้วโป้งจะเป็นตัวล็อคคันชักให้จับด้วยความถนัด

8. เอ้อหู

เป็นซอจีน ในภาษาแต้จิ๋วเรียกหยี่ฮู้ แต่ในภาษาจีนกลางเรียกเอ้อฮู้ มี 2 สายแต่มีขนาดใหญ่กว่าซอหยี่ฮี้ ระดับเสียงของเอ้อ จะต่ำกว่าหยี่ฮี้อยู่หนึ่งช่วงทบเสียงคันทวนของเอ้อหู มีความยาวประมาณ 81 ซม.และคันชักจะมีขนาดความยาวเท่าคันทวน กะโหลกซอทำจากไม้เนื้อแข็งรูปทรงของกะโหลกซอจะเป็นทรงกลมหรือเหลี่ยมก็ได้ ด้านหน้าของกะโหลกซอขึ้นหน้าด้วยหนังงูเหลือม ปลายสุดของคันทวนนิยมแกะสลักเป็นรูปมังกร เอ้อหูนิยมใช้บรรเลงประกอบการแสดงอุปรากรจีน (จิว) เช่นกัน และยังใช้บรรเลงกับการ ขับร้องเพลงพื้นเมือง และบรรเลงบทเพลงต่างๆไป

(ภาพประกอบ 81 ลักษณะและขนาดของเอื้อหู)

เอื้อหูมีส่วนประกอบได้แก่ กะโหลกซอ(กระบอก) ที่ทำมาจากไม้ดำมีความยาว 13 เซนติเมตร ด้านหน้าของกระบอกซึ่งหันหน้าซอด้วยหนังงูเหลือม มีห้อยงที่ทำมาจากไม้ดำ คันทอ ยาวเท่ากับคันทัก 81 เซนติเมตรทำจากไม้ดำ มีลูกบิดจำนวน 2 อัน มีความยาว 15 เซนติเมตร คันทักทำจากไม้ไผ่หิน ด้านปลายมีเกลียวหมุ่น ใช้ปรับแต่งความตึงหย่อนของไหม หรือ หางม้าที่ใช้ สี สายซอทำมาจากไหมสังเคราะห์

ตำแหน่งเสียงของซอเอื้อหู

สาย	ตำแหน่งการวางนิ้วมือซ้าย				
	(สายเปล่า)	(นิ้วชี้)	(นิ้วกลาง)	(นิ้วนาง)	(นิ้วก้อย)
	0	1	2	3	4
สายเอก (สายใน)	เสียง เร D	เสียง มี E	เสียง ฟา F	เสียง ซอล G	เสียง ลา A
สายทุ้ม (สายนอก)	เสียง ซอล G	เสียง ลา A	เสียง ที B	เสียง โด C	- -

(ตารางประกอบ 6 ตำแหน่งเสียงของซอเอื้อหู)

การบรรเลง ผู้เล่นจะนั่งบนเก้าอี้ ในท่าสบาย โดยเท้าข้างขวาของผู้เล่นจะอยู่เยื้องเท้าข้างซ้าย 1 ก้าว ผู้เล่นจะวางซอผ้าอีไว้บนโคนขาด้านซ้าย และจับซอเอนไปด้านหน้าเวลาบรรเลง การจับคันซอมีอซายตรงส่วนโคนนิ้วโป้งและนิ้วชี้จะประคองซอในบริเวณใกล้ๆกับรัดอก นิ้วที่เหลือปล่อยน้ำหนักมือตามสบายในลักษณะงอนิ้วเพื่อจับตำแหน่งเสียงของซอเอ้อหู มือขวาจับคันซอกซอในช่วงปลายของคันซกลักษณะหงายข้อมือสอดนิ้วกลางไปที่หางม้า นิ้วชี้และนิ้วโป้งจะเป็นตัวล็อคคันซกให้จับด้วยความถนัด

9. เอ้อเจียน

เป็นซอจีน ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ชื่อเหยื่อเป็นชื่อในภาษาแต้จิ๋ว เป็นซอที่มีเสียงแหลมเล็กกว่าซอทุกชนิด ซอชนิดนี้มี 2 สาย สายทั้งสองทำด้วยไหม คันทวนและกะโหลกซอทำจากไม้ไผ่ ลูกบิดทำจากไม้เนื้อแข็ง ด้านหน้าของกะโหลกซอขึ้นหน้าด้วยหนังงูเหลือม ส่วนบนของกะโหลกซอหยอดยางสนตรงกับตำแหน่งที่สี คันซกทำจากไม้ไผ่ซึ่งด้วยหางม้า สายทั้งสองของเอ้อเจียนเทียบห่างกันเป็นคู่ 4

(ภาพประกอบ 82 ลักษณะและขนาดของเอ้อเจียน)

เอ้อเจียนมีส่วนประกอบได้แก่ กะโหลกซอ(กระบอก) ที่ทำมาจากไม้ดำมีความยาว 8.5 เซนติเมตร ด้านหน้าของกระบอกซึ่งขึ้นหน้าซอด้วยหนังงูเหลือม มีหย่องที่ทำมาจากไม้ดำ คันซอ ยาวเท่ากับคันซก 75 เซนติเมตรทำจากไม้ดำ มีลูกบิดจำนวน 2 อัน มีความยาว 13 เซนติเมตร

คันชักทำจากไม้ไผ่หิน ด้านปลายมีเกลียวหมุน ใช้ปรับแต่งความตึงหย่อนของไหม หรือ หางม้าที่ใช้
สี สายซอทำมาจากไหมสังเคราะห์

ตำแหน่งเสียงของซอเอ้อเจียน

สาย	ตำแหน่งการวางนิ้วมือซ้าย				
	(สายเปล่า) 0	(นิ้วชี้) 1	(นิ้วกลาง) 2	(นิ้วนาง) 3	(นิ้วก้อย) 4
สายเอก (สายใน)	เสียง โด C	เสียง เร D	เสียง มี E	เสียง ฟา F	เสียง ซอล G
สายทุ้ม (สายนอก)	เสียง ซอล G	เสียง ลา A	เสียง ที B	เสียง โด C	- -

(ตารางประกอบ 7 ตำแหน่งเสียงของซอเอ้อเจียน)

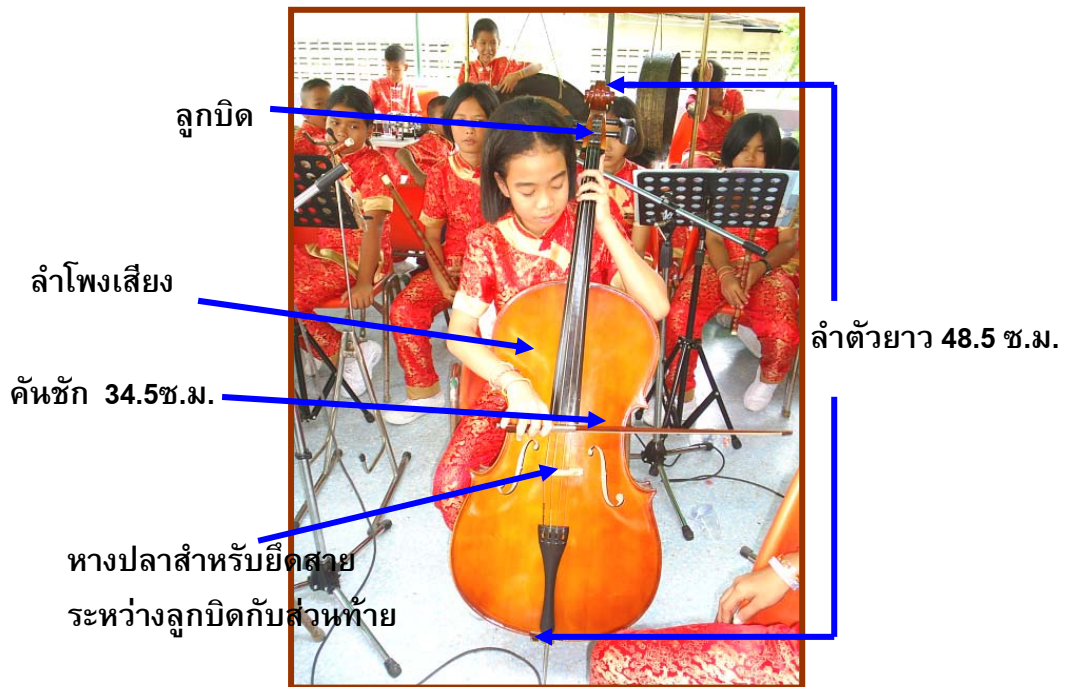
การบรรเลง ผู้เล่นจะนั่งบนเก้าอี้ ในท่าสบาย โดยเท้าข้างขวาของผู้เล่นจะอยู่เยื้องเท้าข้าง
ซ้าย 1 ก้าว ผู้เล่นจะวางซอเอ้อเจียนไว้บนโคนขาด้านซ้ายหรือนั่งไขว่ห้างแล้ววางซอลงบนหน้าตัก
ในท่าที่สบายและจับซอเอนไปด้านหน้าเวลาบรรเลง การจับคันซอมือซ้ายตรงส่วนโคนนิ้วโป้งและ
นิ้วชี้จะประคองซอในบริเวณใกล้ๆกับรัดอก นิ้วที่เหลือปล่อยน้ำหนักมือตามสบายในลักษณะงอนิ้ว
เพื่อจับตำแหน่งเสียงของซอเอ้อเจียน มือขวาจับคันชักซอในช่วงปลายของคันชักลักษณะหงาย
ข้อมือสอดนิ้วกลางไปที่หางม้า นิ้วชี้และนิ้วโป้งจะเป็นตัวล็อคคันชักให้จับด้วยความถนัด

10. เชลโล

เป็นเครื่องดนตรีตะวันตกประเภทเครื่องสายมีความยาวประมาณ 48.5 นิ้ว ผู้เล่นต้อง
นั่งเก้าอี้เอาเชลโลหันหน้าออก แล้วหนีบด้วยเข่าไว้ในหว่างขา เทคนิคการเล่นเชลโล เหมือนกันกับ
ไวโอลิน เชลโลเทียบเสียงต่ำกว่า วิโอลา 1 คู่ 8 มีสายทั้งสิ้น 4 สาย เสียงของเชลโล เป็นเสียงต่ำแต่
นุ่มนวล แสดงอารมณ์ที่เศร้าสร้อย หม่นหมองได้เป็นอย่างดี

ตำแหน่งเสียงของเชลโล

สายเปล่าสายที่ 1	เสียง มี	(E)
สายเปล่าสายที่ 2	เสียง ลา	(A)
สายเปล่าสายที่ 3	เสียง เร	(D)
สายเปล่าสายที่ 4	เสียง ซอล	(G)

(ภาพประกอบ 83 ลักษณะและขนาดของเชลโล)

เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีประกอบจังหวะ ประกอบด้วย ต้วโก้ว (กลองขนาดใหญ่) ตงโก้ว (กลองขนาดกลาง) โช้ยโก้ว (กลองขนาดเล็ก) ฉาบ ล้อ (ฆ้องไม่มีปี่ม) และปั้ง (เกราะไม้) โดยเครื่องดนตรีประเภทนี้ทำหน้าที่ในการให้สัญญาณจังหวะเริ่มและจบแก่นักดนตรี อีกทั้งบรรเลงประกอบจังหวะในบทเพลง

1. ล้อ

(ภาพประกอบ 84 ฆ้องไม่มีปี่ม)

2. โซล้อ

(ภาพประกอบ 85)

3. ซิมปอ

(ภาพประกอบ 86)

4. ฉาบเล็ก

(ภาพประกอบ 87)

5. โกวมัน (ปึง)

(ภาพประกอบ 88)

6. กลองเล็ก

(ภาพประกอบ 89)

7. กลองใหญ่

(ภาพประกอบ 90)

8. ดัดโก้ว (กลองใหญ่) (ภาพประกอบ 91)

เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด

เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเคาะจังหวะของนักสวด โดยถือเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญ ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยทำนองการสวดอัตราความเร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับการเคาะจังหวะ ของกลุ่มนักสวด และยังเป็นสัญลักษณ์ ในการบอกถึงการเริ่มต้น และการจบของมนต์สวด

1. บักฮื้อ (ภาพประกอบ 92)

บั๊กฮื้อ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีสวดมนต์ ของศาสนาพุทธ นิกายมหายาน และ ลัทธิเต๋า รูปร่างคล้ายกับห้วกะโหลก ทำจากไม้เจาะส่วนด้านในให้เป็นโพรง ใช้สำหรับเคาะจังหวะ รับกับการสวดมนต์ เพื่อไม่ให้ผู้สวดเหนื่อยมาก เพราะจังหวะที่เคาะคือ จังหวะที่พระได้พักหายใจ

2. เค้ง

(ภาพประกอบ 93)

เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเคาะจังหวะประกอบการสวดมนต์ มีรูปร่างคล้ายขัน หรือบาตร พระ นักสวดที่ใช้เครื่องดนตรีนี้ จะเป็นนักสวดที่ทำหน้าที่อยู่ตรงกลาง โดยจะใช้มือซ้ายในการเขย่า เก็ง (ระฆัง) และใช้มือขวาในการตีเค้ง เค้งมีบทบาทในการสื่อสารถึงการเริ่มต้นและการจบของบท สวดมนต์

3. อ้มเค้ง

(ภาพประกอบ 94)

อิมเข่ง เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเคาะจังหวะประกอบการสวดมนต์ ของ นักสวด คนที่
อยู่ด้านขวา โดยใช้มือซ้ายถืออิมเข่ง และใช้นิ้วมือในการบังคับการตี

4. ตั่งแก๊ง (ต๊อง) (ภาพประกอบ 95)

ตั่งแก๊ง(ต๊อง) เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเคาะจังหวะประกอบการสวดมนต์ของนักสวดคน
ที่อยู่ด้านขวา โดยใช้มือขวาถือตั่งแก๊ง และใช้นิ้วมือในการบังคับการตีเช่นกัน

5. ดัดโก้ว และ เก๊ง (ภาพประกอบ 96)

ตัดไกว่เป็นกลองขนาดใหญ่ มีรูปทรงคล้ายถังหุ้มด้วยหนัง 2 ด้าน และตีด้วยหมุดรอบด้าน ใช้ตีในการสวดมนต์ โดยเฉพาะตีบอกสัญญาณในการปฏิบัติกิจของสงฆ์ จินนิกาย เก็ง เป็นเครื่องเคาะจังหวะรูปร่างคล้ายระฆัง นักสวดจะใช้มือซ้ายในการเขย่า

2.2 ศึกษาบทเพลง

ธรรมเนียมคิดทำนองสวดของพระสงฆ์จีนนิกาย

เมื่อพระพุทธศาสนาได้รับการเผยแผ่ โดยพระธรรมทูตเข้าสู่ประเทศจีนเมื่อรัชสมัยจักรพรรดิฮั่นหมิงตี้ แห่งราชวงศ์ตงฮั่น (ค.ศ.58-76) นั้นนอกจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ชาวพุทธจีนยังรับเอาขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ ในจำนวนวิชาการสาขาทั้งหลาย ที่เข้ามาพร้อมพระพุทธศาสนาศิลปกรรมแขนงหนึ่ง ที่โดดเด่นแขนงหนึ่งคือ ดนตรีกรรม

การดนตรีของจีนแต่ดึกดำบรรพ์มา ชาวจีนได้สั่งสมความเจริญรุ่งเรืองด้านต่าง ๆ ตลอดมา ทั้งที่คิดค้นขึ้นเอง และถ่ายทอดผสมผสานกับชาวพื้นเมือง ก่อนรับพระพุทธศาสนา ชาวจีนมีดนตรีอันไพเราะ เป็นระเบียบแบบแผนประกอบพิธีกรรม อยู่อย่างมั่นคงทั้งยังถ่ายทอด สู่อาณาจักรใกล้เคียง เฉพาะดนตรีในทางศาสนานั้นมีที่มาจากการใช้ดนตรีบรรเลงประกอบในพิธีกรรมโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลัทธิขงจื้อ ได้ให้ความสำคัญแก่ดนตรีมากเป็นพิเศษ ด้วยเหตุผลที่ ดนตรีมีผลสามารถน้อมนำจิตใจ ให้เกิดความอ่อนโยน

ทำนองสวดธรรมสังคีต (ภาษาจีนเรียกว่า ผานเป้ย หรือ ห่วมปวย) จึงหมายถึง ทำนองที่พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ใช้สวดในพิธีกรรมต่าง ๆ ทำนองสวดในศาสนพิธีเหล่านี้ แต่เดิมก็มีแต่ธรรมสังคีต ตามแบบทำนองสวดในภาษาต่าง ๆ ของอินเดีย และ เอเชียกลาง ซึ่งมีที่มาจากวัฒนธรรมอินเดียโบราณก่อนกำเนิดพระพุทธศาสนา นานวันเข้าจึงค่อย ๆ ซึมซับโดยค่อย ๆ แปรเปลี่ยนทำนองสวดแบบพื้นเมืองในดินแดนจีน การถ่ายทอดธรรมสังคีต กินเวลายาวนานนับพันปี นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของโลกอันทรงคุณค่าแขนงหนึ่ง

ในชั้นแรกทำนองสวดธรรมสังคีตใช้ทำนองอินเดียบ้าง ทำนองจีนบ้าง จากหลักฐานหนังสือชีวประวัติพระเถระ สมัยราชวงศ์เหลียง (เกาเซิงจ้วน) ผู้ที่ 13 อธิบายธรรมาจารย์ (จึงชื่อ หลุน) กล่าวไว้ว่า “พระศาสนาของเรามาสู่แดนตะวันออก ผู้แปลภาษา ถ่ายทอดจากเสียงไม่มากนัก ด้วยเหตุที่เสียงสันสกฤตซับซ้อน ภาษาจีนเป็นคำโดด หากทำนองสันสกฤตมาสวดวลีจีนเสียงยาก ไม่เข้ากัน หากใช้ทำนองจีนสวดภาษาสันสกฤต เสียงสระสั้นยาวไม่รับ ซึ่งก็คือแปลพระพุทธดำรัส แต่ไม่ถ่ายทอดสำเนียงอินเดีย” การใช้ทำนองต่างประเทศมาสวดภาษาจีน หรือใช้ท่วงทำนองจีนสวดภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะอดีต หรือ ปัจจุบัน ก็มักจะไม่ใช่เรื่องที่ราบรื่นนัก เพราะดนตรีและภาษาไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกัน ดังนั้น ก็คือ “ถ่ายทอดแต่ความหมาย ไม่ถ่ายทอดสำเนียง” ธรรมสังคีตในทางพุทธศาสนาโดยมากรับเอาดนตรีพื้นบ้านมาบรรเลง ดนตรีพื้นบ้านเมื่อนำเข้า

มาแล้ว ผ่านการเปลี่ยนแปลง เกิดเป็นแบบแผน ดนตรีอย่างใหม่อีกชนิดหนึ่งทำให้นดนตรีพื้นบ้านมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ต่อมาด้วยสติปัญญาอันชาญฉลาดของเหล่านักปราชญ์ราชบัณฑิต ผู้เปี่ยมด้วยศรัทธาในพระพุทธศาสนาทำให้ค่อย ๆ ปรับปรุงจนบทสวดและทำนองสวดให้มีความไพเราะ เป็นเอกลักษณ์ของธรรมสังคีต ในทางพระพุทธศาสนา และยังมีผลต่อพัฒนาการของศาสนาอื่น เช่น ลัทธิเต๋า ก็ได้แบบอย่างบางส่วนไปปรับใช้ หลักฐานเก่าแก่ที่ปรากฏ เกี่ยวกับธรรมสังคีตคือ ในสมัยปลายราชวงศ์ฮั่น ยุคสามก๊ก (ค.ศ. 220-280) งุยก๊ก โจสีต บุตรโจโฉ ผู้เป็นกวีสำคัญในสมัยนั้น ได้ประพันธ์ทำนองสวดบทสรรเสริญพระพุทธคุณเรียกว่า ฮื่อซัวหวม หรือ ทำนองสวดสรรเสริญพระพุทธคุณ ภูเขา อวีซาน (ปัจจุบันอยู่บริเวณมณฑลซานตง) จนเป็นที่เลื่องลือ แม้จนในก๊กอื่น เช่น ง่อก๊ก ของซุนกวนก็มีทำนองสังฆपाल พระภิกษุชาวซอกเตียน่า (เอเซียกลาง) มาเผยแพร่ทำนองสวดมหาปริณิพพานสูตร ทั้งยังมีอุบาสกจีเคียม ชาวภูเขาณะ (หรือจัวยจี) มาเผยแพร่ทำนองสวดสรวาตีวยูหสูตร จากนั้นมาทำนองสวดที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ก็แพร่หลายไปทั่วประเทศจีน ในพระไตรปิฎกจีนหมวดปกิณกะยังปรากฏว่า มีต้นฉบับทำนองสวดธรรมสังคีต ที่ยังเก็บรักษาไว้ที่ประเทศญี่ปุ่นมีอายุนับพันปี การรับเอาดนตรีพื้นบ้านมาบรรเลงเป็นธรรมสังคีตนั้น นับว่าเป็นที่ได้ผลมากคือใช้ทำนองที่ประชาชนส่วนใหญ่คุ้นเคย หรือชื่นชอบ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะชักจูงคนเข้าสู่พุทธธรรมได้ทางหนึ่ง

ทำนองสวดธรรมสังคีตจากเดิมที่มีกลีนาถแบบอินเดีย ต่อมาได้กลมกลืนและแสดงออกในรูปแบบใหม่เป็น ภูมิปัญญาแบบจีนแท้ นับเป็นข้ออัศจรรย์อย่างยิ่ง และเมื่อพระพุทธศาสนาปรากฏแพร่หลายไปทั่วในท้องที่ต่าง ๆ ชาวจีนได้นำดนตรีพื้นบ้านของท้องถิ่นตนมาประกอบการบรรเลงทำนองสวดธรรมสังคีต เกิดเป็นทำนองสวดธรรมสังคีตหลากหลาย แพร่หลายกันตามภูมิภาคและมณฑลต่าง ๆ เช่น ทำนองสวดมณฑลเจ้อเจียง ทำนองสวดมณฑลซานซี ทำนองสวดมณฑลเสฉวน ทำนองสวดมณฑลฮกเกี้ยน ทำนองสวดมณฑลกวางตุ้ง ทำนองสวดเมืองแต้จิ๋ว ฯลฯ ในประเทศไทยทำนองสวดธรรมสังคีตที่ใช้ในศาสนพิธีของพระสงฆ์จีนนิกายในปัจจุบัน เป็นทำนองสวดของมณฑลกวางตุ้ง เรียกว่า “ทำนองกวางตุ้ง หรือ กวางฮู้บั้ง”

ทำนองกวางตุ้ง หรือ กวางฮู้บั้ง เป็นทำนองสวดที่ใช้แพร่หลายอยู่ในบริเวณท้องที่ตอนกลางของมณฑลกวางตุ้ง มีเมืองกวางเจา เมืองสิวเซ่ง และเมืองฝ่อซาน เป็นศูนย์กลาง เหตุที่พระสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทยใช้ทำนองสวดทำนองกวางตุ้งเนื่องจากปฐมบูรพาจารย์ แห่งจีนนิกายคือท่านพระอาจารย์จันทสุมารัตน (สกเห็ง) เจ้าคณะใหญ่จีนนิกายรูปแรก ได้อุปสมบทมาแต่สำนัก วัดเค่งฮู้ยี่ ภูเขาเตี้ยไฉ้ว เมืองสิวเซ่ง ซึ่งเป็นวัดสำคัญแห่งหนึ่งของมณฑลกวางตุ้ง ดังเห็นได้จากพระสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทยใช้แบบทำวัตรเช้า-เย็น และพิธีกรรมอื่น ๆ แบบสำนักเขาเตี้ยไฉ้ว ไม่เปลี่ยนแปลงต่างกับพระสงฆ์จีนท้องถิ่นอื่น ซึ่งมักนิยมแบบทำวัตรเช้า-เย็น แบบมณฑลเจ้อเจียง หรือที่ชาวจีนแต้จิ๋วเรียกว่า “หว่ากั้งบั้ง”

ต่อมาในสมัยบูรพาจารย์ รุ่นที่ 4 พระอาจารย์ เชียงกี ครั้งนั้นท่านได้บุกเบิกสร้างวัดเชิงจู้ยี่ สระบุรี สำนักสงฆ์มีกิ่ง กรุงเทพฯ ด้วยเหตุที่พระสงฆ์จีนนิกายส่วนใหญ่มุ่งเน้นทางวิปัสสนาธุระเป็นหลัก การศึกษาด้านแบบแผนพิธีกรรมจึงมีน้อย และด้วยเหตุที่พระเถระผู้ปกครองคณะสงฆ์ต่อจาก พระอาจารย์จีนวัธสมาธิวัตร (กวยหงอ) เป็นพระจากถิ่นอื่น การสวดทำนองธรรมสังคิตที่จะใช้ในศาสนพิธี จึงใช้ทำนองตามแบบที่ท่านคุ้นเคย การสวดทำนองธรรมสังคิตแบบทำนองกว้างตั้งจึงเริ่มเสื่อมลง พระอาจารย์เชียงกี จึงมีดำริที่จะฟื้นฟูการสวดทำนองธรรมสังคิตทำนองกว้างตั้งขึ้นใหม่ เพื่อนำมาใช้ในศาสนพิธีและประกอบพิธีกรรมให้แก่เหล่าสาธุชน ท่านจึงมอบหมายให้ศิษย์ของท่านเดินทางไป เสาะหาพระอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ในการสวดทำนองธรรมสังคิตและศาสนพิธี จากมณฑลกวางตั้งประเทศจีน

ครั้งนั้น ประมาณ พ.ศ. 2463 ได้อาราธนาพระอาจารย์ ยังกัก ผู้เชี่ยวชาญในการสวดธรรมสังคิต และศาสนพิธี แบบกวางตั้ง เป็นผู้มาถ่ายทอด โดยพำนักจำพรรษาและอบรมสั่งสอน ณ วัดเชิงจู้ยี่ สระบุรี จนมรณภาพ ปี พ.ศ. 2468 (พระสงฆ์จีนนิกาย เริ่มจากพระอาจารย์สกเห็ง ซึ่งได้จาริกมาจากกวางตั้ง ดังนั้นจึงกลับไปสืบเสาะหาพระอาจารย์จากกวางตั้งเป็นหลัก) ศาสนพิธีของจีนนิกายจึงได้รับการสืบทอดต่อมา จากพระอาจารย์ยังกัก จนครบถ้วน อาทิ พิธีโยคกรรมชวาลมูขุเปรตพลี (ยูแคะเอี่ยมเข้า) พิธีบูชาดาวพระเคราะห์(จั้งแซ) พิธีบูชาเทพธรรมบาล(กั้งจูเทียน) เป็นต้น ล้วนแต่ถือตามแบบแผนที่ท่านวางไว้จนปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมี พระอาจารย์เจียกเฮี้ยง แห่งวัดเพ็ญจินพรต ก็เป็นพระเถระอีกรูปหนึ่งผู้เชี่ยวชาญในพิธีกรรมแบบทำนองกวางตั้ง ท่านได้ทิ้งมรดกความรู้ด้านพิธีกรรมแก่ศิษย์ในคณะสงฆ์จีนนิกายรุ่นหลัง

ตราจบปัจจุบัน หลังเปลี่ยนการปกครองในประเทศไทย พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมจากสำนักใหญ่ทางภาคเหนือทำให้ทำนองสวดธรรมสังคิตต่าง ๆ เปลี่ยนไปใช้แบบเจ้าเจียง เป็นหลัก ทำนองสวดของแต่ละท้องถิ่นจึงขาดการเอาใจใส่ แม้แต่ในมณฑลกวางตั้งและฮ่องกง ซึ่งเดิมใช้ทำนองกวางตั้งอย่างแพร่หลาย ก็ปรากฏว่าพบเห็นได้โดยยาก ทำนองสวดทำนองกวางตั้งจึงมีการสืบทอดอย่างต่อเนื่องอยู่ในประเทศไทย

จนเมื่อ พ.ศ. 2540 คณะสงฆ์จีนนิกาย โดยการนำของ พระมหาคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (เย็นเต็ก) เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย ได้มอบหมายให้ ศาสตราจารย์เงินเทียนกัว แห่งสำนักวิจัยวิทยาลัยการดนตรี ซิงไห่ นครกวางเจา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทำนองพื้นเมืองกวางตั้งโบราณ และทำนองสวดทางพุทธศาสนาท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นผู้รวบรวมและบันทึกทำนองสวดธรรมสังคิตธรรมทำนองกวางตั้ง ด้วยระบบโน้ตสากล และดำเนินการสำเร็จสมบูรณ์ในปีพ.ศ. 2541 โดยในการจัดทำครั้งนี้ ได้ยึดถือทำนองสวดของพระอาจารย์จีนวินยานุกร (เย็นจู) วัดบำเพ็ญจินพรต เป็นต้นแบบ เนื่องจากท่านเป็นผู้ศึกษา ทำนองสวด จากสายพระอาจารย์ ยังกัก และพระอาจารย์ เจียกเฮี้ยง โดยตรง มีจังหวะการสวดถูกต้องตรงตาม ทำนองพื้นเมืองกวางตั้งโบราณ ทำนองสวดธรรมสังคิต

ทำนองกว้างตั้งนี้จึงได้รับการ รักษาไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการทางดนตรี เพื่อประโยชน์แก่ชนรุ่นหลัง ลักษณะของการสวดทำนอง และการบรรเลงธรรมสังคีต มี 2 ลักษณะ คือ

1. สวดทำนองปากเปล่า

ในอารามโดยทั่วไป ทั้งการสวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็น หรือ พิธีถวายพุทธบูชา พิธีถวายพระพรชัยมงคล และในศาสนพิธีขนาดเล็ก พระสงฆ์ และสาธุชนทั้งหลายจะใช้วิธีสวดทำนองปากเปล่านั้นมีเพียงใช้อุปกรณ์ประกอบจังหวะเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ระฆังแขวน กลอง ระฆังรูปขัน(เข่ง) เกราะไม้รูปปลา (บักอ้อ) ระฆังมือ (อั้งเข่ง) ฆ้องมือ(ตั้ง) และฉาบเล็ก เป็นต้น โดยใช้เคาะหรือตีกำกับ การสวดทำนอง และยึดเป็นตัวกำกับการเริ่มต้น และสิ้นสุดในการสวด การเปลี่ยนทำนอง เป็นต้น ซึ่งเรียกว่าการสวดทำนองปากเปล่า

2. การสวดทำนองประกอบการบรรเลงดนตรี

เมื่อมีศาสนพิธีขนาดใหญ่ นอกจากพระสงฆ์ สวดประกอบกับการใช้อุปกรณ์ในการสวดแล้วยังมีนักดนตรีมาร่วมบรรเลงด้วย ซึ่งเครื่องดนตรีมีอาทิเช่น กลอง ระฆังแขวน ฉาบใหญ่ ปี่ไฉนใหญ่ (ซอหน้า) ปี่ไฉนเล็ก ขลุ่ย ขิมตี ซอจังหวะ ซอด้วง ซอกะโหลกมะพร้าว ซอเสียงกลาง ซอเสียงต่ำ พิณผีผา พิณแคว้นฉิน พิณสามสาย เป็นต้น

ธรรมเนียมสวดธรรมสังคีตจึงยังคงอยู่ต่อไป ด้วยการรักษาไว้ของพระสงฆ์จีนิกายแห่งประเทศไทย

2.3 รวบรวมบทเพลงที่นำมาบรรเลงในพิธีต่าง ๆ (งานมงคลและอวมงคล) โดยจัดทำเป็นโน้ตสากล และแยกหมวดหมู่ของกลุ่มเพลง

โน้ตธรรมสังคีตทำนองกว้างตั้ง

เนื่องด้วยโน้ตเขียนกุ ที่ได้มีการบันทึกจะเป็นตัวหนังสือจีน ไม่มีคำแปล ซึ่งผู้ใช้สามารถอ่านออกเสียงหรือสำเนียงตามภาษาถิ่นของตนตามที่ได้อธิบายไปในข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเขียนชื่อมนต์ทั้งหมดในภาษาจีนกลาง ซึ่งได้รับความเมตตาจากเหล่าซือสุนทรรัตน์ ครูสอนภาษาจีน โรงเรียนวุฒิวินยาได้ให้ความอนุเคราะห์ โดยมนต์สวดทำนองกว้างตั้ง 121 บทมีชื่อดังต่อไปนี้

1. อู่ กง อย่าง ตี ฉัน ฉวี
2. เฟิง ลือ จี
3. จง ยัง จี
4. ตี เสียง จี
5. ต้า เปย ฉัน ฉัน หุ่ย เหวิน
6. เป่า ฉัน จี
7. ต้า เปย ฉัน ยู ถัน
8. ต้า เปย ฉัน ชู ถัน

9. ชื่น หลี่ ชัน เป่า จั้น
10. ไป๋ ชั่น
11. ชื่น หลี่ ชัน เป่า จั้น
12. จื้อ ชิ่ง จี้
13. ฉี่ เก้า ลือ ฟัง
14. อี้ จู้ ผั้น หุน เซียง
15. วัน เต๋อ เหยียน หยง
16. จุ่น ถี่ จั้น
17. จุ่น ถี่ จั้น เปี้ยน ฮว่า
18. กวน อิน ฉัน ตัง ตี้ ชัน ฉวี
19. อิน เยี่ย โจ้ว ตี้ เอ้อ ฉวี
20. ไป๋ เหยียน เจ่า เค่อ
21. ไป๋ เหยียน หวัน เค่อ
22. กวน เต้า ฉือ ตี้ เอ้อ ชั่ง ผ่า
23. กวน อิน ฉัน ตัง ตี้ เอ้อ ชั่ง ผ่า
24. ท่าน กู โหลว
25. ชั่น ปั้น
26. โฝ เมี้ยน จี้
27. อู่ กัง หย่ง ตี้ ชือ ฉวี
28. อู่ กัง หยาง ฉวี โถว
29. อี้ จู้ จู้ จั้น เซียง
30. จี้ โจ้ว ต้า เจวี่ย จุน
31. ฟา เหยียน จี้
32. จั้น หลี่ ซี ฟัง
33. จั้น หลี่ ซี ฟัง
34. จั้น หลี่ ซี ฟัง
35. ต้า กัง หลิง
36. ปู เต๋อ ฉือ
37. โฝ เป่า จั้น
38. ชั่น เสียน จั้น
39. ชั่น กุย อี้ จั้น
40. หนาน ไห่ ผู่ ถาวอ ชัน จั้น
41. ชิง จั้ง เป่า เหยา ฉือ จั้น
42. จู้ เซ็ง อี้

43. เจี้ย ตั่ง เจิน เซียง
44. กัง หยั่ง โจ้ว
45. หลู เซียง จั้น
46. หลู เซียง จั้น (ไขว่ ปั้น)
47. เป้า ตั่ง จั้น
48. จี โส่ว หมี่ ถาว จุน
49. จี โส่ว ต้า เจวี่ย จุน
50. จั้น หลี่ ซี ผิง
51. ชัน กุย อี เทียน เหยิน จั้น
52. โฝ เป้า จั้น
53. ชัน เสียน จั้น
54. ชัน กุย อี จั้น
55. จั้น หนัน จี
56. เปี้ย โต้ว จั้น
57. ชิง จั้ง เป้า เหยา ฉื่อ จั้น
58. หนาน ไห ผู่ ถาว ซาน จ้าน
59. จู้ เซ็ง อี
60. เสี่ยว จู้ เอียน จั้น
61. เย่า ซื่อ ก้วน ตั่ง เจิน เอียน
62. เอียน ฉี่ จั้น
63. วิน ชิน ผิง เต็ง
64. ต้า ถัง หลิง
65. ทั้น กู โหลว
66. กุย อี ชง ส่วย เวีย จั้น
67. ลื่อ ต้า เยวี่ยน
68. อี จู้ ผั้น หุน เซียง
69. เปยท่าน
70. ซ่าน ฮวา
71. ชัน หุ่ย จี
72. เซียน ฉาน เย่อ
73. อี จู้ จู้ จั้น เซียง
74. เซียง ่อู่ กัง
75. ฉื่อ เปย จิน กัง ชัน ช่ง ช่ง ชัน ลี
76. เจ้า หวัน เค่อ ช่ง ช่ง จู ลี

77. เจี้ย ตั้ง เจิน เซียง
78. วัน เตอ เหวียนน หยง
79. โฝ เมียน จี
80. ต้า เปย เซ็ง เฮ่า ชัน เซ็ง
81. จุ่น ถี่ จัน
82. สือ เอ้อ อิน เหวียน โจ้ว
83. จื่อ ช่ง จี
84. จิง ตี จี
85. อิน เยวีย โจ้ว (อี)
86. อิน เยวีย โจ้ว (เอ้อ)
87. กัง หย่ง โจ้ว (อี)
88. กัง หย่ง โจ้ว (เอ้อ)
89. อิน เวีย โจ้ว (ชัน)
90. ตี เสียง จี
91. มั่น หนา หลัว เจิน เอียน
92. เป่า ชัน จี
93. จง หัง จี
94. มั่น หนา หลัว เจีย
95. มั่น หนา จี ฉวี อี
96. มั่น หนา จี ฉวี เอ้อ
97. มั่น หนา จี ฉวี
98. ชิน หลี่ ชัน เป่า จัน (ฉวี ฮี โฝ ถาวอ เขีย)
99. ชิน หลี่ ชัน เป่า จัน (ฉวี เอ้อ ต่า หมอ โหม เขีย)
100. ชิน หลี่ ชัน เป่า จัน (ฉวี ชัน เซ็ง เจีย เขีย)
101. ฉี่ แก้ว สือ ฟัง
102. อู่ กัง หย่ง อี้ หมิง
103. อู่ กัง หย่ง อี้ หมิง
104. เฟิง สือ จี
105. ชัน เป่า จัน
106. จื่อ ช่ง ชัน เจ้อ
107. กวน อิน ฉาน ตั้ง
108. กวน อิน ฉาน ตั้ง (ตี เอ้อ ช่ง ฝ่า)
109. กวน อิน ฉาน ตั้ง (ตี ชัน ช่ง ฝ่า)
110. ตัน เจ้า ฉื่อ (ตี ฮี ช่ง ฝ่า)

111. ทั้น เจ้า ฉื่อ (ตี้ เอ้อ ช้ง ผ่า)
112. ลิว จื่อ ต้า หมิงหวัง เจีย
113. ลิว ชวี จี้
114. ฟา เหวี่ยน หุย เซียง จี้
115. จี้ เสียง จี้
116. หุย เซียง จี้
117. จี้ โส่ว ชัน กุย อี้
118. หุย เซียง จี้
119. หยวน ฉิง เอ้อ เจ้อ
120. เฮี่ยน โช่ว ฉิง กวน อิน อี้ จี้ เหวิน
121. เจา ฉิง

โน้ตธรรมสังคิตทำนองเฮียงฮัว

มนต์สวดทำนองเฮียงฮัวเป็นอีกมนต์สวดที่เป็นสำเนียงแต่จิว มีทั้งสิ้น 82 บท ดังนี้

1. หนัน ไห่ จั้น
2. ลิว เทียน
3. ฝั้น หลู เซียง
4. อา หมี่ ถวอ จั้น
5. เอี้ย ซื่อ จี้
6. จื่อ ช้ง จี้
7. เป้า ชัน จี้
9. กวา จิน สวอ
10. อวี เจีย เล่อ
11. หลิว หาน เฮี่ยน จี้
12. หวอ เซา โม
13. เจี่ยน หลง จี้
14. ชิน ฮวา เตี้ยว
15. ต้า มี ถวอ จั้น
16. เซียง จั้น
17. ชวง จี้ โส่ว จั้น
18. เตี่ย ต้วน เจียว
19. อี้ ฝี่ เตี้ยว
20. อู่ เกิง กู๋

21. ค่ง บั้น
22. อู่ โม่ว ซื่อ
23. จ่ง เซวี่ย ฉื่อ
24. จิน จี เน่า
25. หวย ไท เกอ
26. ซื่อ สือ จิ่ง
27. ซิว เหว เปา
28. อู่ จื่อ จี้
29. ฎู่ หมี่ หวอ
30. ซื่อ จื่อ จี้
31. คุณ เซียง
32. ไฉ เจี้ยว ลวอ
33. อี้ สือ บั้น
34. ปา เซียง ฉื่อ
35. ซื่อ เหลียน เจี้ยว
36. ต้า เซียน บั้น
37. หนัน ไห่ เปย เตี้ยว
38. กว้า จิน ชู่
39. เต้า ทวอ ฉวน
40. ผู่ เทียน เล่อ
41. ซื่อ จื่อ จี้
42. จื่อ เทียน สือ
43. กวาน อิน ตู่ จว้อ
44. อี้ เฟิง สือ
45. สิง ไหล เต้า ฉื่อ
46. เสี่ยว ชัน เปา
47. อู่ เซิง โฟ
48. กุ่ย เซียว หมิน
49. เจิน จู ลวี่
50. เหยา ฉวน ลิ่ง
51. สือ เกิน เอิน
52. ซื่อ เจิง หมิง
53. กู่ กวาน อิน
54. ต้า กุ่ย มิ่ง

55. ชิง เทียน อื่น
56. จี้ กาง
57. เหนี่ยว เพย ทู โจ้ว
58. ทั้น หลิง
59. เซี่ย ผัน
60. วัง อิน ชู
61. ผู่ เทียน เล่อ
62. คุณ หลุน ชัน
63. ไต้ ฉือ
64. เฟิง ยู เวียน
65. เฟิง เผิน อิ่ง เจียน
66. หน่าน ไห่ จั้น
67. เป่ย ไห่ จั้น
68. หันน ไห่ จั้น
69. สวิน เซียง จวี
70. ปา เซียง ฉือ
71. ชวง เพย ทู
72. ช่ง เปี้ย
73. เลื่อย ตัน
74. สวิน เซียง ปั้น
75. ชัน กุย อี้
76. หยง จือ จั้น
77. ผู่ ถาวอ จิง จั้น
78. ช่ง จิง ฉือ
79. ชื่อ หมิง
80. ผู่ ถาวอ ชัน จิง
81. เหวียน เนย ฮวา
82. ชื่อ สือ จิง

โน้ตบรรเลงเพลงทั่วไป

โน้ตบทเพลงทั่วไปที่มีใช้ในจังหวัดชลบุรี ที่พบเห็นจะมีใช้น้อยมากเนื่องจากส่วนใหญ่จะบรรเลงเพื่อประกอบพิธีกรรมเป็นหลัก แต่ก็ยังพอมือให้เห็น ซึ่งจากการสำรวจมีบทเพลงที่ใช้บรรเลงจากการฝึกสอนให้กับผู้เรียนเพื่อให้มีความซาบซึ้งในความไพเราะของบทเพลง โดยในจังหวัดชลบุรี จากการสำรวจ จะมีใช้ทั้งสิ้น จำนวน 51 บทเพลง ดังนี้

1. เฟิง ฉิว หวง
2. จิน ชั่ง เทียน ฮวา
3. ชวน ชัน หลง
4. ตง ฟัง วิน
5. คู หวง เทียน
6. ลา ปู้ ต้วน
7. เกียน โถว เพย
8. ชวง ชู เซิง
9. ไม้ ฮวา ฉวี
10. สูย ตี หวี
11. ซื่อ ซุน
12. เสี่ยว เลา ฮวา
13. ฮว่า เหมย เทียน เจี้ย
14. ท่า เสวีย สวิน เหมย
15. หลิว ชิง เหนียง
16. กุย เยียน
17. เต้า ซุน ไหล
18. ผิง จวง ไถ
19. ไป เจีย ซุน
20. สูย หลง อั้น
21. เป้ย เจ็ง กง
22. อี้ ลี ชิง
23. อู่ ปั้น เหมย
24. ฉิง ปา เซียน
25. ต้า หลัว กู ไม้ จื่อ เน่า เจียง โจ
26. เสวีย หยง ฮวา
27. เกียน เหยียน ซุน เซื่อ
28. ไม้ ฮวา กู เหนียง
29. ไซ โย มา หม่า
30. เซ่า เหนียน จ้วง จื่อ ปู้ เอียน โฉว
31. ฉวิน กัง จื่อ เยีย
32. ผู่ หยัง กู เหนียง
33. อิง ฮว่า
34. ฉ่า เหยียน จื่อ เยีย
35. มู่ หยัง ฉวี
36. สูย ตี
37. โส่ว หวัง โส่ว
38. กวน หมิง ลิง
39. ไซ้นำ เถา ฮวา เซ็ง ไค เตอ ตี ผิง
40. หยัง หลิว ชิง
41. ม่อ จี ฮวา
42. เฉวียน สูย ติง ตง เสียง
43. เซิน จี เตอ หม่า
44. กั้น หลัน ชู
45. ฮวน เถอ ช่ง
46. ถิว ปัง เหยียน อู่ ฉวี (เสวียน ต้วน)
47. ตอ เล มี
48. เสี่ยว ฮวา กู
49. เหลียง เซียว
50. ไซ หม่า
51. ฉิน เหลียง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี” ได้ดำเนินการมาอย่างเป็นลำดับ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อรวบรวมและศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยการศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการศึกษาข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นฐานความรู้ในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม และนำข้อมูลต่าง ๆ มารวบรวมและเรียบเรียง เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยออกมาในรูปของพรรณนาโวหาร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทางมนุษยวิทยา โดยใช้วิธีการวิจัยภาคสนามเป็นหลัก และใช้การศึกษาทางเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบในการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาประมวลให้ได้ข้อมูลภาพรวม และเชื่อถือได้ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

การศึกษาข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย โดยมีการจัดแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมและศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ตลอดจนเก็บข้อมูลในด้านข้อมูลเสียง ข้อมูลสถานที่ ข้อมูลภาพ และ ข้อมูลสารัตถะ

เมื่อได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง เรียบเรียงเนื้อหา โดยจัดลำดับให้มีความสัมพันธ์กัน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี โดยได้จัดแบ่งเนื้อหาไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

- 1.1 สภาพวงดนตรีจีนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
 - ดนตรีที่อยู่ตามสมาคม
 - ดนตรีที่อยู่ตามวัด
 - ดนตรีที่อยู่ตามสถานศึกษา
- 1.2 จำนวนคณะดนตรีจีน จำนวนนักดนตรีและเครื่องดนตรี
 - คณะเม่งหุย (ไตรสรณะพุทธสมาคม ชลบุรี)
 - คณะเม่งซิม (ศีลธรรมสมาคม)
 - คณะเม่งเต็ก (มูลนิธิสว่างกุศลธรรมสถาน)
- 1.3 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบพิธีกรรม
- 1.4 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง
- 1.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล บทเพลง และวัฒนธรรมดนตรีจีน
 - ดร. ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ (นายกสมาคมพุทธมามกะการกุศลสงเคราะห์ฯ)
 - คุณวันชัย จິงจรัสทรัพย์ (ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี)
 - มูลนิธิธรรมรัตน์ (ศาลเจ้าหน้าจาช่าไห้จ้อ)
 - พิธีการสวดมนต์ประกอบพิธีกรรมงานล้างป่าช้าของศีลธรรมสมาคม
 - พิธีกุงเต็ก

ตอนที่ 2 ศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีน และรวบรวมบทเพลงที่นำมาบรรเลงในพิธีต่าง ๆ (งานมงคล และอวมงคล) โดยจัดทำเป็นโน้ตสากล และแยกหมวดหมู่ของกลุ่มเพลง

- 2.1 ศึกษาเครื่องดนตรีจีน
 - เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง
 - เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ
 - เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด
- 2.2 ศึกษาบทเพลง
 - ทำนองสวดธรรมสังคีต (ทำนองสวดของพระสงฆ์จีนนิกาย)
- 2.3 รวบรวมบทเพลงที่นำมาบรรเลงในพิธีต่าง ๆ (งานมงคลและอวมงคล) โดยจัดทำเป็นโน้ตสากล และแยกหมวดหมู่ของกลุ่มเพลง
 - โน้ตธรรมสังคีตทำนองกวางตุ้ง
 - โน้ตธรรมสังคีตทำนองเฮียงฮัว
 - โน้ตบรรเลงเพลงทั่วไป

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี สรุปผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี

1.1 สภาพวงดนตรีจีนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สภาพวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ดนตรีที่อยู่ตามสมาคม
- ดนตรีที่อยู่ตามวัด
- ดนตรีที่อยู่ตามสถานศึกษา

ดนตรีที่อยู่ตามสมาคม จากการสำรวจ ดนตรีจีนที่คงเหลืออยู่ตามสมาคมในจังหวัดชลบุรี จำนวน 3 คณะ จาก 10 สมาคม ได้แก่

- วงเม่งหุย (ไตรสรณะพุทธสมาคม)
- วงเม่งซิม (ศีลธรรมสมาคม)
- วงเม่งเต็ก (มูลนิธิสว่างกุศลธรรมสถาน)

และแต่ละสมาคมส่วนใหญ่จะมีมีนักสวด (แก๊งจู) ประจำสมาคม นอกจากนั้น ตามมูลนิธิและศาลเจ้าที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนก็ยังมีนักสวด หรือแก๊งจู ทั่วไปประจำศาลเจ้านั้นๆ ด้วย

ลักษณะงานดนตรี

คณะวงดนตรี และนักดนตรี จะเป็นคนในสมาคมที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ๆได้รับมอบหมายจาก นายกสมาคม เช่นปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่พิธีการ เจ้าหน้าที่บัญชี หรือพนักงานขับรถของสมาคม เป็นต้น ลักษณะของงานที่ต้องใช้ดนตรีแสดงส่วนมากคืองานที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมเป็นหลัก เช่นพิธีกงเต็ก ล้างป่าช้า พิธีเบิกพระเนตรเจ้าแม่กวนอิม หรือพิธีเปิดป้ายศาลเจ้าแห่งใหม่ เป็นต้น

รูปแบบของวงดนตรี

จะเป็นวงดนตรีประเภทเครื่องสายจีน และมีเครื่องประกอบจังหวะที่เรียกว่าวงโล้วโก้ว ตลอดจนใช้เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด (ฆราวาส) ซึ่งใช้ในขณะประกอบพิธี

การถ่ายทอด

ในการถ่ายทอดครูผู้ทำหน้าที่ดนตรีจีน จะมีเพียง 2 ท่าน คือ อาจารย์ ไชยเล็ก แซ่ลี (หัวหน้าวงเม่งหุย) และอาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว (หัวหน้าวงเม่งซิม) โดยลักษณะการสอน อาจารย์ ไชยเล็ก แซ่ลี จะสอนแบบการถ่ายทอดแบบดั้งเดิม คือแบบมุขปาฐะ และใช้น้ต เจียนกู่ ส่วนอาจารย์ซ้อ แซ่โจ้ว จะสอนแบบทันสมัย มีการปรับเป็นโน้ตสากล และมีการบูรณาการกับบทเพลงในปัจจุบัน

ดนตรีที่อยู่ตามวัด

ในจังหวัดชลบุรี จากการสำรวจมีวัดจีนอยู่ 2 วัด คือวัดเทพพุทธาราม (เซียนซุ่ดयी) และวัดโพธิ์ทิตตาราม ซึ่งเป็นวัดจีนฝ่ายมหายาน ในสังกัดคณะสงฆ์จีนนิกาย ในวัดโพธิ์ทิตตาราม จะมีส่วนหนึ่ง มีการเปิดสอนมีการรับนักเรียนสามเณรจีน เข้าเรียนในชั้นมัธยมต้น และเน้นการสอนเกี่ยวกับศาสนา แต่แตกต่างกับวัดเซียนซุ่ดयी หรือวัดเทพพุทธาราม ตรงที่วัดเซียนซุ่ดयी ไม่ได้เปิดสอนเป็นโรงเรียน แต่มีการบรรพชาสามเณรเหมือนวัดในทั่วไป หลักการสอนสวดมนต์ ของพระสงฆ์จีนนิกายของทั้ง 2 วัด เป็นลักษณะเดียวกัน คือทำสองสวดธรรมสังคีต

ดนตรีที่อยู่ตามสถานศึกษา

ในจังหวัดชลบุรี มีโรงเรียนที่สนับสนุนให้มีดนตรีจีน ทั้งสิ้น 5 สถานศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น

- สังกัดโรงเรียนเอกชน	จำนวน 2 แห่ง
- สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาของรัฐบาล	จำนวน 2 แห่ง
- สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน 1 แห่ง

ได้แก่

1. โรงเรียนจีนฮั่ว
2. โรงเรียนเฮงฮั่ว
3. โรงเรียนบ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์
4. โรงเรียนคลองก้วยิ่งวิทยา
5. มหาวิทยาลัยบูรพา

การเรียนการสอนดนตรีจีน

การเรียนการสอนดนตรีจีนในโรงเรียน จากทั้ง 4 โรงเรียน ได้มีการรวมตัวจากตำราของ ดร.ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ ที่ประสงค์จะให้มีการสืบทอดดนตรีจีน เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ โดยสนับสนุนเครื่องดนตรี ครูผู้ฝึกสอน แยกเป็น ครูสอนดนตรีเยาวชน และครูฝึกสอนแก๊งจูเยาวชน จากนักเรียนทั้ง 4 สถานศึกษา ซึ่งมีทั้งสิ้น 168 คน ซึ่งแยกเป็นผู้ฝึกดนตรี 120 คน และ แก๊งจู 48 คน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยบูรพาก็ได้จัดให้มีการเรียนการสอนดนตรีจีนโดยได้รับการสนับสนุน จาก ดร. ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ และสมาคมจีน ในด้านเครื่องดนตรีและครูผู้ฝึกสอน

บทเพลงที่ใช้สอน

บทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนดนตรีจีนในสถานศึกษา จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. บทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรม
2. บทเพลงไพเราะทั่วไป

1.2 จำนวนคณะดนตรีจีน จำนวนนักดนตรีและเครื่องดนตรี

จำนวนคณะดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีที่สำรวจปรากฏมีวงดนตรีจีนที่ยังคงมีเครื่องดนตรีและนักดนตรีพร้อมแสดงประกอบพิธีกรรม จำนวน 3 วง ดังนี้

1. เม่งหุย (ไตรสรณะพุทธสมาคม ชลบุรี)
2. เม่งซิม (ศีลธรรมสมาคม)
3. เม่งเต็ก (มูลนิธิสว่างกุศลธรรมสถาน)

คณะเม่งหุย (ไตรสรณะพุทธสมาคม ชลบุรี)

สมาชิกนักดนตรีวงเม่งหุยมีทั้งสิ้น 13 คน แบ่งเป็นเครื่องดำเนินทำนอง จำนวน 5 คน และแก๊งกับเครื่องประกอบจังหวะจำนวน 5 - 8 คน จำนวนเครื่องดนตรี มีครบทั้ง 3 ประเภท จำนวน 16 ชิ้น

คณะเม่งซิม (ศีลธรรมสมาคม)

สมาชิกนักดนตรีวงเม่งซิม มีทั้งสิ้น 10 คน แบ่งเป็นเครื่องดำเนินทำนอง จำนวน 7 คน และแก๊งกับเครื่องประกอบจังหวะจำนวน 3 คน จำนวนเครื่องดนตรี มีครบทั้ง 3 ประเภท จำนวน 22 ชิ้น

คณะเม่งเต็ก (มูลนิธิสว่างกุศลธรรมสถาน)

สมาชิกนักดนตรีวงเม่งเต็กมีทั้งสิ้น 15 คน แบ่งเป็นเครื่องดำเนินทำนอง จำนวน 5 คน และแก๊งกับเครื่องประกอบจังหวะจำนวน 10 คน (วงเม่งเต็กยังมีการสอนแก๊งให้แก่มุสลิมเพื่อใช้ในงานในสมาคมอีกด้วย) จำนวนเครื่องดนตรี มีครบทั้ง 3 ประเภท จำนวน 16 ชิ้น

1.3 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบพิธีกรรม

บทบาทของดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ งานงเด็ก งานล้างป่าช้า งานเปิดป้ายศาลเจ้า และงานอื่นๆ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ลักษณะการสวดทำนองธรรมสังคีต ทั้ง 2 ลักษณะ คือการสวดแบบฆราวาส โดยจะสวดทำนองปากเปล่า และสวดทำนองประกอบดนตรี ซึ่งทำนองดังกล่าว ในมนต์สวดทำนองกว้างตุง จะมีมนต์ทั้งหมด 121 มนต์ ส่วนทำนองเสียงฮัวจะมีอยู่ 82 มนต์ แต่ทำนองเสียงฮ้อ ไม่ได้มีการบันทึกโน้ต

1.4 บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง

บทบาทของวงดนตรีจีนในการประกอบการแสดง ในปัจจุบันนี้นั้นมีน้อย สถานการณ์ที่วงดนตรีจีนจะมีบทบาทในการประกอบการแสดงแทบไม่มีเลย จะคงเหลือก็แต่ ประกอบการแสดง ศิลปะพื้นบ้านจีน หรือบางท่านกล่าวว่า เป็นนาฏศิลป์จีน คือการแสดงเองกอด ซึ่งส่วนใหญ่จะมีให้เห็นก็ในช่วงเทศกาลตรุษจีน หรือกินเจ โดยเป็นการละเล่นที่จำเป็นต้องใช้เพียงเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะเป็นหลัก นอกจากนี้ก็จะเป็นการแสดงดนตรีจีนโดยลักษณะบรรเลงโซ่วในงานต่างๆ

1.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล บทเพลง และวัฒนธรรมดนตรีจีน

บทบาทของบุคคลที่จรรโลงวัฒนธรรมดนตรีจีนให้ยังคงอยู่ และมีโอกาสที่จะไม่สูญหาย ได้แก่ ดร. ประโยชน์ เนื่องจำนงค์ และผู้รับนโยบาย ตลอดจนมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ ที่ส่งเสริมพัฒนาดนตรีประกอบการสวดมนต์ อยู่ตลอดเวลา ทำให้มองเห็นความสมบูรณ์แบบ ในทุกๆด้าน ทั้งเรื่องสถานที่ๆ มีความสวยงามในรูปแบบของวัฒนธรรมศิลปะของจีน จนเป็นสถานที่ๆ มีชื่อเสียงจนเป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศไทย และต่างประเทศ

- พิธีการสวดมนต์ประกอบพิธีกรรมในงานล้างป่าช้าของศีลธรรมสมาคม

ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ โดยเริ่มจากพิธีเปิดป้าย จะเป็นการเปิดมณฑลพิธี (สวดมนต์) ซึ่งกิจกรรมแต่ละวันจะมีวันละ 4 รอบ

รอบเช้า เริ่มตั้งแต่	04.00 น. – 05.00น.
	จำกง เป็นการถวายข้าวพระมนต์ที่ใช้คือ พระศุรางคมธารณีสูตร
รอบสาย เริ่มตั้งแต่	10.00 น. – 11.00 น.
	โห่งวังก จะเป็มนนต์ 12 เส้น เพื่อเป็นการชุมนุมเทวดาหรือเปิดประตูลสวรรค์มนต์ที่ใช้คือ
	- มหากรุณาธารณีสูตร
	- คาถามโนรสรัตนจักรราชา
	- คาถามงคลศิริ
	- คาถารัตนศิรินทรบุญวาสนา
	- คาถาพระจุนทิโพธิสัตว์
	- คาถาอริยมิตายมตืออาราชา
	- คาถาพระไภษัชชอกิเกษ
	- คาถาพระอวโลกิตศวรโพธิสัตว์
	- คาถาดับบาปของเจ็ดพระพุทธรองค์
	- คาถาจุติสุขาวดี
	- คาถาพระลักษมีเทวี
	- ปรัชญาปริมิตาหฤทัยสูตร
รอบเย็น เริ่มตั้งแต่	16.00 น. – 17.00 น.
	มั้งก่ง ใช้มนต์สวด พระสูตรพระอมิตาพุทธสูตร (ทั้งเล่ม)
รอบค่ำ เริ่มตั้งแต่	19.30 น. – 21.00 น.
	ไผ้ว ฮุก เกี้ยว เฮีย จะเป็นพิธีเดินรูป โดยจะใช้มนต์สวด
	ไผ้ว มั้ง พั้งค์ และขอขมากรรม

โดยกิจวัตรตั้งแต่ 04.00 น. – 21.00 น. จะกระทำทุกวันโดยกำหนดการสวดมนต์ทั้งหมดจะมีทั้งสิ้น 62 วันตลอดงาน จนถึงก่อนหน้าพิธีทิ้งกระจาดของชาวจีน

- พิธีงเด็ก

เป็นการประกอบพิธีการให้ ส่วนบุญแก่ดวงวิญญาณผู้ที่ล่วงลับให้ประสบความสำเร็จ มีการสวดมนต์ด้วยมนต์ที่ใกล้เคียงกับมนต์ที่พระสงฆ์จีนนิกาย ซึ่งทำนองสวดของฆราวาสสำหรับศีลธรรมสมาคมจะใช้ทำนอง เชียงฮ้วน และ กวางตุ้ง มนต์สวดสำหรับการประกอบพิธี มีทั้งสิ้น 13 บท

ตอนที่ 2 ศึกษาวรรณกรรมดนตรีจีน และรวบรวมบทเพลงที่นำมาบรรเลงในพิธีต่าง ๆ (งานมงคล และอวมงคล) โดยจัดทำเป็นโน้ตสากล และแยกหมวดหมู่ของกลุ่มเพลง

2.1 ศึกษาเครื่องดนตรีจีน

ลักษณะของเครื่องดนตรีจีนที่ใช้ในจังหวัดชลบุรีจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง
2. เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ
3. เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด

เครื่องดนตรีประเภทบรรเลงทำนอง ที่ใช้ในจังหวัดชลบุรีจะมี 10 ชิ้น ได้แก่

- เขียนฉิน (ขิม)
- กู่เจิ้ง
- ผีผา
- จงห้วน
- โซนา
- ดิ-ตซุ (ขลุ่ย)
- ผ่าฮี้
- เอ้อหู
- ซิงฮู
- เซลโล

เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ ที่ใช้ในจังหวัดชลบุรี มี 8 ชิ้น ได้แก่

- ล้อ
- โซล้อ
- ซิมปอ

- ฉาบเล็ก
- โกวบั้น (บั้ง)
- กลองเล็ก
- กลองใหญ่
- ตัดโกว

เครื่องดนตรีสำหรับนักสวด ที่ใช้ในจังหวัดชลบุรี มี 5 ชิ้น ได้แก่

- บักฮื้อ
- เค็ง
- อี้มเค็ง
- ตั่งเก็ง
- ตัดโกว และ เก็ง

2.2 ศึกษาบทเพลง

ทำนองสวดธรรมสังคีต จะแบ่งทำนองการสวด ดังนี้คือ

ทำนองการสวดของสงฆ์จีนิกาย จะมีด้วยกัน 2 ทำนอง คือ

1. ทำนองกว้างต้ง
2. ทำนองแคะ

ทำนองการสวดของฆราวาส จะนิยมใช้ด้วยกัน 3 ทำนอง คือ

1. ทำนองกว้างต้ง
2. ทำนองเฮียงฮัว
3. ทำนองเสียงฮ้อ

นอกจากนี้ยังแบ่งช่วงการสวด เป็น 2 ช่วง ดังนี้คือ

- สวดทำนองปากเปล่า
- การสวดทำนองประกอบการบรรเลงดนตรี

2.3 รวบรวมบทเพลงที่นำมาบรรเลงในพิธีต่าง ๆ (งานมงคลและอวมงคล)

โดยจัดทำเป็นโน้ตสากล และแยกหมวดหมู่ของกลุ่มเพลง

- โน้ตธรรมสังคีตทำนองกว้างต้ง จำนวน 121 มนต์
- โน้ตธรรมสังคีตทำนองเฮียงฮัว จำนวน 82 มนต์
- โน้ตบรรเลงเพลงทั่วไป จำนวน 23 บทเพลง

อภิปรายผล

จากการศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเกี่ยวเนื่องกันแล้วนำมาวิเคราะห์ตามลำดับ จากสภาพและบทบาทของวงดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี ปัจจุบัน แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มดนตรีที่อยู่ตามสมาคม ซึ่งจะมีอยู่ 3 คณะ กลุ่มที่อยู่ตามวัด จะมี 2 แห่ง และกลุ่มที่อยู่ตามสถานศึกษา จะมีอยู่ 5 แห่งโดยบทบาทของวงดนตรีจะแสดงในงานประกอบพิธีกรรมเป็นหลัก สำหรับคณะดนตรีตามสมาคมส่วนใหญ่อายุมาก และ บางคณะก็มีจำนวนนักดนตรีไม่ครบผู้บรรเลงในงานแต่ละครั้ง จึงต้องมีการช่วยเหลือกันโดยต้องอาศัยนักดนตรีจากคณะอื่นมาร่วมบรรเลงด้วย นอกจากนี้ยังมีการฝึกสอนเยาวชนให้เล่นดนตรีจีนทั้งยังมีการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยจัดค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยง ให้เยาวชนในขณะที่ฝึกซ้อมและออกงาน ทั้งครูผู้สอนซึ่งเป็นชาวจีนโดยตรงก็มีความสามารถสูง ประกอบกับด้วยความมีสัญชาติจีนจึงถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถูกต้อง ให้แก่เยาวชนซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน แต่อาจจะมีการปฏิบัติธรรมเนียมที่ผิดเพี้ยนไปจากเดิมเนื่องจากเกิดในเมืองไทย และปัจจุบัน ลูกหลานไทยเชื้อสายจีนไม่สามารถสื่อสารกับบรรพบุรุษที่มาจากเมืองจีนได้เนื่องจากไม่ได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางด้านภาษา

ในด้านของดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรม ลักษณะการสวดจะเรียกว่าธรรมสังคีต โดยมนต์สวดจะมีด้วยกันหลายทำนอง สำหรับพระจะมี 2 ทำนอง คือ กวางตุ้ง และ แคะ ส่วนฆราวาส จะมีใช้ด้วยกัน 3 ทำนอง คือ กวางตุ้ง เฮียงฮัว และเฮียงฮ้อ

การบันทึกโน้ต ได้มีการบันทึกโน้ตเป็นโน้ตตัวเลข ซึ่งจีนเรียกว่าโน้ตเจียนกู่ ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับโน้ตแบบเซอเว บันทึกทำนองมนต์สวด ของทำนองกวางตุ้ง และทำนอง เฮียงฮัว ส่วนทำนอง เฮียงฮ้อ ในจังหวัดชลบุรีไม่มีผู้ใดจดบันทึกโน้ตไว้เลย สำหรับเก็งจู้ คณะเม้งหุยจะใช้ทำนองสวดทำนองเฮียงฮ้อ โดยใช้วิธีจำทำนอง และถ่ายทอดโดยการใช่วิธีการแบบมุขปาฐะ คณะเม้งซิมจะใช้ทำนองกวางตุ้ง และเฮียงฮัว เช่นเดียวกับ คณะเม้งเต็ก จากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ทำให้ทราบสถานการณ์ของดนตรีจีนในปัจจุบันและอาจจะมองไปได้ถึงอนาคต ในส่วนที่มีการส่งเสริม และมีแรงกระตุ้น จะทำให้วงการนักดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรีมีโอกาสที่จะสูญหาย แต่สาเหตุในวันข้างหน้า บทเพลงประกอบพิธีกรรมต่างๆ อาจจะมีการผิดเพี้ยนจากต้นฉบับ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่มีการจดบันทึกโน้ต สอนแบบใช้ความจำ ต่อเพลงด้วยปาก ซึ่งยังพบเห็นในลักษณะของการสอนแบบดั้งเดิม และโดยเฉพาะไม่เผยแพร่ เก็บเอาไว้เพียงผู้เดียว ต่างๆ เหล่านี้ ก็อาจจะเกิดความเสื่อมขึ้นได้ทุกเมื่อ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาดนตรีจีนในจังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้น แต่ยังมีรายละเอียดในแง่มุมอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น

1. ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบทำนองธรรมสังคีตแบบฆราวาส
2. ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบทำนองธรรมสังคีตแบบของสงฆ์จีนนิกาย
3. ศึกษาวิจัยการประพันธ์บทเพลงจีนของอาจารย์ไซเลี่ยก แซ่ลี่
4. ศึกษาวิจัยการถ่ายทอดดนตรีจีนของอาจารย์ซ้อ แซ่โง้ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2544). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดชลบุรี*. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากรการพิมพ์.
- กฤษฏางค์ ไวยนันท์. (2548). *การสืบทอดวงปีพายัพในลุ่มน้ำลพบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยวิทยาราชบัณฑิตยสถาน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา อินทรสุณานนท์. (2536). *เพลงพื้นบ้าน*. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 12 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- .(2542). *พื้นฐานมานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม*. (เอกสารการสอน). . กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- .(2543). *อิทราน : ภูมิลักษณะ ประชาชน และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชีย แปะซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- จิตรา ก่อหนันทเกียรติ. (2542). *ธรรมเนียมหัตถ์คือคำพร เสง เสง เสง ชก*. กรุงเทพฯ : แพรวสำนักพิมพ์.
- จุลชีพ ชินวรรโณ. (2528). *สัมพันธ์ไมตรีไทย-จีน ทศวรรษแห่งมิตรภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. 2530: *สังคตินิยมว่าด้วยดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- .(2538). "วิธีการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน," ใน *ดนตรีไทยอุดมศึกษา*. ครั้งที่ 26. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- .(2540). *ดนตรีเอเชียตะวันออก*. ขอนแก่น : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชลอ บุญช่วย. (2532). *ความเชื่อที่ปรากฏในพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์. (2542). *สารานุกรมไทยวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่ม 5*. มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. กรุงเทพฯ : สยามเพรส แมนเนจเม้นท์.
- ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. (2532). *ชาวจีนในอำเภอ 2 แห่ง ของจังหวัดยโสธรกรณีศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ม.ป.พ.
- ต. อามาตยกุล. (2513). *เมืองทองของไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.
- ทรงพล สุขุมวาท. (2545). *ดนตรีจีนแต่จิว : กรณีศึกษาวงดนตรีคลองเตยเหลียงหลักอิง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ดนตรี). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถ่ายเอกสาร

- นงเยาว์ ชาญณรงค์. (2531). *วัฒนธรรมและศาสนา*. กรุงเทพฯ : นำกัการพิมพ์.
- บัณฑร อ่อนดำ. (2517, มิถุนายน - กันยายน). *ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย*. วารสารธรรมศาสตร์. 4(1) : 89.
- ประเวศ ะสี. (2537). *วัฒนธรรมกับการพัฒนา*. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2533). *ดนตรีไทยประกอบเสียง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลกุล อังกินันท์. (2514). *บทบาทชาวจีนในประเทศไทยในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พวงทิพย์ เกิดทรัพย์. (2540). *เรื่องการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงพิธีศพของชาวจีนที่วัดหัวลำโพงในกรุงเทพมหานคร*.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2529). *ดนตรีวิจิตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สยามสมัย.
- มหาวิทยาลัยบูรพา ; และสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยบูรพา. (2545). *คอนเสิร์ตการกุศล เพลง 9 รัชกาล “ ย้อนรอยดนตรีแผ่นดินจักรีจอมไทย ”*. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์ (2541) จำกัด.
- ยศ สันตสมบัติ. (2537). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุพิน คล้ายมนต์. (2536). *“อิทธิพลของวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทย”*. รายงานการวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัชนี้กร เศรษฐ์. (2532). *โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- รัตนา ตันบุญเต็ม. (2531). *ปรัชญาการศึกษา*. งานส่งเสริมวิจัยและตำรา กองบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- รัศมี เอื้ออารีย์ไพศาล. (2546). *ดนตรีพิธีงเด็กจีนและ กรณีศึกษาโรงเรียน ชูอ่า*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ดนตรี). นครปฐม : บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). *พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ ; ราชบัณฑิตยสถาน.
- เรณู โกศินานนท์. (2542). *ดนตรีคือภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- เรวดี อั้งโพธิ์. (2547). *การศึกษาดนตรีประกอบพิธีงเด็ก (แบบแต่จิว) ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่*. ในการประชุมวิชาการดนตรี ครั้งที่ 5. นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วัลภา บุรุษพัฒน์. (2517). *ชาวจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.

- วิศวกัทร มณีปัทมเกตุ. (2545). *ประวัติพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ของมหายาน คำแปลบทสรรเสริญพระพุทธคุณธรรมสังคิมหายน ความเป็นมาของบทคาถาเดินเวียนรอบของมหายาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยิ่งเจริญการพิมพ์ (สะพานใหม่).
- วีเกียรติ มารคแมน. (2539). *जूढैजूढैกับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี : กรณีศึกษาคณะเหล้าบ่วงนี้ซุงบึง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ดนตรีวิทยา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- เศรษฐพงษ์ จงสงวน. (ถ่ายเอกสาร ม.ป.ป.). *ทำนองสวดของพระสงฆ์จีนนิกาย*. ชลบุรี : วัดเทพพุทธาราม.
- ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. (2543). *ความสัมพันธ์ ไทย – จีน เหลียวหลังแลหน้า*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังัด ภูเขาทอง. (2532). *การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สังัด ภูเขาทอง. (2545). *เพลงดนตรี. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เพชรเกษมการพิมพ์.
- สนิทศักดิ์ สนิทศักดิ์ดี. (2518, 15 ธันวาคม). *คนจีนในประเทศไทย*. *มิตรครู*. 17 (23) : 21.
- สันท์ ภาวิต. (2539). *นิทาน 4 ภาค ภาคกลางและภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์.
- สิง อุษยหุ. (2543). *ความสัมพันธ์ ไทย – จีน เหลียวหลังแลหน้า*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริรัตน์ ประพัฒน์ทอง. (2535). *การศึกษาเครื่องดนตรีจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีที่พบในประเทศไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 10*.
- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. (2542). *กัตถุญญ์ของชาวจีนที่สะท้อนผ่านพิธีงเด็ก : กรณีศึกษาพิธีงเด็กจีนไหหลำในสังคมไทย*. งานวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- สุกรี เจริญสุข. (2538). *จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ*. กรุงเทพฯ : Dr. Sax.
- สุขสมาน วงศ์สุวรรณ ; สติต วงศ์สุวรรณ ; และบุญยืน ชัยสุโรจน. (2517). *สังคมวิทยาเบื้องต้น*. ลพบุรี : วิทยาลัยครูเทพสตรี.
- สุทวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2524). *ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้สงขลา*. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สุพัตรา สุภาพ. (2540). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2542). *คนไทยเชื้อสายจีนไหหลำในประเทศไทย*. (เทปดัด). กรุงเทพฯ : สมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย.
- สุมาลี นิมมานุภาพ. (2529). *ดนตรีวิจักษณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชนจำกัด
- หลี่ ซื่อฉุน. (2543). *ความสัมพันธ์ ไทย – จีน เหลียวหลังแลหน้า*. กรุงเทพฯ :

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุমানราชชน, พระยา. (2514). **วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย**. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา.

-----.(2515). **ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณาการ.

-----.(บุปผา ทวีสุข.ม.ป.ป.). **คติชาวบ้าน**. ม.ป.พ.

อมรา พงศาพิชญ์. (2525). **วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนว มานุษยวิทยา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาทร ฟุ้งธรรมสาร. (2543). **ความสัมพันธ์ ไทย – จีน เหลียวหลังแลหน้า**. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

สภาพและลักษณะทั่วไปของจังหวัดชลบุรี

(ภาพประกอบ 97 แผนที่จังหวัดชลบุรี)

1. ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

ชลบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศ อยู่ระหว่างละติจูดที่ 12 องศา 30 ลิปดาเหนือ ถึง 13 องศา 45 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 45 ลิปดาตะวันออก ถึง 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) ประมาณ 65 กิโลเมตร มีชายฝั่งทะเลยาวตลอดด้านตะวันตกตั้งแต่เหนือจรดใต้ ความยาวถึง 156.83 กิโลเมตร จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่เป็นรูปสามเหลี่ยมชายธง คือด้านบนกว้าง ยื่นไปทางตะวันออกเฉียงเหนือจรดอ่าวเมือง ส่วนทางด้านล่างยาวแคบขนานไปกับชายฝั่งตั้งแต่อ่าวเมือง อ่าวศรีราชา อ่าวบางละมุงและอ่าวสัตหีบ ซึ่งมีความยาวประมาณ 156 กิโลเมตร ลักษณะชายฝั่งมีรูปร่างเป็นอ่าวโค้งคล้ายครึ่งวงกลมจำนวน 4 อ่าว ชลบุรีมีพื้นที่ทั้งจังหวัด 2,726,875 ไร่ หรือเท่ากับ 4,363 ตารางกิโลเมตร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 5 ของภาคตะวันออก ชลบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านฉาง อำเภอเมืองระยอง กิ่งอำเภอ วังจันทร์ อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย และ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอ ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และกิ่งอำเภอวังจันทร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชลบุรีประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา พื้นที่ราบลุ่มพื้นที่ราบติดทะเล และเกาะน้อยใหญ่มากมาย โดยลักษณะพื้นที่ลาดจากภาคตะวันออกซึ่งเคยมีสภาพเป็นป่าลงสู่บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก โดยสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศได้ดังนี้

2.1 ที่ราบลูกคลื่นและเนินเขา

มีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 63.84 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดอยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม อำเภอหนองใหญ่ อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอยะโฮง เป็นบริเวณที่ต่อจากชายฝั่งทะเล และที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ในเขตนี้มีลักษณะสูงๆ ต่ำๆ คล้ายลูกคลื่นหรือลูกกระนาบ มีลักษณะเป็นเนินเขาเตี้ยๆ สลับกัน โดยมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 50-100 เมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ๆ มีอยู่มากพื้นที่โดยทั่วไปใช้ปลูกมันสำปะหลัง การเพาะปลูกขาดการอนุรักษ์ดิน ทำให้บริเวณนี้มีการกัดเซาะอย่างรุนแรง โดยเฉพาะตามเส้นทางสาย 331 เขตอำเภอบางละมุง มีการกัดเซาะเป็นร่องลึก และมีขนาดใหญ่ขึ้นตามรอยแตกของพื้นหินแกรนิตตามเนินต่างๆ

2.2 ที่ราบชายฝั่งทะเล

ตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกง ถึงอำเภอสัตหีบ ประกอบด้วยที่ราบแคบๆ ชายฝั่งทะเล มีภูเขาสูงเล็กๆ สลับเป็นบางตอน ลักษณะชายฝั่งเป็นหาดโคลนในเขตอำเภอเมืองเกิดจากการพัดพามาทับถมของลำน้ำบางปะกง มีโคลนทับถมติดต่อกันไปในทะเลประมาณ 2 กิโลเมตร บริเวณกันอ่าวเป็นที่ตั้งของจังหวัดชลบุรี ปลายสุดของอ่าวมีภูมิประเทศเป็นแหลม ได้แก่แหลมสามมุก และแหลมแท่น ระหว่างแหลมทั้ง 2 มีลักษณะเป็นอ่าวตื้น มีการทับถมของตะกอนทรายกว้าง 500 เมตร อันเป็นที่ตั้งของชายหาดบางแสน ระหว่างแหลมจัมกับแหลมสามมุกมีอ่าวเล็กๆ ใกล้แหลมจัมคือ อ่าวไผ่ และอ่าวอุดม ในเขตอำเภอศรีราชา ชายฝั่งทะเลช่วงนี้มีภูเขาติดชายฝั่งทะเลไม่มีตะกอน ท้องทะเลลึกจากชายฝั่ง 1.5 เมตร และห่างฝั่ง 2 กิโลเมตร ท้องทะเลมี

ความลึกถึง 20 เมตร ชายฝั่งทะเลบริเวณนี้มีความเหมาะสมสำหรับการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก แลมนฉับ ระหว่างแลมนฉับถึงแลมนพัทยา ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ 24 กิโลเมตร มีแลมนความ กั้นอยู่ ทำให้เกิดอ่าวขึ้น 2 อ่าว คือ อ่าวนาเกลือ และอ่าวตาตุ่ม

2.3 ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง

พื้นที่ส่วนหนึ่งของจังหวัดชลบุรี อยู่ติดกับแม่น้ำบางปะกง มีลำน้ำสำคัญ คือ คลองหลวง ความยาวประมาณ 130 กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่ที่ อำเภอบ่อทองไหลผ่านท้องที่ อำเภอพนัสนิคม อีกสายหนึ่งต้นน้ำอยู่ที่ห้วยใหญ่ อำเภอบ้านบึง ไหลผ่านอำเภอพนัสนิคม คลอง สองสายนี้ไหลมาบรรจบกันเป็นคลองพานทอง และไหลลงสู่มหาสมุทรที่ปากคลองพานทอง เกือบบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำให้พื้นที่ตั้งแต่อำเภอบ้านบึงเรื่อยไปทางอำเภอพานทอง อำเภอ พนัสนิคมและทิศตะวันตกของอำเภอบ่อทองมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูก

2.4 ที่สูงชันและภูเขา

เป็นเขตที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 300 เมตรขึ้นไป ส่วนใหญ่ อยู่ทางตอนกลางและทางด้านตะวันออก ตอนกลางของจังหวัดตั้งแต่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านบึง บางส่วนของอำเภอศรีราชา อำเภอหนองใหญ่ และอำเภอบ่อทอง มีเทือกเขาทอดตัวในแนว ตะวันออกเฉียงใต้กับตะวันตกเฉียงเหนือ 3 เทือกเขาขนานกัน เทือกเขาในเขตอำเภอศรีราชาเป็น ต้นน้ำของอ่างเก็บน้ำบางพระ เทือกเขาที่อำเภอหนองใหญ่ และอำเภอบ่อทองเป็นแหล่งที่พบแร่ ทองคำ ส่วนเทือกเขาใหญ่ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบ่อทองติดกับจังหวัดระยองเป็นแหล่งที่พบแร่พลวง นอกจากนี้ยังพบหย่อมเทือกเขากระจายอยู่ที่อำเภอสัตหีบ เทือกเขาที่สำคัญได้แก่ เขาเขี้ยว เขาชมพู่เขาเจ้า เขาเรือแตก และเขาชะอาง ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีเพียงร้อยละ 11.23 ของ พื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินทราย เป็นหย่อมเล็กๆ กระจายตลอดทั่วทั้งจังหวัด

2.5 เกาะ

บริเวณชายฝั่งทะเลชลบุรีมีเกาะประมาณ 46 เกาะ เกาะที่ใหญ่ที่สุดคือ เกาะคราม เกาะสีชัง และเกาะล้าน ตามลำดับ เกาะสีชังอยู่ห่างจากอำเภอศรีราชา ไปทางทิศ ตะวันตก 8.5 กิโลเมตร เป็นเกาะที่มีรูปร่างยาว วางตัวนอนแนวเหนือ-ใต้ โดยรอบประกอบไปด้วย เกาะขามใหญ่ เกาะขามน้อย เกาะโปลง และเกาะร้านดอกไม้ ทางตะวันออกมีเกาะสัมปันธ์ย้อย ทาง เหนือ ทางใต้มีเกาะยายท้าว เกาะค้างคาว และเกาะท้ายตาหมื่น เกาะสีชังเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ มี พื้นที่ 6.45 ตารางกิโลเมตร ท้องทะเลรอบๆเกาะ ประกอบด้วยแนวปะการัง และหินใต้น้ำ

3. ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดชลบุรีมีภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตก และจดทะเลอ่าวไทย ทำให้ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เต็มที่ และมี 3 ฤดูกาล เช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออก ดังนี้

3.1 ฤดูร้อน

เริ่มต้นประมาณเดือน มีนาคม ถึง เดือน พฤษภาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้มีอากาศร้อน แต่ไม่ถึงกับร้อนจัด เนื่องจากมีลมทะเลที่พัดเข้ามาช่วยบรรเทาความร้อน

3.2 ฤดูฝน

เริ่มต้นประมาณเดือนมิถุนายน ถึง เดือน กันยายน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียเข้ามาปกคลุมประเทศไทยทำให้มีฝนตกชุกในชวาระเดือนสิงหาคม และตุลาคม

3.3 ฤดูหนาว

เริ่มต้นประมาณเดือนตุลาคม ถึง เดือน กุมภาพันธ์ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศแห้งแล้ง แต่ไม่หนาวจัด

4. สภาพแวดล้อม

จังหวัดชลบุรีมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจตามแนวทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งส่งผลให้สภาพแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติ สภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น และทำให้จังหวัดชลบุรีมีจุดเด่นในหลายด้าน เช่น ด้านคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ด้านการไฟฟ้า – ประปา และด้านสิ่งแวดล้อม

5. ประชากร

ลักษณะโครงสร้างประชากร ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา และ ความเชื่อ ชลบุรีเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเล ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนแห่งนี้แต่เดิมได้แก่ ชาวจีน ชาวอินเดีย ซึ่งมีความชำนาญในการเดินเรือมาแต่โบราณ ชนสองกลุ่มนี้อาศัยอยู่ปะปนกับชนพื้นเมืองมานานนับศตวรรษ จนผสมกลมกลืนเป็นชนกลุ่มเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีชาวลาวมาตั้งรกรากในจังหวัดชลบุรีในสมัยรัตนโกสินทร์แถบอำเภอนนทบุรี มีประเพณีและแนวทางดำเนินชีวิตในทางพุทธศาสนา และประเพณีจีน มีวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่เห็นชัดเจนเกี่ยวกับประเพณี ความเชื่อเกี่ยวกับทะเล และการเกษตร

ประชากรในปี พ.ศ. 2541 จังหวัดชลบุรีมีประชากรมากเป็นอันดับ 1 ของเขต 3 คิดเป็นร้อยละ 26.91 ของประชากรทั้งเขต โดยมีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,028,625 คน จำแนกเป็นชาย 523,295 คน หญิง 505,330 คน คิดเป็นอัตราส่วน ชาย : หญิง เท่ากับ 104 : 100 ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 235.76 คนต่อตารางกิโลเมตร โครงสร้างประชากรในกลุ่มอายุ 0-4 ปี มีจำนวน 72,415 คน คิดเป็นร้อยละ 7.04 ของประชากรทั้งหมด กลุ่มหญิงวัยเจริญพันธ์อายุ 15-44 ปี มีจำนวน 280,391 คน คิดเป็นร้อยละ 27.26 ในขณะที่กลุ่มหญิงวัยเจริญพันธ์ที่อยู่กินกับสามีจำนวน

126,511 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 ของประชากรทั้งหมด กลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไปมีจำนวน 91,033 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85 ของประชากรทั้งหมดอัตราส่วนประชากรวัยฟุ้งฟิง คิดเป็นร้อยละ 37.39 ต่อประชากรวัยทำงานทุก 100 คน

ชลบุรีมีประชากรจำนวนกว่าหนึ่งล้านคน เมื่อพิจารณาถึงจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ พบว่าอำเภอเมืองชลบุรีเป็นอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด รองลงมาได้แก่อำเภอบางละมุง และอำเภอศรีราชา ปัจจุบันมีการเคลื่อนย้ายแรงงานมาจากต่างจังหวัดมาก เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก อัตราความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยประมาณ 267.39 คน ต่อตารางกิโลเมตร ภาษา ภาษาที่ใช้เป็นภาษากลาง ประชากรในจังหวัดชลบุรี ส่วนมากนับถือพุทธศาสนา รองลงมาคือศาสนา อิสลาม เนื่องจากการย้ายประชากรจากเขตมีนบุรีและหนองจอก กรุงเทพมหานคร มาอยู่ในจังหวัดชลบุรีเป็นจำนวนมาก และนอกจากนี้ยังมีประชากรที่นับถือศาสนาคริสต์ และศาสนาซิก จากต่างประเทศที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองพัทยาด้วย

จากตัวเลข จำนวนประชากรของจังหวัดชลบุรี ที่นำมาใช้ในการแบ่งเขตการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏว่ามีประมาณ 1,026,325 คน คนเหล่านี้มีการนับถือศาสนา แตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นอกนั้นก็ไม่นับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม พุทธศาสนา ฝ่ายมหายาน ลัทธิเต๋า ขงจื้อ และอื่นๆ คนไทยส่วนใหญ่ไม่นับถือพุทธศาสนา ส่วนคนไทยเชื้อสายจีน นับถือพุทธศาสนา ปณัทธิเต๋า หรือขงจื้อ และยังมีคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งจำนวนกว่า 1 หมื่นคนนับถือศาสนาคริสต์ ส่วนอีกกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามมีมากที่อำเภอบางละมุง อำเภอพนัสนิคม อำเภอเมือง อำเภอหนองใหญ่ และอื่นๆ

ความเชื่อถือหรือการนับถือศาสนานั้น ถือเป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะเลือก นับถือศาสนาใดๆ ก็ได้โดยไม่มีการบังคับ ความเชื่อถืออื่นๆ ก็มีบ้างแตกต่างกันออกไปแต่ก็ไม่ถึงกับเป็นศาสนา สำหรับจังหวัดชลบุรีนั้นผู้คนมีแนวความคิดและแนวทางปฏิบัติตลอดจนมีคติความเชื่อ ในการนับถือศาสนาแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มคนที่นับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาแต่โบราณกาล ผู้คนที่อยู่อาศัยอยู่ในสุวรรณภูมิก่อนที่คนไทยจะเข้ามาตั้งถิ่นฐานก็นับถือพุทธศาสนาอยู่แล้ว ซึ่งโดยทั่วไปผู้ที่นับถือศาสนานั้นๆ จะต้องคำนึงถึงคือ

- ศาสนธรรม ซึ่งหมายถึง ธรรมคำสอนของศาสนานั้นๆ
- ศาสนบุคคล หมายถึง คนที่เป็นผู้นำทางศาสนา
- ศาสนสถาน หมายถึง สถานที่ๆ ใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจ

ในจังหวัดชลบุรี นอกจากจะมีวัดต่างๆ มีพระสงฆ์เผยแผ่พระพุทธศาสนาแล้ว ยังมีองค์กรที่มั่นคงมีการจัดตั้งโรงเรียนสอนพุทธศาสนาที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา อีกส่วนหนึ่งได้แก่ พุทธสมาคม ยุวพุทธิกสมาคม มูลนิธิส่งเสริมศีลธรรมชลบุรี

นอกจากนี้ ในพุทธศาสนา ยังแยกเป็น พระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ซึ่งในด้านของศาสนสถานที่สำคัญในจังหวัดชลบุรี ที่เป็นที่ประกอบศาสนกิจได้แก่ วัดเทพพุทธาราม ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมือง เป็นวัดที่มีลักษณะพิเศษวัดหนึ่ง มีพระอุโบสถทรงเจดีย์เจ็ดชั้นศิลปะจีน วัดนี้นับเป็นมหายานวัดแรกในจังหวัดชลบุรี และวัดโพธิ์ตัดตาราม (สาขาวัดเล่งเน่ยยี่) ตั้งอยู่ที่อำเภอศรีราชา

ความเชื่อในสังคมของชาวชลบุรี ชาวชลบุรีมีศาสนาและลัทธิความเชื่อที่ต่างกัน ฉะนั้นเวลาที่มีพิธีกรรม แต่ละกลุ่มจึงประพฤติปฏิบัติไม่เหมือนกัน กลุ่มชนที่มีความเชื่อถือที่ต่างต่าง กันก็ปฏิบัติกันไปตามพิธีกรรมในศาสนาของตน หรือลัทธิความเชื่อที่ตนนับถือ คนไทยที่อยู่ในท้องที่จังหวัดชลบุรี บางส่วนนิยมทรงเจ้าเข้าผี มีการทรงเจ้าที่เรียกว่า เจ้าพอกุมารทอง เจ้าพ่อเสือโคร่ง เจ้าแม่ทับทิม เจ้าแม่สามमुख เหล่านี้เป็นต้น เมื่อถึงกำหนดที่นัดหมายจะมีการทรงเจ้า ผู้คนที่นับถือเชื่อถือก็จะมาชุมนุมกันที่ศาลเจ้าเพื่อถามถึงสิ่งที่ตนต้องการรู้ ต้องการทราบ หรือให้ปัดเป่าสะเดาะเคราะห์ร้ายให้กลายเป็นดี เป็นต้น

6. อาชีพ

ทำเลที่ตั้งของจังหวัดชลบุรีอยู่ติดกับชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย มีหาดทรายที่สวยงาม มีเกาะเล็กๆ จำนวน 46 เกาะ มีพื้นที่ราบสลับกับเนินดินลักษณะเป็นลูกฟูกและอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร การคมนาคมขนส่งตลอดจนการเดินทางนับว่าสะดวกมาก จึงทำให้เกิดอาชีพต่างๆ หลากหลาย ทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการต่างๆ ทำให้ประชาชนมีรายได้ เฉลี่ยต่อคนสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น และทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากต่างจังหวัดเข้าสู่จังหวัดชลบุรีทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และงานบริการ ต่างๆ

7. การปกครอง

จังหวัดชลบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่การปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 92 ตำบล 672 หมู่บ้าน ซึ่ง 10 อำเภอประกอบไปด้วย อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ อำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอเกาะสีชัง กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ ส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาล 6 แห่ง เทศบาลเมืองชลบุรี เทศบาลเมืองพนัสนิคม เทศบาลเมืองศรีราชา เทศบาลตำบลแสนสุข เทศบาลตำบลบ้านบึง และเทศบาลตำบลแหลมฉบัง นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการปกครองพิเศษอีก 1 แห่ง คือ การบริหารราชการเมืองพัทยา ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 โดยเมืองพัทยานี้ฐานะเป็นนิติบุคคล ประกอบด้วยสภาเมืองพัทยา ซึ่งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกของสภาเมืองพัทยานามาจากการเลือกตั้งและมีผู้บริหารเมืองพัทยาที่สภาเมืองพัทยาจ้างมาเพื่อบริหารอีก 1 ตำแหน่ง

8. ขนบธรรมเนียมประเพณี

ประเพณีแต่ละท้องถิ่นย่อมมีสัญลักษณ์และความหมายเด่นในความเป็นชุมชน ซึ่งจะแสดงให้เห็น ถึงค่านิยมและคติความเชื่อของชุมชนนั้นๆ ประเพณีของชาวชลบุรีที่ปฏิบัติสืบต่อกัน มาช้านาน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งระหว่างการเกษตรกรรม กลุ่มชุมชน และวิถี ชีวิตประจำวันที่ต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ควรที่ชนรุ่นหลังจะอนุรักษ์ไว้เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของ บรรพบุรุษสืบไป ซึ่งประเพณีของชาวชลบุรี ได้แก่

8.1 ประเพณีวิ่งควาย

เป็นประเพณีเก่าแก่ดั้งเดิมของจังหวัดชลบุรี เริ่มมีมาแต่สมัยใดไม่มี หลักฐานปรากฏ การวิ่งควายเป็นประเพณีที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคนโดยจะกระทำกันในวันใกล้ สิ้นฤดูฝน ซึ่งเป็นเวลาที่ข้าวกล้าในนาเริ่มออกรวงใกล้เวลาที่จะเก็บเกี่ยวชาวนา ชาวไร่ ต่างเฝ้ามอง พืชพันธุ์ที่ได้ไถหว่านไว้ซึ่งพร้อมจะให้ผลผลิตในไม่ช้านี้ด้วยความสุขใจ และต่างก็ได้เห็นถึง ความสำคัญของวัวควายที่ตนไ้ใช้งานไถนามาเป็นเวลาหลายเดือน จึงคิดแบ่งปันความสุขสบายให้ บ้างด้วยการเลือกเอาวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 เป็นวันพบปะสังสรรค์กันในหมู่เกษตรกรทั้งหลาย และ พากันตกแต่งวัว ควาย ของตน ให้สวยงาม ถือเป็นการทำงานวัวควายไปด้วย

ประเพณีวิ่งควายเป็นกิจกรรมฉลองงานบุญอย่างหนึ่ง เมื่อถึงวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 ชาวบ้านจะเตรียมปัจจัยไทยธรรมบรรจุทุกเกวียนไปวัด เพื่อช่วยกันจัดเตรียมงานที่ศาลาวัดสำหรับ การเทศน์มหาชาติในวันรุ่งขึ้น ซึ่งเนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงเทศน์มหาชาติคือเวสสันดรชาดก ซึ่ง กล่าวถึงพระประวัติในอดีตชาติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนจะประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีทั้งหมด 13 ตอน หรือ 13 กัณฑ์ โดยเริ่มจากกัณฑ์ทศพร สำหรับเกวียนที่ใช้บรรจุปัจจัยไทยธรรม มี 13 เล่ม ควายที่ใช้เทียมเกวียน 26 ตัว และเมื่อมีผู้คนมาชุมนุมกันเป็นจำนวนมาก กิจกรรมต่างๆ จึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมนี้จะมีควายมาชุมนุมกันเป็นจำนวนมากด้วย ประเพณีวิ่งควายจึง เกิดขึ้นและถือเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นชลบุรี

8.2 ประเพณีคนตายตีฆ้อง

การอยู่รวมกันในชุมชน ย่อมต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามลำบาก เพื่อ ผ่อนปรนความเดือดร้อนให้เบาบางลง ดังเช่นชาวเมืองชลบุรี เมื่อมีคนตายในหมู่บ้านจะได้ยินเสียงตี ฆ้องจากบ้านศพ ซึ่งเป็นสัญญาณแจ้งข่าวให้เพื่อนบ้านทราบเพื่อมาช่วยงานศพ ใครถนัดด้านใดก็ ช่วยด้านนั้น ใครเป็นช่างก็ช่วยกันใส่ไม้ต่อหีบศพ ผู้หญิงก็ช่วยกันทำอาหารเลี้ยงพระ ใครมีข้าวของ เครื่องใช้ เงินทองก็นำมาช่วยกันตามกำลังความสามารถ และทุกคนก็จะมาช่วยกันด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องเชิญ ดังนั้น เมื่อมีคนตายขึ้นทุกครั้ง จึงมีประเพณีตีฆ้องในบ้านศพ เพื่อเป็นสัญญาณแจ้ง ข่าวให้ชาวบ้านใกล้เคียงได้ทราบ และถือเป็นประเพณีประจำถิ่นของเมืองชลบุรี

8.3 ประเพณีกองข้าว

เป็นอีกประเพณีหนึ่งของจังหวัดชลบุรี ที่จัดให้มีขึ้นในหลายอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง อำเภอพนัสนิคม อำเภอเกาะสีชัง เป็นต้น ประเพณีกองข้าว เป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันในเทศกาลตรุษไทย หรือ ตรุษสงกรานต์ ซึ่งตรงกับช่วงวันแรม 14 - 15 ค่ำ เดือน 4 และวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 หรือในฤดูร้อนราวเดือนเมษายน ของทุกปี ซึ่งคนโบราณเชื่อว่าตนรอดพ้นอุปสรรคอันตรายมาได้อีกหนึ่งปี เพราะบุญบารมีที่ทำไว้ และมวลเทวดาอารักษ์ช่วยปกป้องรักษา ให้พ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง เมื่อถึงวันขึ้นปีใหม่ไทย จึงพร้อมใจกันนำข้าวปลาอาหารที่เลือกสรรอย่างดีมารวมกัน ณ ที่ใดที่หนึ่ง บวงสรวงแก่เทพารักษ์ เพื่อรำลึกถึงความเมตตา เมื่อบวงสรวงเสร็จก็นำอาหารเหล่านั้นมารับประทานร่วมกันไม่น่ากลับบ้าน ปัจจุบันประเพณีกองข้าวในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดชลบุรี จะกำหนดการจัดงานไม่ตรงกัน เนื่องจากการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวทั้งที่เป็นคนในท้องถิ่น และคนต่างถิ่น เข้ามาร่วมงานเพื่อเป็นการสืบสานประเพณี และอนุรักษ์ในวัฒนธรรมต่อไป

8.4 ประเพณีวันไหล

ประเพณีวันไหล เป็นประเพณีที่กลายมาจากประเพณีการก่อพระทรายน้ำไหลในสมัยโบราณ คนไทยในอดีตนิยมสร้างพระเจดีย์ไว้ในวัด เพราะถือว่าพระเจดีย์เป็นปูชนียสถานที่สำคัญ ซึ่งนิยมสร้างกันมา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สำหรับประเพณี ที่ปฏิบัติกันมากก็คือ การทำบุญในช่วงเทศกาลตรุษไทย หรือตรุษสงกรานต์ และนิยมก่อพระเจดีย์ทราย ถวายเป็นพุทธบูชา วันไหล คือ วันทำบุญขึ้นปีใหม่ของชาวทะเล โดยกำหนดหลังวันมหาสงกรานต์ ประมาณ 5-6 วัน เดิมเรียกว่า ประเพณีก่อพระทรายน้ำไหล ซึ่งเป็นวันที่ชาวบ้านขนทรายมาเข้าวัด เพื่อก่อเป็นเจดีย์เล็กบ้างใหญ่บ้าง เพื่อให้ครบ 84,000 กอง เท่ากับจำนวนพระธรรมชั้นตรี เจดีย์ทรายตกแต่งอย่างวิจิตรบรรจงประดับด้วยดอกไม้ และธงต่าง ๆ เพื่อเป็นพุทธบูชา มีการละเล่นพื้นเมืองเพื่อความสามัคคี และสนุกสนานรื่นเริง มีการทอดผ้าป่า ทำบุญเลี้ยงพระ และจัดเลี้ยงผู้คนที่มาร่วมงานด้วย จังหวัดชลบุรีได้จัดงานวันไหล และส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน และชายหาดพัทยา ขึ้นประมาณวันที่ 17-18 เมษายน ของทุกปี

8.5 ประเพณีทำบุญกลางบ้าน

งานบุญกลางบ้าน ถือได้ว่ามีขึ้นพร้อมกับการตั้งถิ่นฐานของชุมชน การทำบุญกลางบ้านเป็นงานบุญที่น่าสนใจ และแตกต่างไปจากการทำบุญอื่น ๆ ซึ่งแทนที่จะทำบุญกันที่วัด ที่อาคาร หรือบ้าน แต่จะทำบุญ ณ บริเวณลานกว้างกลางหมู่บ้าน อันเป็นที่สาธารณะ หรือลานวัดร้าง หรือลานท้องนา โดยนำเอาความเชื่อถือ เรื่องผีแบบโบราณ เข้ามาผสมผสาน กับวิธีที่พุทธศาสนา คือมีการสวดมนต์เย็น (สวดพระปริตร) ในบริเวณพิธี และในตอนเช้าวันรุ่งขึ้นก็จะมีการสวดมนต์ ทำบุญเลี้ยงพระสงฆ์ สำหรับประเพณีทำบุญกลางบ้าน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จะจัดงานอย่างยิ่งใหญ่ โดยมีเทศบาลเมืองพนัสนิคม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดงาน

ตามความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมการทำบุญกลางบ้าน จะกระทำการระหว่าง เดือน 3 ถึง เดือน 6 โดยมีความเชื่อว่า บุคคลผู้ทำบุญเดือน 3 กลางเดือน จะเป็นผู้อยู่รอดปลอดภัย มีความอุดมสมบูรณ์ เหลือกินเหลือใช้ ซึ่งประเพณีนี้ ได้ถือปฏิบัติ สืบทอดกันมานาน นับร้อยปีแล้ว

8.6 ประเพณีการแต่งงาน

ประเพณีการแต่งงานของชาวจีน ที่บ้าน โขด อำเภอเมือง ชลบุรี เพื่อให้ญาติพี่น้องรับรู้การมีชีวิตคู่ของคู่บ่าวสาว ทำพิธีที่บ้านเจ้าสาวและเจ้าบ่าวตามฤกษ์ที่ฝ่ายชายกำหนดหามา ก่อนถึงพิธีแต่งงานประมาณ 10 วันจะมีพิธีหมั้น ฝ่ายชายสวมแหวนหมั้นให้ฝ่ายหญิง ฝ่ายหญิงสวมแหวน ให้ฝ่ายชายแล้วมีการเลี้ยงฉลอง เมื่อถึงวันแต่งงาน ฝ่ายชายจะนำของบรรจุหอบ หามมาเพื่อไหว้เจ้าที่บ้านฝ่ายหญิง ของไหว้มีหัวหมู หมู เป็ด ไก่ ปลาปู เครื่องใน ไก่ เหล้า ไข่ ผลไม้ เรียกว่าโง้วแซ เพื่อแสดง ทดแทนบุญคุณ พ่อแม่ฝ่ายหญิงที่ได้ เลี้ยงดูเจ้าสาวมา ฝ่ายเจ้าสาวนำอาหาร 12 อย่าง อาหารที่ขาดไม่ได้คือ ขนมเจียมอี เพื่อต้อนรับเจ้าบ่าวและญาติเจ้าบ่าวในคืนรับตัวเจ้าสาวไปบ้านเจ้าบ่าว เมื่อฝ่าย เจ้าบ่าวมารับตัวเจ้าสาว น้องชายหรือน้องสาวของเจ้าบ่าว ออกมาต้อนรับและเชิญ เจ้าบ่าว เจ้าบ่าวให้อั่งเปาแก่ผู้มาเชิญ เมื่อเข้าบ้านแล้วน้องเจ้าสาวนำดอกไม้สดหรือ ดอกไม้แห้งสีชมพูมาให้ เพื่อเจ้าบ่าวติดที่อกด้านซ้ายของเจ้าบ่าว เจ้าสาวเตรียมจัดซาแซ เพื่อร่วมไหว้กับเจ้าบ่าว แล้วนำขนมเจียมอี และไขหวานมาให้เจ้าบ่าวรับประทาน เจ้าบ่าวแจกอั่งเปาแก่ผู้นำขนมมาให้ แล้วเลี้ยงขนมเจียมอี และไขหวาน แก่แขกที่มาร่วมพิธี จากนั้นเจ้าบ่าวยกน้ำชาให้พ่อแม่เจ้าสาวเพื่อแสดงคารวะ พ่อเจ้าสาวจะให้เงิน ส่วนแม่จะให้ทองแก่คู่บ่าวสาว แล้วยกน้ำชาให้ญาติพี่น้อง เสร็จ พิธียกน้ำชา เจ้าบ่าวจะถือดอกไม้แล้วเชิญเจ้าสาวมาลาพ่อแม่ พ่อแม่ อวยชัยให้พร แก่คู่บ่าวสาว เมื่อถึงบ้านเจ้าบ่าวจะต้องมีฤกษ์เข้าบ้านและหาคนที่มีลักษณะดี เช่น อายุยืน มียศศักดิ์ มาจูงเจ้าสาวเข้าบ้าน แล้วไหว้วิญญาณบรรพบุรุษด้วยของไหว้ เช่น หมู เป็ด ไก่ น้ำชา ที่ฝ่ายเจ้าบ่าวเตรียมไว้ในห้องบรรพบุรุษ รุ่งขึ้นมีพิธีทำบุญ ตักบาตรแล้วเจ้าสาวยกน้ำชาให้พ่อแม่ ให้ทับทิม ปิ่นทองปักผมเจ้าสาวเป็นการยอม รับไว้เป็นลูกสะใภ้เป็นเสร็จพิธี

8.7 ประเพณีไหว้พระจันทร์

เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับความเชื่อของชาวจีนที่ตำบล บางละมุง และที่บริเวณอื่นๆ ของชาวจีนชลบุรี เพื่อรำลึกถึงวันแห่งชัยชนะตาม ประเพณีความเชื่อของชาวจีน ในวันที่ 15 เดือน 8 จีนเริ่มนับเดือน1 ตั้งแต่ตรุษจีน ทำพิธีไหว้พระจันทร์ที่บ้านพร้อมกับคนในครอบครัว ชาวจีนเชื่อกันว่าเมื่อครั้ง ที่จีนตกเป็นเมืองขึ้นของพวกมองโกลได้หาวิธีกู้ชาติและวิธีการติดต่อสื่อสารกัน เรื่องการกู้ชาติ มีผู้คิดได้ว่าควรทำอุบายทำพิธีบูชาพระจันทร์ในคืนพระจันทร์เต็มดวง และใช้ขนมโก๋เป็นเครื่องบูชา ขนมโก๋เหล่านี้สอดใส่ด้วยขวสารที่ต้องการส่ง ถึงกันหลังพิธีไหว้พระจันทร์นำขนมมากินก็พบกระดาดแข็งขวสาร ในที่สุดสามารถ กู้ชาติได้สำเร็จ ชาวจีนจึงถือเอาวันไหว้พระจันทร์เป็นวันแห่งชัยชนะ และถือเป็น ประเพณีสืบมาว่าต้องไหว้พระจันทร์กันทุกปีในวันเพ็ญเดือน 8 ของไหว้ประกอบ ด้วยขนมโก๋ ขนมเปี๊ยะ ผลไม้ หัวหมู เป็ด ไก่ รูป กระดาดเงิน

กระต่ายทอง จัด เตรียมของบนโต๊ะบริเวณที่โล่งแจ้ง อาจเป็นบริเวณลานบ้านหรือ หน้าบ้าน จุดรูปไหว้จันทรูปหมุดดอกทั้งสามครั้ง เผากระดาษเงินกระดาษทองแล้วนำของไหว้มาแจก จ่ายกันกิน เป็นประเพณีเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชนประเพณีสารทจีน เพื่อไหว้ ผีบรรพบุรุษ เพื่อความสุขเป็นสิริมงคลของชาวจีนที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง ทำพิธีที่บ้านในวันที่ 15 เดือน 7 จีน เป็นเวลา 1 วัน ทำกันระหว่างคนในครอบครัว ก่อนถึงวันสารทจีน 1 วัน จัดเตรียมของไหว้อาหารให้พร้อม เมื่อถึงวันสารทตอนเช้า จึงทำพิธีไหว้โดยนำโกฏิบรรจุกะดุกบรพบุรุษมาวางไว้ด้วย หรือไม่ก็อาจใช้การระลึกถึงบรรพบุรุษก็ได้ แล้วจุดรูปเชิญวิญญาณ บรรพบุรุษมารับเครื่องไหว้ให้ผู้มีอาวุโสที่สุดในครอบครัวไหว้ก่อน แล้วไหว้เรียง กันไปตามลำดับอาวุโส เมื่อรูปหมุดดอกก็บอกลา เอาอาหารมารับประทานร่วมกัน การไหว้ต้องไหว้ก่อน 11.00 น. ถ้าช้ากว่านี้เชื่อกันว่าวิญญาณบรรพบุรุษจะไม่มารับไหว้ ไหว้เสร็จแล้วเผากระดาษเงินกระดาษทอง ซึ่งถือว่าแทนการส่งเงินส่งทองให้กับบรรพบุรุษ ตอนบ่ายไหว้ผีสาธารณะ หรือผีทั่วไป เป็นผีที่ไม่มีญาติไหว้ให้กินในตอนเช้าให้ได้กินอิ่ม แล้วเผากระดาษเงินกระดาษทองให้เรียกว่าไหว้อ้อเฮียตี้เป็นการเสริมสร้างความกตัญญูรู้คุณบรรพบุรุษและแสดงความเผื่อแผ่แก่ ผู้อื่น

8.8 ประเพณีกินเจ

เป็นการถือศีลเพื่อล้างบาปและให้หมดเคราะห์กรรมต่างๆ เป็น ประเพณีของชาวจีนชลบุรีนิยมปฏิบัติกันมากที่โรงเจหรือที่บ้านในวันที่ 1 เดือน 9 จีนทุกปี เป็นเวลา 10 วัน การกินเจต้องกินก่อนถึงพิธีสามวัน เพื่อเป็นการล้างท้อง เมื่อเริ่มถึงวันพิธี ผู้กินเจต้องนุ่งขาวห่มขาวเป็นเวลา 13 วัน วันที่ 1 ที่จะถือศีลกินเจจะต้องลงชื่อที่โรงเจ ต้องถือรูปใหญ่และแห่เป็นขบวนไปที่ชาย ทะเล ที่อำเภอเมืองกำหนดเอาที่สุดซอยท่าเรือพลี เพื่อทำการรับ พระพุทธรเจ้า หรือ หุดโจ้ว ซึ่งสิงสถิตอยู่ที่ใต้สะดือทะเล เมื่อขบวนแห่มาถึงชายทะเลก็จะทำพิธีไหว้เจ้า ขณะเดียวกันทางโรงเจ พระจีนก็จะทำการสวดรายชื่อผู้ที่เข้าชื่อกินเจให้เจ้ารับรู้โดยนำถาดที่อัญเชิญธงสีแดง ซึ่งเป็นธงของหุดโจ้วซึ่งปกติจะอยู่ที่โรงเจนั้นนำ ไปวางที่โต๊ะบูชา ขณะนั้นพระจีนจะทำการสวดอยู่ตลอดเวลา จนกว่าจะมีผู้มารับ ทรงจากเจ้า คือเจ้าจะพอใจใครก็ได้ในขบวนแห่นั้นให้ออกมาหยิบถาดนั้นและวิ่งกลับไปยังโรงเจ ซึ่งผู้ร่วมขบวนแห่ก็จะวิ่งตามไปยัง โรงเจ แล้วนำรูปที่ถือมานั้น ไปปักที่กองทรายหลังศาลเจ้าใหญ่ เป็นอันเสร็จพิธีของการรับเข้าในวันแรก วันที่ 2-4-5-7 ของการกินเจเวลา 4.00 น. พระจีนจะสวดแล้วนำผู้ที่กินเจ เดินเวียน รูปแบบมังกรเลื้อยคือคดไปคดมา 3 รอบเป็นเวลาประมาณ 60 นาที และในรอบ ที่ 3 จะมีเจ้าหน้าที่มาเก็บรูป และมีเสียงระฆังผู้กินเจจะต้องรีบเข้าโรงเจเพื่อไหว้ เจ้าเป็นเสร็จพิธีและเวลา 15.00 น. ก็จะทำพิธีเดินเวียนรูปเช่นนี้อีกเวลา 9.00 น. ผู้กินเจจะเข้าฟังพระสวดในโรงเจซึ่งชาวจีนเรียกว่า ไปฉ่า ประมาณ 1 ชั่วโมง ในวันที่ 3-6-9 ของการกินเจจะทำพิธีไหว้ใหญ่ คือผู้กินเจทั้งหลายจะนุ่งผ้าขาวม้า มาไหว้ที่โรงเจกันทั้งวัน และพระจีนก็จะสวดทั้งวันเช่นกัน ในวันที่ดังกล่าวจะไม่มี การ เวียนรูป ในวันที่ 8 ของการกินเจเวลาประมาณ 16.00 น. จะมีการลอยกระทงผู้กินเจจะนำของต่างๆมาไหว้อ้อเฮียตี้ หรือผีไม่มีญาติ กระทงนั้นทางโรงเจจะจัด กระทงไปตอง เหมือนกับประเพณีลอยกระทงของคนไทย จำนวน 9 กระทงและ กระทงซึ่งทำด้วยกระดาษ

ไปใหญ่เหมือนกระทงใหญ่ที่ใช้ร่วมขบวนในงานลอยกระทงจำนวน 1 กระทง ส่วนของผู้กินเองจะมีกระทงคนละ 1 กระทง ผู้กินเจทั้งหลายจะนำเงินใส่ในกระทงทุกกระทงเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์และจะมีผู้แทน นำกระทงไปลอยที่เกาะสีชัง หรือลอยตามลำน้ำและผู้ที่ต้องการร่วมขบวนแห่ต้อง ถือรูปใหญ่ไปด้วย เวลาประมาณ 15.00 น. จะมีการปล่อยเต่าเพื่อสะเดาะเคราะห์ โดยผู้ที่ปล่อยเต่าหรือจะสะเดาะเคราะห์ต้องนำเต่าที่โรงเจและเขียนชื่อ นามสกุล บนกระดองเต่า ผู้แทนของโรงเจจะนำเต่านี้ไปปล่อยลงตามแม่น้ำลำคลอง โดย เฉพาะของอำเภอเมืองจะนำไปปล่อยที่เกาะสีชังพร้อมกระทงวันที่ 10 เป็นวันสุดท้ายของการกินเจถือว่าเป็นวันไหว้ใหญ่จะเริ่มไหว้ตั้งแต่วันที่ 1.00 น. ซึ่งผู้กินเจนิยมไหว้กันมากในเวลานี้เพราะถือว่าเป็นฤกษ์ดีถึงเวลา 15.00 น. ของวันที่ 10 ของการกินเจวันนี้ทางโรงเจจะประกอบพิธีต่างๆ คือ

1. มีพิธีไหว้เจ้าถ้าผู้ใดเคยขบ่นไว้ต้องทำการไช้บนในวันนี้ หรือ ผู้ใดจะขบ่น ถ้าต้องการก็ขอในวันนี้

2. จะมีพิธีไหว้ผีหรือยมทูต ซึ่งเป็นรูปกระดาษสูงประมาณ 6 เมตร ประดับตกแต่งด้วยสีสวยงามและฮ่อเฮียตีหรือผีไม่มีญาติโดยผู้กินเจจะนำของมาไหว้กันทุกคน

3. พระจีนสวดทั้งวันโดยนำโตะมาซ้อนกัน 3 ชั้น เจ้าอาวาสจากวัดเขียนสุตยี่ จากกรุงเทพฯจะนั่งชั้นบนสุด โดยแต่งตัวเต็มยศ พระอันดับ 4 องค์จะนั่งในชั้นที่ 2 และจะสวดไปและโปรยทานพร้อมไป นำข้าวสารและสตางค์โปรยไปซุดหนึ่ง หลังจากนั้นจะโปรยซาลาเปาซึ่งทำเป็นรูปนิ้ว 2 นิ้ว ภายในมีไส้เป็นเงินไว้แล้วโปรยให้ ทาน ต่อจากนั้นจะนำเทียนซึ่งทำเป็นรูปมือของซูดโจ้ว ในลักษณะต่างๆของการสวด และเทียนรูปมือนี่ได้รับการปลุกเสกมาแล้ว 10 วัน คือตั้งแต่เริ่มกินเจมาโปรยทานให้แก่ผู้กินเจซึ่งจะนำไปบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านตน

4. การโปรยทานทำพิธีเผาหุ่น ทั้งหน้าผีและเสื้อผ้าของซูดโจ้วที่คนนำมาเก็บเผา เสื้อผ้าเครื่องใช้พิธีทำด้วยกระดาษให้กับผีไม่มีญาติ ผู้ใดต้องการจะอุทิศสิ่งของ เครื่องใช้ไปให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว ก็ขอให้เขียนชื่อผู้นั้นติดไปกับสิ่งของ เหล่านั้นแล้วเผาพร้อมกันไป กลางคืนมีการไหว้ตามปกติ วันที่ 11 เวลาประมาณ 4.00 น. ผู้กินเจทั้งหลายจะร่วมกันทำพิธีส่งเจ้า ทำพิธีเช่นเดียวกับรับเจ้าที่ชาย ทะเล และนำกระถางรูปจากโรงเจไปด้วย ผู้เข้าร่วมขบวนแห่ต้องนำรูปที่ถือไปนั้น ไปปักที่ชายทะเล ต่อจากนั้นผู้แทนประมาณ 2-3 คน จะนำเรือกระถางรูปไปลอย กลางทะเล ซึ่งจะคอยมีชาวประมงไปคอยแย่งกระถางรูป เพราะถือว่าเป็นสิริมงคล ในการประกอบอาชีพนี้โดยเฉพาะ ซึ่งผู้ที่ได้กระถางรูปไปบูชานั้นจะต้องกินเจเป็น ประจำทุกปี ผู้ที่เข้าร่วมขบวนแห่นั้นจะกลับบ้านและกินเจมือเช้า จนถึงเวลา 9.00 น. ต่อจากนั้นกินอาหารปกติ เป็นการทำให้คนสร้างเมตตาจิตต่อสัตว์ ซึ่งปกติเป็น อาหารของมนุษย์และร่วมกันทำความดีแม้จะเป็นระยะสั้น ๆ ก็ตาม

8.9 ประเพณีเซ็งเม้งหรือไหว้บรรพบุรุษ

เพื่อระลึกถึงและแสดงความกตัญญูต่อ บรรพบุรุษเป็นประเพณีของชาวจีน อำเภอเมือง อำเภอพนัสนิคมและอำเภอบ้าน บึงและชาวจีนทั่วไปที่บริเวณฮวงซุ้ยที่ฝังศพของบรรพ

บุรุษ ประเพณีเดิมทำกัน วันที่ 3 เดือน 3 จีนแต่ปัจจุบันจะทำวันใดก็ได้ในเดือนเมษายนเป็น ประเพณีคนใน ครอบครัว ก่อนวันแข่งแข่ง 1 วัน จะมีการเตรียมต้มหมู เป็ด ไก่ และอาหารอื่นๆ ยกเว้นของที่ทำจากปูทั้งตัว และทุเรียนทั้งเปลือก เพราะเชื่อว่าถ้าไหว้ด้วยปูจะทำให้เป็นคนคด เหมือนการเดินทางของปู และถ้าไหว้ด้วยทุเรียนหนามทุเรียนจะตำหลัง ศพ เมื่อจัดของไหว้ให้เรียบร้อย ในวันแข่งแข่งทุกคนเดินทางไปที่ฮวงซุ้ยฝังศพ ไหว้เจ้าที่ตัวแปะกง และเผากระดาษเงินกระดาษทอง หิ้งเตี้ยและกิมจั้ว เพื่อส่ง ให้เจ้าที่ จากนั้นทำความสะอาดและประดับตกแต่งบริเวณฮวงซุ้ยให้ สะอาดและ สวยงาม จัดเครื่องกระดาษที่จำลองเสื้อผ้า เครื่องใช้ เงินทองต่างๆ วางไว้หน้า ฮวงซุ้ย ผู้อาวุโสในครอบครัวจุดธูป 1 กำมือก็ตอกก็ได้แล้วไหว้พร้อมกับพูด เซียววิญญานบรรพบุรุษมากิน อาหาร มาดูแลลูกหลานและป้กฐนปรอบฮวงซุ้ย เสร็จแล้วสมาชิกอื่นในครอบครัวไหว้ รอเวลา ประมาณ 1 ชั่วโมง เก็บกระดาษเงิน กระดาษทองเครื่องกระดาษต่างๆมาเผารวมกันแล้วสมาชิกใน ครอบครัวทุกคนรับ ประทานอาหารร่วมกันแล้วลาฮวงซุ้ยกลับ บางชุมชนนิยมแกะเปลือกหอยแครง โยนไว้บนฮวงซุ้ยจำนวนมากเพื่อเป็นการเสริมสร้างความกตัญญูรู้คุณบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด ชีวิต ทรัพย์สินและชื่อเสียงเกียรติยศของวงศ์สกุลเป็นการสร้างความภาคภูมิใจและความสามัคคีของคนในครอบครัว

9 การผสมผสานและความเจริญด้านวัฒนธรรม

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีประชากรที่เป็นคนจีน และคนไทยเชื้อสายจีน อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจากสภาพของความเจริญทางด้านวัฒนธรรม การถ่ายทอดประเพณีและ วัฒนธรรมที่มีการสานต่อจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง การผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมของคนไทย และคนจีน โดยหลักฐานที่ปรากฏในปัจจุบันถึงความเจริญเติบโตของวัฒนธรรมพบว่า คนจีนที่ได้ อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามา ก็ได้นำเอาวัฒนธรรมและประเพณีที่เคยยึดถือและปฏิบัติเข้ามาด้วย โดย หลักฐานที่สำคัญคือการก่อสร้างศาสนสถานของชาวจีน ซึ่งแต่เดิมชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาใน ประเทศไทยได้มีการนำเอาขี้รูปจากกระถางรูปที่บูชาของคโปิเยเซียนโจวชื่อห่อผ้านำติดตัวมาเพื่อ สักการบูชา ประกอบกับเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และกราบไหว้ขอพรเพื่อจะได้ทำมาหากินสะดวกและ คล่องตัว เมื่อเวลาล่วงเลยไป ฐานะก็เริ่มมั่นคงขึ้น จึงได้สร้างศาสนสถานเช่นศาลเจ้าไ่ว้ไถ่ล้งบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้อื่นได้เข้ามาร่วมสักการบูชาด้วย และเพื่อปฏิบัติพิธีกรรมทาง ศาสนา การสร้างศาลเจ้า และโรงเจ มีมากมายหลายแห่งในจังหวัดชลบุรี แต่ที่ขึ้นทะเบียนมีจำนวน ทั้งสิ้น 49 แห่งตามที่ได้หลักฐานการจดทะเบียนกับจำจังหวัดชลบุรี ที่สำรวจได้ในปัจจุบัน ดังนี้

อำเภอ	ชื่อศาลเจ้าหรือโรงเจ	สถานที่ตั้ง	วันที่จดทะเบียน	รูปเคารพ	งานประจำปี (ว/ต/ป)	ประวัติดีเด่น
เมืองชลบุรีมี 28 แห่ง	1.ศาลเจ้าเมือง (หลักเมือง)	ต. บางปลาสร้อย	-	รูปไม้แกะสลัก	-	-
	2.ศาลเจ้าอู๋ดร	ต. บางปลาสร้อย	-	รูปไม้แกะสลัก	-	-
	3.ศาลเจ้าเล่าปุ่นเท้า	ต. บางปลาสร้อย	-	รูปปั้นเล่าปุ่นเท้ากง	-	-
	4.ศาลเจ้าโรงเจเปาฮกตั่ว	ต. บางปลาสร้อย	พ.ศ.2464	รูปพระกั้วอ้วงซุดโจ้ว	เดือน 9 ของจีน	-
	5.ศาลเจ้าฮกเกี้ยน	ต. บางปลาสร้อย	-	รูปปั้นเจ้าแม่	-	-
	6.ศาลเจ้าเซี่ยะโป๊ะเหนี่ยว	ต. มะขามหย่ง	-	รูปปั้นเจ้าแม่ไม้	-	-
	7.ศาลเจ้าพ่อสาคร	ต. มะขามหย่ง	-	รูปไม้แบบไทย	-	-
	8.ศาลเจ้าอาเหนี่ยว	ต. มะขามหย่ง	-	รูปปั้นเจ้าแม่ไม้	-	-
	9.ศาลเจ้าแม่อำไพ	ต. บ้านโคก	-	รูปแกะสลักไม้	-	-
	10.ศาลเจ้าแม่ทับทิม	ต.บ้านโคก	-	รูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม	-	-
	11.ศาลเจ้าปุ่นเท้ากง	ต. บางทราย	-	รูปปั้นปุ่นเท้ากง	-	-
	12. ศาลเจ้าตึนเนิน	ต. บ้านปึก	-	-	-	-
	13.ศาลเจ้าปากคลอง	ต. บ้านปึก	-	-	-	-
	14.ศาลเจ้าโหลวม	ต. อ่างศิลา	-	รูปปั้นปุ่นเท้ากง	-	-
	15.ศาลเจ้าแม่อำไพ	ต. อ่างศิลา	-	รูปปั้นเจ้าแม่	-	-

อำเภอ	ชื่อศาลเจ้าหรือโรงเจ	สถานที่ตั้ง	วันที่จดทะเบียน	รูปเคารพ.	งานประจำปี (ว/ด/ป)	ประวัติศาลเจ้าดีเด่น
เมืองชลบุรี	16.ศาลเจ้า สัวแป๊ะ	ต. หนองรี	-	-	-	-
	17. ศาลเจ้าสำนักไม้แดง	ต. หนองรี	-	รูปปั้น ปูนเท่าง	-	-
	18.ศาลเจ้า กูเฮียะ	ต. หนองรี	-	รูปเต่า	ธันวาคม ทุกปี	-
	19.ศาลเจ้า เล่าเอียววง	ต. หนองรี	-	-	-	-
	20.ศาลเจ้า อาเนี้ยว	ต. แสนสุข	-	รูปปั้น เจ้าแม่กวนอิม	ธันวาคม ทุกปี	ปี 2542
	21.ศาลเจ้า เจ็กมัน	ต. แสนสุข	-	-	-	-
	22.ศาลเจ้า ประโคน	ต. แสนสุข	-	-	-	-
	23.ศาลเจ้า ใต้เขียฮุดโจ้ว	ต. บ้านสวน	-	รูปปั้น ปูนเท่าง	-	-
	24.ศาลเจ้า จิงกุน	ต. บ้านสวน	-	รูปปั้น ปูนเท่าง	-	-
	25.ศาลเจ้า ปูนเท่าง	ต. บ้านสวน	-	รูปปั้น ปูนเท่าง	-	-
	26.ศาลเจ้าพ่อ เขาเขี้ยว	ต. ห้วยกะปิ	-	-	ธันวาคม ทุกปี	-
	27.ศาลเจ้าแม่สามमुख (ฝ่ายจีน)	ต. แสนสุข	พ.ศ. 2490	รูปเจ้าแม่ กวนอิม, รูปเจ้าแม่ สามमुखกวนอิม	เม.ย. หรือ พ.ค. ทุกปี	ปี 2538 ปี 2545
	28.ศาลเจ้าแม่สามमुख (ฝ่ายไทย)	ต. แสนสุข	-	รูปปั้น เจ้าแม่สามमुख	-	-

อำเภอ	ชื่อศาลเจ้าหรือโรงเจ	สถานที่ตั้ง	วันที่จดทะเบียน	รูปเคารพ	งานประจำปี (ว/ด/ป)	ประวัติดีเด่น
ศรีราชา	1.ศาลเจ้าสมุดดำ	ถนนเจิมจอมพล ต.ศรีราชา	-	-	เม.ย. ทุกปี	-
	2.ศาลเจ้าหลักเมือง	ม.3 ต.บางพระ	-	รูปปั้นเจ้าพ่อหลักเมือง	31 ธ.ค. ทุกปี	-
	3.ศาลเจ้าเจียวกัวแป๊ะ	ม.1 ต. บางพระ	-	รูปปั้นเจ้าจิ้นเจียวกัวแป๊ะ	พ.ย. ของทุกปี	-
	4.ศาลเจ้าแม่บัวทอง	ม.9 ต.บางพระ	-	รูปเจ้าแม่บัวทอง รูปปั้นเจ้าแม่	-	-
บางละมุง	1.ศาลเจ้าแม่ทับทิม	ม.4 ต. นาเกลือ	-	เทพเจ้าปูนถม้า	ธ.ค. ของทุกปี	-
	2.ศาลเจ้าโรงโป๊ะ	ม.6 ต. บางละมุง	-	แป๊ะกง	ต.ค. ของทุกปี	-
สัตหีบ	1.ศาลเจ้าพ่อเทียนดก	ม.2 ต.สัตหีบ	-	เจ้าพ่อเทียนดก	ม.ค. ของทุกปี	-
เกาะสีชัง	1.ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่	ม.6 ต.ท่าเทววงษ์	-	เจ้าพ่อเขาใหญ่	ตรุษจีน ของทุกปี	พ.ศ.2540
พานทอง	1.ศาลเจ้าโหง้วเฮี้ยนไต้ตี้	ม.3 ต.หนองตำลิ่ง	พ.ศ.2504	รูปโหง้วเฮี้ยนไต้ตี้	ธ.ค.ของทุกปี	พ.ศ.2544 พ.ศ.2547
	2.ศาลเจ้าโหง้วเฮี้ยนไต้ตี้ (เดิม)	ม.8 ต.หนองตำลิ่ง	-	รูปโหง้วเฮี้ยนไต้ตี้	ธ.ค.ของทุกปี	-
	3. ศาลเจ้าอาเนี้ยว	ม.4 ต.หนองกะขะ	-	เทพเจ้าซื่อปุยเนี้ยว,เนี้ยว	งานวันเกิดเทพเจ้า	-

อำเภอ	ชื่อศาลเจ้าหรือโรงเจ	สถานที่ตั้ง	วันที่จดทะเบียน	รูปเคารพ.	งานประจำปี (ว/ด/ป)	ประวัติศาลเจ้าดีเด่น
	4.ศาลเจ้า เซียนซือเอี้ย	ม.4 ต.หนองกะขะ	-	(เจ้าแม่กวนอิม) ฮ้อ เอี้ย ฮุ้น ฮุดโจ้ว	งาน วันเกิด ฮุดโจ้ว มิ.ย ของ ทุกปี งาน ประจำปี ธ.ค.ของ ทุกปี	-
	5.ศาลเจ้า กวางฮกต้ง	ม.8 ต.พานทอง	-	แปดเซียน	20-22 เดือน 12 จีน	-
พนัสนิคม	1.ศาลเจ้า จื่อปุยเนี้ยว	ต. พนัสนิคม	-	เจ้าแม่กวนอิม	-	พ.ศ.2539
	2.ศาลเจ้า เว่งฮกตั่ว	ต. พนัสนิคม	-	เทพเจ้า 9 องค์	-	พ.ศ.2543
	3.ศาลเจ้า ไต้เซี่ยเยเอี้ยะ	ต. พนัสนิคม	-	-	-	-
	4.ศาลเจ้า ตันควงชวนโจ้ว	ต. พนัสนิคม	-	-	-	-
	5.ศาลเจ้าแม่ชี	ต. วัดหลวง	-	-	-	-
	6.ศาลเจ้าพ่อ หลักเมือง	ต. วัดโบสถ์	-	-	-	-
	7.ศาลเจ้า สัวแป๊ะ	ต. พุงขวาง	-	-	-	-

อำเภอ	ชื่อศาลเจ้าหรือโรงเจ	สถานที่ตั้ง	วันที่จดทะเบียน	รูปเคารพ	งานประจำปี (ว/ด/ป)	ประวัติศาลเจ้าดีเด่น
บ้านบึง	1.ศาลเจ้าโรงเจบ้านฮกจิว	ม.1 ต.บ้านบึง	-	พระพุทธรูปเทพเจ้าทั้ง 9 นำเซ็งปักเต้า	-	-

(ตารางประกอบ 8 แสดงที่ตั้งและจำนวนศาลเจ้าในจังหวัดชลบุรี)

จากข้อมูลเอกสารทางราชการปรากฏมีศาลเจ้าหรือโรงเจ ในความดูแลของจังหวัดจำนวน 49 แห่ง แต่การสำรวจในการออกพื้นที่จริงยังมีอีกหลายแห่งที่ไม่ได้แจ้งจดทะเบียนตามกฎหมายอย่างถูกต้อง แสดงถึงจำนวนประชากรที่เป็นคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี มีเป็นจำนวนมากเนื่องจากการสร้างศาลเจ้าหรือโรงเจ จากการได้สัมภาษณ์คุณวันชัย จิ้งจรัสทรัพย์ ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านบึงคนปัจจุบัน ได้ให้ข้อมูลว่าคนจีนที่ได้อพยพถิ่นฐานเข้ามาในจังหวัดชลบุรีมีจำนวนมาก ซึ่งเขาเหล่านั้นได้นำเอาขี้รูปจากกระถางรูปจากบ้านเกิดจากเมืองนอนนำห่อใส่ผ้าในขณะเดินทางไปยังจุดหมายที่จะไปตั้งรกรากเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เมื่ออยู่ไปพอที่จะเก็บหอมรอมริบได้ ก็เห็นว่าไม่สมควรจะเก็บขี้รูปเพื่อเอาไว้บูชาเพียงผู้เดียว จึงได้สร้างศาลเจ้าหรือโรงเจขึ้น เพื่อให้ผู้อื่นได้มีโอกาสสักการะบูชาด้วย

ภาคผนวก ข
โน้ตสากลทำนองกว้างตั้ง

โหนดสากลทำนองเชิงฮิว

โน้ตบรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำนองเสียงฮ่อ

โน้ตสากลบทเพลงทั่วไป

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางนิสสานารถ ตรีเพ็ชร
วันเดือนปีเกิด	18 มิถุนายน พ.ศ. 2505
สถานที่เกิด	527 บ้านพรานนก เขต-แขวง บางกอกน้อย จ.กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	146 / 26 หมู่ 5 ต.ห้วยกะปิ อ.เมือง จ.ชลบุรี 20130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 3 ระดับ 8
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	ระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดหนองแขม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2518	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2521	ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาตอนต้น (ป.กศ.ต้น) จากวิทยาลัยครูธนบุรี กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2523	ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) เอกดนตรีศึกษา จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2526	ระดับปริญญาตรี (คบ.) เอกดนตรีศึกษา จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2549	ระดับปริญญาโท (ศป.ม.) สาขามานุษยดุริยางควิทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร